

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

JUDr. Jakub Hollmann

Svěřenské fondy v komparativních souvislostech

Disertační práce

Školitel: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Studijní program: Teoretické právní vědy – Občanské právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 23.03.2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou disertační práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 345 723 znaků včetně mezer.

JUDr. Jakub Hollmann

V Praze dne

Poděkování:

Rád bych na tomto místě poděkoval doc. JUDr. PhDr. Davidu Elischerovi, Ph.D., vedoucímu mé disertační práce, za ochotu při vedení této disertační práce a za cenné rady při jejím zpracování. Dále bych rád poděkoval Prof. JUDr. Zdeňkovi Čěškovi, CSc. za velkou inspiraci při studiu občanskoprávní problematiky a energii, kterou je hodné následovat.

Obsah

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1. Historický úvod do problematiky	12
1.1. Vývoj v římském právu a Zákon dvanácti desek	12
1.2. Fideikomis	15
1.3. Entail	18
2. Anglosaský trust	21
2.1. Definice a druhy trustu	21
2.1.1. Express trust	22
2.1.2. Implied trust	24
2.2. Základní principy trustu	26
2.2.1. Princip equity	26
2.2.2. Princip aktiv obsažených v trustu	26
2.2.3. Princip závazků správce trustu	28
2.3. Role zúčastněných osob v trustu	29
2.3.1. Zakladatel (settlor)	29
2.3.2. Beneficient	30
2.3.3. Správce (trustee)	31
2.4. Postavení správce trustu a jeho hlavní povinnosti	33
2.4.1. Správce a jeho povinnosti vůči beneficiéntům	39
2.4.2. Ekonomická povaha správy trustu	47
2.4.3. Péče řádného hospodáře a povinnost odborné péče	48
2.4.4. Distribuce majetku beneficiéntům	59
2.4.5. Eliminace rizika střetu zájmů správce	62
2.5. Kontrola výkonu řádné správy	64
2.6. Preventivní opatření k zamezení porušení povinnosti řádné správy	65
2.7. Princip Saunders v Vautier	71
2.8. Překročení oprávnění správce	72
2.9. Účetní kontrola trustu a informační povinnost	75
2.10. Kontrola protektorem	78
2.11. Právo správce na odměnu	79
2.12. Náklady na spory	84
2.13. Právo správce na závazné pokyny soudu	86
3. Komparace zahraničních právních úprav správy cizího majetku	89
3.1. Francouzská fiducie	89

3.2.	Správa cizího majetku v Německu a Treuhand	94
3.3.	Trustové právo v Lichtenštejnsku – Treuhänderschaft.....	99
4.	Svěrenský fond.....	105
4.1.	Založení a vznik svěrenského fondu	106
4.1.1.	Zakladatelský statut svěrenského fondu za soukromým účelem s protektorem ...	110
4.1.2.	Zakladatelský statut svěrenského fondu s veřejným účelem	110
4.1.3.	Zakladatelský statut svěrenského fondu zřízený pro případ smrti	111
4.2.	Subjekty zúčastněné na svěrenském fondu	113
4.2.1.	Zakladatel	113
4.2.2.	Svěrenský správce	116
4.2.3.	Obmyšlený	120
4.3.	Správa svěrenského fondu	123
4.4.	Daňové dopady bezúplatného nabytí majetku svěrenskými fondy	125
4.4.1.	Zákon o daních z příjmů.....	125
4.4.2.	Zákon o dani z přidané hodnoty	125
4.5.	Daňové dopady nakládání s majetkem svěrenských fondů	126
4.5.1.	Zákon o daních z příjmů.....	126
4.6.	Daňové dopady bezúplatného majetkového prospěchu obmyšlených	127
4.6.1.	Zákon o daních z příjmů.....	127
4.7.	Daňové dopady ostatních typů majetkového prospěchu obmyšlených	127
4.7.1.	Zákon o daních z příjmů.....	127
	Závěr.....	129
	Seznam použitých zdrojů	133
	Abstrakt	144
	Abstract	145
	Seznam příloh.....	146

Seznam zkratk

ABGB	Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný rakouský občanský zákoník); císařský patent č. 946/1811 JGS ze dne 1. června 1811
AML	Anti-Money-Laundering (proti praní špinavých peněz)
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník)
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
Haagská konvence	Haagská konvence o právu uplatnitelném na trusty a jejich uznávání
NDR	Německá demokratická republika
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
PGR	Personen- und Gesellschaftsrecht (lichtenštejnský zákon o osobách a obchodních společnostech)
QCC	Quebecký občanský zákoník
VeřRej	Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZDPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Ve své advokátní praxi se za posledních několik let stále častěji setkávám s otázkou, jak nejlépe ochránit majetek zůstavitele pro budoucí generace. Závět' se v porovnání se zahraničními možnostmi trustových struktur stává čím dál tím méně konkurenceschopná a advokacie čelí výzvě návrhu české alternativy. Svěřenský fond se pro uspořádání majetku jeví jako ideální institut, jeho flexibilita a záruky, které přináší, nenalézají v podmínkách českého právního řádu konkurenci.

Existuje několik tříd klientů, kteří přicházejí se zájmem o zřízení svěřenského fondu. Předně to jsou podnikatelé, kteří vybudovali své majetkové struktury a nyní hledají způsob, jak toto dědictví postoupit svým potomkům, resp. rodině. Často se však ukazuje, že potomci nejsou mentálně a zkušeností připraveni na převzetí mnohdy desítky let budovaných majetkových struktur. Svěřenský fond je řešením, jak si zakladatel může ponechat kontrolu nad vybudovanou strukturou a postupně do její správy řízeně pouštět své dědice.

Častým problémem je také financování obchodních korporací s jediným společníkem, jenž dosáhl věku, který je pro bankovní instituce považován za rizikový. Zřízení svěřenského fondu, vklad korporace do něj a následná správa prostřednictvím rady svěřenských správců je opět řešením pro zajištění rozvojového financování.

Mimo podnikatelské aktivity má svěřenský fond široké uplatnění pro běžnou správu cizího majetku, která je v jurisdikcích popsanych níže zcela standardní součástí majetkového práva.

Svěřenský fond plní také podstatnou roli v oblasti ochrany aktiv/majetku zakladatele. Stává se, že majetkově exponovaná osoba je pod nátlakem nekalých praktik domnělých věřitelů, účelových trestních oznámení, insolvenčních návrhů, či například falešných směnek. Cílem těchto útoků je získat přístup k majetku, který vlastník vlastní, a nezákonně se obohatit. Vyčlenění majetku do struktury svěřenského fondu umožňuje mimo jiné jeho efektivní ochranu, neboť majetek je nadále vázán ve svěřenském fondu, kde platí princip odděleného vlastnictví *sui generis*. Napadnout takovou strukturu je pak mnohem složitější nežli domáhat se nároků u fyzické osoby.

Otázku, jak spravovat cizí majetek, si historicky kladlo mnoho více či méně vyspělých kultur. Vývoj institutu správy cizího majetku zaznamenáváme od prvních kodifikovaných pokusů v podobě *Lex duodecim tabularum* v pátém století př. n. l., kde se poprvé objevily zmínky o dědickém právu, až do dnešní podoby trustů, Treuhandů, fiducií, svěřenských fondů a dalších národních úprav po celém světě.

Cílem snah jednotlivých kultur při kodifikaci soukromého majetkového práva bylo zajištění ochrany majetku stávajících vlastníků ve prospěch těch budoucích. Svěřenství se stalo jedním ze způsobů, jak tomuto cíli dosáhnout, a v průběhu historického vývoje došlo k zásadním

změnám až do dnešní podoby, která je téměř ideální. Ideální podoba trustů bude těžce dosažitelná pro každou ze zainteresovaných stran. Nicméně vždy je třeba hledat takovou míru kompromisu, která je únosná pro všechny zúčastněné. Na jedné straně musí být dána volnost a široký okruh práv zakladateli, správci i beneficiantovi a na straně druhé musí být zajištěna vymahatelnost práva a ochrana ze strany státu. To s sebou ovšem přináší řadu povinností a regulaci, která musí být výhodná pro stát. Na úrovni právní úpravy trustu se tak střetávají zájmy na bezpečné správě majetku a daňové kontrole nad tímto majetkem. Výsledkem snah zákonodárců a odborné veřejnosti v této oblasti jsou jednotlivé podoby institutů pro správu cizího majetku.

Jak bylo řečeno, dlouho před rozdělením právních kultur na anglosaskou a kontinentální docházelo k vývoji dnešní podoby trustu za podmínek římského práva, kde se formovaly základní principy pro správu majetku a jeho předání na další generace.

V průběhu historického vývoje se ukázalo, že intestátní dědická posloupnost není dostačující, a hledalo se alternativní řešení, které se našlo v podobě testamentu. Testament umožnil řadu variant při přerozdělení majetku zůstavitele. Nicméně testament měl svá striktní pravidla, mnoho omezení a již od svého vzniku nabízí poměrně široký prostor pro možné spory mezi testamentárními dědici. *Legatum* a později z něj vyvinutý trust byl tak logickým vyústěním komplikovaných důsledků při generačním předávání majetku.

Tradiční právní kulturou, která se ujala rozvoje novodobého trustu, byla kultura anglosaská. Mimo jiné také z důvodu tradičně nepsaného práva. Novodobý trust se vyvíjel podle aktuálních potřeb jeho účastníků za účasti státu v podobě soudů, které vydávaly precedentní rozhodnutí, a vytvářely tak společně s principy *equity*, jako maximy morálky a etiky, základ trustové právní úpravy. *Common law* a jeho předpisy pak už jen obecně regulovaly práva a povinnosti osob zúčastněných na trustu.

Předkládaná studie na komparativním pozadí navrhuje úpravu *de lege ferenda* českého svěřenského fondu. Je třeba říci, že v porovnání s ostatními jurisdikcemi (Německo, Rakousko, Francie) a jejich národní úpravou trustů na tom není Česká republika špatně. Avšak, jak bude popsáno, je to zatím zoufale malá ambice k dosažení ideálního stavu. Svěřenský fond byl prakticky využitelný až od roku 2016, neboť zákonodárce nedomyslel daňové souvislosti a Česká republika ztratila 2 roky možné práce se svěřenskými fondy.

Obecně platí, že v českém prostředí není zkušenost s trusty, existují poradenské struktury, které se otázky trustů věnují dlouhodobě a kvalitně, ale to jsou jednotlivé výjimky. V oblasti legislativní úpravy svěřenských fondů chybí komunikace mezi zkušenostmi soukromého sektoru, akademické úrovně a legislativy, proto jsme svědky řady novel stále ještě nově vzniklého institutu.

Cílem této práce není vyzdvihovat svěřenský fond, ale na pozadí úpravy *common law* motivovat odbornou veřejnost k zamyšlení o dalším konceptu svěřenského fondu. I z toho důvodu je pracováno především se zahraniční literaturou, neboť ta vychází z reálné praktické zkušenosti a judikatury trustů. Českých autorů věnujících se tématu svěřenských fondů je několik, avšak v řadě publikací nacházíme pouze teoretickou rovinu bez opory v reálné judikatuře a evidentně bez praktických zkušeností. Musíme si uvědomit, že konstrukce svěřenského fondu, resp. struktury svěřenského fondu, je posláním nanejvýš odpovědným. Autor svěřenského fondu dostává do rukou nebezpečnou pravomoc uspořádat majetek zakladatele, který často budoval celý život. Jakákoli chyba může mít fatální důsledky. Proto je třeba při konstrukci a popisu svěřenského fondu vycházet z literatury, jejímiž autory jsou osoby s mnohaletými zkušenostmi. Koneckonců i čeští soudci při rozhodování o sporech ve věci svěřenských fondů nezřídka sahají pro inspiraci k zahraničním autorům ze země *common law*.

Vyjma úvodu a závěru je tato práce členěna do čtyřech částí. Na začátku se věnuji historickému vývoji, který předznamenal vývoj trustu v právním řádu anglosaské kultury, jež byla hlavním inspiračním zdrojem pro úpravy alternativních podob trustu pro správu cizího majetku. Historický exkurz je stejně jako úvod všech národních úprav popsán deskriptivní metodou, která následně umožňuje přejít do analytické části a zhodnotit stávající úpravu.

Druhá část je nejrozsáhlejší a věnuje se trustu jako institutu pro správu majetku v *common law* nejpoužívanějšímu. Neexistuje jiná jurisdikce, která by měla tak propracovaný systém pro správu majetku, jako je tomu v případě *common law* a jeho trustu. Páteří celého systému trustu je soubor práv a povinností, kterými je nadán a povinen zakladatel, správce, beneficianti a případně protektor. Právě podrobnou analýzou práv a povinností zjistíme, jak flexibilní úpravu *common law* v případě trustu umožňuje. Právě flexibilita a možnosti nastavení vzájemných práv a povinností jsou hlavním inspiračním zdrojem pro úpravu dalších států. Jak bude popsáno níže, řada principů z Haagské konvence, ke které se řada zemí připojila, vychází právě z principů *common law* a dává návod, jak nejlépe pojmut příprvu institutu pro správu majetku v odlišných jurisdikcích.

Třetí část práce se věnuje komparaci národních úprav v Německu, Lichtenštejnsku a Francii. Je poukázáno na velmi odlišný přístup při implementaci alternativ trustů. Komparativní část ukazuje, že pouze částečná inspirace anglosaským trustem, je-li doprovázena nezkušeností národních zákonodárců, nestačí.

Ve čtvrté části je popsán český svěřenský fond, který je z hlediska legislativního zakotvení zatím ve své úvodní části existence. Dalo by se říci, že občanskoprávní úprava zahrnuje povinné minimum a že je stále kde se inspirovat. Především oblast práv a povinností svěřenského správce a beneficianta nám ukazuje, že je v české právní úpravě široký prostor pro vylepšení svěřenského

fondů *de lege ferenda*, kdy hlavním inspiračním zdrojem by měla být právě úprava *common law*. Část svěrenských fondů je doplněna i o otázku daňové problematiky, neboť ta je z hlediska nastavení trustových struktur stěžejní. Zakladatelé musí mít možnost minimálně stejného daňového komfortu, jaký jim umožňuje daňové uspořádání holdingových struktur a jejich vzájemného provázání.

V každé části práce navazuje na analytickou část syntéza, která umožní kriticky zhodnotit problematiku jednotlivých úprav v jejich úplnosti.

V této komparační studii bude poukázáno na odlišný právní vývoj ve zkoumaných jurisdikcích, a to v anglické dle *common law*, německé, lichtenštejnské, francouzské a české. Tyto země byly vybrány, jelikož na jednotlivých jurisdikcích lze demonstrovat propracovanou úpravu *common law* v podobě anglického trustu, pokus o vlastní alternativní řešení v podobě Treuhandu a fiducie, lichtenštejnskou úpravu Treuhandschäftu, která se úpravě *common law* velmi blíží, a nakonec českou úpravu svěrenského fondu, která byla přijata s dobrým záměrem, ale provedení mělo a má své problémy vyplývající z nezkušenosti.

Obecně lze rozhodnutí zakomponovat úpravu svěrenských fondů do českého právního řádu velmi přivítat, ačkoliv jsme se v podmínkách československého právního řádu se svěrenstvím již setkali. Původní úprava svěrenství vycházela z Všeobecného rakouského občanského zákoníku ABGB. Následovala zákonná úprava v československých civilních kodifikacích až do padesátých let, kdy novým vydáním socialistických občanských zákoníků svěrenství zmizelo. Především zmizela zkušenost s majetkem, resp. s jeho správou.

Ohlédneme-li se zpět na posledních sto let, je zjevné, že poslední zkušenost s vlastněním samostatně vybudovaného většího souboru majetku nastala v průběhu první republiky. Úprava svěrenství tak byla zcela na místě a tehdejší vlastníci – zakladatelé věděli, jak s ní nakládat, jelikož vytvořené majetky chtěli strukturovat a řízeně předávat dalším generacím. To jsme od té doby téměř zapomněli. Dvě světové války a následných padesát let socialismu neumožňovaly až na kádrové výjimky budovat jakýkoli soubor majetku. Dokonce privatizační léta devadesátá byla spíše v duchu divokého přerozdělování majetku, u kterého chyběla vůle nakládat s ním jako s celoživotním poctivě vybudovaným dílem, a tento majetek byl často předmětem sporů, trestních řízení, insolvenčních řízení, podvodů apod. Teprve dnes přichází na pořad dne poptávka podnikatelů, kteří za třicet let svobodného podnikání vytvořili soubor hodnot, které chtějí řízeně přenechat svým potomkům, a kteří ještě nějakou dobu chtějí být aktivní ve správě příslušných portfolií. Česká republika se nachází z hlediska podnikatelsky vybudovaných souborů majetků v situaci, ve které nebyla sto let. Dnes vidíme, že převážná většina zájmu o zřízení svěrenských fondů pochází od podnikatelů, kteří chtějí přenechat svůj majetek, včetně aktivně podnikajících

obchodních korporací, svým potomkům, a to za určitých podmínek, jejichž součástí je i zakladatelovo další působení v podnikání korporace. Zájem o struktury trustů byl u českých podnikatelů i před rokem 2014 a často byly využívány struktury na Kypru, Maltě, v Nizozemsku, Švýcarsku, či Lichtenštejnsku. Český právní řád alternativu nenabízel. Zájem o svěrenské fondy rychle roste, proto by si česká právní úprava zasloužila výrazný posun *de lege ferenda*, jehož hlavním inspiračním vzorem by měla být úprava *common law*, která je popsána v této studii.

1. Historický úvod do problematiky

Abychom správně pochopili, jak trusty, svěřenské fondy, fiducie či například Treuhandy skutečně mají fungovat, musíme se ve svých úvahách vrátit zpět do počátků přirozenoprávně-civilistické právní teorie. Musíme pochopit, že současná právní teorie je pouhým pokusem o rozvinutí starověkých právních myšlenek a prvních kodifikovaných právních norem v oblasti věcných práv a správy majetku. To se v různých jurisdikcích děje pak více či méně zdařile.

Není výjimkou, zejména v zemích s právním systémem *common law*, že zdejší soudci používají při interpretaci práva často desítky let stará soudní rozhodnutí doplněná o zásady civilního práva vycházející z dob interpretace a platnosti práva římského.

1.1. Vývoj v římském právu a Zákon dvanácti desek

První počátky úpravy správy majetku můžeme vidět v antickém Římě v podobě institutu *fideikomisu*, později svěřenství. Jednalo se o reakci na obecnou nutnost a společenskou poptávku po variantním řešení alternativ k dědickému právu. Římská nobilita hromadila majetek a potřebovala o něm činit různé druhy pořízení. Pořízení *inter vivos* i *mortis causa*¹ se nutně netýkalo vždy rodinného kruhu a Římané požadovali legalizovat pořizování o svém majetku i mimo dědické právo.

Římské dědické právo bylo ve svých počátcích do značné míry limitující, jelikož upravovalo pouze intestátní posloupnost. Ke kodifikaci dědické soustavy došlo v Zákoně dvanácti desek (*Lex duodecim tabularum*) již v roce asi 449 př. n. l. a poprvé jsou zde písemně dochovány stanovené hlavní zásady dědického práva rovněž obsahující ustanovení o testamentární posloupnosti. Na testamentární posloupnost je ve vzájemném poměru obou položen zřetelný důraz. Vztah obou posloupností je takový, že přednost má vždy vůle zůstavitelova, která určuje, kdo bude zůstavitelovým dědicem, a teprve, není-li tomu tak, nastává posloupnost intestátní, kdy osoba dědice je stanovena objektivní právní normou.²

Mimo jiné v hlavních zásadách Zákona dvanácti desek je stanoveno, že se každý římský občan mohl domáhat svého dědického podílu žalobou. Okolnost, že zákon stanovuje absolutní přednost posloupnosti testamentární, tedy dle závěti, ukazuje, že již od prvopočátků úpravy práva dědického byl akcentován význam zůstavitelovy vůle a jeho přání. „*Uti legassit super pecunia*

---

¹ Za života i pro případ smrti.

² SKŘEJPEK, Michal. *Texty ke studiu římského práva*. Praha: Orac, 2001, s. 19.

tutelave suae rei, ita ius esto.“ - Jak kdo ustanovil o svém majetku nebo o poručenství nad svým hospodářstvím, tak budiž po právu.³

Zastavme se však u posloupnosti intestátní, tedy pro případ, kdy zůstavitel zemřel a nezanechal po sobě platnou závěť. Všeobecným pravidlem bylo, že dědic musel být způsobilým římským občanem, musel být naživu, nebo alespoň jako *nasciturus*. Obecně lze říci, že intestátní dědická posloupnost vycházela z pokrevních příbuzenských vztahů. V nejstarší římské právní tradici hovoříme o posloupnosti po otci, tedy po *pateru familia*, tzv. dědicové vlastní (*heredes sui*). Podmínkou takového postavení byla přímá podřízenost v rodině, tedy podřízenost hlavě rodiny, *pateru familia*. Rozhodující pro další dědice pak byla přímá podřízenost zůstaviteli v okamžiku jeho smrti. Jistou výjimku tvořilo specifické postavení nenarozeného potomka, tedy *nascitura*, který byl rovněž zahrnut do intestátní dědické posloupnosti a platila fikce, která stanoví, že pokud se takový potomek narodí živý, je dědicem s rovným postavením jako jeho pokrevně příbuzní sourozenci. Rozdílný od pozdější úpravy dědického práva byl přechod dědictví. Výše zmínění dědicové, tedy *heredes sui*, byli rovněž dědicové nutní (*heredes necessarii*). Stávali se tudíž dědici okamžikem smrti zůstavitelovy bez ohledu na svou vůli a bez možnosti dědictví odmítnout. Dědicové tak byli povoláni k tomu, aby s nově nabyvším aktivem vypořádali i vážnoucí závazky. Takový přechod dědictví byl v případě vysoké zadluženosti krajně nevýhodný.⁴ Stanoví tak i Zákon dvanácti desek: „*Ex lege XII tabularum aes alienum pro portionibus quaesitis singulis ipso iure divisum.*“ - Podle zákona dvanácti desek jsou pozůstalostní dluhy rozděleny mezi jednotlivé dědice podle velikosti jejich podílů.⁵

Intestátní posloupnost se ukazovala jako velmi nepraktická a nepostačovala k tomu, aby naplnila očekávání římských občanů. V rámci dědictví bylo třeba rozdělit aktiva a pasiva, o nich pořídit závěť a zachovat tak ekonomickou sílu rodiny. Bylo třeba najít jinou cestu, jak rozhodnout o budoucnosti svého majetku a nezatížit dědice. Zůstavitel rovněž potřeboval mít možnost povolát za svého dědice i osobu, která stojí mimo kruh jeho zákonných dědiců, např. přítele. Jistou odpověď takovému požadavku dával testament. Jeho základním principem byla zásada, že každý (zůstavitel) může svobodně a volně nakládat se svým majetkem pro případ smrti.

Hojně využívaným se stal testament i v případě zůstavitelů, kteří neměli dědice žádné a obávali se přechodu svého majetku ve prospěch státu. Pak mohl zůstavitel jednoduše ve svém testamentu pořídit poslední vůli, kde odkázal majetek určenému dědici. Problém však mohl nastat v případě bezdětného (nikoli však výlučně) zůstavitele, který svůj majetek v testamentu odkázal

³ Zákon XII desek, deska V. 3. viz SKŘEJPEK, Michal. *Texty ke studiu římského práva*. Praha: Orac, 2001, s. 35.

⁴ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 270.

⁵ Zákon XII desek, deska V. 9.

jednomu dědici. Takový zůstavitel se mohl oprávněně obávat, že jej testamentem povolaný dědic nepřezije a zůstavitel bude znovu vystaven riziku, že majetek připadne státu. Pro takový případ římské právo znalo institut obecného substituta, který byl stanoven s podmínkou svého nástupu v případě smrti dědice.⁶ Smrt ovšem nebyla jedinou příčinou zmařeného přechodu dědictví. Další překážkou mohla být nezpůsobilost dědice nabýt dědictví či dědicovo odmítnutí dědictví nabýt.

Smyslem dědické substituce bylo rovněž to, že vylučovala, aby podíl jednoho ze spoludědiců přirůstal jako uprázdněný k podílům ostatních spoludědiců. K takovému přirůstání mohlo dojít až ve chvíli, kdy žádný z ustanovených náhradníků nenabyl svůj podíl.⁷

Slova řeckého historika Plútarcha nakonec uvádí, že nejstarší zmínky o principech dědického práva jsou obsaženy v devátém zákonu krále Numy Pompilia, a to „*Magnos Vestalibus dedit honores, inter quos testandi vivo patre ius, et reliqua sine tutore agendi, ut viverent ad exemplum matrum trium liberorum.*“ - Vestálkám přikl velké pocty, mezi nimi i právo pořídit závěť za života otce a ostatní náležitosti spravovat bez souhlasu poručníka stejně jako matky tří dětí.⁸ Potomci samozřejmě nemohli volně rozhodovat a pořizovat o majetku rodinném ani o svém. Veškerý majetek, který potomci nabývali, nabývali pro hlavu – otce rodiny, tzv. *patera familia*. Potomci spadali pod moc svého otce, alespoň po dobu, co byl naživu. Dělení majetku v římské rodině bylo zakázáno, což mělo své hospodářské opodstatnění, a jakékoli dělení majetku by ekonomickou sílu rodiny oslabovalo. Nejednalo se tak pouze o povinnosti potomků vůči hlavě rodiny, ale rovněž o právo na výživu, kterou *pater familias* musel zajistit. Byl to císař Oktavian Augustus, kdo takovou povinnost pro *patera familia* zavedl, a v případě jejího nesplnění hrozilo soudní řízení a následná sankce *paterovi familias*.⁹

Chtěl-li zůstavitel povolát ke svému majetku někoho dalšího mimo své dědice, mohl použít institut tzv. *legatu(m)*. Hojně se využívalo a bylo popsáno rovněž Zákonem dvanácti desek. *Legatum* známe dnes spíše pod pojmem *odkaz*. Jím bylo možné zatížit dědictví a dědice ve prospěch třetí osoby a odkázat jí tak konkrétní věc. *Legata* měla několik druhů a zůstavitel k nim povolával specifickou latinskou formulí. Rozlišováno bylo: (i) *legatum per vindicationem* – legát, který umožňoval odkázat majetek vlastněný v době smrti zůstavitele, (ii) *legatum per damnationem* – u takového legáta zůstavitel stanovil pouze obligační nárok na vydání určitého předmětu, (iii) *legatum sinendi modo* – dědic u takového legáta musel strpět převzetí oprávněným, a (iv) *legatum per praeceptionem*.

---

⁶ NICHOLAS, Barry. *An Introduction to Roman Law*. Oxford: Oxford university Press, 1962, s. 258-259.

⁷ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 284.

⁸ SKŘEJPEK, Michal. *Texty ke studiu římského práva*. Praha: Orac, 2001, s. 19.

⁹ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 143-145.

Legátem bylo možné odkázat nejenom individuálně určenou věc, nýbrž bylo možné volit alternativně. Dispozice odkazu byla velice volná a díky tomu se legáta těšila velké oblibě. Výhodou pro odkazovníka bylo, že nebyl zatížen dluhy z pozůstalosti, čímž se jeho postavení zásadně lišilo od dědice. Přísná formalita podoby legáta však vedla k dalšímu rozvoji. V praxi se běžně stávalo, že pro odkaz byl užit jeden z typů legáta, který nevyhovoval faktické právní situaci, a byl tudíž neplatný. Zatímco, kdyby se použil jiný typ odkazu, odkaz by platný byl. Takové formální nastavení a časté chyby při stanovení správného typu legáta urychlily vývoj nového, méně formálního, typu *legata*, a to tzv. *fideicommissu*.

1.2. Fideikomis

Na první pohled výrazně méně formální odkaz umožňoval relativně nekomplikované postoupení části majetku. Fideikomis, volně přeloženo „*fidei committo*“, tedy „Tvé důvěře svěřuji“, vznikl původně z proseb zůstavitele, kterými se obracel ke svým dědicům, případně dalším osobám, které obdržely část pozůstalosti, aby v případě smrti zůstavitele poskytli určenou část pozůstalosti třetí osobě. Původně fideikomis nebyl nikterak vymahatelný právem. Závazky byly z těchto proseb stavěny do roviny etické či morální a bylo na každém, zdali takovou prosbu zůstavitele dodrží.

Tlak na zřízení fideikomisu byl z hlediska složité, formalistické formy legát a také kvůli rozšiřující se tendenci žádat dědice, či jiné nabyvatele majetku, aby poskytli majetek třetí osobě. Fideikomis nebyl vázán na testament a fideikomisáři (ti, v jejichž prospěch byl fideikomis zřízen) tak často, ačkoli se nemohli stát zákonnými dědici, mohli přijít tímto neformálním postupem k části zůstavitelova majetku. Fideikomis se rovněž začal uplatňovat v situacích, kdy se zůstavitel nacházel za geografickou hranicí platnosti římského práva, a nemohl tak formálně-právně pořídit testament, nahrazoval jej pak neformální fideikomis.¹⁰

Profesor Cambridgeské univerzity David Johnston uvádí, že římský právník Gaius (období 2. stol. n. l.) ve svých pracích tvrdí, že fideikomis vznikl zejména proto, aby bylo zajištěno postoupení majetku cizincům.¹¹ Věcné okolnosti, které urychlovaly rozvoj fideikomisu, však byly mnohem širší. Častým jevem při využití fideikomisu bylo propuštění otroků, tzv. *manumissio*. Otroek byl v římském právu věcí, a tudíž byl součástí dědické sukcese. Chtěl-li zůstavitel otroka propustit po své smrti, či po splnění určité podmínky, stanovil tak ve svém fideikomisu. Způsob zanechání přání či příkazu v samotných fideikomisech pak nalezneme v Gaiových Institucích, kdy

---

¹⁰ BONFANTE, Pietro. *Instituce římského práva*. 9. vydání. Brno: ČS.A.S. Právník, 1932. Knihovna českého akademického spolku "Právník" v Brně, s. 687-688.

¹¹ JOHNSTON, David. *Roman Law of Trusts*. Oxford: Clarendon Press, 1988, s. 22.

stanoví: „*Verba autem utilia fideicommissorum haec recte maxime in usu esse videntur PETO, VOLO, FIDEI, COMMITO: qua si omnia in unud congest sint.*“ - Vhodná slova, jichž se právoplatně při fideikomisech nejčastěji používá, jsou pak tato: ŽÁDÁM, PROSÍM, CHCI, Tvé VĚRNOSTI UKLÁDÁM - SVĚŘUJI. Z nichž každé je samo o sobě platné právě tak, jako jsou všechna spojena v jedno.¹² Vidíme tak na skutečném příkladu z praxe, jaká neformálnost a pouze dobrá víra v dobrovolné splnění byla předmětem takového závazku.

Kombinace neformálnosti fideikomisu a právní nevymahatelnosti však narážela na své limity. Významným posunem pak je období okolo roku 4 n.l., kdy císař Augustus umožňuje žalovat nároky z fideikomisu, římské právo a fideikomisy tak doznávají nové pružnosti. Fideikomis téměř nahrazuje vysoce formalizovaná legáta a je umožněno rozšiřovat okruh subjektů, které jsou fideikomisem obdarováni. Na důležitosti fideikomisy nabyly rovněž se zřízením speciálního fideikomisního soudu, který v případě nejasnosti spory rozhodoval a umožnil tak, aby se z fideikomisu stal právní institut¹³. Postupně se však fideikomisy a legáta začala čím dál více podobat. Fideikomisům byla stanovena určitá forma. Legáta byla postupně potlačována až do justiniánských konstitucí z roku 529-531, které obě formy opět sloučily.¹⁴ Byly sjednoceny všechny čtyři formy legátu a postaveny na roveň fideikomisu.

Fideikomis římské právo rozlišovalo na *Fideicommissum hereditatis* (tzv. Univerzální fideikomis) a *Fideikomisární substituci a rodinný fideikomis*. Univerzálním fideikomisem bylo možné pořídit o celé pozůstalosti. Dědic obtížený takovým fideikomisem byl povinen v okamžiku nabytí dědictví převést na fideikomiséře stanovenou část pozůstalosti. Pro dědice a fideikomiséře však bylo nutné vyjasnit vzájemné postavení a vztahy, zejména v oblasti ručení za zůstavitelovy závazky. Obecně platná úprava, která činila za závazky z pozůstalosti odpovědné pouze dědice, byla nedostatečná. Bylo nutné, aby si dědic a univerzální fideikomiséř dali vzájemné záruky pro své postavení a stanovili pravidla pro pozůstalostní dluhy. Právě tato otázka byla nejcitlivějším místem pro dohodu dědice a fideikomiséře. Problém řešil právní předpis za vlády císaře Vespriána. Jednalo se o *Senatus consultum* (předpisy vydávané Senátem) *SC Pegasianum* z roku 74 n.l., který upravil otázku přechodu pozůstalosti z dědice na fideikomiséře tak, že zavedl povinnou ¼ dědictví pro dědice (tzv. falciadiánskou kvartu) s tím, že pokud by nebyla zaručena zůstavitelem, smí si ji dědic pro sebe ponechat. Nevylučoval však plnou odpovědnost dědice za dluhy z pozůstalosti.¹⁵

---

¹² KINCL, Jaromír. *Gaius: učebnice práva ve čtyřech knihách*. Brno: Tisk.Sýkora, 1993, s. 130.

¹³ HEYROVSKÝ, Leopold. *Dějiny a systém soukromého práva římského*. 4., opr. vyd. Praha: J. Otto, 1910, s. 1142.

¹⁴ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 306.

¹⁵ DAJCZAK, Wojciech, Tomasz GIARO a Franciszek LONGCHAMPS DE BÉRIER. *Právo římské: základy soukromého práva*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2013, s. 117-118.

Objevuje se také pojem fideikomisární substituce, kde zůstavitel mohl fiduciáři, tzv. přednímu dědici, stanovit, aby vydal celý nebo část majetku, který od zůstavitele nabyt, fideikomisáři, tzv. následnému dědici. Jednalo se o přesun majetku v rodině, kde zůstavitel mohl stanovit několik fideikomisářů, jejich pořadí a podmínky, za kterých majetek nabydou.¹⁶

Institut fideikomisu ve svých počátcích sloužil ve prospěch osob, které se z různých důvodů nemohly stát testamentárními dědici podle civilního práva. Jeho původní role v podobě neformální alternativy k legátu byla nahrazena a fideikomis se stal často využívaným institutem pro mezigenerační převod majetku. Postupně rozvíjející se institut fideikomisu začal doznávat značných formálních úprav a našel své využití daleko za původními představami. Umožnil stabilizovat ekonomickou sílu rodiny i za předpokladu, že zůstavitel neměl způsobilého či schopného dědice. Zabránilo se tak rozpadu majetku a oslabení síly rodiny. Zůstavitel mohl rozhodovat o distribuci majetku i na několik generací dopředu, a to prostřednictvím fideikomisní substituce. Příklady movitých římských občanů nebyly příliš odlišné od těch současných, často se jednalo o obchodníky či úspěšné válečníky, kteří za svůj život nashromáždili podstatné objemy majetku. Po založení rodiny se takový římský občan stal *paterem familia* a v jeho pozici prvního mezi rovnými se ujal hegemonie v řízení rodu. Nashromážděný majetek tvořil ekonomickou sílu a jednotu rodiny a byla zajištěna jeho nedělitelnost.

Pro případ smrti mohl otec sepsat závěť a svůj majetek rozdělit mezi dědice. To by však nutně znamenalo oslabení ekonomické soběstačnosti a síly rodiny. Rovněž nebylo zajištěno, že by takový majetek nebyl zcizen. Takovou záruku neoponechávala ani možnost jednoho univerzálního dědice.

Pro takový případ se nabízelo využití fideikomisu, kde otec stanovil podmínky užívání majetku jako celku, avšak zakázal jakékoli další zcizení. Stanovil však procesní nástupnictví fideikomisáři pro případ jeho smrti. Takové stanovení dalšího substituta mohlo být velmi obecné bez znalosti dalších potomků. Od dob vymahatelnosti jednotlivých ustanovení fideikomisu tak fideikomis předčil ve své praktičnosti stále platná legáta.

Hlavním účelem rodinné substituce v případě fideikomisu bylo předávat majetek v přímé pokrevní linii. To se ne vždy zdařilo a k fideikomisu mohl být jako dočasný fideikomisář povolán i dobrý přítel, a to do doby, než se v rodině objeví znovu někdo schopný, kdo majetek ochrání a rozmnoží. Jediným nepřekročitelným příkazem tak bylo, aby zůstavitelem nabytý majetek neopouštěl dlouhodobě rodinu. Jelikož bylo původně možné fideikomis zřídit na neurčitou dobu, mohl zůstavitel volně rozhodnout o své pozůstalosti a vytvořit tak fideikomis věčný, tzv.

---

¹⁶ BONFANTE, Pietro. *Instituce římského práva*. 9. vydání. Brno: ČS.A.S. Právník, 1932. Knihovna českého akademického spolku "Právník" v Brně, s. 714-715.

perpetuitu. Takový fideikomis nesměl opustit zůstavitelem stanovený okruh (nejčastěji rodinných příslušníků) a příslušný fideikomisář byl pověřen výkonem správy a ideálně rozmnožením majetku, který měl díky fideikomisu ve správě. Ve svém konání byl fideikomisář ovlivněn pouze pravidly, které zůstavitel do fideikomisu stanovil. Často tak musel myslet na rodinné příslušníky, kteří neměli k pozůstalosti žádné, nebo velmi omezené právo. Musel se postarat o jejich obživu, případně jim vyplácet výnosy, které fideikomisární majetek poskytoval. Zejména tuto paralelu budeme dále sledovat v právech a povinnostech svěřenského správce a jeho ekvivalentu v dalších právních úpravách.

Časově neomezené fideikomisy trvaly pouze do vlády a rozhodnutí císaře Hadriána (117-138 n.l.), který stanovil, že fideikomisy je možné nadále zakládat pouze na dobu určitou, ohraničenou žijícími osobami, které se mohly stát fideikomisáry, poté byl majetek ve fideikomisu rozdělen mezi dědice zůstavitele.¹⁷

Fideikomis byl tak předurčen k dalšímu rozvoji a budoucnosti. To, jak významně ovlivnil další vývoj civilního majetkového práva, bude vidět v následujících kapitolách.

1.3. Entail

V britské literatuře se jako nejstarší forma anglosaského trustu objevuje tzv. *entail*.¹⁸ Teprve počátkem 13. stol. zakotvuje anglické právo předchůdce anglosaského trustu. Původním impulsem pro vznik *entailu* byla potřeba specifickým způsobem upravit práva k pozůstalosti pro osoby, které nemohly být dle platného civilního práva právoplatnými dědici. *Entail* měl, podobně jako fideikomis, umožnit movité vrstvě obyvatel, aby mohli svůj majetek převést mimo zákonná pravidla intestátní či testamentární posloupnosti na důvěryhodné osoby.

Původně se *entail* zřizoval pro mezigenerační převod nemovitosti a základní myšlenkou byl zákaz zcizení nemovitosti vyjma jejího převodu v rámci rodiny, resp. z potomka na potomka. Cíl byl rovněž podobný jako u fideikomisu, a to zajištění nedělitelnosti majetku a udržení tak ekonomické síly rodiny.¹⁹ *Entail* byl stejně jako fideikomis zásadní pro rozvoj trustu v *common law*. Jeho užitečnost a oblibu dokazuje délka jeho trvání v právu *common law*, a to od jeho ustavení

---

¹⁷ NICHOLAS, Barry. *An Introduction to Roman Law*. Oxford: Oxford University Press, 1962, s. 268.

¹⁸ SANFORD DOUGLAS, Erskine. *History and law of Entails in Scotland*. Edinburgh: Edinburgh printing and publishing company, 2003, s. 3.

¹⁹ DUFF, Alexander, *Treatise on Deed of Entail*. Edinburgh: Bell & Bradfute, 2010, s. 7-8.

zákonem *De Donis Conditionalibus* v roce 1285²⁰. K jeho faktickému zrušení došlo až v roce 1925 novou úpravou práva pro správu majetku, kdy byl vydán tzv. *The Law of Property Act*.²¹

Dalším institutem, který byl přímým předchůdcem anglosaského trustu, byl tzv. *Use of Land*. Jednalo se o institut, jehož hlavním smyslem byla správa nemovitostí, především pozemků. Zřizovatel *Use of Land* zřídil právo správy pozemků správci, který vykonával správu a hospodařil na pozemcích ve prospěch třetí osoby. Správce měl vůči pozemkům právo držby a dostával za obhospodařování odměnu. Veškeré výnosy pak dle vůle zakladatele příslušely beneficiům, které zřizovatel určil.²²

Prof. Garton z Cambridge University dovozuje, že primárním hybatelem a iniciátorem vzniku *Use of Land* byla církev. V Anglii bylo ve 13. stol. zakázáno jakémukoli společenství nabývat majetek do soukromého vlastnictví. Právě církev se nechtěla tomuto nařízení podrobit, a proto hledala alternativy, jak se tomuto nařízení vyhnout. Pomocí institutu *Use of Land* pak provedla jmenování správcem některou loajální osobu a sebe označila za beneficianta. Nemovitosti tak byly mimo vlastnickou sféru církve, správce nemovitosti obhospodařoval s právem držby a výnosy patřily opět církvi. Vlastnické právo ve prospěch beneficianta v anglickém parlamentu prosadil až král Jindřich VIII. v roce 1535, a to formou tzv. *Statute of Uses*.²³ *Statute of Uses* byl přelomový i z hlediska nového přístupu k odúmrti. Do doby přijetí tohoto zákona platilo obecné pravidlo, že zemře-li zůstavitel bez dědiců, připadá veškerý jeho majetek králi. Od roku 1535 pak zůstavitel může o svém majetku rozhodnout prostřednictvím *Statute of Land* a přidělit majetek beneficiantovi, tedy třetí osobě, která k němu nabyde vlastnické právo.

Obdobu *entailu* můžeme hledat i v české právní vědě. Jeho obdobou je tzv. *rodinný nedíl*. Úprava rodinného nedílu byla jednou ze základních majetkových úprav organizace a správy majetku v českém šlechtickém právu. V rámci rodinného nedílu vlastnily zúčastněné osoby majetek formou ideálního spoluvlastnictví, hledělo se na každého jako na vlastníka celku. O hospodaření s nedílem rozhodoval vždy ten, kdo byl zvolen ze všech spoluvlastníků, byl tedy jeho hlavou. Každý spoluvlastník rodinného nedílu měl právo podílet se na jeho výnosech, a to dle míry účasti ve spoluvlastnictví. O rozdělování výnosů rozhodoval hlavní spoluvlastník. Každý

---

²⁰ The National Archives. *The statute of Westminster the second (De Donis Conditionalibus) 1285*. [online] 2020. cit. 26. 10. 2020. Dostupné z:

<https://www.legislation.gov.uk/primary+secondary?title=De%20Donis%20Conditionalibus>.

²¹ HOLDSWORTH, William. *An Historical Introduction to the Land Law*. New Jersey: The Lawbook Exchange, 2008, s. 89.

²² FRITZE, Ronald H., ROBISON, William B. *Historical dictionary of late medieval England, 1272 – 1485*. Westport. Greenwood Press, 2002, s. 555-556.

²³ GARTON, Jonathan. *MOFFAT'S TRUST LAW – Text and materials*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015, s. 39.

spoluvlastník rodinného nedílu byl nucen si nedíl ponechat a setrvat v něm. Původně nebyl rodinný nedíl ani součástí dědictví a jakákoli dispozice s ním byla zakázána. Pokud jakýkoli spoluvlastník zemřel, jeho podíl poměrně přirůstal ostatním členům nedílu, naopak narodil-li se do rodiny nový člen, podíl na nedílu se jednotlivým spoluvlastníkům poměrně ponížil.²⁴ Hlavní teoretickou konstrukcí rodinného nedílu byla jeho nedělitelnost. Tedy, spoluvlastníci v nedílu ručili za dluhy společně a nerozdílně. Dluh jednoho spoluvlastníka postihoval i ostatní. Stejně tak tomu bylo v případě konfiskace majetku. Byl-li vynesena trest nad jedním spoluvlastníkem, byl automaticky postižen celý nedíl. Povinnost setrvání v nedílu takto vydržela až do 15. stol.

Entail, Use of Land a následně *Statute of Land* jsou přímými předchůdci anglosaského trustu. Z následujících kapitol bude zřejmé, že ačkoliv trust nabízel a nabízí celou řadu možností uspořádání majetku, které se v předchozích úpravách vůbec nevyskytovaly, principy, na kterých je založen, trvají v nezměněné podobě právě z dob prvních pokusů o regulaci správy majetku.

---

²⁴ MALÝ, Karel, a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 4. vydání. Praha Leges, 2010.

2. Anglosaský trust

Počátky anglosaského trustu se datují k počátku 14. století, kdy angličtí šlechticové používali ve vztahu k půdě institut zvaný *use*.²⁵ Správa majetku, resp. pozemků šlechticů, byla třeba zejména ve chvíli, kdy vlastníci nemohli být přítomni na svých pozemcích z důvodu válečných výprav a dědické právo bylo vysoce neflexibilní. Nebyla tak umožněna pružná správa a přechod majetku na dědice vlastníka.

Use se jako předchůdce ukázal brzy nepraktickým nástrojem, neboť bylo téměř nemožné vymáhat nároky obmyšlených a postavení správce *use* bylo postaveno naroveň postavení vlastníka. Správce tak mohl bez souhlasu beneficianta pozemky i zcizit. Celý institut byl postaven pouze na důvěře mezi zakladatelem a správcem. Správce totiž nemusel dodržovat přání vlastníka.²⁶

První ochrana přání zakladatele nastala před církevními soudy, které byly příslušné k řešení sporů ze závětí, následně pak v rámci rozhodování *equity* soudem lorda kancléře.²⁷ Správce následně mohl být přinucen, aby postupoval v souladu s přáním zakladatele. Zásady *equity* se proto staly formačními pro první podobu trustu, neboť *common law* nebylo dostatečně flexibilní a právě systém *equity* umožňoval sledovat skutečné přání zakladatele, a stanovil tak povinnosti správci trustu. Vznikl tak *equitable title* – spravedlivě nabytý nárok na plnění z trustu.

2.1. Definice a druhy trustu

Budeme-li hledat oficiální definici trustu, těžko ji nalezneme kodifikovanou a těžce se budeme shodovat na definici jednotné, obecně platné. Ačkoli jsou zásady a principy fungování zřejmé (o těch dále), vývoj trustu v anglosaské právní tradici dlouhodobě ovlivňují soudy, resp. jejich rozhodovací praxe.

Podstatou institutu *trust* v *common law* je smluvní přenesení závazku (*equitable obligation*) ze strany zakladatele (*founder*) na osobu – správce (*trustee*), která vykonává správu a vlastnické právo k majetku vloženého do trustu a od které se očekává, že tak bude činit dle svého nejlepšího vědomí a svědomí v limitech stanovených smlouvou, a to ve prospěch třetí osoby – beneficianta (*beneficiary*). Beneficiant je tak nadán právním zájmem nad správou majetku vloženého do trustu. Podle jednoduché formule pak lze říci, že *trustee* je zavázán držet a obhospodařovat majetek v trustu ve prospěch beneficianta.

---

²⁵ SEIPP, David J. *Trust and Fiduciary Duty in the Early Common law*. Boston University Law Review, svazek 91, s. 1015.

²⁶ Tamtéž, s. 1016.

²⁷ BURROWS, Andrew. a kol. *English Private Law*. Third Edition. Oxford University Press, 2013, s. 440.

Důraz je kladen na jednání správce v „dobré víře“ (*bona fidei*) nebo podle „jeho nejlepšího vědomí a svědomí“. Vidíme zde tak odkaz především na morálně-volní vlastnosti správce trustu spíše než na zákonné povinnosti. Vývojová linka z historických úprav legát či fideikomisů je zjevná. V anglosaské právní kultuře tak hovoříme o principech *law of equity*.

V právní teorii *common law* je po vložení majetku do trustu vyloučen výkon vlastnických práv vůči majetku ze strany zakladatele, správce či beneficenta. Novým vlastníkem vloženého majetku je samotný trust. Správce vykonává správu nad vloženým majetkem, jeho osobní majetek je od majetku v trustu striktně oddělen. Právní nárok na majetek z trustu ve prospěch beneficenta je rovněž konstrukcí zajímavou. Beneficient nemá bez dalšího právní nárok na majetek vložený do trustu, má pouze nárok na plnění z něj, avšak o tom, zdali plněno bude či nikoli, rozhoduje správce, který je limitován pouze zakladatelským právním jednáním zakladatele.

2.1.1. Express trust

Trust vzniká přímým jednáním zakladatele (*settlor/founder*), který je absolutním, výlučným vlastníkem svého majetku, který vyčleňuje do trustu. Takový trust se v teorii *common law* nazývá *express trust*.²⁸ Zakladatel tak může svým jednáním spočívajícím v zakladatelském právním jednání založit trust, ve kterém se pro předem určený okruh beneficentů může stanovit rovněž správcem trustu. Může také stanovit za správce třetí osobu a okruh beneficentů ponechat prozatím neurčitý. Stejně jako v případě české civilní úpravy svěřenského fondu zakladatel může být správcem i beneficentem *express trustu*. V případě, že se zakladatel ustanoví zároveň správcem i beneficentem trustu, musí být splněna podmínka minimálně ještě jednoho správce a je tak ustanoven kolektivní orgán. Zakladatel může rovněž stanovit odlišná plnění různým beneficentům nebo různým skupinám beneficentů.

Pro případ, že by se zakladatel chtěl ustanovit správcem i beneficentem, podmínka minimálně jednoho dalšího správce je nutná, v opačném případě by nebyl naplněn účel a smysl majetkového uspořádání v trustu a zakladatel by zůstal výlučným vlastníkem majetku na jeho začátku i konci a ve svém jednání vůči majetku vloženému do trustu by nebyl nijak limitován. Žádný trust by tak nevznikl.

Jednou z forem tzv. *express trustu*, jako nejrozšířenějšího trustu v anglosaské právní kultuře, je tzv. *discretionary trust* – diskreční forma trustu. Jeho povaha je velice zajímavá a lze předpokládat, že se do české právní vědy prosadí, proto pár poznámek o jeho povaze.

---

²⁸ *Law of Property Act 1925* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo5/15-16/20/contents>.

Jak název napovídá, diskreční forma trustu dává správci určitý prostor pro vlastní uvážení (diskreci) při výkonu správy nad trustem. Prostor pro vlastní uvážení, který správce trustu dostává, má povahu možné úvahy o tom, zdali bude správce plnit vůči beneficietům v trustu, případně vůči kterému beneficietovi bude plnit.²⁹ Například tedy zakladatel založí trust, do kterého vloží určitý objem finančních prostředků. Trust má svého jmenovaného správce a jako beneficieti diskrečního trustu jsou jmenováni tři potomci zakladatele. Zakladatel určí ve svém zakladatelském právním jednání (své instrukci) správci, aby peněžní prostředky rozděloval beneficietům v průběhu dalších pěti let dle jejich potřeb. Správci diskrečního trustu se tak otevírá prostor pro vlastní uvážení nad potřebami beneficietů a následnou distribucí. Role správce trustu je tak složitější ve smyslu kombinace rozhodování dle vlastního uvážení nad výplatou prostředků z trustu a zároveň dodržení veškerých pravidel a zásad, které zakladatel stanovil. Jakékoli jednání a rozhodnutí správce musí v případě potřeby vždy obhájit před soudem.

Z hlediska postavení beneficieta je nutné zkoumat sílu a kvalitu jeho nároku, resp. právního očekávání, na plnění z diskrečního trustu. V *common law* se beneficietův nárok na plnění z diskreční formy trustu nazývá *equitable right*, český překlad zjevně není nutný. Nárok na plnění tedy není v rovině očekávání jistého plnění, nýbrž v rovině nároku na plnění v případě, že je naplněna jediná podmínka – a to individuální uvážení správce diskrečního trustu.

Zásadní pro fungování a pravidla diskrečního trustu je zakladatelská instrukce zakladatele. V případě diskrečního trustu ovšem dává zakladatel široký prostor pro uvážení správci trustu. Správce tak například dostává možnost, aby každý rok rozhodl o plnění ve prospěch beneficieta, u kterého to uzná za vhodné. Ostatní beneficieti nemusí ovšem získat žádné plnění.³⁰ Jak si lze jistě představit, taková rozhodnutí správce jsou často kritizována beneficiety, kteří na svůj úkor neobdrží žádné plnění právě ve prospěch obdarovaného beneficieta. Správce tak musí být připraven své rozhodnutí vždy obhájit před soudem.

Obsah práva a zároveň povinnosti vlastního uvážení ze strany správce při rozhodování o plnění nemá žádnou jednotnou definici. Chceme-li pochopit teoretický základ diskrečního trustu, musíme pochopit výklad pojmu diskreční. Diskrece je prostor pro vlastní uvážení. Podstatné je, že uvážení musí být vlastní a vycházet od oprávněné osoby, v tomto případě od správce. Diskrece je součástí obsahu práv a povinností vztahujících se k trustu, tj. složkou tzv. *fiduciary powers*. Na diskreční uvážení vůči beneficietům má správce právo, ale zároveň i povinnost jej provést.

---

²⁹ *McPhail v Doulton* (1971) AC 424. Dostupné z: <https://lawcasesummaries.com/knowledge-base/mcphail-v-doulton-1971-ac-424/>.

³⁰ *Breadner v Granville-Grossman* (2001) EWHC CH 224. Dostupné z: https://www.legal500.com/law-journals/cases_referred/breadner-v-granville-grossman-2000-ewhc-ch-224-2000-wtlr-829/.

Hovoříme-li o uvážení, které je vlastní správci, a zároveň o povinnosti správce diskreci provést, vyplývá z toho *de facto*, že povinnost diskrece není přenositelná na třetí osoby. Vždy ji správce musí vykonávat osobně bez možnosti delegace. Povinnost diskrečního uvážení v kontextu se závěrem, že je tato povinnost nepřenositelná, vyvolává stav, kdy si správce tuto okolnost musí uvědomit a nutí jej, aby diskreční výkon správy trustu probíhal pravidelně dle principů stanovených v zakladatelském jednání.

Správce by měl vykonávat svou činnost pravidelně tak, jak ji předvídá zakladatelská listina, pokud nastane prodlení, vystavuje se riziku žaloby beneficenta, který bude po soudu požadovat, aby dal správci pokyn k činnosti.

2.1.2. Implied trust

Trust je však možné založit i jiným způsobem, než je popsáno výše. Jednáním, které je svým označením jednáním jiným, než je samotné založení trustu, ale z jeho obsahu lze teleologickým výkladem dovodit, že zakladatel ve skutečnosti měl v úmyslu trust založit, nýbrž jednání pojmenoval jinak. Takový trust je pak v teorii *common law* nazýván *implied trust*. Například v rozhodnutí *Paul v Constance* soud stanovil, že pokud zůstavitel v bance prohlásil, že jeho finanční prostředky na bankovním účtu náleží rovněž do společného hospodaření nesezdaného partnera, vytvořil tak faktickým jednáním trust, kde obmyšleným byl on a jeho partnerka.

Výše popsaná právní konstrukce vedoucí k založení tzv. *implied trustu* může být závazně provedena a interpretována pouze soudem.³¹

Další možností vzniku trustu je právní jednání, které směřovalo k založení tzv. *express trustu*, ale takové jednání se nezdařilo. Nastaly však sporné okolnosti, které by měly za následek větší újmu na právech zúčastněných osob, než kdyby trust vznikl. Platí pak fikce založení takového trustu pod teoretickou konstrukcí nazývanou tzv. *an automatic resulting trust*.³² *Resulting trust* vzniká tím, že se správy nad majetkem ujme třetí osoba – správce, který majetek drží s odbornou péčí do doby, než odpadnou okolnosti, které vznik trustu zapříčinily. Výsledkem této činnosti je předání majetku v trustu zpět zakladateli, resp. původnímu vlastníku. Tento typ trustu může zřídit

---

³¹ *Paul v Constance* (1977) 1 WLR 527. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938b3e60d03e5f6b82ba67>.

³² *Dyer v Dyer* (1788) 2 Cox Eq Cas 92. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff86060d03e7f57ebeeef>.

pouze soud a jejich využití je nejčastěji v případě absence jiných beneficentů, kteří by správu nebo majetek mohli převzít.³³

Typ trustu, který v zemích *common law* vzniká právní fikcí, aby ochránil v dobré víře očekávatelné nároky beneficentů, je tzv. *constructive trust*. Tento typ trustu vzniká v případě, že zakladatel začne s majetkem zacházet zjevně marnotratně, a ohrožuje tak spravedlivé očekávání svých dědiců/beneficentů.³⁴ Tento typ trustu vychází ze základních zásad a principů rodinného uspořádání majetku, tj. jeho nedělitelnosti a zachování ekonomické síly rodiny.

Obdobně jako v předchozích případech trustů a rolí správce je důraz kladen na chování dle principů *equity*. Jedná-li vlastník s rodinným majetkem neehospodárně a marnotratně, tedy v rozporu s řádnou péčí, soud na návrh takového vlastníka prohlásí za správce nově vzniklého trustu. Doslova soud provede „právní konstrukci“ zakladatelského jednání a založí trust. Vlastník majetku se stane jeho nedobrovolným zakladatelem a správcem. Smyslem této konstrukce je to, že se vlastník majetku dostává do pozice správce, který může být žalován beneficenty v případě, že by porušoval oprávněný zájem na majetku, resp. trustu, jednotlivých beneficentů. Jakákoli dispozice s majetkem je nyní pod kontrolou beneficentů.³⁵ *Constructive trust* může vzniknout v široké řadě případů, pro iniciaci bude postačovat marnotratné jednání vlastníka a dále bude na soudu, jakou intenzitu a škodlivost vůči rodině uzná. Lze si tak představit, že jednání vedoucí k založení tzv. *constructive trustu* může být poškozující jednání při nakládání s pozemky, nevýhodné zatížení pozemků či jiného majetku, ale také získávání prospěchu z úplatkářství, krádeží či násilné trestné činnosti.

Z teoretického hlediska pak lze dovodit, že zatímco *express trust* vzniká zakladatelským právním jednáním vlastníka – zakladatele, resp. jeho projevenou vůlí k založení trustu, *constructive trust* vzniká již vadným jednáním vlastníka – zakladatele. Jeho vznik ustavuje právní fikcí soud, kdy prohlašuje právní jednání vlastníka za právní jednání správce nově vzniklého trustu. V případě, že se vlastník začne chovat k rodinnému majetku marnotratně a poškodí tím dědice – beneficenty, soud prohlásí původního vlastníka za správce k okamžiku vadného jednání a uloží mu škodu ve prospěch beneficentů nahradit. To v případě, že se toho beneficenti u soudu dovolají.

---

³³ *Westdeutsche Landesbank v Islington* (1996) AC 669. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5b46f1f82c94e0775e7ef30e>.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ *Royal Brunei Airlines v Tan* (1995) 2 AC 378. Dostupné z: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/1995/4.html>.

Společným jmenovatelem pro všechny uvedené typy trustů je závazek správce trustu k jednání a nakládání s majetkem v dobré víře ve prospěch zachování práv na očekávání výnosu z trustu ze strany beneficentů.

2.2. Základní principy trustu

2.2.1. Princip equity

Základním principem existence trustu je princip *equity*. Tento princip v sobě zahrnuje závazek a apel na správce jednat podle nejvyšších morálních standardů. Je tedy běžným standardem, že osoby zúčastněné na správě trustu musí splňovat vysoké morálně-volní vlastnosti a být osobami důvěryhodnými.

Vůle správce spravovat majetek musí být souladná s jeho nejlepším svědomím a správu musí vykonávat v souladu se zásadami, které obdržel od zakladatele přímo (*express/implied trust*) při svěření majetku do správy, nebo podle zásad a očekávání, které na správce kladou obecné principy civilního práva a práva *equity*, pro případ založení trustu, kdy zakladatel vedl nezřízený či marnotratný život (*constructive trust*). Z citovaného rozhodnutí *Westdeutsche Landesbank v Islington* z r. 1996 vyplývají maxima principu *equity*, a to svědomí správce. Správce trustu totiž může vykonávat správu trustu pouze v případě, že není pochyb o tom, že jeho úmysl spravovat trust musí být vždy v souladu se zájmem zakladatele a beneficentů trustu.³⁶

Základním požadavkem pro správce ve smyslu principu *equity* je pochopit a rozeznat skutečnou vůli zakladatele a oprávněné očekávání beneficentů. Takovou vůli a zájem musí správce za existence trustu prosazovat a chránit. Nebývá výjimkou, že se tak často děje i v rozporu s představou beneficentů, jelikož oprávněné očekávání na výnosy z trustu není vždy souladné s představami samotných beneficentů. Zároveň zůstává hlavní výzvou pro správce, aby v souladu s vůlí zakladatelovou a oprávněným očekáváním beneficentů trust chránil a chránil tak i jeho obsah.

2.2.2. Princip aktiv obsažených v trustu

Jak je výše uvedeno, kořeny trustu a jeho středověkých předchůdců jsou ve správě pozemků. Postupem času se trust vyvíjel a nadále vyvíjí tak, aby mohl obsahovat čím dál tím sofistikovanější aktiva zakladatele. Začal-li existovat na bázi správy pozemků, pokračoval ve správě vložených práv, finančních prostředků až k současným bankovním či spořicímu účtům.

---

³⁶ *Westdeutsche Landesbank v Islington* (1996) AC 669. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5b46f1f82c94e0775e7ef30e>.

Právo trustu se neustále vyvíjí a v současné době prakticky neexistuje forma aktiv, které by nebylo možné vložit do trustu. Prakticky veškerý hmotný a nehmotný majetek je způsobilý být součástí trustu.

Lze tedy říci, že podle majetkového principu v trustu je trust seskupením majetku a převažuje názor, že tvoří-li uskupení majetku celek, měl by tento celek být zachován a mělo by s ním být takto zacházeno.³⁷ Trust nemůže platně vzniknout, pokud do něj není vložen majetek, který je určen ve prospěch nějakého subjektu.

Postavení beneficenta v trustu znamená mít oprávněné očekávání na výnos z trustu. Beneficient může být v trustu jediný nebo jich může být více. Nárok na výnos z trustu se pak poměrně dělí dle počtu beneficentů. Beneficient může být například také pouze zainteresován na třetím subjektu coby beneficentovi trustu a jeho role může být pouze kontrolní ve smyslu pravidelného plnění takovému subjektu.

Beneficient má díky svému zájmu na řádné správě a plnění z trustu řadu právních instrumentů, jak vykonávat kontrolní činnosti či jak se domáhat svého oprávněného nároku. Beneficientův vztah k trustu a správci umožňuje pro případ, že by z trustu byl vyveden majetek v rozporu se závazkem správce vůči zakladateli, využít řadu oprávnění. Například se beneficent může domáhat navrácení takového majetku zpět do trustu nebo se může naopak domáhat, aby jeho práva byla inkorporována do majetku, který byl za majetek původní vyměněn. Má právo se samozřejmě domáhat všeho, oč byl v případě nevýhodné transakce poškozen. Nejvyšším nárokem pak zůstává právo beneficenta domáhat se nápravy na majetku z majetku samotného správce či z majetku třetí osoby, která se podílela na poškození zájmů beneficenta, resp. trustu.³⁸ Majetek v trustu je striktně oddělen od majetku správce i v případě úmrtí či insolvenčního řízení.

Povaha majetku vloženého do trustu může být velice široká. Vyjma výše uvedeného mohou být součástí trustu výnosy z majetku, který není do trustu včleněn. Může se jednat o výnosy ve formě nájmu, úroků, dividend, pachtovného atd. Má-li zakladatel založit trust a vložit do něj majetek, musí k němu mít výlučné vlastnické právo, a to ať už k věci hlavní, jedná-li se o vložení této věci do trustu, či k jejímu příslušenství nebo výnosům, má-li být předmětem vkladu příslušenství. Zakladatel nesmí založit trust, jehož obsahem je majetek, ke kterému nemá výlučné vlastnické právo.

---

³⁷ *Re Goldcorp Exchange Ltd* (1995) AC 74.

³⁸ *Westdeutsche Landesbank v Islington* (1996) AC 669. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgment/uk/5b46f1f82c94e0775e7ef30e>.

2.2.3. Princip závazků správce trustu

Závazky správce lze rozlišit na dvě skupiny. První skupinu tvoří závazky správce, které bychom mohli nazvat jako závazky tvořící morální povinnost správce jednat v dobré víře, vyhnout se konfliktu zájmů mezi zájmem svým (správce) a zájmem trustu a jednat spravedlivým a stejným způsobem vůči všem beneficiéntům. Obsahem takového závazku je zdržet se i veškerých jiných příjmů a výnosů z majetku v trustu vyjma těch, které má správce domluveny se zakladatelem nebo beneficienty.

Druhým typem závazku správce je závazek vůči beneficiéntům. Je to závazek tzv. „dobré správy“. Jeho obsahem je povinnost činit veškeré kroky při správě trustu v nejlepší prospěch beneficiéntů. Správce je povinen vykonávat investice trustu obezřetně a s odbornou péčí (*Due care*), dále je správce povinen poskytovat beneficiéntům informace o svém jednání a nakládání s majetkem v trustu. Povinnosti správce jsou zakotveny v obecných ustanoveních *trust law*, *Trustee Act 2000*³⁹, či v zakladatelském právním jednání. Za jakékoli porušení obecných principů správy trustu nebo konkrétních povinností obsažených v zakladatelské listině je správce trustu osobně odpovědný.

Výše zmíněné závazky správce vůči zakladateli, beneficiéntům a trustu (fondu) jsou spíše morálním apelem vyplývajícím z práva *equity* nežli povinnostmi, které by bylo třeba zachytit smluvně. Jsou to závazky správce k jednání v dobré víře a podle nejlepšího svědomí.

Správce má kromě závazků výše zmíněných povinnost aktivně konat, aby byl naplněn účel založení trustu. Správce je někdo, kdo má právo vystupovat jako „nositel veškerých práv“ k majetku vyčleněnému do trustu. Mezi nejpodstatnější práva, se kterými správce trustu vystupuje, lze zařadit právo držitele majetku v trustu, který s majetkem může disponovat, tedy jej i zcizit nebo jej zatížit. Jméno správce je uvedeno v registrech nemovitostí, na bankovních účtech trustu, cenných papírech apod. To vše musí mít správce k dispozici, aby mohl své závazky vůči zúčastněným subjektům řádně vykonávat. Povaha práv a povinností správce je tak dvojí. Správce vystupuje na jedné straně jako *owner of property*, tedy konečný vlastník, jelikož v jeho zájmu jedná. Na druhé straně pak vystupuje jako osoba vázaná všemi povinnostmi, které právo trustů stanoví, a to ve prospěch beneficiénta a zakladatele.

---

³⁹ *Trustee Act 2000* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

2.3. Role zúčastněných osob v trustu

2.3.1. Zakladatel (settlor)

Role a postavení zakladatele trustu, na které bude zaměřeni v následující části, se může zdát velice omezené, avšak jeho práva jsou mnohem širší nežli jen jednoduché založení trustu.

Právní jednání zakladatele jako vlastníka majetku je prvním impulsem k založení trustu. Jakmile je zakladatelské jednání dokončeno a vzniká trust, role zakladatele na právním životě trustu končí. Jak je ovšem uvedeno výše, zakladatel se může ustanovit jedním ze správců trustu či samotným správcem trustu. Obdobné postavení je i v případě možnosti ustanovení se beneficentem nebo jedním z beneficentů trustu. Postavení zakladatele nesmí být v trojjediné roli, tj. zakladatel – správce – beneficent. Pro takový případ je nutné ustanovit správce trustu jako kolektivní orgán.

Je třeba si rovněž uvědomit, že role zakladatele tak, jak je většinou vnímána, tedy v zakladatelském jednání při založení trustu, se děje pouze při zakládání tzv. *express trustu*, tj. kdy zakladatel projeví úmysl trust založit a příslušnou listinou jej zřídí. Z dalších uvedených případů vzniku trustů je však patrné, že například pro zřízení tzv. *implied trust* či *constructive trust* není vůle zakladatele inkorporována do zakladatelského jednání, které je následně nahrazeno prohlášením o vzniku trustu soudem.⁴⁰ Například tedy v případě vzniku *constructive trustu* bude role zakladatele úplně absentovat, protože trust vznikne právní fikcí a prohlášením soudu. Zakladatel bude považován za správce trustu, který nejedná v souladu s povinností řádné správy jmění. Za konečného vlastníka (*ultimate beneficial owner*) budou ustanoveni jeho dědicové, kteří se mohou domáhat neplatnosti jednání původního vlastníka – fikcí ustanoveného správce trustu.

Rozhodne-li se zakladatel trust založit, musí projeviti svou vůli a učiniti zakladatelské právní jednání. V něm musí jasně označiti majetek, který do trustu vkládá, stanovit správce a určit beneficenta či okruh beneficentů. Po tomto jednání jeho role, vyjma výše uvedených případů, končí. Zakladatel tak nemá nadále jakoukoli možnost, jak legálně ovlivňovat jednání správce, a rovněž nemůže požadovat navrácení vloženého majetku zpět. Založením tzv. *express trustu* získávají beneficenti označení tzv. *ultimate beneficial owner*, tj. skutečný vlastník majetku v trustu. Zakladatel se založením trustu vzdává všech majetkových nároků vůči obsahu trustu.

Jakmile je trust založen, zakladatel nemá žádné právo, aby vzniklý trust ukončil. V právní teorii práva trustů se objevuje pojem zakladatelova úmyslu (*settlor intention*), což znamená, že zakladatelova vůle či úmysl trust založit je inkorporován do zakladatelského jednání společně

---

⁴⁰ *Paul v Constance* (1977) 1 WLR 527. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938b3e60d03e5f6b82ba67>.

s pravidly, která zakladatel správci stanoví. Poté správce řídí trust dle těchto pravidel. Například v rozhodnutí *Paul v Paul*⁴¹ zakladatel založil trust ve prospěch sebe, svého manžela a potomků, kteří byli na studiích. Po několika letech došlo k rozvodu manželství a zakladatel chtěl zrušit trust, aby z něj nebylo nadále plněno rozvedenému manželovi. Takové jednání bylo prohlášeno za neplatné, neboť zakladatel ve svém zakladatelském jednání nestanovil podmínku trvajících manželství, a i přesto, že se následně dožadoval navrácení majetku z trustu, neuspěl. Pravidlo, které platí je: Je-li trust jednou založen, je zakladatelem nedotknutelný. Pokud by si chtěl zakladatel ponechat právo dohledu nad trustem či nad jeho výnosy, musel by se nutně při jeho zakládání ustanovit správcem či beneficentem. Pro každý případ pak bude výhodnější, pokud si zakladatel vymezí co nejširší okruh práv jako správce trustu, aby jej měl možnost, alespoň zpočátku, kontrolovat.

2.3.2. Beneficent

Práva beneficenta k trustu se dají označit za práva dvojího druhu. *Common law* při konstrukci postavení a práv beneficenta rozlišuje mezi právy tzv. *in rem* a *in personam*. Práva *in rem*, tedy práva k věci, jsou ta, která se dají označit za práva beneficentů přímo k majetku uloženému v trustu. Stejně jako hlavní principy trustu, principy správy trustu, tak i postavení beneficentů vůči trustu má základ v právu *equity*. I proto v právní teorii *common law* se oprávněné očekávání beneficenta na plnění z trustu nazývá „*equitable proprietary interest*“⁴². Takový nárok beneficenta musí být vždy v souladu se zakladatelským jednáním zakladatele.

Není nutné, aby všichni beneficenti oprávnění vůči trustu měli rovné postavení, a tedy stejná očekávání na plnění. Až zakladatelské jednání stanoví, kdo z beneficentů má jaký nárok na plnění (pokud se nejedná o diskreční formu trustu). Jedná se tedy o skupinu práv k věci – majetku v trustu (*iura in rem*).

Druhá skupina práv beneficentů se označuje za tzv. *iura in personam* neboli práva na plnění závazků. Jedná se zejména o skupinu práv, kterými beneficent disponuje ve vztahu ke správci trustu, například ve chvíli, kdy správce poruší řádnou správu. Pro případ jakéhokoli porušení řádné správy je správce odpovědný osobně, tedy v případě překročení práv, která má stanovena zakladatelem, ručí celým svým majetkem. Beneficent se následně může domáhat náhrady z majetku správce trustu, nebo je správce povinen poskytnout adekvátní finanční kompenzaci. Vyjma správce trustu je za úmyslné poškození práv beneficentů odpovědná jakákoli

---

⁴¹ *Paul v Paul* (1882) 20 Ch D 742. Dostupné z: <https://www.inbrief.co.uk/estate-law/enforcing-a-trust/>.

⁴² THOMAS, Geraint, HUDSON, Alastair. *The Law of Trusts*. Oxford University Press, 2005, s. 26.

třetí osoba, která v rozporu s původním zakladatelským jednáním zakladatele získala majetek z trustu.

Práva beneficentů vůči trustu budou velmi rozdílná. V případě, že zakladatel založí trust s vícero beneficenty a ve svém zakladatelském jednání stanoví přání, aby vůči různým beneficentům bylo různé plnění, a jejich postavení, ačkoli je formálně-právně rovné, rozdělí do několika skupin, můžeme pozorovat různě silná práva k trustu pro každé postavení beneficenta odlišně. Všichni beneficenti však získají svá individuální práva až ve chvíli, kdy zakladatel ustanoví trust a správce trustu se ujme jeho správy.

Žádný z beneficentů nezískává svým jmenováním právní nárok na majetek z trustu. Jeho právo je na plnění z trustu, avšak pod podmínkou, že tak určí správce. V případě, kdy se bude jednat o diskreční formu trustu, nárok beneficenta se zužuje na nárok na obsah plnění, o kterém správce rozhodne, že bude vyplaceno konkrétnímu beneficentovi. Všechny nároky na plnění z trustu jsou tak přímo závislé na vůli správce a beneficent musí v každé formě trustu doufat, že správce bude plnit práva a povinnosti, ke kterým se zavázal zakladateli, když přijal pověření řízením správy trustu. Pro případ diskrečního trustu se beneficent bude domáhat spíše svých práv z kategorie *iura in personam*, tedy řádného plnění správy trustu jeho správcem. Je třeba říci, že v diskreční formě trustu se beneficent nemůže domáhat jakéhokoli věcného práva k věci (*iura in rem*), jelikož takový nárok by mu náležel pouze pro případ, že by správce již o plnění rozhodl v rámci své diskreční pravomoci. Pokud však nedojde k takovému rozhodnutí a beneficent nebude souhlasit s postupem správce, může se domáhat plnění povinností vůči jemu samotnému. Tento stav je poměrně častým předmětem sporu před soudy, správce trustu tak musí být připraven své rozhodnutí vysvětlit a odůvodnit nejen beneficentům, ale případně i soudu. Pro beneficenty i pro správce trustu bude vždy limitní zakladatelské jednání zakladatele, jehož vůle bude pro život trustu tím jediným závazným a výkladovým pravidlem.

2.3.3. Správce (trustee)

Některé aspekty jedinečného postavení správce trustu byly popsány výše, nyní se zaměříme na povahu jeho závazku vůči zakladateli a vůči trustu samotnému.

Nejčastěji trust vzniká zakladatelským jednáním zakladatele a současným přijetím správy správcem trustu (*express trust*). Trust je založen ve chvíli vložení právní moci nad majetkem do rukou správce a zároveň přijetí závazku správce držet majetek v trustu ve prospěch někoho jiného – beneficenta. Jako příklad můžeme uvést založený trust s objemem 10.000 EUR na bankovním účtu. Zakladatel vyčlení ze svého majetku finanční objem ve výši 10.000 EUR a nechá zřídit u

bankovního ústavu bankovní účet, kam finanční prostředky vloží. Majitelem bankovního účtu a jeho jediným disponentem se stává správce trustu. Správce tak vstupuje do právního vztahu s bankou a může s finančními prostředky volně disponovat. Může banku žalovat za nedbalé zacházení s finančními prostředky a může finanční prostředky kdykoli vybrat. Má tedy absolutní kontrolu nad obsahem příslušného bankovního účtu. Jakýkoli spor mezi trustem a třetí osobou či naopak je ve volné dispozici správce. V anglosaské právní vědě se používá pro vztah správce k majetku vloženému do trustu pojem tzv. *legal owner*, což znamená, že na správce trustu byla přenesena veškerá dispoziční a vlastnická práva k majetku, který byl do trustu vložen. Řekneme-li vlastnická, není tím myšleno právo vlastnické, nýbrž výkon jeho obsahu v rámci trustu. Správce majetek v trustu spravuje podle nejlepšího svědomí a vědomí, nenárokuje si však vlastnické právo k majetku, není tedy oprávněn být tzv. *ultimate beneficial owner*, tj. konečný vlastník.

Pro určení rozsahu práv a povinností správce bude vždy nejdůležitější obsah zakladatelského jednání zakladatele při formování trustu. Jedná se o esenciální složku nastavení vztahu mezi zakladatelem, správcem a beneficienty, jakož i všech práv a povinností správce vůči trustu. Tento obsah je jediným výkladovým vodítkem pro interpretaci soudu při jakémkoli pochybení. Na obsah zakladatelského jednání je tak kladen mimořádný odborný a kvalitativní důraz.

Dále je správce povinován veškerý majetek vložený do trustu (neurčí-li zakladatel jinak) držet ve prospěch beneficiantů. Správce je povinen majetek v trustu držet a spravovat jej v souladu s řádnou správou. Má však často široký prostor pro vlastní uvážení (i mimo tzv. diskreční formu trustu), aby mohl reagovat na aktuální životní situace a potřeby beneficiantů (například prodej pozemku, který je nadále nepotřebný, a jeho výměna za nový, který beneficiant, nebo okruh beneficiantů ke svému životu potřebuje nutněji). Je třeba říci, že i k nově nabytému majetku má správce stejná práva, jako tomu bylo ve chvíli vyčlenění majetku zakladatelem.

Trust je právním institutem, který se v čase vyvíjí. Jeho ustavení na počátku je jakási pomyslná původní podoba, avšak ta se mění za života. Do trustu může být za jeho existence vkládán další majetek původním zakladatelem, pravidla pro jeho správu zůstávají stejná. Jednotlivá práva a povinnosti správce jsou inkorporována v zakladatelském dokumentu. Obecně závazná pravidla pro správu majetku jsou bez ohledu na zakladatelské jednání stanovena v obecné úpravě práva trustů. Jedná se tak o obecnou informační povinnost správce vůči beneficiantům, pravidla pro odbornou péči, pravidla pro investování a další. Obecná pravidla pro správu trustu se budou lišit dle jeho povahy.

V právní doktríně trustového práva je pozice správce pod neustálým dohledem nad bezvadným výkonem správy trustu. Existuje souhrn povinností obecných, vyplývajících

z obecných ustanovení civilního práva, povinností vyplývajících ze zakladatelských pokynů, musí obstat ve vztahu ke spravovanému trustu po stránce morální i etické, i vždy obhájit své jednání před kontrolou beneficentů. Postavení správce v případě sporu s beneficenty bude vždy takové, že správce bude stát na straně žalovaného. To za účelem, aby soud mohl kontrolovat výkon správy podle správcova nejlepšího vědomí a svědomí za předpokladu dobré víry.

Jak bylo řečeno, povinnosti správce mají různý původ. Různý původ povinností bude i v případě různých druhů trustu. Tak například v případě *express trustu* povinnosti správce vyvstávají zejména ze zakladatelského dokumentu, kontrola plnění takových povinností je poměrně jednoduchá. V případě zřízení například *implied trustu* pak bude kontrola plnění povinností správce složitější, neboť okolnosti vzniku tohoto typu trustu mohou být různé a povinnost řádné správy správce bude odvozena od obecných principů práva trustů a práva *equity*. Veškeré plnění povinností ze strany správce je pod drobnohledem beneficentů trustu a tito kdykoli mohou žalovat správce za jejich neplnění.⁴³ Skupina žalob/nároků beneficentů nebo třetích osob s prokazatelným právním zájmem na trustu se nazývá žalobami *in personam*, neboť nárok směřuje vždy proti správci trustu. Beneficent je totiž nadán jak právy majetkovými (oprávněný právní zájem na plnění z trustu), tak i právy na ochranu majetku v trustu prostřednictvím zmíněných žalobních nároků.

2.4. Postavení správce trustu a jeho hlavní povinnosti

Vykonávat činnost správce trustu je především o dodržování stanovených povinností a dodržování závazku, do kterého správce svým jmenováním a převzetím správy trustu vstoupil. Žádná ze stanovených povinností nemůže být podceňována, neboť jakékoli porušení stanovených povinností může vést k osobní odpovědnosti správce. Je třeba říci, že odpovědnost správce za řádnou správu trustu se bude posuzovat vždy *ad-hoc* dle konkrétního porušení pravidel správy, a to jak z hlediska majetkové odpovědnosti, tak z hlediska trestněprávní odpovědnosti. Různé typy trustů budou obsahovat různé typy práv a povinností. Osobní odpovědnost správce lze omezit v závislosti na typu trustu a zároveň v kontextu míry jeho práv a možných diskrečních uvážení. Platí pravidlo, že čím širší má správce možnost pro vlastní uvážení a z toho vyplývající závazné jednání, tím vyšší odpovědnost správce z takového nastavení vyplývá a naopak. Vytváří se zde velký prostor pro zakladatele, který v rámci svého uvážení při nastavení trustu stanoví také právům správce odpovídající omezení osobní odpovědnosti.

---

⁴³ *Morice v Bishop of Durnham* (1805) EWHC Ch J80. Dostupné z: <https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/1805/J80.html>.

Kontrola plnění povinností správcem je umožněna beneficiům (nebo osobě protektora), zakladatel ani třetí osoby bez prokázání právního zájmu nemají možnost právo na kontrolu trustu uplatnit. Pro stanovení, kdo je osobou oprávněnou vznést nárok proti správci, musí soud postupovat v rámci řízení o předběžné otázce.

Práva a povinnosti správce trustu začínají v okamžiku přijetí správy nad trustem, vytváří se tak vztah – právní pouto mezi správcem trustu a majetkem v trustu.⁴⁴ Správce se v okamžiku přijetí správy nad trustem ujímá rovněž celého souboru práv a povinností, které mu stanovil zakladatel ve své zakladatelské listině. Po jmenování a přijetí správy není možné, aby správce měnil obsah zakladatelské listiny. Z hlediska postavení správce nebude právně relevantní, zdali se bude jednat o správce původního – stanoveného ve chvíli vzniku trustu, nebo správce, který byl jmenován dodatečně, či namísto správce původního. Práva a povinnosti, které byly v zakladatelském jednání stanoveny na počátku, trvají i nadále. Každý správce, aby se zorientoval ve své agendě, si musí vyžádat celou řadu dokumentů o spravovaném majetku, aby zajistil nejvyšší míru kvality při správě. Bude se tak jednat o informace o jmenování beneficiů, případně dalších správců, informace o bankovních účtech, investičních nástrojích, veškerou dokumentaci vztahující se k majetku spravovanému v trustu. Úkolem správce je mít přehled o všech závazcích a pohledávkách, probíhajících či hrozících soudních řízeních či informace o jakýchkoli relevantních okolnostech, které ovlivňují nebo do budoucna mohou ovlivnit fungování trustu. Cílem je maximální orientace správce v problematice a eliminace jeho osobní odpovědnosti.

Každý správce, tj. ten, který je jmenovaný při založení trustu, nebo ten, který do trustu přišel na místo původního správce, či byl přidružen do kolektivního správcovského orgánu, se musí detailně seznámit s podmínkami trustu, s povinnostmi ostatních správců a oprávněnými nároky beneficiů. Správce musí být obeznámen s investicemi trustu, které jeho případný předchůdce provedl, a ověřit, že takové investice byly provedeny v souladu s řádnou správou. Pokud správce objeví jakékoli nesrovnalosti nebo vyjdou najevo pochybnosti o řádné správě finančních prostředků vložených do trustu, musí správce jednat s řádnou péčí a dle míry intenzity porušení řádné správy konat. V rámci procesního postupu musí správce rozhodnout, které podání učiní, a rozhodnout o formě požadované náhrady.

Aby byla eliminována osobní odpovědnost správce, musí se správce v rámci své povinnosti odborné péče informovat o možnostech střetu zájmů vlastní osoby a zájmů trustu, zdali je v zakladatelském jednání ustaveno vícero správců, pro případ, že ano, o rozsahu jejich práv a povinností, nebo zdali je stanoveno omezení jejich osobní odpovědnosti. Podstatné rovněž bude,

---

⁴⁴ *Fiduciary relationship.*

zdali může být správce odvolán, případně za jakých okolností. Správce je limitován a povinen celou řadou dalších zákonných povinností, které upravují předpisy například civilního, trestního nebo insolvenčního práva.⁴⁵ Platí obecné pravidlo, že v případě střídání správců trustu nový správce není povinen přezkoumávat jednání svého předchůdce a, neobjeví-li se nějaké pochybení, jednání původního správce je považováno za řádnou správu. Objeví-li se jakákoli pochybnost, nově ustavený správce však musí zjednat nápravu. Pakliže by takové jednání opomenul, nesl by osobní odpovědnost.

Vyjma obecných principů a povinností daných legislativou je správce povinen dodržovat ustanovení a pokyny obsažené v zakladatelském jednání. Pokyny, které jsou v zakladatelském jednání, jsou pro správce závazné a musí se jimi řídit do chvíle, kdy zákon nebo rozhodnutí soudu stanoví něco jiného. Správce se nesmí od svých povinností odchýlit a stejně tak není možné, aby vykonával práva, která mu nenáleží. Toto pravidlo platí i pro případ, že by jednání, ke kterému není zmocněn, bylo pro beneficiary výhodnější. Odchýlení se od stanovených pravidel trustu je možné pouze v případě výjimečné situace. To je například situace, kdy správce musí jednat v rozporu s pokyny v zakladatelském jednání, aby nedošlo k poškození nebo znehodnocení majetku v trustu. I takový exces správce je však učiněn v rámci smluvního vztahu mezi zakladatelem a správcem, resp. mezi trustem a správcem, a jednání správce musí obstát před soudem, kde musí správce případně prokázat, že příslušné jednání bylo nezbytné, aby byla zachována hodnota vloženého majetku.⁴⁶ Jedná-li správce v rozporu s výše uvedenými pravidly, vystavuje se velkému riziku, že jeho osobní odpovědnost bude nevyhnutelná.

Správce je povinen z trustu plnit bez vyzvání beneficiary okamžitě, jiný případ je v diskreční formě trustu. V diskreční formě trustu správce ke stanovenému dni provede vlastní uvážení a na jeho základě musí plnit bezodkladně. Správce vykonává správu trustu na základě pokynů, které mu jsou dány v zakladatelském dokumentu. Podle nich musí postupovat až do chvíle, kdy se stane takový postup nemožný nebo například rozporný se zákonem. Nastane-li tzv. následná nemožnost plnění, musí správce požádat soud o stanovení nového pokynu, který musí být ideově v souladu s primární vůlí zakladatele. Výkon jednotlivých práv a povinností správcem je často limitován odbornými limity jednotlivých správců. Lze tak přistoupit k omezení práv správce a podmínit jeho konání ve specifických oblastech souhlasem příslušného odborníka. Oblastí jednotlivých typů jednání, které lze omezit, může být celá řada. Jedná se například o povinný souhlas ekonomického experta v případě investování finančních prostředků do určité

---

⁴⁵ Např. *Proceeds of Crime Act* z roku 2002.

⁴⁶ *Harrison v Randall* (1852) 9 Hare 387, 467. Dostupné z: <https://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/record?catid=-3008424&catln=7>.

investiční strategie, je-li v takovém případě zatíženo například 20 % všech finančních prostředků. Stejně tak tomu bude například ve chvíli, kdy by chtěl správce zatížit nemovitost v trustu zástavním právem. Pro takové jednání by zakladatel mohl stanovit povinný souhlas advokáta rodiny. Zakladatel si může stanovit také podmínku povinného souhlasu beneficianta nebo sebe sama pro určitý typ jednání správce.

Řádná správa trustu v pojetí správcových práv a povinností je sofistikovaný komplex předpisů, které jsou tvořeny zejména v oblasti civilního práva, avšak povinnosti týkající se obchodního nakládání s majetkem v trustu jsou odvozeny od ekvivalentu institutu řádného hospodáře, tedy spíše roviny obchodně-právní. Ke stěžejnímu obsahu povinnosti správce jednat s péčí řádného hospodáře se v této práci dostaneme později. Nyní se zaměříme na oblast prevenční.

Správce trustu je povinen si počínat tak, aby byl majetek v trustu maximálně ochráněn. Musí se snažit, aby veškeré závazky, tj. dluhy i pohledávky, byly řádně a včas plněny. Nastane-li prodlení na straně dlužníka či věřitele, správce či správci musí adekvátně a bezodkladně jednat. Účelem takového postupu je snaha minimalizovat ztráty na majetku. Je-li dlužník trustu v prodlení, správce jej musí bezodkladně vyzvat ke splnění dluhu, pokud takové výzvě dlužník nevyhoví, správce je povinen příslušnou pohledávku vymáhat.

Správce je povinen mít pod dohledem veškeré nakládání s majetkem v trustu. A pouze takové, o kterém ví a souhlasí s ním, může verifikovat. Musí ke své pozici přistupovat velmi proaktivně a průběžně právní a faktický stav majetku ověřovat. Není tedy možné, aby po založení trustu přistoupil jeho původní zakladatel k čerpání úvěru za současného vytvoření zástavního práva k tíži majetku vloženého do trustu, a to bez souhlasu správce.⁴⁷ Správce má výlučnou pravomoc nakládat s majetkem v trustu a vstupovat do právních vztahů, není-li v zakladatelské listině stanoveno jinak. Je nade vše pochybnost, že správce musí zajistit zabezpečení majetku v trustu a znemožnit, aby nad majetkem vykonával práva kdokoli nepovoláný zakladatelskou listinou.

Další podstatnou částí povinností, kterými je správce vázán vůči majetku v trustu, jsou povinnosti týkající se zabezpečení majetku. Do takové kategorie bude patřit pojištění majetku, povinnost vyhotovit auditní zprávu, včasné hrazení poplatků, včasné plnění daňové povinnosti apod. Není pak podstatné, zdali je majetek v trustu dlouhodobě spravován, či nastane jeho rychlý prodej. Povinnosti správce se nemění. I v případě prodeje majetku musí správce postupovat s řádnou péčí a snažit se o prodej majetku za nejvýhodnějších podmínek s maximální obezřetností ve vztahu k možnému střetu zájmů. Příkladem lze uvést, jak by takový prodej majetku mohl

---

⁴⁷ *Macnamara v Carey* (1867) IR 1 Eq 9.

vypadat. Stanoví-li tak zakladatelská listina, může správce trustu majetek prodat (lze tak učinit i v případě diskreční formy trustu za předpokladu, že tak výslovně zakladatelská listina nestanoví, avšak správce je přesvědčen, že tímto krokem zajistí maximální zhodnocení majetku). Správce by měl mít vždy k dispozici několik nabídek, aby mohl vybrat tu nejvýhodnější. Posouzení okolností prodeje majetku, tj. podmínek příslušné smlouvy, by měl zajistit nezávislý poradce, který postup, pro který se správce rozhodl, doporučí. Při přípravě smluvní dokumentace s novým nabyvatelem by správce měl dbát na to, aby měl ve smlouvě zajištěny ve vztahu k beneficietům trustu maximálně výhodné podmínky. Postup správce se vždy bude posuzovat z hlediska principu řádné péče a dobré víry.

Všechny výše zmíněné povinnosti jsou důležité z hlediska obligační povinnosti správce a jeho možné následné osobní odpovědnosti pro případ, že by některý z beneficietů (či kdokoli, kdo prokáže právní zájem) nebyl přesvědčen o čistém záměru správce a nechal by takové jednání přezkoumat soudem. Správceova odpovědnost není absolutně objektivní. Prokáže-li, že v souladu s řádnou péčí spravoval do trustu vložený majetek, nemůže být správce odpovědný ani za případnou ztrátu či poškození majetku.

Je třeba si uvědomit, že postavení správce v průběhu správy trustu je často vystaveno obtížným zkouškám. Jedná se například o vztah správce vůči beneficietům. Odhlédneme-li od rozdílů mezi tzv. *express trustem* a *diskrečním trustem*, hlavní povinností správce je postupovat vůči beneficietům nestranně. K takovému jednání je správce povinen bez ohledu na to, zdali mu toto ukládá zakladatelské jednání, či nikoli. Jeho povinná nestrannost vyplývá z obecných principů civilního práva *common law*. Správce musí posuzovat individuální potřeby a postavení beneficietů nezávisle a jako celek, nesmí upřednostnit jednoho beneficieta na úkor ostatních, ani v případě, že by to explicitně po správci požadoval.⁴⁸ V případě *Nestle v National Westminster Bank* došlo k situaci, kdy vnučka zakladatele fondu žalovala správce trustu (*National Westminster Bank*), že v rozporu se svou povinností spravovat a zhodnotit majetek neinvestoval dynamičtěji spravované finanční prostředky, a nebyl tak maximalizován výnos. Banka však posuzovala oprávněné zájmy okruhu beneficietů rovnoměrně. Jelikož část beneficietů žila v jiné jurisdikci, vztahovaly se na ně přísnější daňové zákony než na žalobkyni. Kdyby správce – Banka investoval dynamičtěji, část beneficietů by byla zatížena přísnější daňovou povinností zahraniční jurisdikce. Banka tak zvolila konzervativní způsob investování, aby se daňové povinnosti pro beneficiety

---

⁴⁸ *Nestle v National Westminster Bank* (1993) 1 WLR 1260. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87a60d03e7f57ec117a>.

vyhnula. Soud dal správci za pravdu a konstatoval, že správce je povinen posuzovat oprávněné zájmy beneficentů souhrnně a najít nejvýhodnější kompromisní postup pro všechny.⁴⁹

Závazkem správce je spravovat trust nestranně a spravedlivě ve vztahu k zájmům beneficentů. Je třeba, aby zájmy beneficentů správce posuzoval i ve vztahu k investicím z trustu. Není například možné, aby správce na úkor významného snížení finanční jistiny trustu investoval finanční prostředky s dlouhodobým likvidním horizontem a znemožnil pravidelnou výplatu plnění beneficentům. I za cenu možného vysokého výnosu není možné, aby správce snížil jistinu a omezil výplatu beneficentům, byť dočasně.

Žádné ustanovení zakladatelské listiny nemůže být vykládáno dogmaticky. Vždy je třeba vnímat okolnosti, za jakých byl trust založen a v čí prospěch. Jelikož se jedná o flexibilní formu správy svěřeného majetku, je možné tuto flexibilitu použít i v případě, že se požadavky beneficentů začnou výrazně lišit od těch původně stanovených v zakladatelském dokumentu. Například, pokud se některý z beneficentů dostane nezaviněně do těžké životní situace a potřeboval by výrazně navýšit plnění z trustu, protože jsou ohroženy jeho základní životní potřeby, může správce přistoupit, schválí-li to soud, k mimořádným plněním, která nebyla při zakládání trustu zamýšlena. Je třeba si uvědomit, že zakladatelova projevená vůle založit trust a jmenovat beneficenty je projevem jeho vůle podělit se o majetek a podle různých kritérií finančně zabezpečit jejich životy. Aby bylo toto jednoduché pravidlo naplněno, je třeba stále sledovat životní podmínky a potřeby všech beneficentů. Platí ovšem, že jakékoli jednání správce nad rámec zakladatelské listiny musí být notifikováno a schváleno příslušným soudem.

Distribuce výnosů z trustu je dalším tematickým okruhem, který obsahuje řadu povinností pro správce. Jde především o to, aby distribuce výnosů nebo části jistiny v trustu maximálně odpovídala přáním zakladatele a zároveň principům *equity* vyplývajícím z obecných zásad *common law*. Spravovaný majetek, který je alokován v trustu, je třeba považovat a nakládat s ním jako s jedním celkem. Jakékoli vyplácení výnosů mimo distribuci výnosů celému okruhu beneficentů je způsobilé vytvořit vnitřní disproporce v očekávatelných majetkových podílech beneficentů. Nastane-li například výplata výnosu jednomu z beneficentů o rok dříve než ostatním beneficentům, může být celková hodnota spravovaného majetku „oslabena“ o aktivum, které v celku s ostatním majetkem zaručovalo bezpečný výnos. Nastala by tak situace, kdy upřednostněný beneficent získá 100 % svého nárokového podílu o hodnotě 100, avšak ostatní beneficenti získají 100 % svého podílu s hodnotou např. 65. Aby bylo zabráněno takovému dělení a možným disproporcím, je správce (pokud mu zakladatelská listina nestanoví něco jiného)

---

⁴⁹ Tamtéž.

povinen provést distribuci výplat z trustu k jednotnému rozhodnému dni, a to všem beneficietům stejně. Jakákoli výzva beneficianta, vyjma výše uvedených příkladů životní nouze, neopravňuje správce, aby provedl výplatu v rozdílných dnech.

Aby beneficiet mohl požádat o plnění a přijmout jej, musí být plnoletý a svéprávný, pokud některá složka chybí, musí tak učinit prostřednictvím zákonného zástupce. Vždy však musí být dodržena výše uvedená pravidla. Povaha majetku/aktiv, které jsou vloženy do trustu, může být různého charakteru. Nejčastěji se bude jednat o nemovitosti, podíly v obchodních korporacích, cenné papíry, či movitý majetek. Dle typu vloženého majetku do trustu budeme také rozlišovat jeho likviditu a následné plnění beneficietům. Například, jsou-li do trustu vloženy akcie, má beneficiet právo, aby mu správce převedl adekvátní podíl akcií, který mu dle stanovených pravidel pro rozdělení výnosů náleží. Není nutné, aby správce příslušné akcie prodával, stačí jejich převod ve prospěch beneficianta či beneficietů. Odlišnou situací bude stav, kdy v trustu bude pozemek. Beneficiet nebude mít právo na to, aby na něj správce převedl část vlastnického práva namísto povinné výplaty výnosu. Zabrání se tak možnému složitějšímu jednání s vícero vlastníky pro případ nutného prodeje. Prodej nemovitosti se pak musí řídit pravidly řádné správy zmíněné výše.

Správce vykonává správu dle svého nejlepšího vědomí, svědomí a odbornosti. Jelikož jsou trusty často zřizovány a fungují desetiletí, dochází během této doby také k proměně hodnoty aktiv a jejich tržního zájmu. Správce proto musí mít možnost majetek průběžně obměňovat v závislosti na tržní poptávce. Pravidla jsou samozřejmě opět stanovena v zakladatelské listině a správce plní pokyny, které mu jsou dány. V rámci své diskrece však ale musí dbát minimálně nad zachováním hodnoty majetku a jeho prostor pro vlastní uvážení nad skladbou majetku v trustu je poměrně široký.

2.4.1. Správce a jeho povinnosti vůči beneficietům

Role a postavení správce trustu je vůči beneficietům trojího druhu. Za prvé je správce povinen ve vztahu k beneficietům zachovávat nestrannost a objektivní hodnocení potřeb každého beneficianta individuálně. Nesmí se jimi nechat ovlivňovat a vždy by měl být připraven své rozhodnutí obhájit před beneficiety nebo před soudem. Za druhé je správce povinen vůči beneficietům předkládat vyúčtování finančních operací, účetnictví a zprávu o stavu majetku spravovaného v trustu. Tato povinnost zahrnuje i další informační povinnosti, které mohou být různého druhu, nejčastěji se bude jednat o pokyny stanovené v zakladatelské listině. Za třetí je zde povinnost správce jednat vždy v nejlepším zájmu beneficietů, resp. trustu. Tomu musí

přízpůsobovat investiční strategie, zmocnění třetích osob, likviditu majetku a další kroky, které jsou přímo závislé na konkrétních požadavcích a očekáváních beneficentů.

I přesto, že požadavek nestrannosti nebude stanoven zakladatelem v zakladatelské listině, je správce povinen řídit se nestranně vůči beneficentům na základě principů *equity*. K tomuto závěru dospěl soud v rozhodnutí *Nestlé v National Westminster Bank plc*⁵⁰, kdy stanovil, že je esenciální povinností správce dohlížet a vykonávat řádnou správu trustu při zachování rovnosti a nestrannosti vůči beneficentům. Každý správce je povinen hledět spravedlivě na zájmy všech beneficentů a nikoli na parciální zájmy beneficentů – jednotlivců.

Povinnost rovného přístupu, kterou správce musí vůči beneficentům dodržovat, musí být vyvážena povinností správce k řádné správě a trvání trustu podle pokynů stanovených v zakladatelské listině. Správce musí vyvažovat situaci, kdy zájem beneficentů je na pravidelném a rychlém vyplácení finančních prostředků z trustu, přičemž pokud trust nebude podnikat a zhodnocovat své prostředky, výplaty budou probíhat z jistiny majetku, a tudíž se trust bude zmenšovat. Situací opačnou je vyplácení finančních prostředků z trustu, které tvoří zisk z podnikání nebo investování. Zájem správce bude spíše vyplácet beneficentům zisk nežli jistinu. Rozhodnutí v rámci správcovské diskrece pak bude muset naplnit podmínky, které mu zakladatel stanovil v zakladatelské listině. Správce se tak nebude moci rozhodnout, zdali výplatu provede z jistiny, či nikoli pouze na základě vlastního uvážení, ale jeho rozhodnutí bude muset sledovat pokyny, které mu byly zakladatelem stanoveny, a bude-li v takovém případě mít povinnost vyplácet plnění pouze ze zisku trustu z podnikání, nebude moci provést výplatu v rozporu s tímto pokynem. V opačném případě by se dopustil porušení povinnosti řádné správy.

Při správě trustu má správce primární povinnosti, které jsou stanoveny v zakladatelské listině a zakotveny v principech *equity*. Sekundární povinnosti se odvíjí od primární povinnosti výkonu řádné správy. K té musí správce použít povinnosti manažerské a administrativní. Platí ovšem, že sekundární povinnosti se nesmí dostat do rozporu s těmi primárními, tj. správce nemůže přistoupit k manažerským způsobům řízení trustu (byť by to bylo efektivnější), pokud by se kvůli tomu dostal do rozporu s pokyny zakladatele.⁵¹ Například tedy nebude možné, aby správce, který je nadán zakladatelskou listinou širokými pravomocemi k investování, ale zároveň pokynem vázán konzervativním investorským přístupem, provedl rizikové investice nabízející vyšší výnos.

---

⁵⁰ *Nestlé v National Westminster Bank plc* (1994) 1 All ER 118. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87a60d03e7f57ec117a>.

⁵¹ *Eclairs Group Ltd v JKK Oil & Gas plc* (2015) UKSC 71. Dostupné z: <https://law.bloomsburyprofessional.com/blog/directors-duties-scope-of-the-proper-purpose-doctrine>.

V takovém případě by se jednalo o porušení povinnosti řádné správy, neboť by majetek byl vystaven vyššímu riziku ztráty, než bylo v zakladatelské listině povoleno.

Správce si musí být vždy vědom limitů svých oprávnění. Pokud nakládá s finančními prostředky trustu, je nutné, aby se stanovených pravidel držel důsledně. Dodrží-li stanovená pravidla a při investování dojde ke ztrátě hodnoty investice a správce prokáže, že jednal v dobré víře, nebude odpovědný za způsobenou ztrátu. Bude-li vědomě riskovat a pro účely investice zvolí rizikovější postup, a to bez přímého pokynu, bude za způsobenou škodu odpovídat celým svým majetkem. V rozhodnutí *Knox v Mackinnon* byla posuzována následující situace: Zůstavitel pověřil správce zřízeného trustu, aby z obytné budovy, která byla do trustu vložena, platil pravidelné výplaty jeho ženě – vdově a jeho dětem. Jeden ze sedmi beneficentů, kteří byli zúčastněni na trustu, požádal správce o koupi bytového domu, který byl předmětem správy. Správci nabídl kupní cenu, která převyšovala tržní hodnotu, a správce s prodejem nemovitosti souhlasil. Nabyvatel však neměl dostatek finančních prostředků na koupi nemovitosti, a tak učinil se správcem dohodu, že část kupní ceny bude tvořena půjčkou z trustu a v průběhu následujícího času nabyvatel zbylou část kupní ceny zaplatí. Jako zástavu poskytl nabyvatel tři další nemovitosti, které ale byly zatíženy zástavním právem ve prospěch bank. Několik beneficentů protestovalo proti tomuto kroku správce, který s beneficenty nekonzultoval. Beneficient, který nemovitost nabyl, po několika letech přivedl svůj majetek do dluhové pasti a byl nad ním prohlášen insolvenční úpadek. Do majetku v trustu nebylo doplaceno přibližně 10.000 GBP, a to bylo prohlášeno za škodu. Soud konstatoval, že se správce dopustil nadržování ve prospěch jednoho z beneficentů, nejednal v dobré víře a investici, kterou převodem majetku realizoval, neprovedl v souladu s péčí řádného hospodáře. Jelikož správce jednal v rozporu s pokyny v zakladatelské listině, když nekonzultoval převod nemovitosti ve prospěch jednoho z beneficentů, byl prohlášen za povinného k náhradě způsobené škody, neboť trustu svým jednáním způsobil škodu a jednal v rozporu s povinností řádné správy.⁵²

Správce je povinen přistupovat k beneficentům spravedlivě i v případě přebytku/nadvýnosu z trustu. Je-li v investiční strategii trustu plánovaný pevný výnos a změnou okolností je výnos realizován vyšší, než se kterým správce počítal v plánovaném schématu výplat beneficentům, provede přepočítání a přebytek rozdělí mezi stávající beneficenty dle spravedlivých kritérií odvislých od velikosti jednotlivých podílů na trustu, nebo ponechá přebytek jako rezervu v trustu na neplánované výdaje.

---

⁵² *Knox v Mackinnon* (1886) SLR 24_355. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff81960d03e7f57eba06b>.

Povinnost rovného přístupu správce vůči všem beneficiům je zakotvena v principech *equity*, a je tedy obecným pravidlem, kterým se správce bez dalšího upřesnění řídí. Podstatnou roli v přístupu správce k beneficiům hraje zakladatelská listina a počet beneficiů, respektive jejich skupin. Správce bude mít povinnost vždy jednat rovným přístupem vůči všem beneficiům, avšak podle jednotlivých skupin se budou jeho povinnosti lišit. Bude-li správce spravovat trust, ve kterém zakladatel ustanovil jako jednu skupinu beneficiů jeho potomky, kteří jsou stále dětmi, druhou skupinu beneficiů, kterou tvoří jeho příbuzní, a třetí skupinu, kterou tvoří jeho zaměstnanci, je jisté, že každá ze skupin beneficiů bude mít svá pravidla pro výplatu plnění. Otázka vlastního uvážení nastane v případě vzniku přebytku v trustu nebo v odůvodněném případě jednoho z beneficiů. Individuální přístup, který bude muset být řádně zdůvodněný, bude moci správce volit vůči beneficiovi, který je z hlediska účelu trustu tím nejbližším zakladateli, což s největší pravděpodobností budou jeho děti. Nebude však možné, aby v případě splnění individuální potřeby jednoho z beneficiů – potomka, provedl plnění ve stejné výši i všem ostatním beneficiům, aby byla zachována rovnost. Odůvodnění takového postupu bude vždy tou nejdůležitější částí správcova rozhodnutí.

Je třeba říci, že požadavek rovného a spravedlivého zacházení správce s beneficii může být (a často tomu tak bude) zakladatelskou listinou modifikován. Stanoví-li zakladatel několik různých beneficiů, bude velmi pravděpodobně požadovat, aby se nároky na jejich plnění lišily. Zakladatelská listina tedy může požadavky rovnosti kladené principy *equity* vyloučit.

Správce je ve svém rozhodování vázán principy *equity*, zákonem, zakladatelskou listinou a povinnostmi, které tvoří soubor role a postavení správce. Soud nezasahuje do řízení trustu do doby, kdy je o to požádán tím, kdo prokáže právní zájem na řádném výkonu správy trustu. Takovými osobami jsou nejčastěji zakladatel, benefici, protektor nebo některý ze správců trustu. Aby se osoba, která prokáže právní zájem na trustu, mohla se svým nárokem na přezkum jednání správce domáhat svého práva u soudu, musí v žalobním návrhu odůvodnit, v jakém případě se správce dopustil jednání, které je v hrubém nesouladu s očekávatelným postupem každého rozumně smýšlejícího člověka.⁵³ Podobně soud rozhodl v případě *Re Chapman*. Správce trustu prováděl výplatu z trustu osobě, o které se domníval, že je beneficiem. Po patnácti letech zjistil, že se nejedná o osobu beneficianta, nýbrž o cizí osobu, která ze správce vylákala podvodem plnění z trustu. Správce svou obhajobu před soudem stavěl na okolnosti, že se jednalo o podvod a nemohl vědět, že osoba, která se vydává za beneficianta, jím skutečně není. Problémem ale bylo, že si správce ověřoval postavení beneficianta pouze jednou, a to na počátku existence trustu. Soud

---

⁵³ *Dundee General Hospitals Committee of Management v Walker* (1952) UKHL 1. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8da60d03e7f57ece7f4>.

stanovil, že se po správci nepožaduje, aby vstupoval při správě trustu do jakéhokoli rizika, a ohrozil tak majetek v trustu, způsobil škodu, za kterou by osobně mohl být odpovědný. Proto se po správci vyžaduje, aby v rámci výkonu řádné správy byl vždy sám vůči sobě chráněn dokumenty, které jsou kdykoli podkladem pro rozhodování, případně jeho odůvodnění před beneficienty nebo před soudem. Pokud správce v tomto případě rezignoval na prověření beneficianta a jednal s vysokou mírou rizika, je jeho osobní odpovědnost na místě. Při správě trustu je správce jediným „soudcem“, který rozhodne o tom, co je správné, spravedlivé a jakým způsobem výplatu z trustu provede.⁵⁴

Správce má povinnost jednat v nejlepším zájmu beneficiantů a podle toho spravovat majetek vložený do trustu. Tato povinnost je jednou z esenciálních složek existence vztahů v trustu. V rozhodnutí *Cowan v Scargill* se odvolací soud vypořádal s otázkou jednání správce v nejlepším zájmu beneficiantů následovně. Příspěvek na penzi byl v případě zaměstnanců – horníků hrazen společností Scargill v poměru dvě třetiny zaměstnavatel a jednu třetinu zaměstnanci. Penzijní fond byl spravován desetičlenným kolegiem správců, kde pět správců bylo jmenováno zaměstnavatelem a pět správců bylo jmenováno zaměstnanci. Společnost pověřila správce, které nominovala, aby připravili investiční strategii takovým způsobem, že hlavní investiční záměr bude v oblasti průmyslu, konkrétně ropných těžbařů, a zahraničních investic, což bylo přímo v rozporu se zájmem zaměstnanců společnosti coby horníků působících v uhelných dolech. Spor nastal ve chvíli, kdy druhá část správců jmenovaných zaměstnanci nesouhlasila s investičním záměrem, neboť argumentovala, že vybrané oblasti investičního záměru nejsou v souladu se zájmem beneficiantů. Soud stanovil, že povinnost správce jednat primárně ve prospěch beneficiantů je povinností prvořadou, nade všemi ostatními. Nepostačí, aby správce zvolil pouze tu nejkonzervativnější investiční strategii za účelem ochrany zájmů beneficiantů, nýbrž by měl (podle pokynů a případně se souhlasem beneficiantů) zvolit investiční strategii nejvhodnější a vyváženou. Jednání v zájmu beneficiantů není jen teaurace hodnoty majetku, ale i jeho zhodnocování. Povinnost jednání v nejlepším zájmu beneficiantů subsumuje rovněž jednání v nejlepším finančním zájmu beneficiantů.⁵⁵

Otázku nejlepšího zájmu beneficiantů je nicméně třeba vnímat i v jiné než ekonomické rovině. Rovina etická, tedy etického přesvědčení, je pro správce rovněž závazná, zejména v úsudku při tvorbě investiční strategie. Nebude například možné, aby správce investoval v určitém geografickém regionu, pokud s tím beneficiant vysloví nesouhlas. Může se jednat o

---

⁵⁴ *Re Chapman* (1897). Dostupné z: <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/166/661.html>.

⁵⁵ *Cowan v Scargill* (1985) CH. 270. Dostupné z: https://www.digestiblenotes.com/law/trusts_cases/trustee_powers.php.

nedemokratické režimy, oblasti s podezřením na nucenou práci dětí apod. Eticko-morální standard pak převyšší nejlepší ekonomický zájem beneficentů, tedy ten finanční.

Citované rozhodnutí *Cowan v Scargill* bylo od svého vydání častokrát použito a je považováno za rozhodnutí, které formuje základní princip správy trustu a jednání jeho správce. Pro demonstraci uvedme rozhodnutí v případě *Harries v Church Commissioners for England*⁵⁶, kdy byl vytvořen charitativní trust, který spravovala církev. Účelem trustu byla podpora studentů církevních škol při studiu na univerzitách. Církevní ekonomická komise, která trust spravovala, začala investovat finanční prostředky z trustu do rozdílných sporných oblastí, a to bez ohledu na etické principy. Následně za své investiční rozhodnutí byla kritizována, neboť investice byly provedeny do struktur provozujících hazardní hry, do výroby a distribuce alkoholu, tabákových výrobků a další. Komise se hájila tím, že pokud by měla ze svého zamýšleného portfolia vyřadit všechny takto sporné společnosti, eliminovala by třicet sedm procent všech možných investičních titulů ve Velké Británii. Soud rozhodl ve prospěch žalobce s odkazem na rozhodnutí v případě *Cowan v Scargill*, neboť jednání v nejlepším zájmu beneficenta je třeba chápat jako komplex jeho zájmů, tedy finančních, ale i etických. Etický princip se v takovém případě upřednostní.

Stanovení hranice toho, kde je nejlepší zájem beneficenta, se může zdát složité, avšak z rozhodovací praxe vyplývá, že první je na místě vždy opatrnost správce, a pokud ta je naplněna, nemůže být trestán za porušení principu řádné správy.⁵⁷ Co je v nejlepším zájmu beneficenta, bude vždy možné hodnotit až *ex post*. Správce proto musí naplňovat povinnosti a principiální standardy, které mu příslušné prameny stanovují. Jedná se totiž o souhrn povinností, které správce vedou k primárnímu cíli, a to jednání v nejlepším zájmu beneficenta.

Je-li povinností správce jednat v nejlepším zájmu beneficenta, není ani možné, aby tato povinnost byla rozšířena na jakoukoli další osobu. Tedy není možné, aby vedle beneficenta správce jednal v nejlepším zájmu zakladatele, svého zaměstnavatele, správců či třetích osob. Jakékoli takové jednání by znamenalo porušení povinnosti řádné správy – *breach of trust*. I ve výše zmíněném rozhodnutí *Cowan v Scargill* soudce stanovil, že základem pro rozhodnutí soudu je nejvyšší princip výkonu správy v nejlepším zájmu beneficentů stávajících a budoucích. Správce musí mít nejvyšší loajalitu vůči beneficentům.

Tzv. *Duty to Act in the Best Interest of the Beneficiary* má také své limity. Odhlédneme-li od limitů zákonných, tj. možné je činit vše, co zákon nezakazuje, a tedy limit pro jednání správce

---

⁵⁶ *Harries v Church Commissioners for England* (1992) 1 WLR 1241. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/harries-and-others-v-church-commissioners-for-england-and-another-chd-25-oct-1991/>.

⁵⁷ *Nestle v National Westminster Bank* (1993) 1 WLR 1260. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87a60d03e7f57ec117a>.

bude zákon, soulad s veřejným pořádkem a soulad s dobrými mravy, v *common law* vyjádřeno rovněž mezi principy *equity*, limitou pro správce bude rovněž soulad se zakladatelskou listinou. Tj. správce musí konat v nejlepším zájmu beneficentů, avšak za dodržení limitů zákona, veřejného pořádku, dobrých mravů, principů *equity* a zakladatelské listiny. Při svém jednání může být správce subjektivně přesvědčen o tom, že jedná v souladu s povinností jednat v nejlepším zájmu beneficentů, vědom si své odpovědnosti, kdyby se dopustil jednání proti účelu trustu. Povinnost, kterou správce má, proto musí vždy poměřovat s limity, pokyny a doporučeními, které jsou stanoveny v zakladatelském dokumentu. Což například znamená, že správce nemusí vždy a za všech okolností sledovat pouze zmíněný nejlepší finanční zájem beneficentů. Kromě výše uvedených případů je možné ilustrovat střet nejlepšího finančního zájmu beneficentů s obecnou povinností *Best Interest of the Beneficiary* na případu *Kain v Hutton*⁵⁸, kdy soudce označil povinnost jednání v nejlepším zájmu beneficentů za holistické poslání správce, který musí zvažovat široký kontext vztahu vůle zakladatele, účelu trustu, zájmu beneficentů, diversity investičního portfolia, rizikovosti investice a poměru jistiny a investovaných finančních prostředků. Všechny tyto elementy musí být vyváženy s velkou mírou obezřetnosti, aby finanční zájem na zhodnocování majetku v trustu byl vyvážen s účelem, pro který byl trust vytvořen. Situace, ve které správce podnikne rizikové investice za účelem rychlého zhodnocení finančních prostředků a takové investice selžou, nebude naplňovat povinnost jednání v nejlepším zájmu beneficentů, ani účel trustu, neboť je vysoké riziko, že investice může být zmařena a trust bude z důvodu vyčerpání finančních prostředků zrušen. Z citovaného případu *Cowan v Scargill* pak vyplývá definice jednání v obezřetnosti. Jednání správce při dodržení veškeré možné obezřetnosti znamená stejný typ jednání, které by průměrně obezřetný a vzdělaný člověk provedl při správě finančních prostředků osoby, které je morálně zavázán finanční prostředky zachovat a spravovat.

Povinnost jednat v nejlepším zájmu beneficentů se bude na správce vztahovat i pro případ, že správce bude oprávněn při správě trustu založit dceřiný trust a jemu jmenovat nového správce. Pravidla, kterými je správce vázán na úrovni původního trustu, jsou stejná, jaká bude muset dodržovat správce nově vzniklého trustu, i v případě, že mu pravidla pro správu bude stanovovat správce trustu původního. Soubor práv a povinností správce původního trustu může omezit, nesmí je však rozšiřovat.

Závěrem k povinnosti správce jednat ve vztahu k beneficentům podle výše uvedených principů. Správce může od zakladatele v zakladatelské listině obdržet pokyn k různým typům činností a přístupu vůči beneficentům. Limity takových pokynů jsou popsány výše a povinnost

---

⁵⁸ *Kain v Hutton* (2007) NZCA 199. Dostupné z: <http://www.nzlii.org/nz/cases/NZCA/2007/199.html>.

řazena mezi první mezi ostatními je jednání v nejlepším zájmu beneficentů. Tato povinnost nemá žádnou výjimku. Představme si například relativně běžnou situaci, kdy je správce jmenován určitým zájmovým okruhem osob, které se budou snažit, aby měly vliv na jeho jednání a správu trustu. To se může jevit jako oprávněné očekávání zaměstnavatele, který správcem jmenuje svého zaměstnance, nebo vlastníka majetku, který správcem jmenuje svého blízkého přítele, který je mu například vázán různými druhy finančních závazků. Obecně platí, že za konflikt zájmů není považován samotný fakt, že na počátku jmenování existuje vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi správcem a zakladatelem. Podstatné je, že po jmenovacím aktu se loajalita, kterou správce nově bude vyznávat a dodržovat, obrátí směrem výhradně k beneficentům.⁵⁹ Rozhodnutí, které principy řádné správy, loajality a povinnosti jednat v nejlepším zájmu beneficentů specifikuje, bylo zmíněné *Cowan v Scargill*⁶⁰, kdy střet zájmů zakladatelů, respektive nominantů správců, a beneficentů byl zřejmý a stanovil povinnost loajality správce k beneficentům a nikoli ke svému zaměstnavateli coby nominantovi na funkci správce. Loajalita se vztahuje na správce i pro informace, které může poskytovat pouze beneficentům a ostatním osobám, včetně zakladatele, je může poskytnout pouze na základě souhlasu beneficentů. V opačném případě by správce riskoval indiskrétní jednání, za které by beneficenti mohli iniciovat jeho odvolání a výměnu.

Loajalita správce vůči beneficentům je dána mimo výše popsanych principů tím, že nejedná pod vlivem jiné osoby, nejedná pod příkazem jiné osoby či dokonce za účelem spáchání podvodu a sledování vlastního prospěchu ze správy trustu. Dodržení principu loajality a dalších povinností zakotvených v zakladatelské listině však neznamená, že pokud správce naplní všechny tyto povinnosti, automaticky bude dodržena povinnost jednání v nejlepším zájmu beneficentů. V té může správce i tak selhat. Slepé dodržování principů a neřízení se ekonomickými pravidly povinnosti řádné správy může zapříčinit selhaní v povinnosti nejdůležitější.

Pravidlo zákazu střetu zájmů je možné vyloučit přímým pokynem zakladatele v zakladatelské listině. To ale neznamená, že by správce mohl rezignovat a nebyl nadále vázán povinnostmi ostatními. Bude-li pravidlo zákazu střetu zájmů vyloučeno, může správce nakládat s majetkem v trustu i vůči své osobě nebo osobám správci blízkým. Vždy to ale bude muset být za takových podmínek, které budou tržně srovnatelné se situací, kdy by s majetkem nakládal vůči třetím osobám. Po realizaci jakékoli účetní operace musí správce odůvodnit své jednání a prokázat, že povinnost sledování nejlepšího zájmu beneficentů byla naplněna.

---

⁵⁹ THOMAS, Geraint, HUDSON, Alastair. *The Law of Trusts*. Oxford University Press, 2005, s. 378-379.

⁶⁰ *Cowan v Scargill* (1985) CH. 270. Dostupné z:

https://www.digestiblenotes.com/law/trusts_cases/trustee_powers.php.

Při žalobě na správce, který podle beneficentů neplnil povinnost jednání v nejlepším zájmu beneficentů, nebude možné konstatovat pouze porušení této povinnosti. Beneficent bude muset prokázat, kterého porušení povinností, které jako soubor tvoří tzv. *Best Beneficial Interest Duty*, se správce dopustil v rozporu se zakladatelským dokumentem, zákonem či principy *equity*. *Best Beneficial Interest Duty* je třeba chápat jako zastřešující princip pro řadu dílčích povinností, které je správce po jmenování do funkce povinen dodržovat.

2.4.2. Ekonomická povaha správy trustu

Obdobně jako v obchodních korporacích je i v trustu kladen velký důraz na kontrolu hospodaření správce. Jelikož má správce téměř neomezenou moc k jednání za trust (limitovanou pouze zakladatelským statutem a obecnými principy *trust law*), musí nad jeho jednáním být průběžná kontrola, aby bylo vyloučeno riziko neúčelně vynaložených nákladů či dokonce zpronevěry.

Předně je třeba stanovit, zdali při plnění z trustu je plněno z výnosů, například z dividend, nebo se jedná o plnění z jistiny. Toto rozdělení je podstatné kvůli plnění jednotlivým druhům beneficentů. Existují beneficenti, kteří mají nárok na každoroční plnění z trustu bez ohledu na jeho výnosy. Beneficentovi je plněno z vložené jistiny.⁶¹ Druhým typem beneficenta je ten, který má nárok na plnění z výnosů z trustu, a to pouze, jsou-li realizovány. Pro tento případ zakladatel často vylučuje distribuci podílů na jistině majetku.

Dividendy jsou považovány za příjem trustu, který je, určí-li tak zakladatelská listina, stanoven pro distribuci beneficentům. Stejně jako u vlastnictví akcie je i nárok na výplatu dividendy z trustu právem, které přechází v případě smrti zůstavitele – beneficenta na dědice.

Bude-li se jednat o beneficenta, který má nárok na plnění pouze v případě, že trust bude generovat příjem nad rámec jistiny, musí správce na základě účetnictví trustu vyplatit pouze to, oč se hodnota trustu oproti jistině navýšila. Za jistinu je třeba vždy považovat původní jmění trustu, a to bez ohledu na to, zdali je vyjádřeno finančními prostředky, či jiným majetkem. Bude-li například do trustu vložena pozemek, bude výnos za prodej tohoto pozemku považován za jistinu. Bude-li do trustu vložena obchodní podíl obchodní korporace, bude jeho prodej považován rovněž za jistinu. V případě pozemku lze ale například říci, že bude-li v nájmu, výnos z nájmu či např. služebnosti již bude považován za výnos trustu. Tento výnos bude určený k distribuci beneficentům.

---

⁶¹ Zakladatel např. vloží do trustu určitý objem finančních prostředků a správce je za stanovených podmínek obhospodařuje. Obsah trustu nemusí nutně investicemi rozšiřovat. V zakladatelském statutu zakladatel stanoví správci povinnost výplaty každoroční částky beneficentovi, kdy o tuto částku se poníží vložena jistina.

Než správce trustu přistoupí k samotné distribuci výnosů, musí zajistit úhradu všech závazků, ke kterým je správce za trust povinný. Nejběžnějšími typy výdajů jsou náklady na daňové povinnosti, nájmy, odměna správce, poplatky za vedení účtů, úschovy apod.

Obecné pravidlo pro úhradu nákladů spojených se správou a existencí trustu zní: Správce je povinen uhradit veškeré náklady spojené se správou a existencí trustu a na takové náklady může použít finanční prostředky uložené v trustu nebo jejich výnosy.⁶² Obecně lze říci, že výnosy z trustu by měly sloužit k platbě daní z příjmů, úroků apod. Jistina by měla sloužit k úhradě všech nákladů spojených se správou a existencí trustu, například odměna správce, nájem, náklady na odborné poradenství, právní zastoupení, řízení před soudem (např. v případě nutnosti závazného výkladu vůle zakladatele), náklady na zabezpečení majetku apod.

Výroční účetní závěrka trustu a související účetní a daňové poradenství se hradí z výnosů pouze v případě, že zahrnuje hospodaření trustu, ze kterého jsou patrné výnosy z jistiny. Pokud správce majetek pouze udržuje a nadále nezhodnocuje, trust nemá žádné výnosy a je založen pouze za účelem distribuce jistiny beneficietům, jde takový náklad z jistiny. Rozlišení podstaty nákladů je důležitou činností zejména kvůli beneficietům, jejichž nárok na výplatu bude dotčen povahou nákladů v trustu. Každý beneficiet má právo kontroly účelně vynaložených nákladů a sdělení, z jaké povahy finančních prostředků byly tyto náklady hrazeny. *Trustee Act 2000* stanoví, že správce má nárok na náhradu veškerých útrat spojených s řádnou správou trustu a na úhradu odměny správce trustu, to vše z prostředků do trustu vložených. Z finančních prostředků trustu může být hrazen náklad na třetí osoby, které jednají jako zmocněnci či zástupci správce, a to rovněž ve prospěch trustu.⁶³

2.4.3. Péče řádného hospodáře a povinnost odborné péče

Požadavky na výkon role správce majetku trustu by měly být velice přísné. Správce by měl kombinovat vlastnosti morální, odborné i etické. U každé kategorie by měl dosahovat společenského maxima. V systému *common law* existuje řada principů, které vychází z úpravy předpisů civilního, trestního, obchodního nebo insolvenčního práva. Další skupinou jsou závazná pravidla chování, která jsou obsažena v bohaté precedenční judikatuře.

Jedním ze základních požadavků na činnost správce je povinnost spravovat majetek s péčí řádného hospodáře (*Exercise Reasonable Care*). Správce je povinen vykonávat řádnou a odbornou správu a činit v souladu s tímto principem jakákoli rozhodnutí týkající se spravovaného trustu.

---

⁶² *Carver v Duncan* (1985) 2 WLR 1010. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938ce660d03e601f972092>.

⁶³ *Trustee Act 2000*. S 31/1,2. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

Povinnost péče řádného hospodáře i povinnost odborné péče jsou kategorie měřitelné právními předpisy a *case law*, a jedná se tak o kategorie zcela exaktní. K nim je třeba přiřadit ještě kategorii jednu, která je s předešlými zcela komplementární, a to je povinnost opatrnosti (*prudence*) a spravedlivosti. Povinnost správce nakládat se svěřeným majetkem opatrně a spravedlivě ve vztahu k beneficietům spadá pod kategorii *soft law* a je hodnotitelná pravidly morálky a etiky, tedy dle principů *equity*.

Povinnost tzv. odborné péče (*duty of care*) správce trustu byla v systému *common law* definována jako péče průměrného vlastníka obchodní korporace, který spravuje svou korporaci podle svého nejlepšího odborného přesvědčení.⁶⁴ Ve vztahu k investicím, které správce provádí, se pak jeho povinnost posuzuje dle povinnosti odborné péče vlastníka korporace při investování ve prospěch třetích osob, kterým je morálně zavázán provádět investice nespekulativního charakteru. Výše popsaná definice odborné péče se vztahuje ke schopnostem průměrného podnikatele – průměrného správce, avšak přísnějším parametrem budeme posuzovat jednání správce, který je profesionálem v oblasti ekonomické nebo právní. Přísnější nároky budou rovněž kladeny na správce, který je za výkon své činnosti honorován. Čím vyšší odměna a vzdělání správce, tím vyšší nároky na jeho profesionalitu při rozhodování.

Obecné principy povinnosti péče řádného hospodáře a odborné péče jsou definovány v *Trustee Act 2000*.⁶⁵ Předpis ve své první části stanoví obecné zásady, které je správce povinen dodržovat kdykoli, kdy jedná jménem trustu a musí vynaložit takovou péči a dovednosti, jaké jsou za konkrétních okolností přiměřené a očekávatelné. *Trustee Act 2000* zavádí definice jednotlivých povinností, které péči řádného hospodáře tvoří. Obecně lze říci, že cílem úpravy povinností péče řádného hospodáře je, aby se správce při své činnosti vyhnul všem možným pochybením, která by mohla mít za následek způsobení újmy na majetku vloženém do trustu. Sjednocená úprava obecných standardů chování a povinností správce si klade za cíl sjednotit standardy a odbornou úroveň očekávatelnou od správců trustů. Úprava, která v podmínkách českého právního řádu chybí, obsahuje z pohledu povinnosti péče řádného hospodáře zcela samozřejmě očekávatelné způsoby jednání, jakými jsou například jednání správce vždy v nejlepším zájmu beneficianta, a to za podmínek stanovených v zakladatelském statutu trustu.

Při jednání za trust musí správce využít všechny dovednosti a znalosti, kterými disponuje, nebo o kterých tvrdil zakladateli či beneficietům, že je ovládá. Takové očekávání bude mít beneficiant a zakladatel od správce, který se ujal správy jako správce neprofesionál. Citovaný

---

⁶⁴ *Speight v Gaunt* (1883) 9 App Cas 1. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8c860d03e7f57ecd59c>.

⁶⁵ *Trustee Act 2000* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

předpis dále stanoví požadavek na profesionální znalosti, které jsou od správce očekávatelné pro případ, že se jedná o správce, který je profesionál a správu vykonává v rámci své profesní činnosti. Nárok na profesionální správu je u tohoto typu správce nejvyšší.

Trustee Act 2000 nestanovuje správci obsah jednání za trust, stanoví pouze minimální profesní standard pro správce trustu. Nestanovuje se mu povinnost investovat, nakládat s nemovitostmi určitým způsobem, stanovuje se pouze standard péče, kterou musí každý správce splnit. Existuje výjimka, kterou může stanovit zakladatel ve svém zakladatelském jednání, a to že vyloučí povinnost odborné péče a práva a povinnosti správce omezí do takové míry, že po správci nelze nadále spravedlivě požadovat, aby správu podle obecných principů *Trustee Act 2000* vykonával. Správcova činnost je pak omezena pouze na nutnou administrativu a veškerá odpovědnost za jednání v souladu se zakladatelským dokumentem náleží zakladateli, resp. beneficentům. Omezení odborné péče a péče řádného hospodáře může být učiněno i jen vůči některým správcům (u trustů, kde je správcovský orgán tvořen kolektivně). Zakladatel tak činí často proto, aby omezil náklady na správu trustu a aby řízení trustu bylo efektivní. V takovém typu trustu pak bude pouze jeden správce s plnou odpovědností a povinnostmi, které odpovídají zásadám *Trustee Act 2000*. Ostatní správci mohou mít roli méně formální, spíše dozorčího charakteru.

Jelikož je v podmínkách *common law* řada profesionálních organizací, které správcovskou činnost nabízí a vykonávají, není v možnostech zakladatelů, aby kontrolovali vzdělání, certifikace či zkušenosti všech potenciálních správců jednotlivých profesionálních organizací. Proto platí pravidlo dobré víry v odbornost správců profesionálních správcovských společností či organizací. Pokud o sobě správce tvrdí, že určité znalosti a zkušenosti má, platí vyvratitelná domněnka, že tomu tak ve skutečnosti je. Pochybil-li však správce při správě trustu za okolností, kdy vyjde najevo, že příslušné tvrzené vzdělání neměl, je jeho odpovědnost za pochybení objektivní.

Povinnost opatrnosti při nakládání s majetkem v trustu (*prudence*) je někdy rovněž označována za odbornou péči (*duty of care*). Stejně jako při popisu definice péče řádného hospodáře i v případě povinnosti odborné péče právní teorie vychází ze znalostí průměrného člověka spravujícího své záležitosti. Jak a s kým by se o nakládání s majetkem poradil, aby se nedopustil jednání, které by mohlo být poškozující vůči vlastnímu majetku. Nejbližší kategorií je jednání racionální/rozumné, avšak povinnost odborné péče je kategorií subtilnější, neboť jednat rozumně nestačí, je potřeba jednat profesionálně, a to i za pomoci externích poradců.

Povinnost péče řádného hospodáře a odborné péče je možné vyloučit explicitním ustanovením zakladatele v zakladatelském jednání. Rovněž je možné, že kvalita a obsah těchto povinností bude různá a bude záviset na profesionalitě správce trustu. Předpis *Trustee Act 2000*

dává ve svých jednotlivých oddílech návod, pro jaké oblasti nakládání s majetkem by správce měl být profesionálně vzdělaný a pokud tomu tak není, měl by si zajistit profesionálního poradce. Jedná se o následující oblasti.

Investice jsou jedním ze základních předpokladů správy majetku a správce se v nich musí umět orientovat, aby nezavdal příčinu ztráty hodnoty majetku. Pravomoc správce investovat měla zásadní vývoj mezi legislativní úpravou *Trustee Act 1925* a *Trustee Act 2000*. Zatímco ve starší úpravě byly investice pro správce omezené na ty, které jsou vysoce konzervativní s jistým pravidelným výnosem, nová úprava dává správci mnohem větší prostor pro investiční uvážení. *Trustee Act 1925* po správci požadoval, aby omezil riziko kapitálové ztráty trustu, zachoval majetek pro beneficienty a neumožnil správci riziko možné ztráty. Toto pravidlo se velmi brzy ukázalo jako neefektivní, neboť dlouhodobě nepočítalo s inflací měny, která příliš konzervativní investiční strategie s pevným výnosem znehodnovala.⁶⁶

Změna, která přichází s novou legislativní úpravou *Trustee Act 2000*, reaguje na potřebu vytvoření moderního a profesionálního investičního prostředí při správě trustu. Již *The Trustee Investment Act 1961* dává správcům trustů širší možnosti investování a uvolňuje oproti staré legislativní úpravě hranice pouze pro investice s pevným výnosem.⁶⁷ *Trustee Act 2000* vychází z potřeby vytvoření moderního investičního portfolia s rozložením investičních rizik tak, aby spravovaný majetek a zejména jeho hodnota obstála v tržně-ekonomických tlacích na různé druhy spravovaného majetku.

Druhá část *Trustee Act 2000* revolučně mění a nahrazuje původní pravidla pro investování z trustu podle úpravy z roku 1925. Posun je v oblasti pravomocí správce, který může provádět investiční kroky, pakliže k tomu má dle zakladatelské listiny oprávnění. Zákon takovou pravomoc nazývá „*general power of investment*“.⁶⁸ Ovšem ani fakt, že si správce bude muset své investiční záměry nechat schválit zakladatelem nebo beneficentem, jej nezavazuje odpovědnosti za nevhodnou či rizikovou investici. Platí fikce, že investiční návrhy, které správce předkládá k finálnímu souhlasu zakladateli či beneficentům, jsou připraveny s odbornou péčí, případně konzultovány a doporučeny i profesionálními investičními poradci. Pokud správce doporučí a následně bude schválena problematičtá investice, ani finální souhlas zakladatele či beneficenta nebude správce zbavovat odpovědnosti za špatné rozhodnutí. To platí i v případě, že by byl správce nadán pouze vlastním rozhodovacím oprávněním. I poté nesmí provést investici, kterou by

---

⁶⁶ PETTIT, H. Phillip. *Equity and the Law of Trusts*. 11th edition. London: Oxford University Press, 2009, s. 420.

⁶⁷ *The Trustee Investment Act 1961* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/9-10/62/contents>.

⁶⁸ *Trustee Act 2000* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

obežretný podnikající člověk neprovedl. Je třeba ovšem doplnit, že povinnost obežretných investic neznamena nepodstupovat žádné riziko, nicméně je třeba se vyhnout investicím, které by se daly označit za hazardní.

S odbornou péčí musí správce postupovat při tvorbě investiční strategie či jakéhokoli jiného investování, ke kterému je dle zakladatelské listiny oprávněn. Svou povinnost musí dodržet i v případě, že investované prostředky pouze kontroluje. Povinnost odborné péče při investování a její zakotvení v *Trustee Act 2000* je podstatná z hlediska procesního postupu soudu při přezkumu, zdali povinnost odborné péče byla dodržena, či nikoli. Jelikož je tato odborná péče při investování řazena mezi šest z hlediska *trust law* nejpodstatnějších oblastí, musí jí správce věnovat značnou pozornost. Důvod tohoto řazení je jednoduchý. Převážná většina profesionálních správců v systému *common law* jsou banky, investiční společnosti či jiné finanční instituce. Pokud uvážíme, že investování je jedním ze základních principů správy trustu, je takové zařazení zcela logické. V případě, že beneficiant napadne správu trustu u soudu, soud bude přezkoumávat jednotlivé kroky profesionálního správce a bude očekávat, že pokud je správcem např. investiční společnost, je prostor pro vadné jednání v investičním prostředí minimální. Rozhodovat bude s adekvátní přísností. Vždy bude platit, že zakladatel může v zakladatelské listině odpovědnost profesionálního správce vyloučit.⁶⁹ Při investování má správce dle zákona povinnost řídit se dvěma hlavními principy investování, a to: i) Investice musí být konzervativní/dynamická dle zájmu zakladatele, musí být vhodná. Toto pravidlo znamená, že správce musí vždy posuzovat, zdali je příslušná investice vhodná pro daný trust, resp. jeho záměr. Profesionální investiční správci tak musí rozdělovat trusty do kategorií dle jejich účelu a tomu přizpůsobit investiční strategii. Pokud správce stanoví špatnou investiční strategii pro daný typ trustu a hospodaření trustu se díky tomuto výběru dostane do ztráty, za škodu je správce přímo odpovědný.⁷⁰ Vhodnost investice se posuzuje podle rizikovosti investice ve vztahu k jejímu výnosu. Vhodná bude vždy taková investiční strategie, která bude vyvažovat riziko, objem investovaných prostředků a výnos, který bude dostačující pro účel zřízeného trustu. Vhodnost bude hodnocena i na základě etických principů, tedy zdali je z etických principů zvolená investice považována za bezproblémovou; a ii) Investice musí být v diversifikovaném portfoliu, aby bylo rozloženo investiční riziko. Požadavek diversifikace portfolia je bezpečnostním opatřením při správě trustu. Dle typologie trustu bude i počet oblastí, kde bude portfolio diversifikováno. Například, bude-li trust spravovat pouze několik

---

⁶⁹ Nebo bude vyloučena *de iure*, pokud ustanovení zakladatelské listiny nedají možnosť správci jednat s odbornou péčí.

⁷⁰ *Target Holding v Redferns* (1996) AC 421. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgment/uk/5a8ff8c960d03e7f57ecd723>.

nemovitostí, není nutné, aby byly naplněny podmínky diversifikovaného portfolia. Opakem bude, pokud bude trust obsahovat hotovostní finanční prostředky, jejichž hodnotu je třeba konzervovat v adekvátní investiční strategii. Zákon také stanoví, aby si správce vždy, není-li profesionálním investičním správcem, zajistil expertní posouzení plánovaného investičního záměru.⁷¹ Takové posouzení může správci poskytnout pouze osoba s příslušnými zkušenostmi, o které je správce v dobré víře přesvědčen, že mu poskytne nejlepší možnou radu, kterou mohl očekávat.⁷²

Další oblastí je *nabytí nemovitosti* do trustu. Správce musí postupovat s odbornou péčí nejenom při nabytí či prodeji nemovitosti, ale rovněž při jejím nájmu, pachtu či zatížení zástavním právem. Zákon *Trustee Act 2000* umožňuje správci, aby nabyl nebo si najmul nemovitost z jakéhokoli důvodu. Zdali se bude jednat o investici, pacht za účelem podnikání nebo jiný důvod, není podstatné.⁷³ Nabyde-li správce do trustu např. pozemek, vykonává na něm práva rovná vlastníkovu. Volnost a diskrece správce v nabývání a nakládání s nemovitostmi mu umožňuje, aby plnil péči řádného hospodáře a investoval do nemovitostí s odbornou péčí za účelem zhodnocení nebo ochrany investic.

S odbornou péčí musí správce postupovat v případě, že vstupuje do smluvního vztahu *s dalšími osobami – zástupci*, které se budou přímo či nepřímo účastnit na správě trustu. Tito „zástupci“ mohou vystupovat jako zmocněnci správce, obchodní zástupci nebo například zprostředkovatelé. Správce je podle *Trustee Act 2000* povinen při jejich výběru postupovat tak, jako by se jednalo o zastoupení v jeho osobních záležitostech, a jejich výběr musí být připraven vždy odborně obhájit. Správce má tedy při zachování výše uvedených podmínek právo výběru zástupce, dále má možnost stanovit okruh jednání, ke kterým jsou zástupci zmocněni, způsob jednání a podmínky, za kterých tento vztah vykonávají.

Trustee Act 2000 obsahuje ve své čtvrté části ustanovení o jmenování zástupců, zmocněnců, pověřenců a dalších osob, které správce pověřuje, aby za něj obstarávali záležitosti, které stanoví. Tato část *Trustee Act 2000* nahrazuje legislativní úpravu z roku 1925 a stejně jako v případě investic úprava zastoupení je flexibilnější a více odpovídá investičním a správním možnostem v současné době. Především přispívá ke zvýšení flexibility a operativity při správě trustu.⁷⁴

Pro problematiku jmenování je hlavní rozdíl ve formě trustu, a to, zdali se jedná o trust charitativní, či o trust, který je založen k soukromým účelům. Pakliže bude trust založen

---

⁷¹ *Trustee Act 2000*, S5/1. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

⁷² *Trustee Act 2000*, S5/4. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

⁷³ *Trustee Act 2000*, S8/1. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

⁷⁴ *Trustee Act 2000*, S16. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

k soukromému účelu, správce nesmí jmenovat svého zmocněnce, aby za něj jednal v následujících oblastech:

- 1) v jakémkoli nakládání a distribuci výnosů či majetku v trustu směrem k beneficietům;
- 2) rozhodování o platbě poplatků za správu trustu, zdali by měly být hrazeny z jistiny či výnosu trustu;
- 3) rozhodování o jmenování nového správce či správců;
- 4) jakákoli pravomoc umožňující rozhodnout o dalších pravomocích zástupců či jmenování dalšího zástupce.

Dalším omezením je, že zmocněnec nesmí přenést své zmocnění na beneficianta, ani na dalšího zmocněnce, leda by s nimi rozhodoval společně. Povinnost řádné správy a z ní vyplývající odpovědnost správce nelze přenést. Zmocněnec bude mít vždy pouze smluvní odpovědnost vůči správci za výkon činnosti, ke které bude zmocněn. Beneficietům bude vždy odpovědný pouze správce trustu. Správce může například pověřit osobu k výkonu investic. Takové pověření musí provést podle nejlepšího vědomí a svědomí a v dobré víře.⁷⁵ Tento přenos správcovské pravomoci nebyl podle staré právní úpravy možný, vyjma výslovných ustanovení v zakladatelském statutu.

Podmínky, za kterých správce může jmenovat svého zmocněnce, jsou tyto: i) stanovení doby trvání zmocnění a odměna; ii) podmínky, za kterých zmocněnec může zmocnit další osobu nebo toto vyloučit; iii) podmínky, za kterých zmocněnec může jednat na účet správce trustu a výslovný zákaz střetu zájmů. Za těchto a výše zmíněných podmínek je možné, aby správce jmenoval své zmocněnce pro efektivnější správu trustu. Jsou odrazem moderního řízení, efektivního managementu a zároveň zaručují beneficietům základní principy ochrany spravovaných portfolií. V praxi je častým úkazem, že správce jmenuje investičního manažera – správce portfolia, kterému stanoví oprávnění k investování, které může učinit v rámci svého mandátu. Aby však beneficieti měli zaručenou ochranu svých aktiv, může správce investičního manažera pověřit pouze za podmínek výše stanovených.

Správce je při zmocnění investičního manažera povinen sepsat podmínky, za kterých bude portfolio spravováno. Podstatné budou otázky likvidity investovaných prostředků, celkový objem, rizikovost investice a samozřejmě společensko-etické požadavky zakladatele trustu, neboť investiční strategie musí být plně v souladu s filosofií vůle zakladatele inkorporované v zakladatelském dokumentu. Obdobně se bude postupovat při zmocnění manažera nemovitostního portfolia, když správce za výše uvedených podmínek stanoví druh nemovitosti,

---

⁷⁵ *Trustee Act 2000*, S13/1. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

kteřá může být zmocněncem sjednána ke koupi, cenové rozmezí kupní ceny, případně podmínky nájemní či pachtovní smlouvy.

Správce může použít finanční prostředky z trustu za účelem odměňování zmocněnců, zástupců či opatrovníků, a to pro různý druh činností, ke kterým je správce zmocněn. Předpokladem pro čerpání finanční odměny z finančních prostředků trustu je, že zmocněnec má se správcem trustu řádně uzavřenou smlouvu, ve které je stanoven jeho nárok na finanční odměnu za konkrétní typ činnosti. Dále musí být splněna podmínka tzv. přiměřenosti, tzn., že odměna musí být ve vztahu k vykonávané činnosti přiměřená sledovanému cíli a přínosu pro trust.⁷⁶ Zmocněnci náleží odměna za výkon jeho činnosti a náhrada prokazatelně vynaložených nákladů, jako jsou například správní poplatky, cestovné, administrativní náklady a další.

Správci náleží vždy plná odpovědnost za jednání v rozporu s povinností řádné správy – *breach of trust*. Odpovědnost za jednání zmocněnců ponese vždy osobně, pakliže se zmocněnec dopustí jednání, které je v rozporu s principy *equity*, legislativní úpravy či pokyny, které správce obdržel v zakladatelském jednání. Pokud správce zmocní třetí osobu k obstarání konkrétních záležitostí a tento zmocněnec se ve svém jednání dopustí poškození práv třetí osoby, platí, že správce je v postavení ručitele za případnou náhradu škody zmocněncem. Neplatí tedy, že zmocněním by se správce trustu zbavoval odpovědnosti vůči třetím osobám.

Zákon upravuje i proces a odpovědnost za vstup do závazků učiněných mezi správcem trustu a třetími stranami. Role správce trustu nesmí být pouze seznamem nároků a povinností při veškeré osobní odpovědnosti správce, je nutné, aby byl vztah mezi zakladatelem, trustem, správcem a beneficienty vyvážený. Správce musí být chráněn principem dobré víry. Příslušné ustanovení týkající se uzavírání závazků stanoví, že pokud správce při vynaložení veškeré odborné péče jedná v dobré víře, nemůže být odpovědný za možné ztráty, které majetek v trustu utrpí. Odpovědnost nemůže být ve všech případech objektivní.

V dalším ustanovení aplikace odborné péče správcem se hovoří o *pojištění*. Správce je povinen majetek maximálně ochránit. S tím souvisí také povinnost jej pojistit. Pojištění spravovaného majetku nutně nemusí vyplývat z pokynů zakladatele v zakladatelském dokumentu, nicméně správce by k němu měl přistoupit, aby naplnil svou povinnost (*duty of care*). Pojištění by se mělo vztahovat na majetek, který je vložen do trustu a měl by být pojištěn proti poškození či zničení, a to z jakéhokoli důvodu. Pojistné je nákladem trustu, tudíž se platí z jeho jistiny. Zakladatel může ve své instrukci v zakladatelském dokumentu stanovit, že o pojištění určitého druhu majetku rozhoduje beneficiant. Při takovém explicitním pokynu je správce vázán pokynem

---

⁷⁶ *Trustee Act 2000*, S32/1. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

a musí čekat na rozhodnutí příslušného beneficianta. Stane-li se na majetku škoda a majetek není z důvodu prodlení pokynu beneficianta pojištěn, jde škoda k tíži příslušného beneficianta.

K povinnostem péče řádného hospodáře řadí právo *common law* rovněž povinnost správce jednat jednomyslně. Jedná se především o případy, kdy roli správce plní kolektivní orgán. V případě rozhodování kolektivního orgánu správců není možné spoléhat na prostou či kvalifikovanou většinu. Vždy je nutné, aby rozhodnutí správců bylo jednomyslné.⁷⁷ Jakékoli negativní stanovisko jednoho ze správců způsobí neplatnost příslušného rozhodnutí. Pouze jednomyslné rozhodnutí celého orgánu umožní, aby takové jednání bylo platné a účinné. Ani pro případ, kdy jeden ze správců bude vystupovat navenek jako zmocněnec či jménem všech správců, není možné, aby jakkoli nakládal s majetkem v trustu pod sankcí absolutní neplatnosti takového jednání.

Povinnost jednomyslného rozhodování s sebou nese mimo ochrany fondu před nekalými praktikami jednoho ze správců také povinnost kolektivní odpovědnosti za přijatá rozhodnutí. Kolektivní odpovědnost je vždy presumována, vyvinění je možné v případě, kdy se některý z dalších správců pokusí zabránit jednání správce, u kterého je podezření, že se pokusil o újmu na majetku v trustu. Každý správce bude také odpovědný v situaci, kdy se jeden ze správců pokusí zpronevřit finanční prostředky v trustu, a to i bez jejich vědomí. V případě nájmu nemovitosti může být jeden ze správců pověřen příjmem finančních prostředků z nájmu, avšak distribucí takto vzniklého výnosu trustu se musí zabývat opět jednomyslně kolektivní orgán všech správců.⁷⁸

Předpokladem řádného výkonu správy diskreční formy trustu je, že správce bude aktivně jednat a ve správě a v rozhodování bude činný. Jeho úsudek a rozhodnutí bude očekáváno beneficienty a velmi pravděpodobně bude každé rozhodné období částečně jiné. To bude dáno aktuálními potřebami jednotlivých beneficiantů nebo aktuálním výsledkem hospodaření trustu. Výkon diskreční povinnosti je esenciálním požadavkem vůči správci. Například v rozhodnutí *Klug v Klug*⁷⁹ soud rozhodoval rozepři mezi dvěma správci trustu o výplatu dědictví ve prospěch beneficiantů. V případě *Klug v Klug* byla správcem trustu matka, jejíž dcera byla společně s dalšími potomky beneficiantem. Dalším správcem byla osoba mimo rodinu, která měla vykonávat pozici správce diskrečního. Jedna z dcer uzavřela manželství bez souhlasu matky, a to ve chvíli, kdy se mělo rozhodovat o distribuci dědictví v trustu. Jeden správce byl pro, aby se dědictví poměrně rozdělilo mezi všechny potomky – beneficienty stejně, avšak matka dcery jako správce byla proti. Nechtěla, aby dcera, která se vdala bez jejího souhlasu, získala jakékoli plnění.

---

⁷⁷ PETTIT H. Phillip. *Equity and the Law of Trusts*. 11th edition. London: Oxford University Press, 2009, s. 401.

⁷⁸ Tamtéž, s. 404.

⁷⁹ *Klug v Klug* (1918) 2 CH 67. Dostupné z: <https://legalcasenotes.com/p/klug-v-klug-1918.html>.

Ačkoliv byla zakladatelská listina poměrně obecně formulována, obsahovala princip povinnosti rodinné subordinace. Bylo na správcích trustu, aby vyhodnotili, zdali byl tento princip dodržen a v rámci své diskrece následně rozhodli o dalším postupu. Soud nakonec rozhodl ve prospěch názoru matky – správkyňe, která provedla své diskreční uvážení podle zakladatelské listiny a nesouhlas se sňatkem své dcery vyložila jako porušení stanovených principů, a tudíž ztrátu nároku na jakékoli plnění z trustu. V případě *Wilson v Turner*⁸⁰ byl správce diskrečního trustu povinen provádět pravidelnou výplatu beneficiantovi – nezletilému, za nějž přijímal plnění jeho otec. Správce měl provádět výplatu na základě potřeb nezletilého, nicméně plnění vyplácel periodicky bez ohledu na reálné potřeby. Soud rozhodl, že periodicita bez řádného odůvodnění potřeb dítěte je v rozporu s výkonem řádné správy diskreční formy trustu. Správce byl zbaven svého postavení a byl odsouzen k povinné náhradě škody společně s otcem nezletilého, kterému výplaty z trustu byly poukázány. Společně a nerozdílně byli odsouzeni k navrácení vyplacených prostředků do trustu.

Správce je povinen vykonávat diskreční pravomoc během celé správy trustu. Nesmí rezignovat na vlastní uvážení a důkladné odůvodnění svého jednání. Soud bude vstupovat pouze do takových jednáních, ve kterých správce selže ve svém diskrečním úsudku. Pokud ovšem správce nebude přímo sledovat postup stanovený v zakladatelské listině a provede uvážení vlastním způsobem, s řádným odůvodněním a v dobré víře, soud takové jednání ponechá v platnosti.

Jak bylo výše řečeno, správce musí vykonávat diskreční uvážení osobně a tato povinnost je nepřenositelná na beneficianty nebo třetí osoby, které správce mohou například zastupovat v obchodních jednáních za trust. Povaha diskrečního uvážení je vázána na osobní výkon správce a uplatní se římskoprávní zásada *delegatus non potest delegare*⁸¹. Základním pravidlem je, že správce nesmí diskreční výkon pravomoci činit pod vlivem jakékoli třetí osoby. Vliv na rozhodování správce nemůže mít ani beneficiant a ten si nesmí nárokovat jakékoli podřízené rozhodování správce v případě, že by došlo k jeho jmenování beneficiantem.

V precedentním systému *common law* je řada rozhodnutí, ze kterých vyplývá, že jakékoli porušení nezávislosti rozhodování správce je trestáno absolutní neplatností. Lze zmínit příklady, kdy správce diskrečního trustu jednal pod vlivem tzv. kontrolní komise pro výkon řádné správy,

---

⁸⁰ *Wilson v Turner* (1883). Dostupné z: <https://casetext.com/case/wilson-v-turner-9>.

⁸¹ Jednou delegovaná pravomoc nemůže být dále přenesena.

svého zaměstnavatele nebo pod vlivem rodiny, která jej do role správce jako zakladatel jmenovala a činila si nárok na způsob rozhodování správce.⁸²

Zákaz jednání pod vlivem jakékoli třetí osoby platí pro správce absolutně, avšak je třeba rozlišovat, kdy se jedná o přímé ovlivňování osobou mající osobní zájem na diskrečním uvážení správce a kdy se bude jednat o ovlivnění, které je způsobeno odbornou radou nebo stanoviskem z oboru, ve kterém si správce z důvodu výkonu řádné péče nechává expertně poradit. Platí, že aby správce provedl správné diskreční uvážení, potřebuje mít informace i od beneficentů. Musí vyhodnotit jejich osobní potřeby a životní situaci, aby měl úplné informace k přijetí správného rozhodnutí o distribuci majetku z trustu. Je tedy dokonce žádoucí, aby se s životní situací každého z beneficentů průběžně seznamoval.

Není vyloučeno, aby správce sledoval základní principy diskrečního uvážení, které zakladatel stanovil ve své zakladatelské instrukci, avšak vždy bude kladen důraz na řádné a důkladné odůvodnění jeho diskrečního rozhodnutí. Bude-li tedy v celé míře následovat zakladatelskou instrukci i ve svém diskrečním uvážení, musí pro každé výplatní období provést nové odůvodnění pro zachování *statu quo*.

Vztah beneficenta a správce diskrečního trustu je velmi citlivou otázkou, zejména při výplatních termínech. Zákonná úprava trustového práva *common law* v *Trusts of Land Act 1996* stanoví, že *správce je při výkonu svého diskrečního uvážení povinen brát v úvahu oprávněné zájmy beneficentů a dle nich rozhodnout*.⁸³ Zakladatel může dokonce stanovit, že správce má povinnost si nechat plnění odsouhlasit beneficentem a provést výplatu až na základě takového souhlasu. Pokud v takovém případě beneficent nebude souhlasit s plněním, může se obrátit na soud, aby rozhodnutí správce přezkoumal. Návod na správné vymezení postavení beneficenta a správce dává rozhodnutí *Butt v Kelson*⁸⁴. Paní Kelson byla jako partner společnosti Weston super Mare Residential Flats Ltd. správce trustu pana Butta. Po jeho smrti paní Butt jmenovala jako správce sebe a další členy společnosti Weston super Mare Residential Flats Ltd. faktickými řediteli spravované společnosti. Dědic zůstavitele však nebyl spokojen s řízením společnosti pod vedením nově jmenovaných ředitelů a požádal soud o stanovení hranice, kde správce v rámci své diskrece může rozhodovat a kde začíná právo beneficenta na očekávání řádného řízení společnosti. Soud rozhodl o povinnosti správce nechat si odsouhlasit postup ředitelů spravované společnosti beneficentem. Pokud by souhlas s obchodním vedením ředitelů od beneficenta nezískali, museli

---

⁸² *Selangor United Rubber Estates v Craddock* (1968) 1 WLR 1555. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/selangor-united-rubber-estates-ltd-v-cradock-no-3-chd-1968/>.

⁸³ *Trusts of Land Act 1996*. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/47/contents>.

⁸⁴ *Butt v Kelson* (1952) Ch. 197. Dostupné z: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/D-000-5471?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/D-000-5471?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)).

by rezignovat. Ačkoliv správce mohl v rámci své diskrece rozhodnout o výplatě beneficietům a byl odpovědný za řízení trustu, beneficiet, jakožto prostřednictvím trustu faktický majoritní vlastník společnosti Weston super Mare Residential Flats Ltd., měl nárok na to, aby společnost byla řízena osobami, kterým důvěřuje a shodne se s nimi na obchodním vedení společnosti. Soud zde dochází k závěru, že role správce v trustu není neomezená a s beneficietem musí v obchodním zájmu hledat názorovou rovnováhu. V případě různých názorů bude o právu na obchodní vedení rozhodovat soud.

Povinnosti správce vykonávat aktivně a samostatně diskreční uvážení při distribuci majetku z trustu odpovídá také další povinnost, a to nebránit svým jednáním výkonu oné diskreční povinnosti neboli nečinit překážky, které by rozhodnutí v jejím rámci bránily. Správce může činit rozhodnutí pouze na základě faktů a okolností, které existují v době jeho rozhodování.

V průběhu správy trustu musí správce jednat nestranně. Ani jeho jmenování zakladatelem nebo kontrola beneficiet nesmí implikovat jakoukoli výhodu pro jednu, či druhou stranu. Správce musí jednat vždy nestranně bez ohledu na své jmenování či povinnosti vůči svému kontrolnímu orgánu, neboť je jedním ze základních principů správy trustu, že správce musí jednat nestranně a spravedlivě vůči všem osobám, které jsou zúčastněny na trustu. Správce musí posuzovat vždy zájmy všech osob, které jsou na trustu zúčastněny, nesmí za žádných okolností posuzovat zájmy parciální.

Variabilita možností nastavení trustu a jeho beneficietů vytváří k výše uvedenému pravidlu rovnosti několik dílčích kategorií. Prvně se jedná o situaci, kdy trust bude založen s několika beneficiety, kteří budou mít stejné postavení, stejný nárok, a tudíž se bude jednat o jednu zájmovou kategorii. V takovém případě bude správce sledovat zájem všech beneficietů současně a bude mít vůči nim stejnou informační povinnost. Stěžejní je, že zájem beneficietů stejné kategorie bude vůči trustu vždy stejný, a tudíž i plnění (až na mimořádné výjimky) bude stejné. Druhým příkladem jsou rozdílné kategorie beneficietů, a to ti, kteří budou mít silnější a slabší práva na plnění z trustu, a tudíž i jejich zájem bude variabilní. V takovém případě je správce povinen rovněž sledovat zájmy všech, informovat se o jejich potřebách a na základě toho vyhodnotit své rozhodnutí. I v tomto případě je nutné, aby dodržel princip rovnosti přístupu a nestrannosti.

2.4.4. Distribuce majetku beneficietům

Správce se řídí obecným pravidlem, a to, že distribuovat majetek z trustu je oprávněn pouze osobám, které jsou označeny zakladatelem za beneficiety v zakladatelském dokumentu, určeny správcem, je-li k tomu zmocněn, nebo třetí osobou, která je rovněž zmocněna zakladatelem určit

okruh beneficentů. Stanoví-li tak zakladatelský statut, je správce oprávněn distribuci majetku provést k rukám třetí osoby, např. zákonného zástupce, poručníka, zmocněnce, který následně provede distribuci k beneficentům. Takové jednání je opět možné jen v případě zmocnění zakladatelským statutem. Distribuce majetku z trustu ve prospěch třetích osob vyjma beneficentů je problematickým úkonem z hlediska zmocnění a oprávněnosti třetích osob takové plnění přijmout a pro správce jej vyplatit. Obecně správce jedná vždy ve vztahu k beneficentům a jakýkoli nestandardní postup vyvolává otázky o jeho legitimitě. Do rizika se dostává především správce, který v případě pochybení s výplatou z trustu odpovídá osobně celým svým majetkem.

Méně složitým problémem je plnění beneficentům, které je vyšší, nežli správci umožňuje zakladatelský statut. V případě, že beneficent takové plnění obdrží, může správce požadovat vydání nadhodnoty zpět, kompenzaci z jiného beneficentova majetku nebo „přeplatek“ kompenzovat při dalším termínu výplaty beneficentovi.

Správce plní vždy zletilému a svéprávnému beneficentovi. Chybí-li jedna ze zmíněných složek, musí být beneficent zastoupen osobou, která výše uvedené vlastnosti splňuje. Není-li v zakladatelském statutu stanoveno jinak, rozvod manželství nemá bez dalšího vliv na plnění manželům z trustu. Má-li správce plnit beneficentovi, který je postižen duševní chorobou, která zapříčinila jeho omezenou svéprávnost, je správce oprávněn vyžádat si od zákonného zástupce beneficenta kompletní dokumentaci k nároku na plnění z trustu a jeho zmocnění. I když platí obecná domněnka smrti beneficenta⁸⁵, správce si musí vyžádat úmrtní list a teprve po jeho předložení může nastat plnění z trustu. Pokud není možné úmrtní list předložit, správce si musí vyžádat instrukci soudu, ve které bude závazně stanoveno, jak s majetkem v trustu naložit. Dalším příkladem je plnění beneficentovi na základě rozvazovací podmínky vztahující se k jeho zdravotnímu stavu. Správce nemůže konat na základě vlastního přesvědčení či tvrzení onoho beneficenta. Jako podklad pro rozhodnutí bude sloužit autorizovaná lékařská zpráva nebo rozhodnutí soudu.

Beneficent může také svůj nárok na plnění z trustu postoupit na třetí osobu. Toto postoupení je třeba správci notifikovat. Notifikace je důležitá z hlediska odpovědnosti správce za správnou distribuci majetku. Je-li postoupení správci včas notifikováno a on přesto provede plnění původnímu beneficentovi, je z takového vadného plnění osobně odpovědný. Naopak, pokud postoupení nastalo a správci nebylo notifikováno, správce plní původnímu beneficentovi v dobré víře a za vadné plnění nemůže být odpovědný. Předloží-li třetí osoba postoupení pohledávky za trustem od beneficenta a tento dokument se následně odhalí za falsifikát, bude správce odpovědný,

---

⁸⁵ Dle praxe *common law* 7 let nezvěstnost, viz *Smith v Bolden* (1863). Dostupné z: https://www.govinfo.gov/app/details/USCOURTS-alnd-5_10-cv-00432/USCOURTS-alnd-5_10-cv-00432-0.

bude-li na základě tohoto dokumentu plnit neoprávněné osobě. Vždy se bude zkoumat jeho odborná péče při prověřování pravosti předloženého dokumentu.

Zatímco beneficiant může se svým nárokem na plnění z trustu nakládat libovolně, včetně práva nárok na plnění převést na třetí osobu, pakliže to zakladatelský statut nevyloučí, správce je ve svých povinnostech jen obtížně zastupitelný. Obecné pravidlo pro výkon správy zní, že správce je povinen vykonávat svá práva a povinnosti osobně a své pravomoci a povinnosti smí delegovat na třetí osoby jen, pokud je k tomu oprávněn podle zakladatelského statutu. Právo *common law* přitom vychází z obecné představy o vysoké míře morální a odborné integrity jmenovaného správce. Ať už dojde ke jmenování správce za života zakladatelem nebo je tomu učiněno v závěti, správce je považován za osobu, která byla zakladatelem vybrána právě pro své morální a odborné osobní schopnosti. Není tedy žádoucí, pokud to zakladatel sám neurčí v zakladatelském jednání, aby správce pověřil svými právy či povinnostmi jakoukoli třetí osobu, a to ani dalšího správce v případě kolektivního orgánu správců. Správce, který převezme správu majetku ve prospěch beneficiantů, nemá právo tuto povinnost přenést na další osobu. K jednotlivým činnostem efektivní správy může využít tzv. *outsourcing služeb*, avšak i za tento výkon třetí osoby je odpovědný.

Hovoříme-li o povinnosti v rámci péče řádného hospodáře jednat jednomyslně, je třeba dodat povinnost správce/správců jednat *společně*. I povinnost společného jednání vychází z principu, že správce nemůže v něj vložené povinnosti delegovat na správce další či na třetí osoby. Dalším pravidlem je, že rozhodnutí většiny kolektivního orgánu správců nemůže zavazovat či přehlasovat menšinový postoj správců odlišného názoru. Například, bude-li založen trust, ve kterém bude jmenován kolektivní orgán správců a bude obsahovat několik nemovitostí určených k prodeji, je možné jednotlivou nemovitost prodat až v případě, že správci budou souhlasit jednomyslně a společně.⁸⁶ Stejně tak tomu bude v případě investování z trustu, které bude nutné provést rozhodnutím a jménem všech správců zúčastněných na trustu. *Common law* dává výjimku z výše uvedeného v případě, že se jedná o i) trust vytvořený za charitativním účelem, ii) trust vytvořený k distribuci důchodu, iii) trust, v jehož zakladatelském statutu je řečen opak, iv) trust, ve kterém je správce statutem zmocněn pověřit třetí osobu. Ve zmíněných případech nebude nutné naplnit podmínku jednat jednomyslně a společně. Uvedené příklady trustů mají veřejnoprávní účel, či je zde projevena jasná vůle zakladatele, jak s příslušným jměním naložit, a tudíž je možné o vývoji hlasovat „pouze“ většinově.

---

⁸⁶ *Jones v Challenger* (1961) 1 QB 176. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/jones-v-challenger-ca-1960/>.

2.4.5. Eliminace rizika střetu zájmů správce

Základním pravidlem je, že správce musí za všech okolností konat tak, aby souhrn jeho povinností, které má vůči trustu, nebyl v konfliktu s jeho osobním zájmem v jeho soukromých záležitostech. Při svém jednání za trust musí vždy jednat ve prospěch trustu a jeho beneficentů a nikoli ve prospěch svůj. Jakékoli jednání správce, které by mu přinášelo primárně osobní výhody, by bylo považováno za jednání se střetem zájmů.⁸⁷

V právní doktríně *common law* je problematika zákazu jednání se střetem zájmů definována především principy *equity*, a jedná se tak zejména o morální závazek. Správce trustu by se nikdy neměl dostávat do situací, kdy bude vystaven rozhodování se, zdali upřednostní zájem svůj osobní, či zájem trustu. V jakékoli takové potenciální situaci by měl hrozící střet zájmů ohlásit a nechat za sebe rozhodnout jiného správce, je-li ustanoven, nebo soud.⁸⁸ V rozhodnutí *Bray v Ford* se soud *Equity* zabýval otázkou střetu zájmů a možného vlastního profitu správce při jednání za trust. Toto rozhodnutí z roku 1896 je označováno za esenciální pro výklad problematiky střetu zájmů správce. Stanoví pravidlo, že správce není oprávněn vystupovat v žádném jednání a vztahu za trust, které by mu přineslo jeho vlastní prospěch. Z této povinnosti je možná výjimka, a to pouze v případě, že je k tomu výslovně zmocněn v zakladatelské listině. Rozsudek dále stanoví, že *...nemělo by být úkolem soudu stanovovat základní morální pravidla chování správce ve vztahu k zakladateli a trustu, neboť jednání správce by mělo být řízeno principy equity. Nicméně objem spravovaných majetků v trustech je tak vysoký, že se nedá vždy spoléhat na to, že se správce bude vždy řídit jen pravidly morálky a odborné péče. Proto soud stanovuje závazné pravidlo pro výkon správy trustu, a to zákaz jednání ve střetu zájmů vyjma výjimek stanovených v zakladatelském dokumentu.*⁸⁹ Toto pravidlo je od své publikace široce aplikováno na všechny druhy trustů a je rozšířeno i na další osoby zúčastněné na správě trustu, tj. vyjma správců jsou to další zmocněnci, zástupci, obchodní partneři apod.

Pravidlo zákazu střetu zájmů je aplikováno na vícero osob, než je jen správce, a je třeba říci, že musí být také široce vykládáno. Nelze jej tedy například obejít tím, že se zakázaného jednání nedopustí správce sám, osobně, ale zajistí, aby se zvýhodnil zprostředkovaně. Nebude tak možné, aby správce prodal majetek z trustu své blízké osobě, či komukoli dalšímu, od koho bude chtít majetek následně vykoupit zpět. Nebude tak možné, aby správce nabyl do svého vlastnictví majetek, který je nebo byl součástí trustu, a to ani v případě, že by majetek prodal prostřednictvím

---

⁸⁷ FINN, Paul D. *Fiduciary Obligations*. Law Book Company. The Federation Press. Sydney, 1977, s. 212-238.

⁸⁸ *Bray v Ford* (1896) AC 44. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/property-trusts/property-fiduciary-capacity.php>.

⁸⁹ Tamtéž.

veřejné dražby a nabyvatel by zaplatil nejvyšší možnou cenu. Ani v takovém případě nesmí správce jednou spravovaný majetek nabýt.⁹⁰ Vždy se bude posuzovat formální postavení správce a nikoli jeho jednání (byť by bylo v dobré víře). Zákaz nabytí majetku z trustu správcem platí absolutně i v případech, kdy by správce trust opustil například výpovědí ze své funkce. Ani v takovém případě nesmí majetek nabýt. Nadále je vyloučen prodej majetku osobám jakkoli rodinně spřízněným se správcem, prodej obchodní korporaci, kterou byť částečně správce vlastní či ovládá nebo je ve vlastnické struktuře někdo ze správcových rodinných příbuzných. Nastane-li však okolnost, kdy správce musí majetek z trustu prodat, je důkazní břemeno vždy na kupujícím, aby prokázal, že nabytí majetku bylo v dobré víře a za nejlepší možnou cenu.

Při nakládání správce s majetkem platí stejná pravidla pro prodej majetku i pro případný nájem. Správce nesmí přenechat do nájmu majetek osobám, kterým majetek nesmí prodat. Jako správce nesmí rozhodnout o nájmu např. svých pozemků trustem.⁹¹

Správce není oprávněn poskytnout úvěr ze svých finančních prostředků a mít vůči trustu práva zástavního věřitele. Pokud správce prodává svůj osobní majetek do trustu, může tak učinit pouze v případě, že nebude realizovat žádný zisk. V případě poskytnutí finanční půjčky nesmí správce požadovat úroky z nesplacené částky.

Nad výkonem řádné správy má stálý dohled beneficent, který může kdykoli požádat správce a následně soud o předložení důkazů o tom, že prodej či nájem majetku byl proveden v souladu s povinnostmi, které správce má. Relativní neplatnost jakéhokoli transferu majetku může beneficent uplatnit kdykoli v obecné promlčecí lhůtě.

Do kategorie úpravy střetu zájmů spadá i problematika jednotlivých výnosů, které správce ve své funkci přijímá. Je třeba si uvědomit, že plnění za majetek, který správce v trustu spravuje a například jej přenechal do nájmu třetí osobě, může přijímat formou bezhotovostního bankovního převodu na bankovní účet trustu nebo v hotovosti. Jakékoli plnění, které správce přijme, musí odevzdat do finančních prostředků trustu. Výjimku bude tvořit zmocnění pro ponechání si některého výnosu, které bude zapsáno v zakladatelském dokumentu. Stejně tak, využije-li správce hlasovací právo, které je spojeno s akciemi, které vlastní trust, k tomu, aby získal manažerskou pozici v obchodní korporaci, kterou trust prostřednictvím akcií vlastní, je správce povinen odevzdat veškeré příjmy, které mu náleží z titulu výkonu funkce, do které byl jmenován. To neplatí pro případ, kdy takovou funkci vykonával ještě před přijetím funkce správce trustu.⁹² Správce dále

---

⁹⁰ *Movitex Ltd v Bulfield* (1988) BCLC 104. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/movitex-v-bulfield-chd-1988/>.

⁹¹ *Bentley v Craven* (1853) 18 Beav 75. Dostupné z: <https://www.legallife2020.com/2020/06/bentley-vs-craven-1853.html>.

⁹² *Nissen v Grunden* (1912) VLR 97. Dostupné z: <https://victorianreports.com.au/judgment/1911-VLR-97>.

není oprávněn podnikat nebo se účastnit na podnikatelských aktivitách třetích osob, které by byly k trustu konkurenční.

Cokoli, co je výnosem z majetku spravovaného v trustu nebo je výnosem z činnosti správce trustu, tvoří příjem trustu.

Správce vykonává svou činnost podle obecných principů dobrovolně a bez nároku na honorář, avšak úplatnost funkce správce je zcela běžnou praxí. Vyjma těch nejmenších majetkových struktur, trust by měl být vždy spravován profesionálem. Vždy se uplatní pravidlo o zákazu střetu zájmů, a to je třeba správci kompenzovat placenou funkcí správce.

2.5. Kontrola výkonu řádné správy

Správce trustu má zákonem, principy *equity* a pokyny zakladatele stanovenou celou řadu povinností, které musí v rámci své řádné péče o správu trustu dodržovat. Správce je účastníkem závazkového vztahu, kde na jedné straně je souhrn práv a povinností, které musí vykonávat, a na straně druhé je odpovědnost, která nastupuje v případě, že správce nesplní stanovené povinnosti. Pak bude za toto nedodržení (*breach of trust*) odpovědný osobně. Výjimka, která potvrzuje pravidlo, je chování správce při správě diskreční formy trustu. Správce se musí rozhodovat v mezích své diskreční pravomoci. Při tomto rozhodování musí dodržet původní vůli zakladatele, rozhodnutí učinit s odbornou péčí a vždy sledovat pouze zájem beneficentů.

Trust trvá do doby, než se naplní podmínky stanovené zakladatelem pro jeho ukončení. Ty mohou být různé, avšak bez okolnosti, kdy účel trustu bude naplněn, a tudíž bude jeho další existence nepotřebná, bude trust trvat a správce bude vázán ke stejným povinnostem. Trust může být ukončen ve chvíli, kdy je na beneficenty převedeno vlastnické právo k předmětnému majetku a beneficenti o zrušení trustu jednomyslně rozhodnou. Během existence trustu jsou beneficenti nadáni různými kontrolními pravomocemi, avšak nemohou, i přesto, že reprezentují jako jediní jednomyslně účel, kvůli kterému byl trust založen, ukládat závazné pokyny správci. Jak naložit s majetkem v trustu, správce rozhoduje pouze v rámci své diskreční pravomoci nebo přímo vykonává pokyny zakladatele stanovené v zakladatelské listině. To platí i v případě, že je správce po nějaké době vyměněn za správce nového, jehož znalosti trustu nejsou tak detailní, jako byly znalosti správce předešlého či beneficentů. Správce je vždy vázán pouze závazným pokynem zakladatele nebo svou diskrecí při rozhodování.

V rozhodnutí *Sieff v Fox*⁹³ soud demonstrativně stanovil oblasti jednání správce, které podléhají přezkumu soudní moci. Jedná se o i) formální pochybení při jednání za trust, kdy správce

---

⁹³ *Sieff v Fox* (2005) 1 WLR 3811. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff75860d03e7f57eab8d8>.

použil nesprávný typ smlouvy, či nezískal si předchozí souhlas dalších správců či beneficentů; ii) správce jednal mimo rozsah svých svěřených pravomocí; iii) jednání správce je v rozporu s obecnými zásadami *equity* nebo obecnými povinnostmi stanovenými *common law*; iv) správce vykonává správu v rozporu se závaznými pokyny zakladatele, či zneužívá svou pravomoc. O zneužití pravomoci může jít například v případech, kdy zvolí subjektivní hledisko hodnocení beneficentů, které je v rozporu s pokynem zakladatele, a na základě tohoto rozhodnutí provádí distribuci majetku v rámci svého diskrečního oprávnění.

Pravomoc soudu k přezkumu výše uvedených situací, ve kterých se správce trustu může ocitnout, je v rozhodnutí *Sieff v Fox* vymezena pouze demonstrativně. Pokud bude správce jednat v mezích své diskrece a jeho jednání se nebude blížit výše popsaným situacím pro přezkum soudem, bude však pro beneficenty složité hledat důvod porušení, pro který soud žalobu neodmítne.

Pokud se správce bude chtít vyhnout možnému přezkumu svých rozhodnutí soudem, který by mohl konstatovat porušení odborné péče a následnou osobní odpovědnost, bude se správce muset řídit odbornými doporučeními, které obdrží od profesionálních poradců. Profesionální rádce je pro správce důležitou procedurální složkou při jeho rozhodování, neboť řídí-li se správce odborným doporučením profesionála, nemůže se dopustit odborného pochybení, za které by přicházela v úvahu osobní odpovědnost s následnou náhradou škody.⁹⁴

2.6. Preventivní opatření k zamezení porušení povinnosti řádné správy

Prevencí se rozumí kontrola výkonu řádné správy. Nastavením kontrolních mechanismů na straně beneficentů nebo třetích osob lze dosáhnout rovnováhy mezi beneficenty, kteří jsou řádně informováni a mají kontrolu nad výkonem správy jmenovaným správcem. Kontrolní výkon činnosti je v zájmu správce i beneficentů, neboť efektivním nastavením kontrolních mechanismů lze předejít možným nedorozuměním v budoucnosti.

Výkon správy trustu je výkon souboru práv a povinností správce vůči beneficentům, trustu a třetím osobám. Vzájemná práva a povinnosti mezi správcem a beneficenty jsou stanovena v zakladatelské listině nebo vycházejí z obecných pravidel trustové legislativy či principů *equity*. Je třeba říci, že potenciální porušení správcovy povinnosti řádné správy je možné omezit aktivní účastí beneficentů při kontrolní činnosti trustu. Úmyslné porušení povinnosti řádné správy je z hlediska statistik stále minoritním důvodem pro spor mezi správcem a beneficenty. Pokud spor mezi správcem a beneficentem skončí žalobou na jednu ze stran, je často již pozdě na smířčí

---

⁹⁴ Tamtéž.

narovnání odlišných postojů. Beneficient ani správce se nevyhnou finančním a morálním nákladům, které jsou se soudním řízením spjaty. Proto správné nastavení komunikace a kontrolních mechanismů beneficiéntů vůči správě trustu je nezbytnou součástí vztahu beneficiénta a trustu k zamezení nebo minimalizaci možných ztrát.

Zabránit připravovanému podvodu správce vůči beneficiéntům bude vždy složitější než mu asertivním přístupem kontrolní činnosti pomoci zabránit v selhání při výkonu řádné správy. Podle rozhodnutí v případě *Target Holdings v Redferns* není možné, aby beneficiént podával proti správci trustu žalobu, dokud mu nebyla způsobena škoda na majetku, na jehož distribuci oprávněně čekal.⁹⁵ Právní konstrukce porušení povinnosti řádné péče je vázána na finanční ztrátu beneficiénta z důvodu úmyslného či nedbalého porušení povinností správcem. Nedojde-li však k finančním ztrátám, beneficiént by nemohl podat proti správci žalobu za neplnění povinností řádné správy. Poškození beneficiéntových práv může nastat i bez realizovaných finančních ztrát. Například se může jednat o situaci, kdy správce provede investici, ke které není zmocněn principy investování v zakladatelské listině. Soud v případě *Target Holdings v Redferns* stanovil, že se beneficiént může domáhat dodržení principů investování a podat žalobu na správce trustu i přesto, že nebyla způsobena škoda vyčíslitelná v penězích. Zatímco je právní konstrukce porušení povinnosti řádné správy stavěna zejména na způsobení finanční ztráty, rozhodnutí *Target Holdings v Redferns* dává návod, jak při správě trustu postupovat s obezřetností při kontrole beneficienty. Beneficiency navádí k důmyslnější kontrole a zakladatele instruuje k nastavení kvalifikovanějších kontrolních mechanismů.⁹⁶ To vše má za cíl eliminovat rizika spjatá s dopady lidské nepozornosti způsobené správcem při výkonu správy trustu.

Chce-li zakladatel zajistit, aby správce plně dodržoval jím stanovené pokyny v zakladatelské listině, nejjistější způsob bude, když za správce ustanoví sám sebe. V takovém případě se vyhne jakémukoli riziku, že by správce jednal v rozporu s přáním zakladatele. V případě, že zakladatel je rovněž správcem trustu, vyvstává možný problém s fenoménem zvaným „konečný vlastník trustu – *the ultimate beneficial owner*“. Tato otázka je relevantní zejména v problematice závazkového, insolvenčního a trestního práva. Vyčleňuje-li totiž zakladatel svůj majetek do trustu, stává se tento majetek součástí trustu a platí, že je majetkem „nikoho“. Jelikož trust není právnickou osobou, je institutem *sui generis*. V případě, že zakladatel bude postižen nároky věřitelů, insolvenčním řízením či bude čelit trestnímu vyšetřování, hrozí, že jako správci trustu s vyčleněným majetkem mu bude prokázána ovlivňující schopnost vůči

---

⁹⁵ *Target Holdings v Redferns* (1995) UKHL 10. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/target-holdings-ltd-v-redferns-a-firm-and-another-hl-21-jul-1995/>.

⁹⁶ Tamtéž.

vloženému majetku, a tudíž nebude zcela od majetku odloučen. To je významné zejména z hlediska možné postižitelnosti do trustu převedeného majetku. Aby se zakladatel totiž mohl zcela od majetku distancovat, musely by být splněny podmínky časového testu, tj. odporovatelnosti právního úkonu, musel by být v dobré víře a zároveň by nesměl být správcem, který vykonává stejná práva vůči majetku v trustu jako jeho vlastník.

Zakladatel má tři možnosti jmenování správce. Může ustanovit za správce sám sebe, může jím ustanovit osobu ze svého okolí, které důvěřuje, nebo zvolit profesionální společnost, která se věnuje správě trustů. Ustanoví-li zakladatel správcem jakoukoli jinou osobu odlišnou od sebe, bude kladen větší důraz na správný obsah pokynů v zakladatelské listině a na zpracovanost listiny přání a principů správy, tzv. *list of wish*. To jsou jediné dva dokumenty, kterými zakladatel může ovlivnit podobu a úroveň správy trustu a stanovit kontrolní mechanismy beneficentům. Správci jsou v listinách stanoveny závazné pokyny, ale zároveň je mu vytvořen prostor pro diskreční uvážení v záležitostech, které zakladatel určí za vhodné a žádoucí.⁹⁷

Zakladatel se může ustanovit zároveň správcem, a to pouze pro kontrolu či spolupodepisování nakládání s majetkem v trustu.⁹⁸ Může vytvořit kolektivní orgán, ve kterém zakladatel může mít pouze poradní a kontrolní činnost vůči ostatním správcům. Pro podobu správcovského orgánu bude důležitá struktura majetku, který bude v trustu alokován. Například, bude-li se ve správě jednat výhradně o finanční prostředky, může být rada správců tvořena zakladatelem coby správcem s kontrolní pravomocí vůči ostatním správcům a několika profesionálními investičními správci, kteří budou vytvářet investiční strategie a na základě těchto analýz pak investovat. Investiční správci nebudou potřebovat svolení zakladatele – správce pro jednotlivé dílčí investice, ale například pro investování dle vytvořené strategie souhlas potřeba bude. Vždy bude třeba posoudit podobu investiční strategie a to, zdali se bude jednat například o jednu investici do stejného hospodářského odvětví vyžadující souhlas celé rady správců, nebo zdali se bude jednat o sérii dílčích investic, ke kterým budou investiční správci zmocněni samostatně.

Podmínkou, aby se beneficent mohl odpovědně rozhodnout, jestli využije svého práva podat žalobu v případě podezření na nesrovnalosti v hospodaření, bude jeho důkladná informovanost. V případě, že se informace beneficentovi nebudou dostávat k dispozici, správce se vystavuje riziku, že beneficent podá žalobu s cílem informace si zajistit. Prokáže-li se, že správce neposkytoval informace v souladu s pokyny v zakladatelském dokumentu a se zákonem, náklady na soudní řízení budou přičteny správci osobně. Povinnost správce informovat

---

⁹⁷ Uvážení správce o výši výplat beneficentům, uvážení o investiční strategii, nákupu nemovitosti a další.

⁹⁸ *Paul v Paul* (1882) 20 Ch D 742. Dostupné z: <https://www.inbrief.co.uk/estate-law/enforcing-a-trust/>.

beneficienty o své činnosti je podobná informační povinnosti managementu akciové společnosti vůči svým akcionářům prostřednictvím valné hromady.

Transparentnost správy trustu je důležitou podmínkou pro důvěryhodný vztah mezi správcem a beneficentem. Právo beneficenta na informace nesmí být využíváno šikanózním způsobem a znemožňovat efektivní správu trustu, ale vyjma pravidelných termínů, kdy má správce povinnosti předkládat zprávu o hospodaření trustu, beneficent může požádat *ad-hoc* o informace o konkrétních záměrech nebo realizovaných transakcích.⁹⁹ Správce by rovněž neměl čekat, až bude beneficentem vyzván k předložení dokumentace ke kontrole, ale v rámci své povinnosti by měl vůči beneficentům přistupovat proaktivně a přehled o správě trustu předkládat automaticky. V případě *Stuart-Hutcheson v Spread Trustee Co Ltd* se žalobce u soudu domáhal stanovení povinnosti společnosti Spread Trustee k vydání informací o provedených investicích a zároveň povinnosti k náhradě škody, neboť investováním došlo ke vzniku značných ztrát. Soud stanovil žalované společnosti povinnost vydat informace a nahradit náklady, které beneficentům kvůli chybějícím dokladům vznikly. Povinnost k náhradě škody soud nepřiznal, neboť nebylo prokázáno, že se společnost Spread Trustee odchýlila od pokynů zakladatele v zakladatelské listině.¹⁰⁰

Správce v rámci své informační povinnosti předkládá beneficentům přehled transakční historie, provedených smluvních ujednání a přehled dalších kroků, které plánuje provést v budoucnu. Až na výjimky vyplývající z ustanovení v zakladatelské listině není správce povinen předkládat detailní informace a zdůvodnění svého diskrečního uvážení, nemusí předkládat podrobné informace o řízení trustu ani pokyny zakladatele, které správci stanovil při založení trustu a přál si, aby takový typ dokumentu nebyl beneficentům přístupný. Beneficentovi musí být známo, zdali existuje jeho právo účasti na výnosech z trustu, ale nemusí mu být známo odůvodnění, proč tomu tak je.¹⁰¹ Soud v případě *O'Rourke v Darbishire* rozhodl, že beneficent má právo na informace o přijatých rozhodnutích správce. Správce naopak není povinen beneficentovi poskytnout podrobné odůvodnění přijatých rozhodnutí. Beneficent rovněž nemá právo na přístup k dokumentaci, která je pod sankcí utajena a přístupna pouze správci.¹⁰²

Další beneficentovou možností, jak se zapojit do správy, resp. kontroly, trustu je předběžné opatření. Jak bylo řečeno výše, nejefektivnějším způsobem, jak zamezit správci

---

⁹⁹ *Armitage v Nurse* (1997) EWCA Civ 1279. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/armitage-v-nurse-etc-ca-19-mar-1997/>.

¹⁰⁰ *Stuart-Hutcheson v Spread Trustee Co Ltd* (2002) 5 ITELR 140. Dostupné z: www.jerseylaw.je/publications/jglr/Pages/JLR1110_Robilliard.aspx.

¹⁰¹ *Klug v Klug* (1918) 2 CH 67. Dostupné z: <https://legalcasenotes.com/p/klug-v-klug-1918.html>.

¹⁰² *O'Rourke v Darbishire* (1920) UKHL 730. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8de60d03e7f57eccc1d>.

v porušování povinnosti řádné správy, je vyžádat si informace a pravidelně provádět kontrolu nad hospodařením a připravovanou strategií správce. Beneficiet se tak nepřímou účastní na správě trustu a omezuje možnost porušení povinností řádné správy z nedbalosti.

Aby beneficiet mohl v případě podezření na nesrovnalosti při správě trustu požádat soud o vydání předběžného opatření, musí mít dostatečné informace, na základě kterých připraví podání soudu s návrhem na vydání předběžného opatření proti jednání správce. Důležité je, aby beneficiet učinil podání zavčas, tj. ještě před napadeným jednáním, kterého se má správce dopustit. Pouze v takovém případě může být předběžné opatření vůči správci vydáno a může mít požadovaný účinek. Požadovaným účinkem je zastavení jednání správce a zmrazení transakcí s majetkem v trustu, aby nedošlo k porušení povinností řádné správy.¹⁰³ Žádat o předběžné opatření může kterýkoli z beneficietů, který prokáže, že má právní zájem na majetku v trustu. Naopak právo na vydání předběžného opatření nebude mít osoba, která právní zájem na trustu neprokáže.

O vydání předběžného opatření může požádat i správce vůči beneficietům. Takový případ nastane zejména tehdy, když správce bude přebírat správu trustu po svém předchůdci a zjistí nesrovnalosti v hospodaření a beneficieti se budou zároveň domáhat výplaty plnění. V takovém případě může správce požádat o vydání předběžného opatření, aby byla odložena jeho povinnost provést výplatu beneficietům a nejdříve mohl prověřit pochybnosti nad výsledky správy trustu předešlého správce.¹⁰⁴ Situace, kdy správce bude žádat vydání předběžného opatření, se bude stávat především, když trust bude obhospodařovat více správců s rozdílnými povinnostmi a odpovědnostmi. Pak výměna jednoho správce může mít za následek návrh jeho nástupce k vydání předběžného opatření z důvodu výše zmíněných nesrovnalostí v hospodaření. Probíhá-li řízení o vydání předběžného opatření, není nutné, aby jeho účastníkem byl i beneficiet trustu, vyjma situací, kdy se jedná o jeho právech nebo je k řízení třeba jeho souhlasu.

V *common law* existují *equity* principy, které podmiňují možnost úspěšné žádosti o vydání předběžného opatření. Za prvé je nutné, aby navrhovatel jednal v dobré víře a návrhem na vydání předběžného opatření sledoval spravedlivý záměr při správě trustu. Za druhé navrhovatel nesmí být v prodlení s podáním návrhu na vydání předběžného opatření. K tomu v rozhodnutí *Jaggard v Sawyer*¹⁰⁵ soudce stanovil, že pokud bude navrhovatel v prodlení s podáním návrhu na vydání předběžného opatření, nebude možné se ho domáhat *ex post* a navrhovatel ztrácí svou vyjednávací

---

¹⁰³ *Balls v Strutt* (1841) 1 Hare 146. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/balls-v-strutt-1841/>.

¹⁰⁴ *Hayim v Citibank NA* (1987) AC 730. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/hayim-v-citibank-na-pc-1987/>.

¹⁰⁵ *Jaggard v Sawyer* (1995) 1 WLR 269. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff7b160d03e7f57eb147d>.

pozici před případným sporem. Prodlení správce bude považováno za znak nedbalosti při správě a nevyslovené, nýbrž mlčky vyjádřené, akceptace chování protistrany, což způsobí nedůvěryhodnost tvrzení navrhovatele při podání návrhu na vydání předběžného opatření. Třetím principem je podmínka, že předběžné opatření, které má být vydáno, musí být způsobilé zabránit poškozujícímu jednání, pokud by takové jednání již proběhlo, soud poučí navrhovatele o možnosti podat žalobu na porušení povinnosti řádné správy. Posledním principem *common law* je povinnost, aby došlo k porušení některých z práv osob majících právní zájem na řádné existenci trustu. Až po porušení těchto práv je možné se domáhat vydání předběžného opatření.¹⁰⁶

Soud v případě *American Cyanamid v Ethicon Ltd.*¹⁰⁷ shrnul požadavky na vydání předběžného opatření a stanovil, že „(s)oud musí vždy vážit zájem obou stran sporu a stanovit, kde je těžiště sporu pro způsobení škody a kde pro její zamezení“. Vyjma výše zmíněných principů bude muset soud vždy posuzovat všechny okolnosti, které mají přímý vliv na vyhlášení nebo zamítnutí předběžného opatření. Soud bude rozhodovat na základě posouzení situace, která by nastala, kdyby předběžné opatření bylo vyhlášeno. Bude zkoumána dobrá víra, záměr navrhovatele a posuzována vážnost situace, resp. zdali dosahuje takové intenzity, že má být řešena soudně, a nakonec bude hodnoceno, zdali je situace natolik závažná, že nevstoupí-li do sporu soud, bude způsobena škoda na majetku v trustu.

Předběžným opatřením navrhovatel sleduje zabránění převodu majetku z trustu do doby, než bude rozhodnuto v soudním řízení konečným rozsudkem o stavu věci. Beneficient se tak může předběžným opatřením domáhat, aby soud nařídil správci zákaz transferu majetku či zákaz třetí osobě – zmocněnci správce k jednání v určité záležitosti za trust, neboť je důvodné podezření na možnost porušení povinnosti řádné péče. Soud v případě *Polly Peck International Plc v Nadir (No 2)*¹⁰⁸ rozhodl o zákazu transferu finančních prostředků, které správce v rozporu s pokyny v zakladatelské listině a bez vědomí beneficentů zaslal na svůj bankovní účet, ze kterého je chtěl dále odeslat do jiné jurisdikce. Soud stanovil na základě návrhu na vydání předběžného opatření, že správce jednal v rozporu se zakladatelskou listinou a vědomím beneficentů, a zakázal bankovnímu ústavu provést další finanční transakci s finančními prostředky z trustu.

---

¹⁰⁶ *Paton v British Pregnancy Advisory Service Trustees* (1979) QB 276. Dostupné z: <https://app.justis.com/case/paton-v-british-pregnancy-advisory-service-trustees/overview/c4ytm2qdm2Wca>.

¹⁰⁷ *American Cyanamid v Ethicon Ltd* (1975) AC 396. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8c960d03e7f57ecd6bc>.

¹⁰⁸ *Polly Peck International Plc v Nadir (No 2)* (1992) 4 All E.R. 769. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87860d03e7f57ec106c>.

2.7. Princip Saunders v Vautier

Beneficientova práva vůči trustu mají dvojí povahu. Za prvé se jedná o práva vyplývající z principů *equity*, která jsou hojně zastoupena v dílčích rozhodnutích anglosaských soudů. Za druhé jsou to práva, která jsou založená zákonem a zakladatelskou listinou a jsou to práva vymahatelná osobně na správci. Princip je popsán v zásadním rozhodnutí *Saunders v Vautier*¹⁰⁹, nicméně je třeba říci, že v zemích *common law* se užívá již od sedmnáctého století.

Pravidlo vychází z příběhu zůstavitele Richarda Wrighta, který ve své závěti uvedl, že akcie Východoindické společnosti budou spravovány profesionálním správcem Saundersem a obmyšleným bude Daniel Vautier. Podle ustanovení v závěti měl správce držet akcie a výnosy až do doby, kdy beneficiant dosáhne 25 let věku. Po smrti zůstavitele požádal Daniel Vautier o plnění z trustu, a to buď o převod akcií, nebo jejich prodej a převod finančních prostředků. Problémem bylo, že Vautier v té době dosáhl věku 21 let. Správce Saunders požadavek beneficianta zamítl s odůvodněním, že nebyla splněna podmínka věku, tj. 25 let, a tudíž, že nemůže nastat plnění.

Soud se ve svém rozhodnutí zabýval otázkou zletilosti a svéprávnosti beneficianta coby jediného dědice zůstavitele a oprávněnosti jeho nároku na plnění z trustu i bez splnění podmínky stanovené v závěti, resp. zakladatelské listině. Soud rozhodl ve prospěch beneficianta a stanovil, že Daniel Vautier může získat majetek vložený do trustu i bez splnění všech podmínek, které zakladatel stanovil. Jednalo se tak o plnění, které bylo v přímém rozporu s přáním zakladatele.

Pravidlo *Sanders v Vautier* se může zdát jako prolomení zásady, že podmínky existence a správy trustu stanovuje zakladatel a ty bez dalšího vykonává správce. Beneficientům se dává možnost, aby v případě jednotného názoru na správu trustu požadovali změnu zakladatelem nastavených pravidel. Princip vycházející z rozhodnutí *Sanders v Vautier* se pravidelně uplatňuje v případech, kdy beneficiantů je více, jedinou podmínkou je jednomyslný souhlas se změnou.

Pravidlo se dále rozvíjelo, když soud v rozhodnutí *Philips New Zealand Ltd* rozhodl, že beneficianti mají nejen právo trust ukončit a požádat o výplatu majetku v trustu, ale mají také právo změnit podmínky řízení trustu, a to bez souhlasu soudu. V rozhodnutí stojí, že: „*Pravidlo Saunders v Vautier nás vede k následujícímu závěru: zatímco všichni obmyšlení nemohou donutit správce ke kroku, který nechce v dobré víře učinit, je v moci beneficiantů, aby ukončili trust jednomyslným souhlasem. Vzhledem k tomu, že obmyšlení mohou svá práva k věci použít k ukončení trustu, je obtížné zdůvodnit, proč by beneficianti nemohli použít stejná práva k věci ke změně podmínek trustu.*“¹¹⁰

¹⁰⁹ *Saunders v Vautier* (1841) 4 Beav 115. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100433893>.

¹¹⁰ *Re Philips New Zealand Ltd* (1997) 1 NZLR 93.

Pravidlo se rozšiřovalo i nadále, když například v rozhodnutí *Griffiths v Porter* soud rozhodl, že beneficianti mohou správce zprostit obvinění z porušení podmínek trustu.¹¹¹ V rozhodnutí ve věci *Lloyds Bank Plc v Duker and Others*¹¹² soud stanovil, že pravidlo *Saunders v Vautier* se uplatní v závislosti na druhu majetku, který je spravován trustem.

Je třeba říci, že pravidlo *Saunders v Vautier* se uplatní pouze v případě, že beneficianti budou mít přímý nárok na 100 % hodnoty majetku trustu. Správci budou moci beneficianti dát pouze jednomyslný pokyn k převodu majetku nebo jeho prodeji a převodu plnění z transakce. Beneficianti však nebudou moci dávat správci závazné pokyny k výkonu správy trustu, a to ani jednomyslně. Otázkou zůstává, zdali budou mít stejná práva beneficianti v diskreční formě trustu, tj. ti, kteří získají nárok na plnění z trustu až ve chvíli, kdy tak určí správce. Bez práva na čerpání majetku je zatím nejasné, zdali je použití pravidla *Saunders v Vautier* na místě.¹¹³

2.8. Překročení oprávnění správce

Překročení práv a oprávnění, které jsou správci svěřeny, znamená překročení zákonem stanovených povinností nebo překročení oprávnění, která jsou správci svěřena zakladatelskou listinou. Jinými slovy je překročení oprávnění jednání v záležitostech, o kterých správce jednat nesmí a zakladatel mu k tomu nedal souhlas nebo pověření. Do souboru pravomocí je potřeba počítat veškeré pravomoci, které správce obdrží v zakladatelské listině nebo je jim povinen zákonem.

Jedním z nejčastějších důvodů překročení správcovského oprávnění je zmocnění osoby i přes povinný osobní výkon činnosti. Je-li správci umožněno zmocnění další osoby, častým překročením oprávnění je zmocnění osoby i pro činnosti, ke kterým správce zakladatelský statut neopravňuje.¹¹⁴

Zdali bylo překročeno správcovské oprávnění, či ne se bude posuzovat vždy případ od případu. Bude záležet na podobě zakladatelského dokumentu a na specifikaci jednotlivých oprávnění správce a na vymezení povinností, které správce musí vykonávat pouze osobně.

---

¹¹¹ TICHÝ, Luboš. *Svěřenský fond a Trust – Jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Univerzita Karlova, Praha, 2017, s. 62.

¹¹² *Lloyds Bank Plc v Duker and Others* (1987) 3 All ER 193. Dostupné z: <https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/capital-gains-manual/cg37561>.

¹¹³ TICHÝ, Luboš. *Svěřenský fond a Trust – Jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Univerzita Karlova, Praha, 2017, s. 63.

¹¹⁴ *Re Boulton's Settlement trust* (1928). In: *The Equitable Separate Estate and Restraints on Anticipation: Its Modern Significance*. University of Miami Law Review [online]. 1956. Dostupné z: <https://repository.law.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3646&context=umlr>.

Vždy bude třeba rozlišovat mezi překročením práv, která zakladatelská listina správci stanovuje, a jednáním, které je v limitech stanovených oprávnění, nicméně zamýšlený následek nenastal, či nastala dokonce škoda. V případě *Mettoy Pension Trustees v Evans*¹¹⁵ soudce ve svém rozhodnutí rozlišil dvě skupiny pochybení správce. První skupina pochybení je překročení povinností a oprávnění správce, druhá skupina je selhání zamýšleného jednání, resp. jeho cíle, a to v důsledku nedbalého přístupu správce při uvážení všech okolností a dostupných informací pro přijetí závazného rozhodnutí. Správce v daném případě a v rámci svého diskrečního uvážení nepostupoval na základě vyhodnocení všech dostupných informací, a to jej vedlo k chybnému rozhodnutí. Soudce použil pravidlo zvané *Hastings-Bass*¹¹⁶, které stanoví tři vyvstávající otázky, které je možné aplikovat na každé rozhodnutí správce trustu, které učiní. i) Jako první se bude zkoumat, jaký okruh činností, resp. okolností, bylo třeba vzít v úvahu, tj. například aktuální životní situace beneficentů, tržní hodnota investičního portfolia, plánované zveřejnění finančních ukazatelů obchodních korporací, situace na nemovitostním trhu a další; ii) dále je třeba posoudit, zda byly výše uvedené okolnosti brány v potaz při rozhodování správce o dalším postupu; iii) a pokud by nebyly splněny podmínky bodu i) a ii), je na místě určit, jak by se správce rozhodl, kdyby uvedené okolnosti vzal v potaz, řídil se jimi a na základě vlastního uvážení se rozhodl. Správce se z nedbalostního jednání nevyviní ani v případě argumentu, že diskreční forma trustu umožňuje jeho vlastní rozhodování bez vlivu ostatních osob, nebude ani přicházet v úvahu, že podklad pro chybné rozhodnutí obdržel od najatých expertů a jednal na základě doporučení profesionálních poradců. Tyto a všechny další podobné argumenty nebudou relevantní, neboť správce je sám odpovědný za výběr poradců a vlastní jednání, které musí být profesionální. Pokud nastane jakákoli chyba v uvážení na základě nedbalosti, jedná se o porušení povinnosti řádné správy a porušení povinnosti jednat v nejlepším zájmu beneficentů.

Je třeba též rozdílně posuzovat jednání překračující oprávnění správce a zjevné zneužití pravomoci správce. Zatímco překročení oprávnění může správce provést neúmyslně, zneužití pravomoci bude vždy úmyslné a bude se jednat o podvod vůči beneficentům, zakladateli a trustu. Uveďme si to na příkladu nejčastějšího překročení pravomocí správce, a to zmocnění třetí osoby k určitému jednání. Neúmyslné překročení pravomocí správce zmocněním třetí osoby k jednání za trust bude možné v případě, že nedojde k poškození práv beneficentů, zhojit a zamýšlené jednání může zůstat v platnosti. Naopak dojde-li k úmyslnému zneužití pravomoci správce při

---

¹¹⁵ *Mettoy Pension Trustees v Evans* (1990) 1 WLR 1587. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/mettoy-pension-trustees-v-evans-chd-1990/>.

¹¹⁶ Tamtéž.

jmenování třetí osoby s cílem provést určité jednání, bude následek takového jednání neplatný a zmocnění třetí osoby rovněž neplatné *ex tunc*.

Pravidlo, které bude rozlišovat, zdali správce jednal pouze nedbale a překročil svá oprávnění, či jednal s úmyslem svou pravomoc zneužít, bude princip dobré víry. Pokud správce jedná v dobré víře, že právo k zamýšlenému jednání má, a provede jej, může být nastalý následek zhojen. Pokud správce jedná ve zlé víře a o svém závadném jednání ví, jedná se o podvod – „*fraud on a power*“.

Abychom mohli hovořit o zneužití pravomoci správce, musí být naplněny dvě podmínky, tj. jednání správce, o kterém ví, že je mimo obsah jeho práv a povinností, a za druhé jednání správce s cílem vzniku následku takového jednání doprovázené postranními úmysly správce. Hranice, kdy bude jednání správce považováno za pouhé nedbalé překročení oprávnění a kde se bude jednat o úmyslné poškození práv, může být velice úzká. Bude-li se při výkonu správcovských oprávnění jednat o jednání s postranními úmysly, jednání s výhodami pro třetí osoby či úmyslné poškození majetku v trustu, bude se jednat o podvodné jednání správce vždy.

Podvodné jednání správce je učiněno proti beneficiům, neboť jejich oprávněné očekávání na plnění z trustu bylo poškozeno. Trust ale může mít formu diskreční. A v případě diskreční formy trustu, kdy oprávněným k diskrečnímu uvážení a rozhodnutí o výplatě finančních prostředků z trustu je správce, bude poškozeným pouze trust. Tato konstrukce v případě diskrečního trustu nastane vždy, jelikož beneficiem nemá na plnění z trustu žádný nárok. Jeho právo je pouze přijmout plnění, o kterém rozhodne správce, a to v jakékoli výši.

V případě, že soud bude na základě podnětu jednat o možném podvodném jednání správce, bude třeba, aby důkazní břemeno nesla osoba, která bude žalobcem. Aby se žalobce mohl domáhat u soudu prohlášení podvodného jednání správce, musí prokázat právní zájem na existenci trustu. Nejčastěji se tak bude jednat o beneficia. Prokázat nekalé úmysly správci může být velmi obtížné ve chvíli, kdy zakladatel již nebude naživu a jeho vůle bude vykládána pouze na základě obsahu zakladatelské listiny a výslechu osob ze zakladatelova okolí, které byly seznámeny s důvody vzniku trustu. Podvodné jednání, korupční jednání, další postranní úmysly, poškození trustu, to vše bude muset být prokázané žalobcem. Podvod spáchaný správcem je nejtěžší přestupek proti dobré víře a funkci správce. Tudíž i soud bude k takovému podezření a žalobě přistupovat velice obezřetně. Žalobce bude muset přijít s takovými důkazy, které nebudou umožňovat žádné jiné vysvětlení správcova jednání a podvod bude zřejmý.

2.9. Účetní kontrola trustu a informační povinnost

Obsahem další povinnosti správce trustu je poskytovat v rámci své kontrolní povinnosti účetní přehledy, ze kterých je zřejmé hospodaření s majetkem a možná kontrola ze strany beneficentů, protektorů či třetích osob, které jsou určeny zakladatelem. Správce beneficentům poskytuje úplný a přesný přehled záznamů svého nakládání s majetkem, ze kterého jsou oprávněné osoby schopné rozpoznat, zdali správce dodržuje ustanovení o svých povinnostech stanovených v zakladatelské listině. Z předkládaných listin by rovněž mělo být zřejmé, jakým způsobem správce jednal, aby své povinnosti splnil.

Správce je za tímto účelem povinen uchovávat a vést přesnou evidenci finančních transakcí, která se skládá například z účetních dokladů, výpisů z majetkových účtů či smluvní dokumentace. Na vyžádání oprávněné osoby musí být správce schopný předložit informace o stavu majetku v trustu a informace o uskutečněných účetních operacích. Zároveň správce musí umožnit kontrolu hospodaření na žádost oprávněné osoby, kterou bude provádět např. pověřený účetní či advokát beneficenta. Správce musí poskytnout vysvětlení i k právnímu aspektu jednotlivých majetkových operací či zpřístupnit právní stanoviska, která příslušnému jednání předcházela. Rozsah výše uvedených informací musí správce poskytnout v takové míře, do které je tomu povinen dle zakladatelské listiny a principů práva *equity*. Informační limit nastává ve chvíli, kdy je správci výslovně zakázáno některé informace poskytnout či má zákonnou povinnost mlčenlivosti.¹¹⁷ Například se bude jednat o situaci, kdy jsou práva beneficentů různá. V diskreční formě trustu bude správce jednat s přihlédnutím k rozdílným právním postavením beneficentů a žádný beneficent, není-li stanoveno jinak, nemá právo na informování správcem o individuálních právech ostatních beneficentů.

Právo beneficentů na kontrolu výkonu řádné správy správcem by nemělo být zneužíváno. Správce je povinen stanovit pravidelné termíny k možným dotazům a kontrole výkonu řádné správy. Požádá-li beneficent o informace mimo tyto termíny, je správce oprávněn odmítnout poskytnout informace s odkazem na své vytížení či blížící se řádný termín pravidelné kontroly ze strany beneficentů. Správce může rovněž požadovat náhradu nákladů vynaložených na poskytnutí výpisů, smluv a dalších dokumentů, které si oprávněná osoba ke kontrole vyžádá.

Principiálně platí, že výlučnou pravomoc k pokynu správci ke zveřejnění informací nebo dokumentů má soud. Zdali soud vyhoví žalobě beneficenta na zveřejnění příslušných dokumentů, bude záležet vždy na konkrétních okolnostech případu.

---

¹¹⁷ *Hawkesley v May* (1956) 1 QB 304. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/hawkesley-v-may-1956/>.

Občasným jevem při správě trustů je, že správce se pokusí výpisy z majetkových účtů falsifikovat. Činí tak nejčastěji z důvodu učiněných investic, které provedl v rozporu s pokyny, které mu byly stanoveny zakladatelem v zakladatelské listině, či provedl výplatu finančních prostředků v trustu ve prospěch jiných než zakladatelskou listinou určených beneficentů. Pravidlo, které platí obecně je, že se presumuje správčovo jednání v dobré víře a formou řádné správy. Pokud by se však ukázal opak, tj. jakékoli správčovské pochybení, platí, že správce je osobně odpovědný a ručí svým majetkem do výše způsobené škody. Pokud například správce provede investici, ke které ho zmocňuje zakladatelský pokyn, a následně dojde k chybnému převodu finančních prostředků ve prospěch jiného majetkového účtu než účtu trustu a správce se bude snažit takovou chybu napravit provedením další investice, ke které neměl zmocnění, bude taková investice považována za porušení povinnosti řádné správy trustu a vznikne osobní odpovědnost správce a povinnost náhrady způsobené škody.¹¹⁸

Po správci se vyžaduje neustálá bdělost nad majetkem v trustu stejně tak jako nad jednáním dalších správců či třetích osob, které správce pověří dílčím výkonem práv ve prospěch trustu. Problém může nastat ve chvíli, kdy správce rezignuje na asertivní výkon řádné správy a ze své nedbalosti se dopustí opomenutí dohledu nad výkonem práv svého zmocněnce ve vztahu k trustu, opomene podat žalobu na závadné jednání dalšího správce trustu či nedá podnět k zahájení soudního řízení proti osobě, která porušila smluvní závazek vůči trustu a trust tím poškodila. Povinností správce je v případě selhání při výkonu řádné správy odškodnit trust a jeho beneficenty.¹¹⁹

Odpovědnost za způsobenou škodu správcem bude nutné vždy dostatečně prokázat a bude nutné řádně rozlišit, do jaké míry trust přišel o majetkový výnos kvůli špatné radě investičního odborníka a do jaké míry byla ztráta způsobena nedbalostí samotného správce. Pro případ správčovy osobní odpovědnosti za způsobenou škodu bude nutné prokázat, že správce rezignoval na výkon řádné správy, kterou by bylo možné očekávat od každého rozumného, obchodně smýšlejícího a informovaného člověka.

Ve chvíli, kdy je správce požádán o předložení dokumentů a účetních dokladů o stavu majetku v trustu, je povinen tak učinit. Není možné, aby namítal neporozumění, neschopnost či nezkušenost s předložením zmíněných dokumentů. Pokud nastane situace, že správce jednal v dobré víře a s odbornou péčí, a i přesto budou v předložených dokumentech nalezeny chyby, bude správce povinen k náhradě případně vzniklé škody.

---

¹¹⁸ *Target Holding v Redferns* (1996) AC 421. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8c960d03e7f57ecd723>.

¹¹⁹ Tamtéž.

Spravuje-li správce více trustů, ať už jako samostatný správce či jako jeden z členů kolektivního orgánu správců, musí vždy striktně oddělovat dokumentaci každého trustu zvlášť. To platí obdobně pro případ účetnictví, majetkových účtů, bankovních účtů apod. Toto pravidlo se neuplatní v případě, že trust je vytvořen jako holdingová struktura a správce vykonává svou činnost na úrovni trustu mateřského a zároveň je správcem trustu dceřiného. Pokud v takovém případě zakladatel stanoví právo beneficentů na úplnou informovanost, správce může některé úkony činit pro všechny trusty, které má ve správě, společně, tj. i vést společnou dokumentaci.¹²⁰ Dokumentaci je nutné uchovat i po ukončení správy trustu, a to v případě ukončení správy z důvodu dosažení času, který byl pro existenci trustu stanoven zakladatelem, nebo i pro případ, kdy je správce vypovězen ze správy trustu beneficenty (mají-li oprávnění). Pro tyto případy je nutné uchovávat dokumentaci související se správou trustu minimálně po dobu stanovenou pro archivaci advokátního spisu.

Nastane-li jakákoli nesrovnalost v účetních operacích trustu, správce má povinnost svou chybu napravit. Jako příklad lze uvést výplatu jednomu z beneficentů nad rámec podílu stanoveného v zakladatelské listině. V takovém případě je správce povinen plnění požadovat od příslušného beneficenta zpět či mu plnění provedené nad rámec stanoveného podílu započíst s plněním dalším. Stejně jako další účetní operace je i popsané pochybení správcovo přezkoumatelné soudem.

Povinnost správce k předkládání dokumentů a účetnictví ke kontrole beneficentům či třetím pověřeným osobám není možné vyloučit ustanovením/liberací v zakladatelské listině. Jedná se o jednu ze základních povinností stanovenou zákonem a principy *equity*. V rozhodnutí *Armitage v Nurse*¹²¹ odvolací soud stanovil, že správce může být zakladatelskou listinou zproštěn po dobu trvání správy osobní odpovědnosti za veškerá pochybení a nedbalostní (i hrubé nedbalostní) jednání při správě trustu. Výjimku však tvoří úmyslné jednání vedoucí k podvodu správce při výkonu správy nad trustem. Podvodné jednání vyloučit nelze. Zakladatelská listina dle principů *common law* nesmí obsahovat liberaci správce z podvodného jednání, v opačném případě by bylo takové ustanovení neplatné. Citované rozhodnutí chrání základní práva beneficentů na spravedlivé očekávání plnění z trustu a očekávání, že správce bude jednat v dobré víře, i když bez odborné péče. „*Neměl-li by beneficent žádná vymahatelná práva kontroly proti správci trustu, nejednalo by se o trust.*“¹²²

---

¹²⁰ MERIVALE, John Herman. *Reports of cases argued and determined in The High Court of Chancery*. Library of The University of Michigan, Philadelphia, 1825, s. 29.

¹²¹ *Armitage v Nurse* (1997) EWCA Civ 1279. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/armitage-v-nurse-etc-ca-19-mar-1997/>.

¹²² Tamtéž.

Audit je jako další složka kontroly zakotven v právní úpravě, a to v *Trustee Act 1925*, který stanoví, že správce může, není-li určeno jinak, využít svého práva nechat přezkoumat účetnictví trustu nezávislým auditním orgánem.¹²³ Zákon stanoví pro správce oprávnění audit využít, a to na náklady trustu. Je tomu tak pro případ, kdy správce nečiní pravidelné operace, které by vyžadovaly pravidelný audit z důvodu zachování péče řádného hospodáře. Zakladatel nebo beneficianti mohou stanovit správci povinnost pravidelného nezávislého auditu a pravidelného předložení auditní zprávy, které jim umožní kontrolu nad výkonem řádné správy.

Lze tedy shrnout, že minimální požadavky na výkon role správce trustu jsou i) zajistit zabezpečení majetku a jednat v dobré víře; ii) poskytovat beneficiantům a případně třetím pověřeným osobám informace o výkonu správy a o hospodaření s majetkem; iii) povinnost uchovávat dokumenty a účetnictví trustu za účelem jejich předložení beneficiantům ke kontrole. Správce nesmí být zcela zbaven odpovědnosti za výkon správy trustu stejně tak, jako beneficiantovi nesmí být odepřena minimální práva na kontrolu správce při výkonu správy nad trustem. Pokud by stanovené minimum nebylo dodrženo, fakticky by se o žádný trust nejednalo.

2.10. Kontrola protektorem

V úpravě *common law* je běžné, že k vytvořenému trustu je jmenován tzv. protektor. Protektor je osoba, jejíž pravomoci jsou přímo odvozené ze zakladatelského jednání zakladatele. Žádný předpis nestanovuje práva a povinnosti, kterými by byl protektor nadán. Jeho role je popsána v řadě precedenčních rozhodnutích, avšak žádný předpis či rozhodnutí neunifikuje postavení protektora.

Role protektora je dohlížet na řádný výkon správy, kterou správce provádí. Je-li v zakladatelském jednání protektor jmenován, je automaticky považován za osobu mající právní zájem nad řádným výkonem správy trustu, a tudíž je osobou, která se může domáhat přezkumu jednání správce u soudu. Postavení protektora nemá žádný přímý vliv na vztah mezi správcem a beneficiantem a naopak, rovněž nemá žádný vliv na jejich vzájemná práva a povinnosti.

Protektor je osobou, která je jmenována zakladatelem a její jmenování je provedeno v zakladatelské listině. Často se jedná o rodinného příslušníka či o důvěrnou osobu, jejímž úkolem je hlídat dodržování zakladatelovy vůle. Síla postavení protektora se odvíjí od představy, kterou zakladatel stanovil ve své zakladatelské jistině. Protektor může mít i roli konzultační či rozhodovací. Nemusí se účastnit na životě trustu stejně jako správce, avšak může udělovat povinné souhlasy s jednáním správce v oblasti investic, akvizic, dispozice s majetkem. Jeho role může být

---

¹²³ *Trustee Act 1925*, S22/4. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo5/15-16/19/section/22>.

i ve jmenování nového správce, či doplnění rady správců. Může požadovat listiny a vykonávat tak kontrolní funkci, či dle své preference změnit jurisdikci založeného trustu.

Ačkoli je protektor ze své povahy osobou na trustu nezávislou bez správcovských povinností a svěřeného majetku, dohlíží na výkon správy s veškerými kontrolními pravomocemi zakladatele. Jeho právo může být správce odvolat a jmenovat nového. Je třeba říci, že jeho skutečné postavení a otázka zúčastněnosti na trustu bude vyplývat z rozsahu práv a povinností, které protektorovi stanovil zakladatel. V případech, kdy protektorovi je svěřena pravomoc přímo zasahovat do procedurálních otázek souvisejících s trustem, jako je například odvolávat a jmenovat nové správce, je i jeho postavení bližší postavení správce trustu. Nezávislost a přímá angažovanost protektora na správě trustu bude posuzována *ad-hoc* dle ustanovení v zakladatelské listině. Definice postavení protektora v každém případě bude nutná především z hlediska osobní odpovědnosti za provedená rozhodnutí, a to i protektorem.

Možným negativem jmenování protektora je, že vzrůstají náklady na správu trustu, správa není tolik flexibilní a protektor se musí seznamovat se všemi zamýšlenými projekty, které chce správce v rámci své správy trustu realizovat. Je třeba nalézt vhodné nastavení mezi rolí správce trustu a kontrolním mechanismem trustu, který „dohlíží“ zakladateli na řádný výkon jeho vůle.

2.11. Právo správce na odměnu

Správce vykonává svou funkci dobrovolně a podle zákona bez zákonného nároku na odměnu, vyjma odměny za profesionální činnost. To je základem pro výkon jeho funkce s plnou loajalitou vůči beneficentům. Objektivně však nastává situace, kdy správce spravuje majetek v trustu bez nároku na honorář a musí se pravidelně vyhýbat konfliktu zájmů, který by mohl vzniknout v případě, že by se angažoval on anebo osoby jemu blízké ve svůj prospěch v nakládání s majetkem v trustu. Správce může požadovat odměnu za výkon své funkce na základě ustanovení zakladatelského dokumentu, pokud je obsahuje. Na základě zákona se může domáhat pouze náhrady účelně vynaložených nákladů. Z pohledu možného rizika střetu zájmů bude vždy vhodnější zakotvit nárok na odměnu již do zakladatelské listiny a vytvořit tak správcovo nárokovatelné právo, aby bylo riziko střetu zájmů eliminováno.

Trustee Act 2000 zavádí možnost několika variant plateb ve prospěch správce za rozdílné činnosti. Správce může být především odměňován podle ustanovení v zakladatelské listině nebo pokud je správcem ustanovena profesionální správcovská společnost či správce jako fyzická osoba vykonává profesionální poradenskou činnost při správě trustu, výjimku tvoří správci, kteří vykonávají svou činnost v rámci charitativního trustu. Odměna je poskytována z prostředků

spravovaných trustem. Odměna je nároková za poskytnuté služby, které správce v rámci své činnosti poskytl. Musí být sjednána písemně a musí být přiměřená, tedy její výše musí být srovnatelná s odměnou za stejné služby v místě a čase obvyklé.¹²⁴

Správce nemusí své odměňování odvozovat pouze od zakladatelské listiny. Nastane-li situace, že správcem je jmenována profesionální správcovská společnost soudem společně s dalšími správci nebo samostatně, platí, že soud může stanovit nárok na odměnu za správu trustu.¹²⁵ Právo soudu stanovit odměnu správci platí pro typy trustů *express, resulting* a *constructive*, resp. pro jejich správce. Pravomoc soudu stanovit nárok na odměnu správci se vztahuje jak na odměnu budoucí, tak i minulou. Soud může stanovit právo správce na odměnu i retrospektivně. Soud v případě *Foster v Spencer* rozhodoval o situaci, kdy správci spravovali v trustu pozemek, který byl používán jako kriketové hřiště. Nikdo se o pozemek nechtěl starat a ten začal chátrat a ztrácel na hodnotě. Jelikož nebyl zájem se o pozemek starat, správci rozhodli o jeho prodeji. Než došlo k samotnému prodeji, situace se na nemovitostním trhu zlepšila a pozemek byl prodán za 900.000 GBP. Tato cena značně převyšovala původně zamýšlenou prodejní cenu, a tak správci požadovali podíl z prodejní ceny jako odměnu za své služby. Výkon funkce správce všichni vykonávali bez nároku na odměnu, neboť v trustu nebyly žádné finanční prostředky k dispozici. Po prodeji pozemku se soud přiklonil na stranu správců a přikázal jim odměnu z prodaného pozemku a zpětně jim stanovil odměnu 5.000 GBP za výkon funkce správce. Beneficienti namítali, že správci by neměli mít nárok na odměnu, neboť nebyla stanovená v zakladatelském dokumentu. Soud konstatoval, že do doby prodeje pozemku byla otázka odměny na dohodě mezi správcem a beneficentem, jelikož trust neobsahoval žádné finanční prostředky, nicméně nyní je zásluha na straně správců nezpochybnitelná, a tudíž je zde oprávněný nárok na odměnu.¹²⁶

Pokud správce nemá nárok na odměnu zakotvený v zakladatelské listině, může uzavřít separátní smlouvu s beneficenty, kteří jsou zletilí a rozhodnou jednomyslně o nároku na odměnu za výkon správy.¹²⁷ Praxe umožňuje uzavřít i separátní smlouvu jednoho beneficenta se správcem. To je možné pouze pro případ, kdy se dohoda o odměňování správce bude týkat části majetku onoho beneficenta. Smlouva může být například uzavřena za výkon řádné správy spočívající v obhospodařování části majetku, ze kterého plynou beneficentovi výplaty. Odměna správci bude

---

¹²⁴ *Trustee Act 2000*, S28, 29. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

¹²⁵ *Trustee Act 1925*, S42. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo5/15-16/19/contents>.

¹²⁶ *Foster v Spencer* (1996) 2 All E.R. 672. Dostupné z: <https://simplestudying.com/foster-v-spencer-1996-2-all-er-672/>.

¹²⁷ Bude-li nárok na odměnu stanoven i v zakladatelské listině, možnosti uzavřít další smlouvu s beneficenty nic nebrání.

hrazena rovněž z této konkrétní části a nikoli z majetku vypláceného ostatním beneficietům. Smlouva správce s beneficietem nemusí být uzavřena na počátku existence trustu. Správce se při založení trustu sice ujímá funkce za podmínek stanovených v zakladatelské listině, což může znamenat, že přijímá fakt, že svou činnost bude vykonávat bez nároku na honorář. Postupem času se však majetek spravovaný v trustu může navyšovat nebo se ukáže, že správce svou odbornou správou zajišťuje významné finanční výnosy trustu. V takovém případě je zcela logické, že beneficiet může chtít uzavřít se správcem dohodu o novém nastavení poměrů v trustu a stanovit mu odměnu za výkon správy, či ji kombinovat s odměnou za dosažený úspěch při zhodnocování portfolia.¹²⁸

Správcovo právo na odměnu s sebou přináší i otázky ohledně práva na odškodnění v případě, že na trust jsou uvaleny sankce, ke kterým je správce povinován. Odpovědnost správce má mnoho podob. Nejběžnějším typem odpovědnosti je odpovědnost coby vlastníka majetku, za kterého vystupuje a jedná. Při tomto jednání vstupuje do smluvních vztahů se třetími osobami a odpovědnost, kterou správce nese, je odpovědností zejména za porušení smluvních ujednání. Na rozdíl od všech typů zmocněnců, které správce může jmenovat, platí, že jeho odpovědnost vůči třetím osobám není ničím limitována, neboť postavení správce trustu je rovné postavení výlučného vlastníka majetku. Není možné, aby zakladatel nebo beneficiet argumentovali, že správce zřízeného trustu má postavení zmocněnce pro výkon záměrů, které oni sami určí. V případě *Fraser v Murdoch* soud řešil otázku, zdali přímá instrukce zakladatele na nakládání s investičním fondem může mít pro správce deliberační účinky. Správce v tomto případě jednal podle pokynů zakladatele a svým jednáním způsobil škodu některým beneficietům. Před soudem se správce hájil argumentem přímého pokynu zakladatele a zakladatel argumentoval svou rolí zřizovatele, tudíž vlastníka, tudíž osoby s nárokem na přímé řízení finančních operací v trustu. Soud rozhodl podle výše zmíněného principu, že správce je jedinou osobou odpovědnou za řízení trustu a za nakládání s vloženým majetkem. Byl odsouzen za způsobenou škodu a soud mu stanovil povinnost k její náhradě.¹²⁹

Na roli správce je třeba hledět jako na jednání člověka v osobních záležitostech, přitom vstupuje do smluvních vztahů, je odpovědný za způsobenou škodu, je povinen dodržovat právní předpisy apod. Za každé jednání, při kterém jedná správce protiprávně, nastupuje osobní odpovědnost, jako je tomu, kdyby jednal pouze sám za sebe. Stejně tak tomu bude v závazcích, do kterých jménem trustu vstupuje. Odpovědnost nese správce sám a vždy musí prokázat, že jednal

---

¹²⁸ THOMAS, Geraint, HUDSON, Alastair. *The Law of Trusts*. Oxford University Press, 2005, s. 613.

¹²⁹ *Fraser v Murdoch* (1881) UKHL 740. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8de60d03e7f57ecea0>.

v souladu s povinností řádné správy. Odpovědnost správce nemůže být ani omezena na objem spravovaných finančních prostředků a hodnotu majetku v trustu. Odpovědnost správce nemá svůj limit¹³⁰

Správce, který vstupuje do smluvních vztahů v rámci výkonu správy trustu, je odpovědný osobně. Tato konstrukce vzniká z právní formy trustu, neboť trust není právnickou osobou, jako je tomu v případě obchodní korporace, ale je institutem *sui generis*. Správce proto nejedná jako statutární orgán právnické osoby, kterou by přímo zavazoval ve smluvních vztazích, nýbrž jedná sám za sebe a zavazuje svou osobu.

Odpovědnost správce může být podle rozhodnutí ve věci *Lumsden v Buchanan* limitována podle dohody mezi správcem a smluvní stranou, se kterou vstupuje do smluvního vztahu. To neovlivní odpovědnost za výši škody vůči beneficiům, ale stanoví limit možné odpovědnosti vůči třetí osobě.¹³¹

Správce, stejně jako jiná fyzická osoba, může být odpovědný za spáchání přestupku. Přestupek může spáchat i jeho zmocněnec či zaměstnanec. Budou-li následky jejich jednání přičitatelné trustu, který zastupují, konečnou odpovědnost ponese správce. Ze své odpovědnosti však může být liberován, a to v případě, že se prokáže výkon správy v souladu s povinností řádné péče, tj. že prokáže, že pro jednání, jehož následkem bylo spáchání přestupku, zmocnil, nebo najal profesionála, který selhal. Správce nemůže nést odpovědnost za všechny negativní dopady na trust, musí mít možnost se z odpovědnosti vyvázat, a to pokud prokáže, že splnil veškeré povinnosti, které jsou na něj kladeny.

Odpovědnost správce se odvíjí vždy od majetku, u kterého je správce registrován jako vlastník. Budou-li na správce registrovány akcie, i když k dispozici jich bude mít jen část, odpovědnost nese za celek. Tato povinnost trvá do doby, kdy bude z rejstříku vlastnictví správce vymazáno.

Správce se nebude moci zříci odpovědnosti v případě, že z majetku trustu byly vynaloženy prostředky, které byly použity na jiné účely, než je výkon řádné správy trustu. Pokud správce bude jednat v dobré víře a z prostředků, které použije, bude mít trust výnos, ze své odpovědnosti se může ospravedlnit právě s poukazem na výnos v trustu. Jednání v dobré víře bude posuzovat soud.

Ukázkou, že právo na odměňování správce za profesionální výkon jeho činnosti se vyvíjí neustále vpřed, a to především ku prospěchu správců trustu, je rozhodnutí ve věci *Landau v Anburn*

---

¹³⁰ THOMAS, Geraint, HUDSON, Alastair. *The Law of Trusts*. Oxford University Press, 2005, s. 613.

¹³¹ *Lumsden v Buchanan* (1865) UKHL 4_Macqueen_950. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8dd60d03e7f57eceb3d>.

*Trustees Ltd.*¹³², kdy se soud zabýval otázkou práva na odměnu správce a práva na úhradu účelně vynaložených nákladů. Je třeba říci, že na rozdíl od zákonné úpravy *Trustee Act 1925*, kdy byla role správce považována za roli pouze čestnou, bez nároku na jakýkoli honorář, stávající zákonná úprava již zakotvuje nároky na úhradu některých nákladů.¹³³ Soud v případě *Landau v Anburn Trustees Ltd.* rozhodl o uznatelnosti nákladů a odměny za správu trustu, neboť správa trustu, která má být profesionální, vyžaduje profesionální odborné poradenství. Takové poradenství může poskytnout správce sám, má-li odpovídající vzdělání, nebo takové poradenství musí správce zajistit a zaplatit. Je-li správa profesionální, je třeba správce odměnit i řádnou odměnou za výkon jeho služeb. Náhrada účelně vynaložených nákladů je považována již za standardní.¹³⁴

V průběhu existence trustu dochází ke změnám v osobách správců. Správce může být vyměněn za nového správce nebo v důsledku zvýšených nároků na odbornost nebo bezpečnost správy dochází ke jmenování nových správců a je vytvořena správcovská rada. V případě, že dochází ke jmenování nového správce, ať už jako náhrady za původního, či doplnění do rady, náklady na seznámení se se spravovaným majetkem, cesty, administrativní náklady a další podobné jsou hrazeny z trustu. Stejně tomu bude v případě, že nový správce bude nahrazovat původního a bude třeba vypořádat náklady na právní zastoupení, na poradenské služby či odměnu odcházejícího správce. To vše bude hrazeno z majetku trustu.¹³⁵

Právo na výplatu odměny pro správce a náhradu nákladů z majetku vloženého do trustu je zakotveno v zákonné úpravě *Trustee Act 2000*.¹³⁶ Nebude se týkat pouze finančních služeb, ale i všech opodstatněných nákladů na správu nemovitostí, např. údržba pozemků a další. Právo na odměnu za výsledek nastane ve chvíli, kdy dosažení požadovaného cíle přestane být v rovině hypotetické.¹³⁷

Správce, který má právo na náhradu nákladů, má právo, aby tyto náklady byly hrazeny z majetku v trustu. Může se jednat o náhradu z vložené jistiny nebo z výnosů ze spravovaného majetku. Náhradou nákladů se rozumí odměna za profesionální správu, poplatky, administrativní náklady, nájem kanceláře, daňové náklady, cestovné a další. Správci budou náležet pouze takové náhrady za činnosti, u kterých nebylo stvrzeno na počátku existence trustu, že je bude vykonávat

---

¹³² *Landau v Anburn Trustees Ltd.* (2007) JLR 250.

¹³³ *Trustee Act 2000*, S28-33. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

¹³⁴ STEEN, Peter. *Royal Court Rules on Trustee's Right to Indemnity Costs*. [online] 2007. cit. 10. 01. 2020. Dostupné z: www.internationallawoffice.com/Newsletters/Offshore-Services/Jersey/Mourant-du-Feu-Jeune/Royal-Court-Rules-on-Trustees-Right-to-Indemnity-Costs.

¹³⁵ *De Vigier v Inland Revenue Commissioners* (1964) 1 WLR 1073. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938ce760d03e601f972560>.

¹³⁶ *Trustee Act 2000*, S31. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

¹³⁷ *Custom Credit Corp Ltd. v Ravi Nominees Pty Ltd* (1992) 8 WAR 42. Dostupné z: <http://www.proctors.com.au/legaldb.nsf/21274c4beb97ee3fc8256440001ba1bd/73e70335ba57d14048257796000ac538!OpenDocument>.

bez nároku na honorář.¹³⁸ Správce může rovněž odmítnout přesun majetku do jiné trustové struktury, dokud nebyly vypořádány veškeré náklady, které si po trustu nárokoval.¹³⁹ Správce si může nárokovat veškeré výdaje, které platil ze svých osobních finančních prostředků, byly-li odůvodněné. Nárok na tyto výdaje má v plné výši, avšak bez úroku.¹⁴⁰ Právo na neuposlechnutí pokynů daných zakladatelem v zakladatelské listině má správce, kterému nebyly vypořádány veškeré náhrady, které musel poskytnout ze svých osobních finančních prostředků, ale i těch, které se dají očekávat v budoucnu. Je-li správci zakladatelskou listinou přiznána cílová odměna za úspěch ve věci a beneficiant dá pokyn, aby majetek byl převeden do nové trustové struktury, kterou zakladatelská listina předvídá, správce má nárok na poměrnou odměnu ve vztahu k dosaženému výsledku. Přednostní právo na náhradu nákladů má správce i v případě, že majetek v trustu je v úpadku.¹⁴¹

Právo na náhradu nákladů je právem, které není závislé na výkonu funkce správce. Je-li správce nahrazen novým správcem, právo, resp. pohledávka, správce za majetkovou podstatou trustu trvá. Je na správci novém, aby tento závazek vypořádal. Při přezkumu oprávněnosti pohledávky bude muset správce prokázat její existenci a původ, proto musí v souladu s povinností řádné správy, v tomto případě prostřednictvím subkategorie vedení řádného účetnictví, vše věrohodně zaznamenat, aby takový důkaz mohl následně předložit soudu, resp. věřitelům.

2.12. Náklady na spory

Je-li správce trustu žalován u soudu třetí osobou nebo beneficienty, vyvstává otázka, zdali náklady na právní zastoupení správce při obhajobě jeho postojů jsou náklady uznatelné a účelně vynaložené, a tudíž mohou být hrazeny z majetku trustu. Je třeba si uvědomit, že bude-li správce žalován za porušení povinnosti řádné správy – *breach of trust*, bude žaloba vždy směřovat proti němu osobně. Jelikož podezření z porušení povinnosti není odsuzujícím pravomocným rozsudkem, správce může využít finančních prostředků v trustu na svou obhajobu prostřednictvím právních zástupců. Ne vždy budou mít beneficianti ty nejlepší úmysly a pokus o diskreditaci správce může být snahou s postranními úmysly vedoucími k ovládnutí majetku v trustu na úkor druhých beneficiantů.¹⁴²

---

¹³⁸ Neprovede-li správce nové ujednání s beneficienty.

¹³⁹ *Scott v Milne and Other* (1880) SLR 18_72_1. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff81360d03e7f57eb97f3>.

¹⁴⁰ *Foster v Spencer* (1996) 2 All E.R. 672. Dostupné z: <https://simplestudying.com/foster-v-spencer-1996-2-all-er-672/>.

¹⁴¹ *Governors of St Thomas's Hospital v Richardson* (1910) 1 KB 271.

¹⁴² *Smith v Croft* (1988) Ch 114. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/smith-v-croft-no-2-1988/>.

Správce je povinen trust bránit před pokusy o nepřátelské ovládnutí majetku. Zastávat zájem na trvání trustu v případě žaloby od třetích osob by měl správce vždy. I když nastane situace, že správce bude žalován a ve sporu nebude úspěšný, neznamená to nutně, že by byl povinen k úhradě nákladů za prohraný spor. Aby se vyhnul povinnosti k náhradě nákladů na právní zastoupení a soudní výlohy, které byly čerpány z trustu, bude muset prokázat, že svou pozici obhajoval na základě relevantních důkazů a že prostředky, které z trustu byly vynaloženy, byly čerpány v souladu s povinností řádné správy. Stejným způsobem bude situace posuzována v případě, kdy správce bude na straně žalobce a v následném sporu bude neúspěšný. Opět bude muset prokázat podklady pro svá tvrzení a z čeho vyplývá nutnost zahájit soudní řízení.¹⁴³

Bude-li soudní řízení zahájeno na podnět některého z beneficentů ve věci správy trustu a beneficent bude stranou sporu, správce není povinen platit jakékoli náklady vzniklé v souvislosti s tímto řízením ve prospěch beneficenta.

Správce může v případě hrozící žaloby, ať již z pohledu aktivní, nebo pasivní žalobní legitimace, požádat soud o vyslovení vlastního názoru na projednávanou věc. Pravidlo, které se uplatňuje, vychází z příkazu soudu ve věci *Beddoe* a stanoví, že pokud správce požádá soud o vyslovení souhlasu se svým konáním¹⁴⁴, bude správce v následujícím řízení o uznatelnosti procesních nákladů a nákladů na právní zastoupení mít podstatně silnější pozici, než by tomu bylo v případě, kdy by podal žalobu sám bez předchozího souhlasu soudu.¹⁴⁵ Předchozí souhlas soudu legitimuje správce k soudním výlohám na účet trustu a chrání jej před námitkou beneficentů, že žaloba byla podána neúčelně. Soudy se o vydaný soudní příkaz ve věci *Beddoe* často opírají ve svých argumentacích při posuzování oprávněnosti nákladů vynaložených správcem při soudních sporech. Například v rozhodnutí *Alsop Wilkinson v Neary* byl projednáván spor mezi beneficenty a správcem, který při předcházejícím sporu účtoval trustu náklady, které následně směřovaly do trustu jeho rodiny. Beneficenti poukázali na neúčelnost vynaložených prostředků a zejména na hrozící střet zájmů. Soudce při rozhodování použil pravidlo *Beddoe* a stanovil, že správce má povinnost vždy jednat v nejlepším zájmu beneficentů a zároveň hájit trust před spory se třetími osobami. Pokud ovšem hrozí spor, je správci velmi doporučováno, aby se s otázkou, zda se proti žalobě bránit, obrátil na soud a získal si stanovisko soudu, které následně ospravedlní účelně vynaložené náklady.¹⁴⁶

---

¹⁴³ *Earl of Radnor's Will Trust* (1890). Dostupné z: <https://archive.sclqld.org.au/qjudgment/2000/QSC00-170.pdf>.

¹⁴⁴ Na straně žalobce i žalovaného.

¹⁴⁵ *Re Beddoe* (1893) 1 Ch 547. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095455106>.

¹⁴⁶ *Alsop Wilkinson v Neary* (1994) Ch. 2692. Dostupné z: <https://www.fladgate.com/2012/07/costs-in-trust-litigation-a-recent-development/>.

Právo správce na náhradu účelně vynaložených nákladů a právo na odměnu je při zakládání trustu vztahem mezi zakladatelem a správcem. Jakmile dojde ke vzniku trustu, vztah správce a zakladatele se konsumuje a vzniká vztah nový, a to mezi správcem a trustem, respektive mezi správcem a beneficiary. Nárokuje-li si správce některé náklady nebo odměnu, která mu byla zakladatelem přislíbena, ale nebyla promítnuta do zakladatelské listiny, má správce právo pouze na odměnu a náhradu nákladů, které stanoví zákon nebo zakladatelská listina. Správce se po vzniku trustu nemůže domáhat žalobou proti zakladateli žádného práva, neboť jejich vzájemný vztah byl transformován do vztahu nového. Jak bylo výše uvedeno, správce se nových odměn může domáhat pouze novým smluvním ujednáním mezi beneficiary a jím. V takové dohodě se může stanovit odměna s jakýmkoliv parametry.

Velmi často se také vyskytují situace, kdy je zakladatel zároveň správcem trustu. Logicky tak vzniká nemožná situace, že by správce vstupoval do smluvního vztahu sám se sebou. To možné není. Vzniká tedy nově vztah mezi správcem a trustem. Má-li v takovém případě správce nárok na úhradu účelně vynaložených nákladů a nárok na odměnu, lze se na tuto situaci podívat dvojitým způsobem. Za prvé bude správce v postavení *de facto* beneficiary vůči prostředkům v trustu, neboť bude mít tzv. *beneficial interest*, pohledávku vůči trustu a bude považován i z titulu *quasi* beneficiary za osobu s právním zájmem na existenci a řádném fungování trustu. Druhý pohled je na existenci práva na odměnu jako pohledávky za podstatou majetku v trustu. Ta trvá i po zániku funkce správce trustu a existuje i bez smluvního zakotvení. Soud ve věci *Octavo Investments Pty Ltd v Knight*¹⁴⁷ rozhodl ve prospěch správce jako věřitele, který měl právo na vyplacení účelně vynaložených nákladů za správu trustu. Soud konstatoval, že obecné zásady civilního práva na ochranu věřitelů mají být dodržovány a fakt, že majetek je ve struktuře trustu, neznamená, že by tyto principy měly být opuštěny. Správce si tak úspěšně nárokoval zaplacené výdaje.

2.13. Právo správce na závazné pokyny soudu

Správce má podle nařízení soudu ve věci *Re Buckton*¹⁴⁸ právo na asistenci soudu při rozhodování, zdali určité jednání uskutečnit a vynaložit náklady, či nikoli. V případě *Buckton* se správce obrátil na soud s požadavkem na instrukci ohledně placení nákladů na právní zastoupení ve věci pozůstalosti zůstavitele. Soud správcí potvrdil možnost placení účelně vynaložených nákladů, neboť bez profesionální pomoci by pozůstalost nemohla být řádně rozdělena.

---

¹⁴⁷ *Octavo Investments Pty Ltd v Knight* (1979) 144 CLR 360. Dostupné z: <https://www.fedcourt.gov.au/digital-law-library/judges-speeches/chief-justice-allsoop/allsoop-cj-20190926>.

¹⁴⁸ *Re Buckton* (1907) 2 Ch 406. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/re-buckton-buckton-v-buckton-chd-1907/>.

Podle tohoto pravidla se správce může řídit a žádat o konzultaci dalšího postupu soud. Je to sice cesta velice formální, avšak znemožňuje jakékoli třetí osobě napadnout správce u soudu za jednání v rozporu s povinností řádné správy.

Řízení, které se na základě žádosti správce zahajuje, je upraveno v procesních předpisech každého státu anglosaské právní kultury.¹⁴⁹ Správce může soud požádat o stanovisko ve věci administrace trustu, nakládání s majetkem movitým i nemovitým, názor na žalobní legitimaci apod. Možnost obrátit se na soud platí i pro beneficiary, kteří se mohou žalobou domáhat, aby správce předložil vyúčtování, dokumentaci, aby provedl řádnou a pravidelnou výplatu plnění z trustu nebo aby jednal určitým způsobem, či aby se naopak určitého jednání zdržel.

Možnost správce obrátit se s žádostí o posouzení postupu při správě trustu na soud není neomezená. Soud bude zkoumat, zdali požadavek správce na vyjádření soudu k dílčím otázkám má povahu kvalifikovaného dotazu a není otázkou malichernou. Soudy logicky nemohou být schopny odpovídat na všechny dotazy správců týkající se řízení trustu. Podstatné bude vždy položit kvalifikovaný dotaz, kterému se bude soud věnovat a na který bude moci odpovědět v reálném čase. Například soud ve věci *Midland Bank Trust Co Ltd. v Federated Pension Services*¹⁵⁰ konstatoval, že jmenování správce s sebou nese očekávání, že svou funkci bude vykonávat efektivně, s řádnou péčí a při dodržování všech povinností, které na roli správce klade zákon, principy *equity* a zakladatelská listina. Očekává se, že svou roli správce bude vykonávat bez přílišné opatrnosti, jelikož příliš opatrný přístup k výkonu funkce správce vede ke značným prodlením při výkonu správy. Za porušení povinnosti řádné správy je možné považovat i prodlení, kterého se správce může dopustit v případě, že nastane čas, který je stanoven k výplatě podílů beneficiaryům, a správce nekoná. Správce v takové chvíli může požádat soud o vyjádření v situaci, kdy má podezření, že by plnění některému z beneficiaryů mohlo porušit jiné předpisy. Soudu není možné pokládat otázky hypotetické ani ty, které se týkají daleké budoucnosti. Rovněž není možné v rámci tohoto řízení řešit spor správce se třetími stranami nebo s beneficiaryem.¹⁵¹

Žádost o posouzení, kterou správce soudu směřuje, připraví správce včetně všech relevantních podkladů. Uvede, kdo a v jaké věci se na soud obrací, vylicí rozhodné skutečnosti, které doplní důkazy. Důkazní materiál musí být kompletní, neboť soud potřebuje pro své rozhodnutí veškeré dostupné materiály. Pro správce bude důležité, aby soud pracoval se stejnými podklady, které má k dispozici i správce sám, neboť závazné doporučení a možné následné

---

¹⁴⁹ *Civil Procedure Rules* [online]. Dostupné z: <http://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules>.

¹⁵⁰ *Midland Bank Trust Co Ltd. v Federated Pension Services* (1995) JLR 352. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/in/5779fcafe561096c93131ba9>.

¹⁵¹ *Marley v Mutual Security Merchant Bank and Trust Co Ltd* (1991) 3 All ER 198. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/marley-v-mutual-security-merchant-bank-pc-1991/>.

vyvinění správce z odpovědnosti za porušení řádné správy se bude odvíjet od rozhodnutí, které bylo učiněno na základě určitých podkladů. Důležité bude, aby podstatná dokumentace sloužící k rozhodnutí byla shodná. Správce může požádat soud o doporučení konkrétního postupu v rámci předběžné otázky nebo si může nechat posoudit správnost rozhodnutí, které již provedl.¹⁵²

---

¹⁵² *Public Trustee v Cooper* (2001) WTLR 901. Dostupné z: https://www.lawjournals.co.uk/cases_referred/public-trustee-v-cooper-2001-wtlr-901/.

3. Komparace zahraničních právních úprav správy cizího majetku

Komparační část rozdílných národních úprav trustů slouží k demonstraci odlišných přístupů ve Francii, Lichtenštejnsku a Německu. Země, které přijaly tzv. Haagskou konvenci z roku 1985, měly podle kvality jednotlivých úprav obecně sofistikovanější zpracování alternativ trustů. Haagská konvence se totiž ukazuje jako ideální inspirační zdroj pro země, které s trustovým právem nemají žádnou zkušenost.

Jak z níže provedeného srovnání vyplývá, klade každá země důraz na jiný fenomén při zakotvení trustových struktur. V případě Francie je to daňové ručení za majetek vložený do trustu. V případě Německého Treuhandu je to široké pole působnosti soudů, které si nechávají významný prostor pro interpretaci trustových struktur. Lichtenštejnsko si pak ve svém právním řádu nechává možnost analogicky čerpat z rozhodnutí soudů *common law*.

Česká republika byla ze zmíněných států poslední jurisdikcí, která přijala trust do své národní úpravy. Český zákonodárce se mohl poučit chybami a inspirovat zkušenostmi ze zahraničních struktur, to neprovedl. Níže je na komparativním příkladě tři zmíněných jurisdikcí poukázáno na slabé stránky jednotlivých trustů, kterým by se svěřenský fond měl vyvarovat.

Právní kultura trustů byla z *common law* úspěšně inkorporována do lichtenštejnského civilního práva. Úspěch se hodnotí podle zájmu o zřizování tamních majetkových struktur. Podíváme-li se na ostatní evropské země, nikde nelze shledat podobný zájem o vytvoření trustů jako v případě Lichtenštejnska. Není to otázkou výhodnějšího daňového systému ani nákladů na trustovou strukturu, nýbrž důvěrou v předvídatelnost rozhodování tamních orgánů v případě nastavení, života a řešení sporných otázek trustu.

3.1. Francouzská fiducie

Podobně jako Česká republika se k inkorporaci práva trustu postavila v novém tisíciletí Francie. Přes počáteční problémy a neúspěšné uvedení trustového práva do francouzské legislativy v devadesátých letech se začala v roce 2005 psát nová zákonná úprava francouzského svěření a v roce 2007 byla přijata do francouzského občanského zákoníku pod názvem tzv. *fiducie*.¹⁵³

Nová kniha o fiducii byla vložena do *Code Civil*, francouzského občanského zákoníku, po několikaletém úsilí francouzské obchodní komunity, která chtěla po vzoru anglosaských zemí využívat fiducii pro mezigenerační předávání majetku, pro obchodní účely nebo jako formu uspořádání rodinného majetku. Počáteční komplikace souvisely především s inkorporací

---

¹⁵³ FORTI, Valerio. *Comparing american trust and french fiducie*. [online] The Columbia Journal of European law. 2011. cit. 21. 3. 2020. Dostupné z: www.scribd.com/document/223047593/Comparing-American-Trust-With-French-Fiducie.

svěření do francouzského právního řádu, neboť bylo třeba upravit oblast práva smluvního, insolvenčního, trestního apod.

Code Civil ve svém článku 2011¹⁵⁴ stanoví: „*La fiducie est l'opération par laquelle un ou plusieurs constituants transfèrent des biens, des droits ou des sûretés, ou un ensemble de biens, de droits ou de sûretés, présents ou futurs, à un ou plusieurs fiduciaires qui, les tenant séparés de leur patrimoine propre, agissent dans un but déterminé au profit d'un ou plusieurs bénéficiaires*“.¹⁵⁵ Na první pohled se úprava fiducie jeví jako replika úpravy anglosaského trustu nebo úpravy *Anstaltu* užívaného v Lichtenštejnsku či Lucembursku. Při bližším zkoumání však vyjde najevo, že širokou praktickou rovinu, kterou anglosaský trust pro své využití disponuje, francouzský zákonodárce dostatečně nepřevzal, což užití fiducie značně limituje.

Fiducie může vzniknout jen zákonem nebo smlouvou a zákon předepisuje, jaké informace a náležitosti mají zakladatelské dokumenty obsahovat. Pro registraci zakladatelských smluv byl speciálně v roce 2010 zřízen úřad, tzv. *Registre National des Fiducies*. Fakt, že francouzská fiducie musí být založena na bázi dobrovolnosti, a to písemně či zákonem, ji liší od anglosaské úpravy vzniku trustu. V *common law* platí při určitých formách trustů odlišný princip. Dle úpravy *common law* je možné, aby trust vznikl i nedobrovolně a bez písemného základu. Vznik takového trustu je prohlášen na základě fakticity uspořádaného majetku, tzv. *resulting trust*.

Právní podstata zakotvení fiducie ve francouzském právním řádu je z hlediska francouzské právní doktríny inovativní. Přináší do právního řádu zcela nové právní koncepty. Zaprvé umožňuje dočasný převod majetku zakladatele do fiducie a zadruhé umožňuje přesunout a izolovat jakákoli aktiva od majetku zakladatele. Takto koncepce definitivně překonává dosavadní zákonný princip o tom, že majetek člověka je pouze v jeho vlastnictví a nemůže být rozdělen.

Francouzská fiducie není hojně využívána z důvodu několika legislativních překážek. Nastavení daňového režimu, který je srovnatelný s běžnými obchodními korporacemi, eliminovalo ty zájemce, kteří hledali ve fiducii daňové zvýhodnění, jako je tomu například v jiných jurisdikcích práva *common law*. Dalším problémem je, že zatímco anglosaský trust je hojně využíván k mezigeneračnímu předání majetku, fiducie nesmí být vytvořena pouze za účelem výhod pro beneficianta. Vyjma toho fiducie může být založena pouze subjekty, které jsou registrovány k platbě daně z příjmu právnických osob, což vylučuje z uvažování nad fiducii fyzické osoby. Tento fakt je podstatný z toho důvodu, protože zakladatel je zároveň ručitelem daně z příjmu z

---

¹⁵⁴ *Code Civil*, Article 2011 [online]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000006118476/2020-10-19/>.

¹⁵⁵ Do fiducie vkládá jeden nebo více subjektů majetek, práva nebo aktiva, či jejich kombinaci, a to buď současný nebo budoucí. Zakladatel vyčleňuje majetek, který spravuje jeden nebo více správců, kteří tak činí ve prospěch jednoho nebo více beneficiantů, kteří mají na majetek ve fiducii právo.

plnění z fiducie. Ti, kteří chtěli svůj majetek přenechat svým potomkům prostřednictvím fiducie, šanci nedostali. Zákon dále upravuje pravidla pro transparentnost a všechny informace týkající se fiducie a jejího nastavení musí být sdíleny a dostupné pro orgány veřejné správy. Další rozdíl oproti úpravě *common law* je osoba správce, kterým může být pouze finanční instituce, pojišťovna, advokát nebo osoba, která podléhá regulaci zákona *Code monétaire et financier*. Zakladatel musí být občanem Evropské unie, nebo občanem státu, se kterým Francie podepsala dohodu o bránění aktivitám, při kterých by mohlo docházet k legalizaci výnosů z trestné činnosti.¹⁵⁶ Právě registrace fiducie v národním registru a u finančního úřadu byla zásadní podmínkou před přijetím tohoto institutu do francouzského právního řádu.¹⁵⁷

Co je v konceptu fiducie oproti konceptu trustu rovněž zajímavé, je, že častým beneficentem založené fiducie je sám zakladatel. Zakladatel převádí část svého vyčleněného majetku do odděleného vlastnictví – fiducie a správce jej pak spravuje opět v jeho prospěch. Co je ale v rámci fiducie novum, je možnost správy fiducie ve prospěch samotného správce. Zakladatel vyčlení majetek do fiducie, pověří výkonem správy správce a ten jej následně spravuje ve svém nejlepším zájmu. Tedy princip jednání tzv. *in the best beneficial interest* platí, nicméně opačně, než tomu je v *common law*, tj. správce jedná v nejlepším zájmu vůči své osobě.¹⁵⁸

Francouzská historicky expanzivní koloniální politika vytvořila základ myšlenky přizpůsobení institutu správy majetku i jiným právním řádům než tomu francouzskému. Při hledání vhodné formy trustu pro francouzský právní řád se vycházelo z předpokladu, že Francie obchoduje ve velkém objemu se zeměmi s nalezišti ropy, což jsou často země Blízkého východu. V těchto zemích byl vždy přebytek finančních prostředků, a pokud by se našel právní institut, který by umožnil správu majetku včetně transferu finančních prostředků z islámského světa, podařilo by se pro Francii získat lukrativní daňový výnos z těchto finančních operací. Poptávka po takovém institutu byla i z Blízkého východu, neboť tamní oligarchové vyhledávali Francii velice často. Francie byla připravena nalézt kompromis s islámským právem *šari'a*, aby byl institut fiducie v souladu s principy islámského hospodářského práva. Například jednou z významných okolností bylo, že právo *šari'a* zakazuje úroky z transakcí, proto se dalo očekávat, že fiducie se bude

---

¹⁵⁶ *La fiducie: a form of French trust*. [online] La Revue.com. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: https://larevue.squirepattonboggs.com/la-fiducie-a-form-of-french-trust_a1803.html.

¹⁵⁷ BERNARD, Thierry. *The Fiducie: the Concept of the „Trust“ is finally Incorporated into French Law*. [online]. In: Bulletin International Legal News. Roč. 10, č. 1. 2007. [online] 2010. cit. 21. 5. 2020. Dostupné z: http://www.imakenews.com/iln/e_article000867025.cfm.

¹⁵⁸ DOUGLAS, James. *Trusts and their equivalents in civil law systems: why did the french introduce the Fiducie into the civil code in 2007? What might its effects be?*. [online] The WA Lecture. 2012. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/QUTLawRw/2013/2.pdf>.

používat pro islámské finanční transakce, jako je například vydávání dluhopisů obchodních korporací ze zemí s právem *šari'a*.

Snaha o zavedení fiducie do francouzské právní úpravy započala zkraje devadesátých let. V roce 1991 se Francie připojila k Haagské konvenci a následným snahám o inkorporaci fiducie do francouzského právního řádu bylo vyhověno v roce 2007.¹⁵⁹ Haagská konvence stanoví společný rámec kolizních pravidel o právu rozhodném pro trusty. Jejím účelem není zavádět jednotnou úpravu trustů do zemí, které trust ještě do svého právního řádu neinkorporovaly, nýbrž plní roli ideovou a pomáhá zemím, které mají záměr trusty do svých právních řádů inkorporovat, aby byly informovány o zkušenostech s trusty ze zemí, které s nimi pracují. Haagská konvence tak velice podporuje zakotvení obdoby anglosaského trustu do kontinentálních národních právních řádů. Především osvěta a zkušenost s fungováním, kterou signatářské země dostávají, je zásadní podporou při legislativní práci s tímto (pouze na první pohled) cizorodým právním institutem.

Haagská konvence upravuje i kolizní pravidla, tj. může tak dojít například k situaci, kdy v Itálii vznikne trust, který se bude řídit britským právem, ale následně pomocí aplikace Haagské konvence se na vzniklý trust bude aplikovat italská trustová právní úprava. Ačkoli Haagská konvence působí spíše podpůrně pro vznik nových legislativních úprav trustů v zemích kontinentální právní kultury, záměrně se vyhýbá fenoménu úpravy odděleného vlastnictví. Zatímco země *common law* princip odděleného vlastnictví uznávají za možný, kontinentální právní kultura dlouho chápala vlastnictví jako absolutní, všeobecné panství nad věcí a jako pouze jedno.¹⁶⁰

Názory na výhody vzniklého konceptu fiducie jsou různorodé. Zákonné nastavení fiducie je natolik restriktivní, že ačkoliv se jedná o institut, který významně obohacuje francouzskou právní vědu, není díky jeho velmi omezeným možnostem užití příliš praktický a využitelný. S koncepcí *common law* a širokého užití trustů v oblasti soukromého práva se francouzská fiducie míjí velice. Spíše než pro soukromé účely se uplatnění fiducii našlo v oblasti bankovních produktů, kdy správa půjček nebo zabezpečení některých finančních nástrojů jsou pro fiducii ideální. Zvláště za podmínky, kdy banka může být správcem fiducie.

Mimo správu bankovních a finančních produktů našla fiducie uplatnění u obchodních korporací. Obchodní korporace hledaly do roku 2007 většinou zahraniční právní entity, které by jim umožňovaly expanzi na další trhy a prostřednictvím kterých by spravovaly svá investiční

---

¹⁵⁹ STEINER, Eva. *French Law: A Comparative Approach*, Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 388.

¹⁶⁰ DOUGLAS, James. *Trusts and their equivalents in civil law systems: why did the french introduce the Fiducie into the civil code in 2007? What might its effects be?*. [online] The WA Lecture. 2012. cit. 26. 3. 2020. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/QUTLawRw/2013/2.pdf>.

portfolia. Jedním z takových příkladů je trust *Euromillions*, u něhož se francouzský provozovatel loterie *La Française des Jeux* registroval k evropským provozovatelům loterií. Následně si vytvořil svůj trust podle *common law*. Stejný model následovala francouzská automobilová společnost Peugeot nebo společnost Alstom věnující se dopravní a energetické infrastruktuře, když prostřednictvím anglosaského trustu provedla svou vnitropodnikovou restrukturalizaci.¹⁶¹

Podle článku 2 Haagské konvence vzniká trust za života nebo pro případ smrti, a to vyčleněním majetku zakladatele do správy, kterou spravuje správce ve prospěch beneficianta nebo pro stanovený účel. Haagská konvence stanovuje základní charakteristiky trustu, a to: i) majetek má podstatu odděleného vlastnictví, tj. není ve vlastnictví správce ani zakladatele; ii) majetková práva za trust vykonává správce nebo jím zmocněná osoba; iii) správce má povinnost vykonávat správu dle pokynů v zakladatelské listině a podle povinností stanovených mu zákonem.¹⁶² Ze stanovených znaků trustu, které Haagská konvence upravuje, vyplývá, že konstrukce trustu byla inspirována v *common law*, tj. trojstranným vztahem mezi zakladatelem, správcem a beneficiantem. V případě kontinentální právní úpravy dochází k odlišnému přístupu, neboť myšlenka institutu fiducie je tradičně založena na dvoustranné smluvní dohodě mezi zakladatelem a správcem, kdy správu fiducie provádí správce pod dohledem zakladatele.¹⁶³ Jedná se tedy o přístup od *common law* odlišný, neboť v případě trustu nehraje zakladatel po jeho založení již žádnou roli. Cílem nových evropských úprav by nemělo být za každou cenu hledání odlišné konstrukce trustu od úpravy *common law*, nýbrž využití anglosaské zkušenosti a poučit se.

I přes odlišný doktrinální přístup k otázce odděleného vlastnictví nakonec převážil názor, že princip odděleného vlastnictví bude do právního řádu Francie inkorporován a fiducie, kdy na jedné straně je vyčleněný majetek v odděleném vlastnictví *sui generis* a na straně druhé obsah práv a povinností správce, vznikne na půdorysu teoretické konstrukce anglosaského trustu.¹⁶⁴

Francouzský případ inkorporace fiducie do francouzského právního řádu se velmi podobá vývoji v podmínkách České republiky. U zemí, které nemají zkušenost s legislativní úpravou trustů, bude vždy problematické, pokud budou chtít být příliš originální a hledat vlastní cestu. Případ příliš velké originality nastal v roce 2012 i v podmínkách České republiky a svěrenského fondu, o tom ale až dále. Francouzská cesta prokázala, že záměr přiblížit se principům úpravy

---

¹⁶¹ *La fiducie: a form of French trust*. [online] La Revue.com. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: https://larevue.squirepattonboggs.com/la-fiducie-a-form-of-french-trust_a1803.html.

¹⁶² *Haagská konvence o právu uplatnitelném na trusty a jejich uznávání* (1985). Dostupné z: www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59.

¹⁶³ TICHÝ, Luboš. *Svěrenský fond a Trust – Jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Univerzita Karlova, Praha, 2017, s. 13.

¹⁶⁴ FORTI, Valerio. *Comparing american trust and french fiducie*. [online] The Columbia Journal of European law. 2011. cit. 21. 3. 2020. Dostupné z: www.scribd.com/document/223047593/Comparing-American-Trust-With-French-Fiducie.

anglosaského trustu myslí vážně již v roce 1991, když přistoupila jako signatář k Haagské konvenci. Právní názor a věcný záměr se v následujících letech kultivoval, až dospěl k současné podobě fiducie. Fiducii lze v podmínkách kontinentálního práva považovat za zdařilou transformaci cizího prvku právní kultury *common law* do evropských podmínek.

Obavy, které trust v zemích kontinentální právní doktríny vzbuzoval, byly všude podobné. Stejně tak, jak je tomu v případě trustu v *common law*, i národní úprava kontinentální vyžaduje pravidelnou legislativní péči o funkčnost tohoto institutu. Sporné otázky jako oddělené vlastnictví, nástroj k legalizaci výnosů z trestné činnosti, ukrývání majetku a podobné obavy byly rozptýleny. Lze říci, že francouzský zákonodárce byl uspokojen konstrukcí daňového ručení zakladatele za daň z majetku vloženého do fiducie. Právě konstrukce daňového ručitelství je situací, kdy francouzská národní úprava jde daleko za úpravu *common law*. Důležité je hledat vždy specifika národních úprav, díky kterým je možné zajistit funkčnost trustu v dalších zemích kontinentální právní kultury.

3.2. Správa cizího majetku v Německu a Treuhand

Německý institut pro správu cizího majetku byl inkorporován do německého právního řádu jako tzv. *Treuhand*. Jde o právní vztah mezi Treugeberem (vlastník) a Treuhänderem (správce) založený smlouvou, jejímž účelem a předmětem je činnost pro jiného. Ta spočívá v tom, že Treuhänder spravuje práva, která mu Treugerber předal.¹⁶⁵ Podle profesora Masarykovy Brněnské univerzity Bejčka je Treuhand typem komisionářské smlouvy a k tomu uvádí, že: „...*Treuhänder jedná navenek jako osoba oprávněná, jednající na svůj účet, ve skutečnosti však jedná na účet svého mandanta, s nímž má uzavřenou komisionářskou smlouvu.*“¹⁶⁶

Treuhand nebyl vždy institutem, který by zrcadlil koncepci anglosaského trustu tak, jak jsme ji popsali výše. Je třeba říci, že princip odděleného vlastnictví přinesl i do německého právního řádu silná specifika. Prof. Kulm z Hamburské university uvádí, že koncept správy majetku obdobný trustu, tj. že se vytvoří vztah mezi zakladatelem a správcem, a to *inter vivos* nebo *mortis causa*, a dojde ke svěření majetku do správy správcem ve prospěch beneficentů nebo pro nějaký účel, je německou právní doktrínou a soudy přijímán velice zdrženlivě.¹⁶⁷ Stejně jako ve Francii i v Německu však došlo pod vlivem mezinárodního obchodu a finančních transakcí k nutnosti přiblížení se teoretické konstrukci trustu.

---

¹⁶⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander. *Co je to „Treuhand“?*. Právní rádce: ECONOMIA, a.s. 1993, roč. 2, č. 2, s. 20.

¹⁶⁶ BEJČEK, Josef, ELIÁŠ, Karel, RABAN, Přemysl aj. *Kurs obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 382.

¹⁶⁷ TICHÝ, Luboš, RONOVSÁ, Kateřina, KOCÍ, Miloš. *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Cambridge Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s. 9.

Německo se inspirovalo v *common law* úpravou trustu i v oblasti využití trustu pro správu obchodních korporací. V březnu roku 1990 založilo Úřad pro privatizaci, tzv. Treuhandanstalt, resp. Treuhand. Úřad byl založen z důvodu nutné privatizace státních podniků Německé demokratické republiky. Převážná většina státních podniků NDR byla počátkem devadesátých let úplně ekonomicky zdevastovaná. Německá spolková republika nechtěla dopustit zánik často tradičních obchodních odvětví, a proto založila zmíněný Treuhand. Treuhand byl podřízen přímo Bundestagu a jeho hlavním cílem bylo působit prostřednictvím profesionální správy na státní podniky a řídit jejich přeměnu na akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným a následně provádět privatizaci. Svou činnost vykonával až do roku 1994.

Na počátku transformace východoněmeckých podniků v tržní subjekty bylo pod správu Treuhandu převedeno 8000 podniků s počtem čtyř milionů zaměstnanců. Na jejím konci zůstalo neprivatizovaných šedesát. Cílem bylo do bývalého východního Německa přilákat silné zahraniční investory. Východoněmecké státní podniky by byly nadále neživotaschopné. Jen pro představu, po zavedení měnové unie byly náklady na výrobu wartburgu stejné jako na výrobu volkswagenu, konkurence a tržní hospodářství by východoněmecké podniky zcela zničily. Po ukončení transformace přešly přibližně dvě třetiny privatizovaných podniků do rukou západních Němců.¹⁶⁸

Německý Treuhand jako obdoba trustu přináší významné oslabení postavení beneficentů. Jedním z hlavních důvodů a výhod správy cizího majetku v trustu je mimo jiné ochrana majetku před nekalými praktikami domnělých věřitelů zakladatele, ale i správce. Oddělený majetek od majetku zakladatele, i majetku správce, neohrožuje vyčleněný majetek do trustu. Beneficienti mají v německé právní konstrukci Treuhandu mnohem slabší postavení než beneficenti podle *common law*. Beneficient Treuhandu získává procesní legitimaci s Treuhandem nakládat, pouze stanoví-li tak zakladatelská smlouva. Řada principů, ke kterým anglosaský precedenční systém dospěl, se v případě Treuhandu neuplatní. Ani společné a jednotné stanovisko beneficentů o nakládání s majetkem v Treuhandu nebude pro správce závazné a nebude ani důvodem pro nařízení jiného typu správy soudem. V podmínkách německého práva se vychází ze zakladatelovy vůle jako jediné závazné instrukce pro řízení Treuhandu a pro nároky vyplývající ze zakladatelského jednání.

Německá úprava rozlišuje dva základní typy Treuhandu, a to tzv. *Verwaltungstreuhand*, v jehož rámci správce spravuje vyčleněný majetek ve prospěch stanoveného beneficenta a za účelem ochrany zájmů zakladatele, a tzv. *Sicherungstreuhand*, jehož základním prvkem je správa majetku ve prospěch zajištění určité transakce čili založení Treuhandu pro splnění určitého

---

¹⁶⁸ MUSIL, Petr. *Čtvrtstoletí sjednoceného Německa: rozdily přetrvávají*. [online] 2015. cit. 25. 1. 2021. Dostupné z: <http://ekonomicky-denik.cz/ctvrtstoletí-sjednoceneho-nemecka-rozdily-pretrvavaji/>.

účelu.¹⁶⁹ Je poměrně častou praxí, že *Sicherungstreuhand* je považován a užívá se za formu zajišťovacího nástroje věcného práva pro různé typy transakcí. Zakladatel tak může založit *Sicherungstreuhand* pro účely zajištění obchodní transakce. Z této zástavy se může věřitel uspokojit v případě, že se dlužník – např. zakladatel dostane do prodlení se smluvním plněním či je prohlášen úpadek a zahájeno insolvenční řízení. Oba typy Treuhandu, a to jak *Sicherungstreuhand*, tak i *Verwaltungstreuhand*, mají svá specifika, ale shodně požadují, aby vlastnická práva k vyčleněnému majetku vykonával správce namísto vlastníka.

Treuhand je vztah mezi zakladatelem, Treuhänderem – správcem a beneficentem. Mezi základní povinnosti Treuhändera patří chránit majetek zakladatele a prosazovat jeho zájmy. Treuhänder nesmí ohrozit hodnotu svěřeného majetku a nesmí rovněž usilovat o osobní či finanční prospěch vzešlý z jeho správy nebo držby. Německá právní doktrína se nyní přiklání k názoru, že je nutné, aby správce odhalil případný střet zájmů při správě majetku a převedl všechny skryté příjmy zakladateli.¹⁷⁰ V německém právním řádu chybí kodifikovaný list práv a povinností Treuhändera – správce, jako je tomu například v *common law* úpravě trustů. Práva a povinnosti správce, které jsou vyžadovány, vyplývají ze standardů povinnosti péče řádného hospodáře. Soudy pak často docházejí k analogickému posuzování jednání správce s principy péče řádného hospodáře.

Povinnosti správce v Treuhandu se posuzují podle ustanovení o mandátní smlouvě § 662 BGB. Úprava mandátní smlouvy v BGB předvídá situaci, v níž se mandatář zavazuje k obstarání záležitosti svěřené mu mandantem, a to bez nároku na odměnu. V ustanovení o mandatáři je uložena povinnost zamezení, byť možnému, střetu zájmů.¹⁷¹ Současně je mandatář povinen držet své jmění odděleně od jmění mandanta. Další mandatářovou povinností je chránit a podporovat obchodní zájmy mandanta.¹⁷² V ustanovení o mandátní smlouvě je podstatná otázka výkonu zastoupení bez nároku na odměnu. Budeme-li uvažovat o výkonu správy Treuhänderem, bude tato správa muset být rovněž bez nároku na odměnu – tedy toho zákonného. Má-li zakladatel záměr Treuhändera za výkon správy odměnit, nesmí být odměna poskytnuta ze souboru jmění, které je spravováno v Treuhandu. Zakladatel bude Treuhändera muset odměnit z jiného majetku, mimo správu v Treuhandu.

---

¹⁶⁹ WESTERMANN, Harm Peter, GURSKY, Karl-Heinz, Eickmann, Dieter. *Sachenrecht*. Ulm: Verlag C. F. Müller, 8. vyd., 2011, s. 52.

¹⁷⁰ TICHÝ, Luboš, RONOVSÁ, Kateřina, KOCÍ, Miloš. *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Cambridge Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s. 20.

¹⁷¹ *Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB) [online]. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/>.

¹⁷² TICHÝ, Luboš, RONOVSÁ, Kateřina, KOCÍ, Miloš. *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Cambridge Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s. 23.

I v případě Treuhandu a jeho správce je často diskutována otázka povinnosti loajality a zákazu střetu zájmů. Treuhänder přichází v průběhu své správy do kontaktu s řadou obchodních příležitostí. Povinnost loajality správce je v BGB zakotvena a je zakázána jakákoli obchodní činnost, která by přicházela v úvahu v souvislosti se správou Treuhandu či by se jakkoli tematicky s Treuhandem dala propojit. Treuhänder vystupuje navenek jako vlastník majetku a vykonává namísto původního vlastníka jeho vlastnická práva. Zakladatel – Treugeber svá vlastnická práva k Treuhandu ztrácí ve chvíli vložení majetku do správy správcem. I ve vztahu Treuhänder – Treugeber platí odlišný princip od *common law*, resp. od vztahu zakladatele a správce (Settlor – Trustee). Zatímco v trustu je vztah mezi zakladatelem a správcem definován na samém počátku existence trustu a jeho obsah práv a povinností je inkorporován do zakladatelské listiny, vztah mezi Treuhänderem a Treugeberem je sice definován zakladatelskou listinou rovněž, navíc ale probíhá úkolování Treuhändera i v průběhu správy a Treuhänder jedná podle pokynů Treugebera průběžně.

V podmínkách německé právní úpravy není nutný zápis Treuhandu do žádného veřejného registru a není pro jeho vznik ani vyžadován souhlas jakéhokoli správního orgánu. Je tak patrná významná odlišnost od francouzské úpravy, neboť v podmínkách francouzské legislativy je nutné, aby všechny osoby podílející se na existenci fiducie byly registrovány.¹⁷³ Další významnou změnou oproti úpravě *common law* a francouzské fiducie je otázka (ne)platnosti jednání Treuhändera ve zlé víře nebo v rozporu s pokyny Treugebera. Zatímco v úpravě *common law* a francouzské fiducie je takové jednání považováno za absolutně, či relativně neplatné¹⁷⁴, v podmínkách německé úpravy Treuhandu takové jednání zůstává v platnosti.

Ne příliš přísná politika přístupu k Treuhandu a jeho registrační povinnosti z něj činí na jedné straně flexibilní institut pro obchodní využití, na straně druhé přináší rizika v podobě možných daňových úniků, tzv. *Insider Trading*, anonymního prodeje zboží do zemí s vyhlášeným embargem či neoprávněného prospěchu ze smluv uzavřených se státními institucemi.¹⁷⁵ Velký tlak Evropské Komise na novelizaci tzv. AML Směrnice¹⁷⁶ a přizpůsobení národních právních řádů

---

¹⁷³ *La fiducie: a form of French trust*. [online] La Revue.com. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: https://larevue.squirepattonboggs.com/la-fiducie-a-form-of-french-trust_a1803.html.

¹⁷⁴ Vždy záleží na okolnosti, zdali příslušné jednání bylo v rozporu se zákonem, veřejným pořádkem, dobrými mravy, nebo zda bylo v rozporu se smluvním ujednáním.

¹⁷⁵ STARK, Shelley A. *Hidden Treuhänder: How Corporations and Individuals Hide Assets and Money*. Boca raton, Florida: Universal-Publishers, 2009, s. 17.

¹⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (*Anti-money laundering*).

jejímu znění se nutně dotkne již brzy i německé úpravy Treuhandu s cílem zavést jeho transparentnost, resp. zajištění, aby Treuhand byl užíván v souladu s právním řádem a aby bylo zabráněno protiprávním efektům, kterým nyní nelze účinně bránit.

Důvodem, proč se Německo rozhodlo Treuhand do svého právního řádu inkorporovat, byla potřeba být konkurenceschopný pro mezinárodní finanční transakce. Jak Francie, tak i Německo hledalo inspiraci v úpravě *common law* a trustu, každý si nicméně svou transpozici provedl po svém a se značnými rozdíly. Německý zákonodárce ale věděl, že alternativa trustu je povinnou součástí každé země, která má v mezinárodních finančních a obchodních transakcích určitou ambici. Výsledkem aktuální právní podoby Treuhandu a tlaku na harmonizaci trustového práva je zatím velice neformální postavení německé obdoby anglosaského trustu. Výše zmíněnou harmonizační úmluvu, tj. Haagskou konvenci, Německo stále nepodepsalo. S jistotou tak lze říci, že je německý zákonodárce limitován nemožností sdílení zkušeností z fungování trustů a efektivita vývoje a přiblížení se prozatímnímu ideálnímu stavu trustu je stále daleko. Limitem, na který Německo z důvodu nepřistoupení k Haagské konvenci naráží, je například nemožnost zahraničních trustů vlastnit nemovitosti na území Německa. Dalším problémem je, že němečtí občané nemohou převádět své majetky do trustů jiných jurisdikcí.

Německá právní úprava sice nestanovuje povinnost registrace osob zúčastněných na trustu, nicméně minimální veřejnoprávní kontrola přeci jen existuje. Je jí povinnost zakladatele při založení Treuhandu podat prohlášení na příslušný finanční úřad za účelem vyměření daně z majetku vloženého do Treuhandu.¹⁷⁷

Ačkoliv snahy o harmonizaci trustového práva v podmínkách německé právní doktríny zcela jistě přijdou, náhled na některé právní konstrukty se patrně rychle měnit nebude. Například problematika principu odděleného vlastnictví je německému právnímu řádu stále cizí, a to i přesto, že řada evropských zemí ji již přijala. Německo si v této otázce stále nechává široký prostor pro vlastní uvážení. Dalším rozdílem je odlišný přístup ke správci majetku – Treuhänder. Ten v podmínkách francouzské fiducie smí spravovat majetek dokonce ve svůj prospěch, což je u správce Treuhandu zcela vyloučeno. Široké rozdíly v postavení beneficentů jsou také evidentní. Zatímco postavení beneficenta francouzské fiducie a anglosaského trustu jsou poměrně silná a jejich práva vůči trustu, resp. fiducii, se vyvíjí ještě za existence trustu, a často tak mohou být rozdílná oproti těm, která zakladatel ve své zakladatelské listině stanovil, beneficent Treuhandu má pouze ta práva, která Treugeber stanoví v zakladatelském dokumentu. Další rozvoj beneficentových práv není v Treuhandu možný.

---

¹⁷⁷ *Global forum on Transparency and Exchange of information for tax purposes*, OECD. 2013,.

Cílem rychlého exkurzu do německé právní úpravy trustu není poukázat na jeho nefunkčnost, ale na problematické otázky, které se týkají všech zemí, které trustovou úpravu již přijaly nebo jsou v jejím procesu. Lze určitě říci, že Německo je v procesu hledání funkčního nastavení svého Treuhandu a vytvořilo institut *sui generis*, který přenesl prvky anglosaského trustu jen částečně. Ve zbylé části se německý zákonodárce řídil svým uvážením a konzultacemi se soudci, kteří jsou významným partnerem pro správnou právní konstrukci tohoto zcela nového legislativního institutu. Jednou z hlavních výhod, pro které jsou Treuhandy využívány, je jejich významná role při naplňování představ o uspořádání majetku v rámci dědického práva. Zůstaviteli je umožněno nakládat s majetkem dle své svobodné vůle, a to tak, že je mu umožněno nerespektovat ustanovení dědického práva o povinných dílech neopominutelným dědicům.

V podmínkách německého právního řádu jsme tak svědky snahy o inkorporaci teoretického základu trustu, respektování fiduciárních zásad a vytvoření vlastního, efektivního a konkurenceschopného institutu, tedy Treuhandu.

3.3. Trustové právo v Lichtenštejnsku – Treuhänderschaft

Úprava trustového práva v lichtenštejnském knížectví nastala v roce 1926, kdy došlo k zakotvení institutu tzv. *Treuhänderschaftu* do lichtenštejnského právního řádu. Jeho úpravu nalezneme v článcích 897 až 932 zákona o osobách a společnostech, tzv. *Personen- und Gesellschaftsrecht*.¹⁷⁸

Treuhänderschaft je definován jako institut, který spravuje fyzická osoba, společnost nebo skupina správců, která prostřednictvím Treuhänderschaftu drží a spravuje majetek z pokynu zakladatele ve prospěch jednoho nebo více beneficentů.

Lichtenštejnské knížectví si od svého vzniku v roce 1806 vždy zakládalo na vytvoření finanční a politické nezávislosti. Postupně si budovalo z hlediska finančnictví podobnou pověst jako Švýcarsko. Když se hledal model správy cizího majetku, anglosaská inspirace tamním trustem byla logickým řešením. Lichtenštejnsko chtělo přilákat zahraniční investory a chtělo jim nabídnout stabilní a bezpečný bankovní systém, včetně možnosti správy majetku prostřednictvím trustových struktur.¹⁷⁹ Anglosaská úprava byla jasným východiskem, neboť v meziválečném období bylo nejvíce finančních prostředků k dispozici ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii a poptávka po finančních službách přicházela zejména z těchto zemí. Lichtenštejnský trust – Treuhänderschaft se logicky inspiroval v anglosaské úpravě trustového práva. Řada principů, která

---

¹⁷⁸ *Personen- und Gesellschaftsrecht* [online]. Dostupné z: www.gesetze.li/konso/1926.004.

¹⁷⁹ *Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein 2020* [online]. cit. 20. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?menu=-1&reset=1>.

v zemích *common law* vznikala až soudní rozhodovací praxí, se do právní úpravy Treuhänderschaftu dostala napřímo, právě inspirací z precedentních rozhodnutí. Lichtenštejsko tak nehledalo za každou cenu svou originální cestu, jako tomu bylo například v případě francouzské fiducie nebo německého Treuhandu, ale zvolilo trustovou úpravu *common law*, která se stovky let vyvíjela a zdokonalovala.

V zákonné podobě *Personen- und Gesellschaftsrecht (PGR)* je pouze obecná úprava Treuhänderschaftu. Výkladu jednotlivých pravidel se věnuje Nejvyšší soud Lichtenštejského knížectví – *Oberster Gerichtshof*, který prostřednictvím své rozhodovací praxe jednotlivých případů dotváří interpretační pravidla pro jednotlivá zákonná ustanovení. Lichtenštejský Nejvyšší soud při svém rozhodování často sahá i do sbírky precedentních rozhodnutí systému *common law*. Lichtenštejskému trustu a jeho interpretaci se věnuje celá řada respektovaných odborníků, kteří svou činností umožňují předvídatelnost rozhodování soudů a vytváří důmyslně propracovaný systém důvěryhodnosti lichtenštejského Treuhänderschaftu. Obecně je Lichtenštejsko řazeno mezi země s nejpropracovanější strukturou teorie trustů, v Evropě vyjma Velkou Británií.

Popularita Treuhänderschaftu v Lichtenštejsku vzrostla v roce 2006, kdy se knížectví připojilo jako signatář¹⁸⁰ k Haagské konvenci. Do Lichtenštejska se tak dostal další kapitál, který bankovní strukturu ještě posílil. Kromě pozitivních zpráv od komentátorů o stavu Treuhänderschaftu v Lichtenštejském knížectví zákon stanovuje lichtenštejský soud jako nejvyšší kontrolní orgán pro transakce v rámci Treuhänderschaftu. V kontextu kontrolní pravomoci beneficentů a zároveň Nejvyššího soudu jako nejvyššího dohledu je otázka prevence a bezpečnosti hodnocena pro zájemce o lichtenštejský trust velmi pozitivně.

Článek 899 PGR stanoví povinnost listinné podoby zakladatelského jednání. Na rozdíl od úpravy trustu podle *common law*, kde je umožněn i jiný než písemný vznik trustu, Treuhänderschaft vzniká pouze písemně. Zakladatel, tj. Treugeber, písemně povolává k výkonu správy Treuhändera a ten správu přijímá. Dochází-li k jmenování správce formou písemného jednostranného právního jednání, vzniká vztah až ve chvíli, kdy je výkon funkce správce přijat rovněž písemně. Pokud dochází ke vzniku trustu *mortis causa* a správce je v takovém případě povolán k výkonu správy, jejíž výkon si nepřeje, odmítne písemně potvrdit jmenování a soud ustanoví správce ze seznamu profesionálních správců.¹⁸¹

V zakladatelské listině zakladatel deklaruje převod vlastnických práv k vkládanému majetku na správce a zároveň ustanovuje okruh beneficentů, což může být i zakladatel sám.

---

¹⁸⁰ Signatáři: Austrálie, Itálie, Kanada, Kypr, Lichtenštejsko, Lucembursko, Malta, Monako, Nizozemsko, Panama, San Marino, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Švýcarsko.

¹⁸¹ Článek 904 *Personen- und Gesellschaftsrecht* [online]. Dostupné z: www.gesetze.li/konso/1926.004.

Rovněž může určit, co se má po uplynutí doby, na kterou byl trust zřízen, stát s majetkem. Zákon připouští jeho zpětný převod na zakladatele nebo na jakoukoli osobu, kterou zakladatel v zakladatelské listině určí. Zakladatel si může také vyhradit právo nutného souhlasu s vymezeným okruhem majetkových transakcí. Takové právo ale nesmí být široce uplatňováno, neboť by tím byla podstatně omezena role správce a fakticky by správu vykonával zakladatel, což by bylo v rozporu se smyslem Treuhänderschaftu. Zákon připouští právo zakladatele na stanovení podmínek jmenování a odvolávání správců.

Obecně platí, že trust je po svém založení neodvolatelný, pokud zakladatel v zakladatelské listině nestanoví opak či podmínky změny. Je běžnou praxí, že zakladatelská listina obsahuje informaci o tom, zdali mají být zakladatelská listina a další příslušné dokumenty v notářské úschově nebo ve veřejném rejstříku a zdali se má trust zaregistrovat do veřejného registru. Povinnost registrace má každý trust, jehož existence je stanovena v zakladatelské listině na dobu delší než dvanáct měsíců. Nebude-li splněna registrační povinnost, převládá názor, že trust platně vznikne i bez registrace.¹⁸²

Práva beneficentů jsou jádrem lichtenštejnské právní úpravy trustu. Stejně jako v případě *common law* je i v případě Treuhänderschaftu důraz kladen na svobodnou vůli zakladatele a odkazuje na zakladatelskou listinu jako na hlavní zdroj práv a povinností beneficentů. Zákonná úprava se užije pouze v případě, kdy zakladatelská listina nebude dostačující. Základním principem fungování trustu podle *common law* je možnost beneficiální kontroly nad výkonem správy. Trust může řádně fungovat pouze, pokud mají beneficenti právo dohledu nad výkonem správy. Mohou nahlížet do listin, účetních dokladů apod. Právo na informace může být omezeno, avšak nikoli vyloučeno. Omezení informační povinnosti správce může zakladatel nařídít v zakladatelské listině, je-li to nutné kvůli odlišným kategoriím beneficentů nebo z důvodu obchodního tajemství.

Stejně jako v *common law* má beneficent lichtenštejnského trustu pasivní roli, která mu zabraňuje aktivně zasahovat do řízení trustu, avšak má-li podezření na jakékoli nestandardní jednání správce či pochybnost o správnosti účetních zpráv, může iniciovat řízení před soudem a aktivně se domáhat svých beneficentských práv na kontrolu. Odlišnost v postavení beneficentů se přeci jen najde, a to ve slabším postavení beneficentů podle lichtenštejnského práva nežli podle

---

¹⁸² SCHURR, A. Francesco. *Lichtenstein's trust transplant*. [online] step.org, 2014. cit. 20. 3. 2021. Dostupné z : <http://www.step.org/liechtenstein%E2%80%99s-trust-transplant>.

úpravy *common law*.¹⁸³ Například výše popsané pravidlo *Saunders v Vautier*¹⁸⁴ se v lichtenštejnské úpravě nepoužije.¹⁸⁵

Zakladatel může jmenovat libovolného správce a ponechává se mu ve výběru volnost. Správce může zakladatel jmenovat i více. Je-li správců více, mají povinnost dohlížet při výkonu správy jeden na druhého a v případě porušení povinností mohou jeden vůči druhému iniciovat u soudu řízení, jehož cílem by mělo být odvolání správce, který nejednal v souladu se zakladatelskou listinou a zákonnými povinnostmi. Stejně jako v případě *common law* musí správce jednat nezávisle a v souladu s pokyny zakladatele v zakladatelské listině, neboť pokyny zakladatele v průběhu správy trustu jsou nepřípustné.¹⁸⁶ Majetek správce musí být důkladně oddělen od majetku spravovaného v trustu, správce musí zachovávat loajalitu a být při výkonu správy nestranný. Informační povinnost má správce vůči beneficiům a výkon správy musí vykonávat osobně. Jelikož výkon správy trustu vyžaduje řadu odborných znalostí, lze usoudit, že správce musí vykonávat správu osobně v základních povinnostech, zbylé záležitosti může delegovat na třetí osobu, za kterou však ponese odpovědnost.

Správce *Treuhanderschaftu* bude vždy pod rizikem plné osobní odpovědnosti za jednání v rozporu se zakladatelskou listinou nebo v rozporu se zákonem. Proto je kladen velký důraz na co nejpodrobnější úpravu správcových práv a povinností, aby bylo možné vždy správně interpretovat, kdy správce jedná v souladu s řádnou péčí a kdy již proti. Pravidlo vycházející z precedentsního systému *common law*, které stanoví možnost dotazu správce k soudu (*Re Buckton*)¹⁸⁷, aby mu soud provedl výklad příslušného ustanovení zakladatelské listiny nebo schválil finanční transakci, se uplatní i v podmínkách lichtenštejnské legislativní úpravy trustu.

S ohledem na výše uvedené musí správci při správě svěřeného majetku v trustu postupovat stejně standardně a stejně opatrně jako běžný obezřetný podnikatel při výkonu svých vlastních záležitostí.

Soudní dohled hraje v Lichtenštejnsku víceméně stejnou roli jako v Anglii. Trusty registrované ve veřejném registru jsou pod dohledem soudu (článek 929 PGR), který vede rejstřík zapsaných trustů. Podobně jako v *common law* je pravomoc soudů vstupovat do existujícího trustu limitována pouze na některá pochybení správce. Soud posuzuje, zdali správce jedná v souladu

---

¹⁸³ Kurt Moosmann, *Der angelsächsische Trust und die liechtensteinische Treuhanderschaft unter besonderer Berücksichtigung des wirtschaftlich Begünstigten: Eine rechtsvergleichende Studie mit Erkenntnissen für das Schweizer Treuhandrecht*, (Schulthess, 1999) s. 258.

¹⁸⁴ Pravidlo vycházející z principu, že pokud beneficii jednájí jednomyslně, mají nárok na změnu podmínek zakladatelské listiny, i proti přání zakladatele.

¹⁸⁵ *Saunders v Vautier* (1841) 4 Beav 115. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100433893>.

¹⁸⁶ Článek 918 *Personen- und Gesellschaftsrecht* [online]. Dostupné z: www.gesetze.li/konso/1926.004.

¹⁸⁷ *Re Buckton* (1907) 2 Ch 406. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/re-buckton-buckton-v-buckton-chd-1907/>.

s pokyny v zakladatelské listině a s povinnostmi, které správcům ukládá zákon. Pokud se správce bude opakovaně dopouštět porušení svých povinností, soud může převzít úplnou kontrolu nad správou lichtenštejského trustu. Dozor nad výkonem správy trustu může zakladatel vložit do rukou tzv. *protektora*. Právo *common law* funkci protektora sice zná, avšak příliš se v praxi nevyužívá. Naopak v podmínkách lichtenštejské trustové úpravy se osoba protektora vykonávající dohled objevuje velmi často.

Po bližším studiu příslušných ustanovení PGR můžeme říci, že se zákonodárce snažil při přípravě podoby *Treuhänderschaftu* přiblížit anglosaské úpravě trustu a institut inspiroval principy *equity*.¹⁸⁸ PGR obsahuje, stejně jako úprava *common law*¹⁸⁹, několik typů trustů. Nejčastěji se však setkáme s tzv. *express trustem*, jehož povaha spočívá v dohodě mezi zakladatelem a správcem o obsahu vyčleněného majetku a o založení trustu. Lichtenštejské právo (čl. 897 - 902 PGR) vyžaduje pro vznik trustu písemnou smlouvu a jeho vznik je umožněn i bez zápisu do veřejného rejstříku. Krátkodobé trusty v délce trvání do dvanácti měsíců se nezapisují vůbec, naopak u trustů s platností delší než dvanáct měsíců je registrační povinnost a dokládá se rovněž zakladatelský statut.¹⁹⁰

Podobně jako *common law* zná lichtenštejská úprava i další typy trustů, jako jsou *constructive trust* nebo *resulting trust*. Principy a rozdíly jednotlivých trustů byly popsány výše. Nejpodstatnější je podle lichtenštejské úpravy ten, že v případě *constructive trust* může beneficiant požádat o vrácení majetku, který byl neoprávněně převeden třetí osobě. V případě tzv. *resulting trust* je možné, aby se beneficiant domáhal nápravy chybných nebo neúplných ustanovení, která upravují jeho postavení.¹⁹¹

Podle lichtenštejské úpravy má zakladatel širokou míru svobody. Vysoká míra autonomie při rozhodování zakladatele o podobě trustu je umožněna díky liberální politice, kterou je lichtenštejská právní tradice známá. Široká míra autonomie je pro zakladatele důležitá kvůli přizpůsobení jeho individuálním potřebám a potřebám zakladatelovy rodiny či podnikání. V lichtenštejském knížectví neplatí ani limitace německým jazykem. Zakladatelské statuty mohou být rovněž vytvořeny v angličtině nebo francouzštině. Pro místní jurisdikci je tradiční výskyt mnoha trustových poradenských společností a profesionálních správců. Jsou kladeny

---

¹⁸⁸ *Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein 2016* [online]. Cit. 2. 1. 2021. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?menu=-1&reset=1>.

¹⁸⁹ *Trustee Act 2000* [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

¹⁹⁰ *Personen- und Gesellschaftsrecht 2021* [online]. cit. 2. 1. 2021. Dostupné z:

<http://www.rwi.uzh.ch/oe/stiftungsrecht/dokumentation/Gesetzesmaterialien/pdfllvrdrd05426PGR.pdf>.

¹⁹¹ TICHÝ, Luboš, RONOVSÁ, Kateřina, KOCÍ, Miloš. *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Cambridge Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s. 160.

vysoké nároky na kvalitu zpracovaných dokumentů, neboť ty mohou být zárukou kvality, jistoty a dlouhodobé funkčnosti.¹⁹²

Závěrem lze k lichtenštejnské úpravě Treuhänderschaftu říci, že rozdíl mezi českou a lichtenštejnskou úpravou je poměrně značný. Zatímco se český zákonodárce inspiroval v právním systému, který je kontinentální praxi relativně blízký, v Lichtenštejnském knížectví byla úprava trustu převzata z *common law*. Ačkoliv je Lichtenštejnsko zemí s kontinentální právní kulturou, může svou právní vědu v oblasti trustů podstatně doplňovat soudními rozhodnutími a principy *equity*.

Obdobné můžeme sledovat v případě, kdy v životě Treuhänderschaftu nastane situace, kterou zákon ani lichtenštejnská judikatura nepředpokládá. V takovém případě se soudy budou inspirovat principy *equity* a precedenty, které mohou pocházet z anglického precedentního systému. Treuhänderschaft existuje v lichtenštejnské právní úpravě již více jak osmdesát let. Díky své historii a bohaté soudní rozhodovací praxi má Treuhänderschaft významné postavení mezi instituty pro správu cizího majetku. Jako často se vyskytující alternativa je v Lichtenštejnsku používána soukromá nadace, která má na rozdíl od trustu právní osobnost, čili se neřeší otázka odděleného vlastnictví. Nadace se řídí pouze lichtenštejnským civilním právem a jakékoli použití principů *equity* se v jejím případě neuplatní. I proto se Treuhänderschaft stal oblíbeným nástrojem pro správu majetku ze strany zahraničních investorů, kteří mají zkušenost s trusty podle *common law*. Podoba trustů a rozhodovací praxe je pro tyto investory do velké míry předvídatelná. Lichtenštejnsko má dnes v kontinentální právní kultuře nejvyšší počet registrovaných trustů. Přispívá k tomu i fakt, že se Lichtenštejnsko připojilo k tzv. Haagské konvenci, která posílila právní jistotu v případě uznávání trustů založených podle lichtenštejnského práva i v zahraničí.¹⁹³

---

¹⁹² Tamtéž, s. 161.

¹⁹³ SEEGER, Norbert. *The Trust in Liechtenstein Law*. Vaduz: ArComm Trust Company Establishment. 2015.

4. Svěřenský fond

Předešlá komparace nejvýznamnějších institutů pro správu cizího majetku v právní doktríně *common law* a kontinentálního práva ukázala, že v evropských zemích má trust veliký potenciál. Jednotlivé národní úpravy, které se snaží trust inkorporovat do svých právních řádů, často bojují s potřebou svých zákonodárců hledat kreativní řešení, odlišné od již vyvinutých principů. Bohužel jinak tomu nebylo ani v případě českého právního řádu.

Český zákonodárce, respektive pracovní skupina k novému občanskému zákoníku (NOZ), přišla v roce 2012 s ideou hledání hlavní inspirace k přípravě podoby trustu v rámci nové úpravy civilního práva v kanadském Quebecu. Quebecký občanský zákoník (QCC) se stal hlavním inspiračním zdrojem, avšak pouze částečným, a proto zmatky v interpretaci jednotlivých ustanovení svěřenského fondu, které provázely uvedení svěřenského fondu do českého právního prostředí, ještě několik let po účinnosti NOZ přetrvávaly.

Podobně jako v Lichtenštejnsku má i Quebec výrazný charakter kontinentálního práva s prvky systému *common law*. Jistě bylo velkou výhodou, že QCC obsahuje poměrně detailní úpravu pravidel o správě cizího majetku. A právě detailní úpravou této oblasti se liší od úprav v jiných státech, zejména v těch, jejichž výklad obecných principů fungování trustů se odvíjí od interpretace principů *equity* podle *common law*.¹⁹⁴

Bohužel inspirace českého zákonodárce s QCC byla pouze částečná, a to ještě v poměrně nešťastném obsahu. Došlo totiž pouze k převzetí úpravy tzv. *express trust*. Možnost vzniku svěřenského fondu na základě domněnky o vůli zakladatele (*resulting trust*) nebo na základě právní fikce (*constructing trust*) legální definice vyloučila.¹⁹⁵

Svěřenský fond je institutem bez právní osobnosti. Představuje autonomní majetek bez vlastníka vyčleněný zakladatelem k naplňování konkrétního účelu a spravovaný svěřenským správcem (§ 1453 až 1456 NOZ) podle instrukcí vtělených zakladatelem do zakladatelského právního jednání, resp. do zakladatelského statutu (§ 1452 NOZ).¹⁹⁶ Česká právní úprava pracuje v případě svěřenského fondu s principem odděleného vlastnictví, když zakladatel vyčleňuje ze svého majetku určitou část a tu svěřuje do správy svěřenskému správci, aby ten vykonával správu za nějakým účelem nebo v něčí prospěch (obmyšleného či beneficianta). V případě vzniku tohoto odděleného vlastnictví dochází k situaci, kdy zakladatel ztrácí k vyčleněnému majetku veškerá

---

¹⁹⁴ Důvodová zpráva k zák. č. 89/2012 Sb., s. 353. [online]. cit. 26. 8. 2020. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

¹⁹⁵ HOUFEK, Ivan. *Trusty v rekonstrukci soukromého práva*. Bulletin advokacie. 2013, č. 6, roč. 23, s. 70.

¹⁹⁶ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef. *Občanský zákoník – Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1193.

vlastnická práva a ta přecházejí na svěřenského správce. To však neplatí absolutně, neboť svěřenský správce se nestává vlastníkem vyčleněného majetku.¹⁹⁷ Podobně jako v případě národních právních úprav Treuhandu nebo fiducie, ani české právo neznalo v době přijetí NOZ s inkorporovaným svěřenským fondem pojem odděleného vlastnictví.

Bude nutné se vypořádat s otázkou ústavněprávní ochrany vlastnického práva k majetku vloženého do svěřenského fondu. NOZ stanoví, že vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem a na účet svěřenského fondu svěřenský správce¹⁹⁸ a zároveň že: „...majetek ve svěřenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.“ Z uvedeného v zásadě vyplývají dva možné způsoby interpretace, a to 1) zmíněné vlastnictví má statut *res nullius*, nebo 2) vzniká *quasi* vlastnické právo k majetku vyčleněného do svěřenského fondu. Tuto otázku bude muset zodpovědět právní věda a judikatura českých soudů. Analogií dle principů *equity* v anglosaském právním systému by i tento typ vlastnického práva měl být samozřejmě ústavně chráněn stejně, jako by šlo o řádné vlastnické právo.¹⁹⁹

V literatuře se objevují i názory, které vlastnictví majetku vloženého do svěřenského fondu posuzují dle účelu stanoveného v zakladatelské listině. Vlastnictví majetku je důležité určit, aby byl možný výkon vlastnických práv – proto je důležité identifikovat vlastníka.²⁰⁰

4.1. Založení a vznik svěřenského fondu

Před založením a vznikem svěřenského fondu je nutné rozmyslet a oddělit tři fáze, ve kterých dochází jednak k vyčlenění majetku mimo sféru vlastnictví zakladatele, jeho svěření správci a stanovení účelu, za jakým má být majetek spravován, včetně stanovení povinností, kterými je správce svěřenského fondu vázán. V druhé fázi svěřenský správce aktivním jednáním správu přijímá a zavazuje se k držení a správě vyčleněného majetku. Druhou fází je dokončen proces založení svěřenského fondu. V třetí fázi dochází ke vzniku svěřenského fondu. Vznik nastává dvojitým způsobem. Dochází-li ke vzniku za života zakladatele, fond vzniká dnem zápisu do evidence svěřenských fondů. Jedná-li se o vznik v případě *mortis causa*, svěřenský fond vzniká dnem úmrtí zůstavitele a zápis do evidence je pouze deklaratorní.

Založení a vznik svěřenského fondu je právním jednáním podle NOZ. Zakladatel musí při vyčleňování majetku dodržet formu a všechny zásady občanského práva. Nejčastějším případem

---

¹⁹⁷ HOLLMANN, Jakub. *Správa cizího majetku – Fiduciary*. Rigorózní práce. 2016, Právnická fakulta, Praha, s. 89.

¹⁹⁸ Ust. § 1448 odst. 3 NOZ.

¹⁹⁹ HOLLMANN, Jakub. *Správa cizího majetku – Fiduciary*. Rigorózní práce. 2016, Právnická fakulta, Praha, s. 89.

²⁰⁰ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KOVÁŘ, Ivan a kol. *Svěřenské fondy – příležitosti a rizika*. C.H. Beck, Praha, 2018, s. 7.

je nedodržení principu dobré víry nebo účelový převod majetku, čímž se zakladatel vystavuje nebezpečí napadení převodu věřitelem nebo třetí osobou při prokázání právního zájmu, kteří se budou domáhat relativní neúčinnosti takového převodu, resp. vyčlenění majetku.

Podle Spáčilova komentáře svěrenský fond vzniká bez ohledu na to, zda toto zakladatel výslovně vyjádřil, či nikoli, rozhodující jsou objektivní okolnosti. Sleduje se tedy záměr zakladatele a hodnoceny jsou podmínky vzniku, a to objektivně.²⁰¹ V tomto případě můžeme jistě hledat paralelu se vznikem *resulting* trustu podle *common law*, avšak taková úvaha je v současné době pouze v komentářové literatuře. Nicméně podnět pro zakotvení možnosti vzniku svěrenského fondu za objektivně splněných podmínek by měl být námětem *de lege ferenda*.

Svěrenský fond mimo jiné vzniká vyčleněním majetku. Majetek je definován jako vše, co osobě patří, a zakladatel si tedy může z takového okruhu určit, co do svěrenského fondu vyčlení. Osoba rovněž vlastní závazky, tj. dluhy i pohledávky, a zatímco převod pohledávky, resp. její vyčlenění do svěrenského fondu umožněno bude, vyčlenění dluhu nikoli, neboť by to odporovalo záměru zákonodárce. Jde tedy o právní jednání, které má translativní povahu, a to přesto, že proti zakladateli nestojí nikdo, kdo by byl *stricto sensu* nabyvatelem vlastnického práva k vyčleňovanému majetku.²⁰²

Každý svěrenský fond musí mít statut. Statut svěrenského fondu vydává zakladatel. Jednotlivé části statutu musí být sepsány určitě a srozumitelně. Ve statutu musí zakladatel uvést alespoň:

- *Označení svěrenského fondu*; musí být učiněno jasně a srozumitelně, aby nedošlo k možné záměně s jiným svěrenským fondem.
- *Označení majetku, který tvoří svěrenský fond při jeho vzniku*; musí být jasné a srozumitelné, majetek se nesmí zaměnit s jiným majetkem. Jeho individuální odlišení je nutné z důvodu případného insolvenčního řízení, trestního stíhání, žaloby na vydání věci apod. Svěrenský správce, zakladatel či obmyšlený by mohli být postiženi uvedenými řízeními a teprve odlišení majetku mimo jejich vlastnickou sféru umožňuje efektivní ochranu a správu vloženého majetku.
- *Vymezení účelu svěrenského fondu*; vymezení účelu svěrenského fondu musí být jasné všem třetím osobám. Především, zdali byl svěrenský fond založen na plnění soukromoprávního účelu, nebo veřejně prospěšného účelu. Účel svěrenského fondu

---

²⁰¹ SPÁČIL, Jirí. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 - 1474)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1187.

²⁰² Tamtéž, s. 1188.

nemusí být nutně ve prospěch fyzických osob – obmyšlených. Svěřenský fond může být založen i za účelem podpory určitého cíle nebo projektu, například kultury, sportovních klubů, podpora nadace apod. Účelem svěřenského fondu může ale být i investování pro dosažení zisku k rozdělení mezi zakladatele či beneficienty nebo např. zaměstnance.²⁰³

- *Podmínky pro plnění ze svěřenského fondu*; jedná se o složitou část zakladatelského statutu, neboť z ní musí být jasné, jaký majetek se rozděluje, podmínky, za kterých se rozděluje, okruh obmyšlených a prostor pro uvážení svěřenského správce.
- *Údaj o době trvání svěřenského fondu*; zde musí zakladatel stanovit konkrétní datum, do kdy bude svěřenský fond existovat, nebo stanovit rozvazovací podmínku, po jejímž dosažení dojde k jeho zrušení.
- *Obmyšleného nebo způsob jeho určení*; okruh obmyšlených může zakladatel stanovit jakkoliv libovolně. Zakladatel může určit obmyšleným i sám sebe. Okruh obmyšlených není uzavřen a zakladatel může vytvořit i několik skupin s různými právy na plnění. Při stanovení jednotlivých obmyšlených může zakladatel určit rozdílné podmínky pro plnění. Statut v této části může obsahovat řadu odkládacích a rozvazovacích podmínek. Obmyšlenému může vzniknout právo na plnění ze svěřenského fondu až ve chvíli, kdy zdárně vystuduje vysokou školu, až dosáhne věku 30 let, až se ožení apod.
- *Počet svěřenských správců a způsob jejich jednání*; svěřenský správce nemusí být jen jeden, zakladatel může určit kolektivní orgán a svěřenských správců stanovit několik. Vždy bude záležet na tom, za jakých podmínek a s jakými právy a povinnostmi bude správce jmenován. Musí být stanoven i proces jejich jmenování či právo výběru obmyšleným pro případ, kdy by některý ze správců zemřel či se funkce vzdal. Svěřenským správcem může být i osoba zakladatele nebo obmyšleného. V takovém případě ale musí být další správce – třetí osoba a správci musí právně jednat společně.²⁰⁴

Výše uvedené požadavky na obsah zakladatelského statutu jsou zákonem stanovené minimum, avšak je pouze na vůli zakladatele, jak detailně zakladatelský statut pojme. Z výše uvedené úpravy *common law* se může zakladatel svěřenského fondu inspirovat a zakladatelský

---

²⁰³ LIŠKUTÍN, Tomáš. *Svěřenský fond v novém občanském zákoníku* [online]. 2010. cit. 26. 11. 2020. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-v-novem-obcanskem-zakoniku84181.html>.

²⁰⁴ § 1454 NOZ.

statut vypracovat detailně. Podrobné zpracování práv a povinností svěřenského správce a obmyšleného pomáhá nastavit vzájemný vztah a předvídatelné chování všech zúčastněných osob.

Vyjma výše uvedených obligatorních ustanovení zakladatelského statutu je možné přidat řadu ustanovení fakultativně. Fakultativní ustanovení zakladatelského statutu jsou významnou součástí nejdůležitějšího dokumentu svěřenského fondu a jsou velmi doporučované k vyhotovení. Zakladatel si může do statutu určit *omezené funkční období svěřenských správců* a zároveň stanovit závazný proces jmenování nového správce. Tento proces může přenést na sebe, nechat na beneficiitech či na třetí osobě. Omezené funkční období svěřenského správce může být vázáno na jmenování nového správce, který má svůj nástup do funkce vázán na některou odkládací podmínku, např. dosažení určité věku, vzdělání apod.

Dalším typem častého fakultativního ustanovení je ustanovení *osoby vykonávající dohled nad správou* svěřenského fondu, resp. nad výkonem práv a povinností správce. Tato osoba se v praxi nazývá *protektor*. Protektor je neformální postavení třetí osoby s právem dohledu nad výkonem správy. Zákon jeho postavení předvídá v § 1463 odst. 1 NOZ, když stanoví: „*Dohled nad správou svěřenského fondu vykonává zakladatel a osoba označená za obmyšleného, popřípadě další osoby, určí-li tak statut.*“ Osoba protektora je často jmenována do trustů podle *common law* a své místo má i ve Francii a místní fiducii. Protektor je často rodinným příslušníkem nebo jinou důvěryhodnou osobou, o které je zakladatel přesvědčen, že bude dohlížet na naplňování jeho vůle, která byla inkorporována do zakladatelského statutu. Role protektora je často funkcí honorární, tedy je vykonávána bez nároku na honorář, ale i tento *usus* může zakladatel změnit a protektorovi stanovit odměnu. Podle postavení a míry důvěry a očekávání zakladatele jsou protektorovi ustanoveny i pravomoci, které vůči svěřenskému správci má. Nejčastěji se bude jednat o kontrolní mechanismy ke správě svěřenského fondu. Protektor bude mít právo nahlížet do účetnictví, vyjadřovat se k chystaným finančním transakcím, majetkovým transakcím či bude připojovat svůj podpis k nakládání s majetkem nad hodnotu stanovenou zakladatelem. Každopádně protektor bude osobou, která bude mít prokazatelný právní zájem na fungování trustu, a tudíž se bude moci v případě potřeby domáhat práv u soudu.

Zatímco zakladatelský statut musí obligatorně obsahovat okruh beneficietů, fakultativně do něj lze připojit *třetí osoby*, které mají právo na plnění z trustu jako substituti obmyšlených. Substitut bude povolán v případě, že stanovenému obmyšlenému nebude možné plnit ze svěřenského fondu. Třetí osoba bude ve statutu fakultativně jmenována i pro případ, kdy by si zakladatel přál určitého odborníka, znalce, auditora apod. pro výkon dohledu nad výkonem správy správcem.

4.1.1. Zakladatelský statut svěřenského fondu za soukromým účelem s protektorem

Zakladatelský statut musí být vydán pouze zakladatelem, žádnou jinou osobu zákon nepřipouští. Forma založení je rovněž předepsána, a to povinný notářský zápis. Jedná se o obligatorní dokument, který po vzniku svěřenského fondu lze měnit pouze omezeným způsobem. Změnu připouští ust. § 1469 odst. 2 NOZ, a to prostřednictvím soudu. Osoba, která se bude u soudu změny domáhat, musí stejně jako v případě předešlých porovnávaných národních úprav prokázat právní zájem. Soud poté může svěřenský fond zrušit, a to zejména při účelovém vyčlenění majetku do svěřenského fondu nebo při nedosažitelnosti zamýšleného účelu, ke kterému byl svěřenský fond založen. Pro případ, kdy byl svěřenský fond založen za veřejným účelem a jeho cíl je nesplnitelný, může soud na návrh osoby při prokázání právního zájmu původní účel nahradit novým, který se původnímu účelu podobá.²⁰⁵

Soud nutně nemusí svěřenský fond rušit, pokud je možné, aby jeho účelu bylo dosaženo úpravou zakládacího statutu. Pro jakýkoli zásah do zakladatelského statutu si soud vždy vyžádá stanovisko zakladatele, jeho právního nástupce, svěřenského správce, obmyšleného nebo protektora, kterému náleží nad správou fondu dohled.²⁰⁶

Zákon v ust. §1452 odst. 3²⁰⁷ vyžaduje pro zakladatelské jednání formu veřejné listiny, tj. notářského zápisu. Notář osvědčí skutečnosti uvedené v zakladatelském statutu a osobu zakladatele. Zároveň však zákon vyžaduje po svěřenském správci, aby se aktivně ujal správy a souhlasil, resp. přijal své jmenování svěřenským správcem. Lze tedy dovodit, že svěřenský správce reaguje při soupisu zakladatelské listiny na její obsah, vyjadřuje se k jednotlivým ustanovením, nebo přijímá soubor práv a povinností, které zakladatel stanoví, dohromady. Každopádně jeho vyjádření a přijetí správy je obligatorní součástí vzniku svěřenského fondu.

4.1.2. Zakladatelský statut svěřenského fondu s veřejným účelem

NOZ rozlišuje několik typů svěřenských fondů, ačkoli je hranice mezi nimi velmi úzká. Jako příklad je možné jmenovat založení svěřenského fondu k veřejně prospěšnému účelu, jehož obdobou v QCC je tzv. *social trust*. Úpravu veřejně prospěšného fondu nalezneme v ustanovení § 1449 odst. 3 NOZ, který stanoví, že „*hlavním účelem veřejně prospěšného svěřenského fondu nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu*“. S obdobným výčtem, který zakazuje účelné dosahování zisku, přichází hlavní inspirační zdroj, a to § 1970 QCC, který stanoví, že tzv.

---

²⁰⁵ § 1469 odst. 1 NOZ.

²⁰⁶ § 1470 NOZ.

²⁰⁷ §1452 odst. 3 NOZ.

social trust může být vytvořen „za účelem veřejného zájmu, jako kulturním, vzdělávacím, dobročinným, náboženským nebo vědeckým účelem.“²⁰⁸

Svěřenský fond založený za veřejně prospěšným účelem se v anglosaské právní úpravě označuje jako *Charitable trust*. V podmínkách české právní úpravy není s tímto typem trustu žádná zkušenost, účel se blíží nadacím a nadačním fondům, avšak inspiraci musíme hledat v úpravě *common law*. Tento typ svěřenského fondu bude zřizován ke speciálním účelům, a to dosahování veřejně prospěšných cílů. Anglosaské právo tento typ trustu významně podporuje především v oblasti daňové. Zakladateli poskytuje řadu daňových výhod a trusty jsou od platby daní osvobozeny. Aby trust mohl získat výhodný daňový status, musí splňovat dva základní parametry – plnění veřejně prospěšného účelu a poskytování služby veřejnosti. Mezi hlavní aktivity, které trusty tohoto typu vykonávají, se řadí: podpora a zajištění vzdělávání, ochrana životů a péče o lidské zdraví nebo podpora fungování církevních společností povolených zákonem. Podstatné je, aby z fungování trustu mohla profitovat široká veřejnost, nikoli pouze skupina jednotlivců.²⁰⁹

Charitable trust nesmí být zřízen za účelem dosahování zisku ani za účelem, který by nebyl v souladu se základními principy trustu. Pokud nevykonává přímo dobročinné účely, může vykonávat alespoň doplňkovou činnost k dobročinným účelům.²¹⁰

Svěřenský fond s veřejně prospěšným účelem má stejné limity jako *Charitable trust* podle *common law*. Existuje zakladatel, zakladatelský statut a svěřenský správce, který přijímá správu nad svěřenským fondem ve znění práv a povinností v zakladatelské listině. Chybí ale obmyšlený, resp. vztah mezi svěřenským správcem a obmyšleným a naopak. Pozice obmyšleného je nahrazena účelem, který musí být ve prospěch veřejnosti.

4.1.3. Zakladatelský statut svěřenského fondu zřízený pro případ smrti

Svěřenský fond je zřízen, když svěřenský správce přijme pověření k jeho správě. Je-li však svěřenský fond zřízen pořízením pro případ smrti, vznikne smrtí zůstavitele. Do evidence svěřenských fondů se zapíše po svém vzniku.²¹¹

Podmínkou pro zápis svěřenského fondu vytvořeného pořízením pro případ smrti je předložení zakladatelské listiny pořízené formou notářského zápisu a předložení pořízení pro

---

²⁰⁸ 9 *Civil Code of Québec*. Éditeur officiel du Québec. [online]. 2021. cit. 30. 1. 2021. Dostupné z: http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/CCQ_1991/CCQ1991_A.html.

²⁰⁹ HOLLMANN, Jakub. *Správa cizího majetku – Fiduciary*. Rigorózní práce. 2016, Právnická fakulta, Praha, s. 89.

²¹⁰ BROWN, Gordon, SCOTT, Myers. *Administration of Wills, Trusts and Assets*. Delmar: Cengage learning. 2009.

²¹¹ §1451 NOZ.

případ smrti obsahující vyčleněný majetek. Součástí předložených listin je i přijetí správy správcem, který se zavazuje majetek ve svěřenském fondu spravovat a řídit se právy a povinnostmi v zakladatelské listině.

U zápisu do evidence svěřenských fondů se dokládá (zřízení pro případ smrti) úmrtní list zakladatele tohoto svěřenského fondu. Je-li svěřenský fond zřízen pro případ smrti, správce fondu vydává potvrzení o záměru vyčleněný majetek držet a spravovat, tím je svěřenský fond vytvořen.

K provedení prvního zápisu svěřenského fondu, který byl vytvořen a zřízen porčením pro případ smrti, a k řízení o návrhu na další zápis týkající se tohoto svěřenského fondu je podle § 118a odst. 2 VeřRej příslušný krajský soud, v jehož obvodu je soud, u něhož je vedeno řízení o pozůstalosti.²¹²

Svěřenský fond vzniká smrtí zůstavitele bez ohledu na okamžik přijetí správy svěřenským správcem. Přijme-li svěřenský správce pověření ke správě svěřenského fondu již za života zakladatele/zůstavitele, vznik svěřenského fondu bude bez ohledu na tuto skutečnost datován ke dni smrti zakladatele. Přijme-li pak svěřenský správce pověření až po smrti zakladatele, fond vznikne zpětně.²¹³

Lze tedy shrnout, že zakladatelský statut je nejdůležitějším dokumentem procesu zakládání a vzniku svěřenského fondu. Při jeho přípravě by měl zakladatel dát velký důraz na nalezení rovnováhy mezi detailním nastavením svěřenského fondu a jistou mírou obecnosti, která je nutná pro přizpůsobení se politickým, sociálním či ekonomickým situacím v průběhu existence svěřenského fondu.

Zakladatel nese velkou míru odpovědnosti za správné sestavení zakladatelského statutu, neboť často do svěřenského fondu vyčleňuje majetek, který vybudoval nebo získal v průběhu svého života. Odpovědnost zakladatel nese vůči svému majetku i vůči obmyšleným, které plánuje majetkem ve svěřenském fondu zabezpečit. Příklady zneužití pravomoci správce jsme uvedli výše, avšak je třeba mít na paměti, že smluvní vztah mezi zakladatelem a správcem je stejný jako každý jiný smluvní vztah dvou subjektů a riziko nedodržení či překročení práv a povinností je vždy. Preventivně lze zakladatelský statut připravit tak, aby riziko zneužití pravomocí bylo minimalizováno.

Zakladatelský statut má svou část obligatorní, danou zákonem v § 1452 odst. 1, 2 NOZ. Vyjma zákonem stanovených náležitostí by měl zakladatel věnovat pozornost dalším, tzv.

---

²¹² SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KOVÁŘ, Ivan a kol. *Svěřenské fondy – příležitosti a rizika*. C.H. Beck, Praha, 2018, s. 23.

²¹³ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, MAREK, Radan, a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 425.

fakultativním ustanovením zakladatelského statutu, která mohou podobu a nastavení správy svěřenského fondu ovlivnit. Především svěřenský správce získává ve statutu soubor práv a povinností, kterými se musí řídit, a návod, jak spravovat svěřenský fond. Často bude statut obsahovat pouze odvětvové principy pro řízení svěřenského fondu a podobně, jako je tomu v případě trustu podle *common law*, správce dostane prostor pro vlastní diskreční uvážení. Ačkoli diskreční forma trustu u nás není známá, prostor pro vlastní úvahu správce má. Vždy bude záležet na zakladateli, jaký prostor pro uvážení správci vytvoří.

Zakladatel v zakladatelském statutu jmenuje okruh obmyšlených a případně jejich substituty. Stanovení okruhu obmyšlených je obligatorní součástí zakladatelského statutu. Obmyšlený může být jeden či jich může být více. Ve statutu zakladatel může stanovit podmínky, za kterých má obmyšlený právo na plnění ze svěřenského fondu. Jelikož je zakladatel původním vlastníkem majetku, může stanovit jakékoli podmínky pro jeho distribuci ze svěřenského fondu. Jeho limitem je pouze soulad se zákony, veřejným pořádkem a dobrými mravy. Substitut je statutem jmenován pro případ, kdy obmyšlený nemůže z jakéhokoli důvodu přijmout plnění.

Na celou správu má právo dozoru především obmyšlený, případně zakladatel (pokud si takové právo v zakladatelském statutu vymíní). Základním principem pro prokázání oprávněnosti domáhat se u soudu jakéhokoli nároku vůči svěřenskému správci je prokázání právního zájmu na existenci a fungování svěřenského fondu. Povinnost prokázání právního zájmu je stanovena za účelem stabilního výkonu správy svěřenského fondu, která nemá být rušena třetími osobami z nejasného důvodu. To by přivedlo svěřenského správce k paralýze činnosti a efektivní správa by nebyla možná. Zákon a *common law* praxe umožňuje ustanovit osobu s dohledovým oprávněním, a to protektora. Osobu protektora lze považovat za stejně esenciální složku svěřenského fondu, jako je zakladatel, svěřenský správce a obmyšlený. Vyjma těch nejjednodušších svěřenských fondů by protektor vždy měl být jmenován a podílet se v rámci preventivní kontroly na existenci svěřenského fondu. Koneckonců zahraniční právní úprava, zejm. *common law*, s pozicí protektora pracuje zcela běžně a spíše musíme hledat trusty bez protektorů, neboť ty jsou spíše výjimkami.

4.2. Subjekty zúčastněné na svěřenském fondu

4.2.1. Zakladatel

Zakladatel svým právním jednáním vyčleňuje vlastní majetek prostřednictvím zakladatelského statutu do svěřenského fondu, jmenuje správce a stanovuje okruh beneficentů. Stanovuje rovněž okruh podmínek, za kterých určení obmyšlení mohou mít nárok na plnění ze svěřenského fondu.

Zakladatelem může být osoba fyzická nebo právnická, stačí, aby měla právní osobnost podle NOZ. Zakladatel musí být podle obecných ustanovení k předpokladům k právnímu jednání rovněž osobou svéprávnou. Pouze jednání svéprávné osoby bude při vyčlenění majetku do svěřenského fondu účinné vůči třetím osobám. Svéprávnost je obligatorní i ve vztahu mezi zakladatelem a svěřenským správcem, neboť právě oni dva vstupují do smluvního vztahu, a tudíž musí mít oprávnění do něj *de iure* vstoupit. Má-li zakladatel jakkoli omezenou svéprávnost, měl by mít pro dispozici se svým majetkem stanoveného opatrovníka, prostřednictvím kterého může svěřenský fond založit a jmenovat správce.

Zakladatel vyčleňuje majetek do svěřenského fondu, avšak není jediným, komu toto právo náleží. Zákon na toto pamatuje v § 1468, když stanoví, že: „*Kdo zvýší majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořizením pro případ smrti, není jeho zakladatelem. Majetek takto nabytý podléhá správě podle statutu a zákona*“²¹⁴. Zakladatel se může i zavázat k pravidelnému plnění do svěřenského fondu. To je významné například u svěřenských fondů na podporu osoby nebo určité věci. Takový závazek pak bude moci svěřenský správce i vymáhat.²¹⁵

Na rozdíl od úpravy trustu v *common law* nebo francouzské fiducie, kde je osoba zakladatele v průběhu existence trustu velmi omezena ve svém dalším vlivu na svěřenského správce, v případě svěřenského fondu podle českého právního řádu může zakladatel svěřenského správce v průběhu existence trustu i odvolat. V právní úpravě *common law* nebo francouzské fiducie je možnost odvolat správce pouze, pokud si to zakladatel v zakladatelské listině určí. Česká úprava v § 1455 odst. 1 NOZ stanoví, že zakladatel svěřenského správce jmenuje a odvolává. Zákon nepřináší žádné další povinnosti nebo jejich opominutí, kterých by se správce v případě odvolání musel dopustit. Stejně, jako je jmenování bez nutného odůvodnění, pak i pro správcovo odvolání nemusí být uveden žádný důvod. Bude se vždy jednat o jednostranné právní jednání zakladatele, ke kterému zakladatel nemusí (na rozdíl od jmenování a následného přijetí správy) mít souhlas svěřenského správce.

Změna ve funkci svěřenského správce musí být zapsána do rejstříku svěřenských fondů, teprve od provedení zápisu bude uvedená změna účinná. Zápis změny nebo ustanovení svěřenského správce do rejstříku svěřenských fondů je zápisem konstitutivním, tj. svěřenský fond vystupuje navenek prostřednictvím svého (nového) svěřenského správce až po zápisu do rejstříku svěřenských fondů. Podle ustanovení § 8 odst. 1 VeřRej „*(p)roti osobě, která právně jedná důvěřujíc údají zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout,*

---

²¹⁴ § 1468 NOZ.

²¹⁵ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef. *Občanský zákoník – Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1197.

že zápis neodpovídá skutečnosti.“ Účinnost jmenování nebo odvolání správce zakladatelem bude vázána na materiální publikaci této změny ve veřejném rejstříku. Výjimku bude tvořit ustanovení § 8 odst. 2 VeřRej, podle kterého se správce může domáhat účinnosti svého jednání i před zápisem do příslušného rejstříku, pakliže prokáže, že třetí osobě byly okolnosti jeho jmenování známy dříve.

Je tedy zakladatelovou²¹⁶ povinností, aby jakoukoli změnu promítl v podobě návrhu na zápis změny do veřejného rejstříku. Účinnost jmenování či odvolání správce je vázána na okamžik doručení oznámení k rukám správce.

Je třeba říci, že majetek ve svěřenském fondu se v průběhu jeho existence může libovolně měnit. Stejně tak, jak dochází k jeho distribuci správcem směrem k obmyšleným, tak může docházet k jeho přírůstku, a to i mimo zvyšování hodnoty stávajícího majetku, který má svěřenský správce v aktivní správě. Zakladatelem, obmyšleným nebo způsobem, který předvídá zakladatelský statut, může docházet k navýšení majetku ve svěřenském fondu například novými vklady na základě smlouvy nebo pořízením pro případ smrti. Nikdo z těch, kteří takto navýší majetek ve vzniklém svěřenském fondu, není dalším zakladatelem.²¹⁷

Práva a povinnosti zakladatele jsou dvojího typu. Jednu skupinu práv a povinností tvoří ty, které jsou dány zákonem, tj. právo jmenovat a odvolat svěřenského správce, právo jmenovat okruh beneficentů, právo dohlížet na výkon správy svěřenským správcem. Tomu odpovídá povinnost sepsat, v případě záměru založení svěřenského fondu, zakladatelský statut. Statut je poté forma, ve které si zakladatel může nárokovat další práva, která nepředvídá zákon a jsou předmětem dispozitivní úpravy práv a povinností mezi zakladatelem, svěřenským správcem a beneficentem.

Zákon neumožňuje, aby zakladatel vstupoval do aktivní správy svěřenského fondu svými pokyny vůči svěřenskému správci. Celková konstrukce svěřenského fondu by pak ztrácela smysl. Obdobně se k dané problematice staví i úprava *common law*, kde je postavení zakladatele omezeno pouze na založení trustu a na sepsání zakladatelské listiny. Zamezení ukládání pokynů zakladatele svěřenskému správci má významný vliv z hlediska problematiky odděleného vlastnictví, neboť jedním ze základních výhod svěřenského fondu je i ochrana majetku před praktikami domnělých věřitelů.

Právní konstrukce tzv. *Asset Protection Trust* je společně s důvodem uspořádání majetku a mezigeneračním řízením předáním majetku nejpodstatnějším cílem založení svěřenského fondu. Bude-li chtít zakladatel ochránit majetek a vloží jej do svěřenského fondu, budou majetková aktiva přesunuta z majetkové sféry zakladatele do majetku svěřenského fondu. Označí-li ale zakladatel

---

²¹⁶ Či jakékoli jiné osoby příslušné podat návrh na zápis do veřejného rejstříku ve věci příslušného svěřenského fondu.

²¹⁷ §1468 NOZ.

za obmyšleného sám sebe vedle dalších obmyšlených, bude se majetek dostávat zpět do jeho vlastnictví a může být postižen.²¹⁸ Co více, nebude-li stanovena forma diskrečního svěřenského fondu²¹⁹, bude postižitelné i právo zakladatele coby obmyšleného na plnění.

Lze tak doporučit, aby se zakladatel omezil ve své roli na vyčlenění majetku do svěřenského fondu, důkladně sepsal zakladatelský statut s promyšleným vymezením práv a povinností pro svěřenského správce a aby současně s právy dohledu na výkon správy svěřenského fondu a odvolání svěřenského správce si v zakladatelském statutu vyhradil právo souhlasu s určitým typem majetkových transakcí, a tím si zajistil i kontrolu nad správou svěřenského fondu. Nutně je třeba upozornit na okolnost, že bude-li stanovena povinnost svěřenského správce opatřit si souhlas zakladatele s určitým druhem majetkové transakce, bude princip odděleného vlastnictví a s tím spojený princip *Asset Protection Trust* ohrožen v případné argumentaci o tom, že zakladatel již majetek vložený do trustu nevlastní, neboť jej prostřednictvím své kontroly ovládá.

4.2.2. Svěřenský správce

Pozice svěřenského správce je obligatorní součástí svěřenského fondu. Zakladatel vyčleňuje majetek do zřízeného svěřenského fondu a ustanovuje svěřenského správce. Svěřenský fond vzniká jeho zapsáním do veřejné evidence. Součástí vzniku svěřenského fondu musí být rovněž vyjádření vůle správce svěřený majetek držet a spravovat.

Zákon stanoví pouze jednu podmínku pro výkon role svěřenského správce, a to povinnost svéprávnosti.²²⁰ Svěřenským správcem může být i zakladatel nebo obmyšlený. Nastane-li takový případ, musí být správcem minimálně ještě jedna osoba, se kterou původní správce musí jednat ve shodě.

Právní zakotvení pozice svěřenského správce je v českém civilním právu odlišné od *common law*, stejně jako od německé právní úpravy Treuhandu. Zatímco v *common law* může zakladatel zasahovat do správy trustu velmi omezeně, v případě Treuhandu zakladatel správci dokonce uděluje pokyny ke správě. V českém případě svěřenského fondu trvá funkce správce od doby jmenování, resp. zápisu do veřejné evidence, do doby jeho odvolání zakladatelem nebo ztráty způsobilosti funkci svěřenského správce vykonávat.

---

²¹⁸ SOLOMON, Lewis D. *Asset Protection Strategies*. Chicago: CCH a Wolters Kluwer business. 2009, s. 292.

²¹⁹ Zákon o ní nehovoří, ale také ji nevylučuje. Lze připustit, že správným sestavením zakladatelského statutu, který bude definovat právo obmyšleného pouze jako právo na možné plnění ze svěřenského fondu, o kterém rozhoduje svěřenský správce, bude ochráněn vložený majetek i z hlediska možné výplaty obmyšlenému. Vychází se při tom z faktu, že exekučně lze postihnout i právo na plnění, avšak bude-li obmyšlený mít pouze právo na plnění, o kterém musí rozhodnout svěřenský správce, nemusí takové plnění nikdy nastat.

²²⁰ § 1453 odst. 1 NOZ.

Existence svěřenského fondu není vázána na jednoho svěřenského správce, dokonce by zakladatelský statut měl předvídat situace výměny svěřenských správců a stanovit jim závazný proces výběru a jmenování. Důležitou vlastností bude již zmíněný právní zájem kohokoli na řádném fungování svěřenského fondu, aby mohl navrhnout jmenování svěřenského správce soudem. Není-li totiž splněno jmenování nového svěřenského správce zakladatelem, ani podle principů stanovených v zakladatelské listině, dochází ke jmenování na návrh osoby, která prokáže právní zájem na fungování svěřenského fondu. Nejčastěji se bude jednat o obmyšleného, neboť právě on má zájem na bezproblémovém fungování a výplatě ze svěřenského fondu.²²¹ I jmenování svěřenského správce soudem podle § 1455 odst. 2 NOZ vyžaduje souhlas správce s přijetím správy. Návrh třetí osoby na jmenování svěřenského správce by měl sledovat vůli zakladatele promítnutou do zakladatelské listiny. Bude-li onou navrhuující osobou jeden z obmyšlených, měl by mít zajištěnou názorovou podporu ostatních obmyšlených, neboť cílem správy svěřenského fondu je jednat a spravovat majetek v zájmu obmyšlených. Nesouhlas některého z obmyšlených se jmenováním nového správce soudem by měl mít za následek odmítnutí takové volby soudem.²²²

Správce jedná na základě § 1400 odst. 2 NOZ jako zástupce vlastníka spravované věci a je povinen plnit své povinnosti osobně. Osobní povaha plnění vyplývá z možnosti vlastníka zvolit si správce na základě jeho osobních vlastností a schopností, stejně jako s ohledem na povahu spravovaného majetku. Vzhledem k tomu, že správa cizího majetku předpokládá existenci dlouhodobého vztahu, je vhodné vybrat správce s ohledem na dlouhodobou kontinuitu.²²³

Svěřenský správce vykonává správu svěřenského fondu primárně v zájmu obmyšlených. K dosažení tohoto cíle má soubor práv a povinností, které vyplývají ze zákona a ze zakladatelského statutu.

Především správce vykonává správu svěřenského fondu s péčí řádného hospodáře. Dohled nad dodržováním povinností zákon umožňuje jednak zakladateli, obmyšlenému, popřípadě další osobě, kterou zakladatel v zakladatelském statutu určí. Zákon stanoví i možnost soudní kontroly, avšak na návrh osoby, která prokáže právní zájem.²²⁴ Standard péče řádného hospodáře se vyžaduje po správcích, nikoli však po zakladateli nebo obmyšleném. Nastane-li situace, že se zakladatel stane zároveň správcem, bude se povinnost péče řádného hospodáře vztahovat i na zakladatele ve funkci svěřenského správce.²²⁵

---

²²¹ § 1455 odst. 1 NOZ.

²²² VIRGO, Graham. *The principles of Equity & Trusts*. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 395.

²²³ HOLLMANN, Jakub. *Správa cizího majetku – Fiduciary*. Rigorózní práce. 2016, Právnická fakulta, Praha, s. 15.

²²⁴ § 1466 odst. 1. NOZ.

²²⁵ § 1411 odst. 1. NOZ.

Povinnosti správce svěřenského fondu se do velké míry budou krýt s povinnostmi správce trustu podle *common law*. Správce je povinen *oddělit svůj majetek od majetku ve svěřenském fondu*. To především z důvodu postižitelnosti a možné zaměnitelnosti s majetkem vloženým do svěřenského fondu zakladatelem. Věřitelé správce by neměli mít možnost jakkoliv postihnout majetek, který správce spravuje ve svěřenském fondu. Správce řádně vede *účetnictví a evidenci o finančních transakcích*, které provedl. Příslušnou evidenci i účetnictví musí být připraven předložit na vyžádání zakladateli, obmyšleným nebo osobě s právem dohledu podle zakladatelského statutu. Zakladatel, ani obmyšlení nemohou svého práva dohledu zneužívat. Společně se správcem by si měli stanovit termín předkládání zpráv o stavu svěřenského fondu, aby efektivní výkon správy nebyl ohrožen. Správce má rovněž povinnost *rovného přístupu vůči všem obmyšleným*. Nesmí žádného obmyšleného upřednostňovat a vůči všem musí uplatňovat stejná rozhodná kritéria. Má-li správce podle statutu právo na vlastní uvážení v dílčích otázkách správy svěřenského fondu ve vztahu k obmyšleným, musí svou úvahu provádět stejně spravedlivě vůči všem obmyšleným. Správce svěřenského fondu se musí vyhýbat riziku vzniku *střetu zájmů*. Existuje celá řada precedenčních rozhodnutí soudů *common law*, která popisují problematiku existence střetu zájmů správce a jeho jednání navenek za trust. Bude-li správce jednat vůči svěřenskému fondu se střetem zájmů, může se zakladatel, obmyšlený nebo jakákoli třetí osoba, která prokáže právní zájem na řádném fungování svěřenského fondu, domáhat relativní i absolutní neplatnosti právního jednání správce. Jednání ve střetu zájmů správce a svěřenského fondu bude porušením povinností správy svěřenského fondu s péčí řádného hospodáře a zároveň porušením další úzce související povinnosti se zákazem jednání ve střetu zájmů správce, a to povinnosti *loajality*. Princip loajality úzce souvisí s morální povinností *řádné správy* a správy v *dobré víře*.

Jednou z restriktivních povinností, ke které je správce zavázán, je povinnost k náhradě škody v případě, že správce bude postupovat v rozporu se zakladatelskou listinou. Smysl povinností správce není, aby jej omezovaly v efektivním výkonu správy, není smyslem vytvořit zdání absolutního dohledu nad výkonem správy. To by jistě mnoho svěřenských správců nebylo ochotno správu svěřenských fondů přijímat. Smyslem je, aby správce, který má k dispozici absolutní výkon vlastnických práv k majetku ve svěřenském fondu, vykonával práva jako řádný hospodář s plnou odpovědností za správu majetku náležícího jinému. Správce má odpovědnost za poškození majetku vzniklé z porušení jakékoli povinnosti dané zákonem nebo zakladatelským statutem. Odpovědnost mít nebude za škody způsobené vyšší mocí. Odpovědnosti se správce může rovněž zříci v případě, kdy bude jednat na přímý pokyn obmyšlených, pakliže k takovému pokynu budou obmyšlení podle zakladatelské listiny oprávněni. Finanční limit náhrady za škodu zákon

nestanovuje, tudíž správce bude za úmyslné porušení povinnosti odpovědný celým svým majetkem.

Všechny výše uvedené povinnosti se správce týkají i ve chvíli, kdy zakladatel v zakladatelské listině určí správci prostor pro vlastní uvážení při plnění obmyšleným. Správce je povinen následovat statut a okruh obmyšlených. Ani široký prostor pro vlastní uvážení o tom, komu z obmyšlených bude plnit a v jaké výši, nedává správci právo okruh obmyšlených zúžit nebo rozšířit. Každé své jednání musí odůvodnit a v případě výzvy jej včetně odůvodnění předložit v rámci dohledového práva zakladatele a obmyšlených k posouzení.

Většina práv svěřenských správců vyplývá ze zakladatelského statutu. Zatímco podle anglosaské úpravy je funkce správce trustu spíše funkcí čestnou, česká úprava správy cizího majetku v ust. § 1402 odst. 1 NOZ stanoví, že správce má nárok na obvyklou odměnu podle povahy jeho služeb. Odměna nebo způsob jejího určení může být stanovena v zakladatelské listině. Zákon stanoví, že odměna by měla být obvyklá, avšak toto ustanovení je dispozitivní a zakladatel nebo obmyšlený může se správcem uzavřít separátní dohodu o odměně svěřenského správce. Odměnu lze nastavit jako paušální výdaj za správu fondu, lze ji stanovit na bázi hodinové sazby za výkon funkce svěřenského správce či jako odměnu odvislou od celkové hodnoty spravovaného majetku. Podle poslední varianty bude správce přímo motivován na absolutní výši hodnoty spravovaného majetku a na jeho zhodnocení, neboť čím vyšší bude hodnota spravovaného majetku, tím vyšší bude odměna správce.

Odměna svěřenského správce bude podléhat zdanění. Ačkoliv tento typ příjmu není zákonem o daních z příjmů výslovně řešen, bude správcova odměna podléhat podle ust. § 7 ZDP²²⁶ zdanění příjmů ze samostatné činnosti.²²⁷

Správce má právo, aby jeho odměna byla přednostní pohledávkou vůči svěřenskému fondu. Bude na zakladateli, aby v zakladatelském statutu nebo vedlejším smluvním vztahu se svěřenským správcem stanovil výši a způsob úhrady odměny svěřenskému správci. Nejběžnější variantou je, že správcova odměna je hrazena z vloženého majetku do svěřenského fondu. Bude-li odměna správce jednoduše určitelná, může správce ke stanovenému datu provést příkaz k bankovní úhradě své odměny. Odměnu může hradit zakladatel sám nebo k platbě odměny určit obmyšleného. V praxi se stává, že odměna správce je hrazena z výplaty obmyšleným, kteří část výplaty ze spravovaného majetku postoupí správci jako jeho odměnu. Takové ustanovení o výplatě odměny

---

²²⁶ § 7 odst. 1 ZDP.

²²⁷ JOSKOVÁ, Lucie, PĚSNA, Lukáš. *Správa cizího majetku*. Wolters Kluwer, Praha, 2017, s. 123.

správci je pro obmyšlené sice závazkem a povinností, ale udržuje je to bděle při dohledu a kontaktu se svěřenským správcem.

Dalším právem svěřenského správce je nárok na úhradu poplatků spojených s výkonem správy svěřenského fondu. Stejně, jako je tomu v případě výplaty odměny správce, bude záležet na zakladateli, aby určil v zakladatelském statutu, z jakého majetku mají být poplatky hrazeny. Nebude-li určeno jinak, poplatky vyplývající ze správy svěřenského fondu jsou pohledávky za majetkovou podstatou svěřenského fondu.

Svěrenský správce jedná při plnění svých povinností osobně. Nevyplývá-li ze zakladatelského statutu něco jiného, může se nechat pro jednotlivé úkony zastoupit třetí osobou. Vyjma právního jednání za svěřenský fond, jehož výkon může být z pokynu zakladatele vázán pouze na osobní jednání svěřenského správce, existuje i řada faktických úkonů při správě majetku. Zákaz zmocnění i pro faktické úkony při správě majetku by nebyl efektivní. Komentářová literatura stanoví: „*I když se zákonodárce v otázce osobního výkonu, resp. nepřímého výkonu povinností správce soustřeďuje pouze na právní jednání, budou se pravidla osobního jednání a podmínky nepřímého (substitučního) výkonu vztahovat i na výkon povinností spočívajících v realizaci faktických úkonů.*“²²⁸ Úplný zákaz jakéhokoli zmocnění třetí osoby by byl velmi nešťastný. Představme si například, že do svěřenského fondu je vložen obytný činžovní dům. Svěřenský správce musí zajistit správu domu, případně účetnictví a například zajištění údržby. Není ale možné po správci požadovat, aby vykonával činnost správcovské společnosti při zajišťování údržby a rozúčtování plateb pro jednotlivé bytové jednotky. Tyto faktické úkony vyplývající z provozu činžovního domu bude mnohem efektivnější přenechat zmocněním třetím subjektům, které budou správci profesně odpovědné za výkon jejich činnosti.

4.2.3. Obmyšlený

Obmyšlený je osobou, která má nárok na plnění ze svěřenského fondu za podmínek stanovených zakladatelem v zakladatelské listině. Obmyšlený může být jeden nebo jich může být více. Ustanovení obmyšlených je právem a povinností zakladatele, neboť ustanovení obmyšleného nebo jejich okruhu je obligatorní součástí zakladatelského statutu.²²⁹ Pakliže má být ze

---

²²⁸ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef. *Občanský zákoník – Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1083.

²²⁹ § 1452 odst. 2 NOZ.

svěřenského fondu plněno určité osobě²³⁰, zakladatel musí obmyšleného určit nebo stanovit způsob jeho určení.

Okruh obmyšlených není nikterak omezen. Obmyšleným může být kdokoli. Může jím být fyzická osoba, právnická osoba i osoba do vzniku svěřenského fondu nenarozená nebo nevzniklá. Zákon nestanovuje podmínky právní osobnosti či svéprávnosti. Svěřenský fond může existovat často po dobu několika generací, a pokud zakladatel při zakládání svěřenského fondu projeví přání, aby z plnění profitovaly osoby dosud neexistující, stačí takovou vůli promítnout do zakladatelské listiny a svěřenský správce (původní) a správci následní budou muset tuto vůli následovat.

Právo obmyšleného vyplývající ze zakladatelského statutu vzniká zápisem do evidence svěřenských fondů. Obmyšlený musí tudíž být zapsán v zakladatelském statutu, nebo být jmenován přímo zakladatelem²³¹, statut může stanovit způsob jeho určení. V jiném dokumentu jmenování obmyšleného nemůže být provedeno.

Obmyšlených může být i více a každý obmyšlený nebo jejich skupina může reprezentovat rozdílnou úroveň z hlediska nároků na plnění ze svěřenského fondu. Zakladatel může jako obmyšlené určit například své přímé potomky ve skupině první, ve skupině druhé budou beneficienty sourozenci zakladatele a ve skupině třetí to budou kmenoví zaměstnanci společnosti, kterou se rozhodl do svěřenského fondu vložit. Přičemž první skupina obmyšlených bude mít nárok na pravidelné plnění ze svěřenského fondu pro účely živobytí a studia. Druhá skupina obmyšlených bude mít nárok například na jednorázové plnění po dosažení podmínky, kterou zakladatel v zakladatelském statutu určí. Třetí skupina obmyšlených reprezentovaná zaměstnanci bude mít nárok na rentu k výplatě důchodu po dosažení důchodového věku. Jedná se o častý příklad z praxe, kdy zakladatelem je podnikající osoba, která se do svého majetkového uspořádání rozhodne zahrnout širokou rodinu i cizí osoby a nespisovat při tom darovací smlouvy nebo závět s odkazy.

Obmyšlený může být zatížen řadou povinností, které mu zakladatel stanoví do zakladatelského statutu jako podmínku pro čerpání plnění. Podmínky mohou být různého druhu, nicméně až po jejich splnění může svěřenský správce přistoupit k plnění podle statutu. I když bude mít svěřenský správce prostor pro vlastní uvážení, musí po splnění předepsaných podmínek obmyšlenému podmíněně plnění vyplatit.

Zatímco povinností obmyšleného, vyjma těch, které stanoví zakladatelský statut, není příliš mnoho, práv má beneficiant svěřenského fondu několik. Jedním ze základních práv beneficianta

---

²³⁰ Pro případ svěřenského fondu založeného za veřejně prospěšným účelem chybí beneficiant. Jeho místo je nahrazeno veřejně prospěšným účelem.

²³¹ § 1457 odst. 1 NOZ.

svěřenského fondu je právo na plnění podle zakladatelské listiny. Jsou-li splněny podmínky zakladatelského statutu, svěřenský správce má povinnost vydat plnění obmyšlenému. Obmyšlený je osobou s právním zájmem na řádném fungování svěřenského fondu, a tudíž se může svého nároku vůči správci domáhat u soudu. Nebude-li správce jednat aktivně ve chvíli, kdy budou splněny podmínky pro výplatu plnění, obmyšlený může podat žalobu, kde pasivně legitimován bude svěřenský správce fondu, o jehož majetek se jedná. Jedinou možností, jak legálně nevyplatit plnění obmyšlenému, je situace, kdy se beneficiant nároku na plnění ze svěřenského fondu vzdá. Vzdání se nároku na plnění je nutné provést písemně formou veřejné listiny k rukám svěřenského správce. Písemná forma veřejné listiny je nutná kvůli průkaznosti řádného jednání správce, jehož postup nebude souladný se zakladatelským statutem. Pokud se obmyšlený vzdá svého nároku na plnění ze svěřenského fondu, jeho podíl zůstane ve fondu a poměrně se podle kategorií beneficiantů rozdělí mezi ostatní.

Obmyšlený má stejně jako zakladatel právo dohledu nad výkonem řádné správy svěřenským správcem. Právu na dohled nad správou beneficiantem odpovídá povinnost svěřenského správce předkládat vyúčtování, doklady, přehled účetnictví a další dokumenty, které si obmyšlený na základě svého práva vyžádá k provedení kontroly.

V podmínkách české právní úpravy svěřenských fondů se neuplatní pravidlo *Saunders v Vautier*²³², které obmyšleným umožňuje v případě jednotného postupu proti ustanovením statutu rozhodnout nově o uspořádání majetku. Teorie, podle které se soud v případě *Saunders v Vautier* řídil, je taková, že majetek je ve svěřenském fondu spravován ve prospěch beneficiantů, tudíž svéprávný beneficiant si může rozhodnout o budoucnosti majetku i bez souhlasu zakladatele, resp. proti jeho vůli obsažené v zakladatelském statutu.

Konečně správcova povinnost nestranného posuzování nároků všech obmyšlených odpovídá právu obmyšleného na nestranný přístup svěřenského správce. Pro obmyšlené jsou dány povinnosti a podmínky v zakladatelském statutu. Po jejich naplnění vzniká právo na plnění. Rolí svěřenského správce je jen důvěryhodně ověřit splnění podmínek a provést plnění dle zakladatelského statutu.

Beneficiant má nárok na plnění z vloženého majetku, tzv. jistiny svěřenského fondu, nebo má nárok na plnění z výnosů. Nárok na plnění vzniká až zápisem do evidence svěřenských fondů. Bude-li se obmyšlený domáhat plnění dříve, svěřenský správce by mu neměl vyhovět, neboť

---

²³² *Saunders v Vautier* (1841) 4 Beav 115. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100433893>.

v tomto případě platí princip materiální pravdy, tj. publikace obmyšleného ve veřejném rejstříku je nutnou podmínkou pro výplatu plnění.²³³

Pokud by okruh obmyšlených zcela vymizel, tj. fyzické osoby jako obmyšlení zemřou a právnické osoby zaniknou, svěřenský fond zaniká. Lze konstatovat, že byl naplněn účel, ke kterému byl svěřenský fond založen, a jeho další existence nemá oporu v zakladatelském statutu.²³⁴ Ani vůli zakladatele nebude možné rozšiřovat. Účel nadále nebude možné plnit, neboť okruh obmyšlených zmizel.²³⁵

4.3. Správa svěřenského fondu

Zákonná úprava správy cizího majetku podle NOZ rozlišuje dva typy správy. Jsou jimi tzv. *prostá* a *plná* správa.

Podstatou *prosté* správy je zachování hodnoty spravovaného majetku, a to za použití všech práv a legálních prostředků k jeho ochraně (žaloby, námitky atd.). Důraz přitom není fakticky doslova kladen na zachování hodnoty spravovaného majetku, ale majetku jako takového (tj. svěřených věcí, byť by jejich hodnota v průběhu času klesala).²³⁶ *Prostá* správa je označována za velice konzervativní a jejím cílem není, aby správce svěřenského fondu majetek rozšiřoval, nýbrž, aby jej bezpečně udržoval. Nastane-li situace, kdy dojde k rozmnožení majetku, správce musí i tyto výnosy obhospodařovat s cílem udržet celkovou hodnotu.²³⁷

Předmětem *prosté* správy mohou být i finanční prostředky, které jsou typickým nástrojem investování, jehož primárním účelem je dosahování zisku, resp. rozmnožování hodnoty.²³⁸ Proto zákonná úprava podmínek *prosté* správy upravuje speciální zacházení při správě peněžních prostředků a správci nařizuje obezřetné vynakládání finančních prostředků. Správce nesmí spravované peněžní prostředky investovat do rizikových investičních strategií, byť se slibným výnosem. Investovat musí obezřetně s cílem minimalizovat rizika.

Svěřenskému správci náleží *plná* správa majetku ve svěřenském fondu.²³⁹ Správce dbá na rozdíl od *prosté* správy majetku o jeho rozmnožení. Činí tak ve prospěch obmyšlených. Pojem rozmnožení majetku lze chápat velmi široce. Správce tak bude činit prostřednictvím investic,

---

²³³ Zákon vyžaduje explicitní souhlas obmyšleného s jmenováním a zápisem do evidence svěřenských fondů. Viz § 12 VeřRej.

²³⁴ § 1471 NOZ.

²³⁵ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KOVÁŘ, Ivan, a kol. *Svěřenské fondy – příležitosti a rizika*. C.H. Beck, Praha, 2018, s. 36.

²³⁶ PIHERA, Vlastimil. In: SPÁČIL, Jaroslav, a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Sv. III.*, C. H. Beck 2013, s. 1159.

²³⁷ § 1406 NOZ.

²³⁸ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef. *Občanský zákoník – Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1109.

²³⁹ § 1456 NOZ.

obchodování s majetkem, ale i nákupu nemovitostí, což může aktuální hodnotu majetku v čase snížit, avšak cílem takové transakce musí být rozmnožení majetku. Svěřenský správce bude muset vždy postupovat s péčí řádného hospodáře, jejíž součástí je i odborná péče.

Plná správa je při výkonu správy majetku obchodním instrumentem, který je tržně běžně využíván. Plná správa vyplývá pro svěřenského správce přímo ze zákona, avšak zakladatel se správcem může uzavřít speciální smlouvu o jejím výkonu, nebo stanovit pravidla plné správy do zakladatelského statutu.²⁴⁰

Oproti *prosté* správě svěřenský správce postupuje při správě svěřenského fondu samostatně, bez souhlasu beneficenta. To jej také činí přímo osobně odpovědným za rozhodnutí, která učiní v rámci svého diskrečního oprávnění. Omezení správce při výkonu *plné* správy je možné sjednat ve smlouvě nebo zakladatelském statutu a stanovit, že pro určité typy jednání si správce musí vyžádat souhlas obmyšlených nebo zakladatele. Vzhledem k relativně samostatnému postavení a pravomocím správce by zakladatel měl klást vysoké odborné nároky na výběr svěřenského správce. Správce musí umět vyhodnotit rizika plánované investice a v případě, kdy nejsou jeho odborné znalosti na dostatečné úrovni, měl by si vyžádat odborné posouzení třetí osobou.

V rámci *plné* správy správce postupuje autonomně a může se spravovaným majetkem činit cokoli, co je nutné a užitečné. Právě užitečnost lze chápat ve vztahu k beneficiantovi jako užitečnost z rozmnožení majetku. Svěřenský správce se zapisuje do veřejného seznamu jako vlastník majetku ve svěřenském fondu s poznámkou „svěřenský správce“.²⁴¹

Plná správa svěřenského fondu však neznamena pouze investování a snahu o zhodnocování majetku, ale od správce vyžaduje aktivní přístup i v případě, že majetek ve svěřenském fondu bude ohrožen jakýmkoli jednáním třetích osob. Správa majetku znamená i povinnost jej bránit. Ochranu správce může hledat u soudu, neboť je jistě osobou s právním zájmem na řádném fungování svěřenského fondu. Správce je aktivně legitimován k podání žaloby proti třetím stranám, ale také proti obmyšlenému, pokud by na něj vyvíjel nátlak, jehož obsah je v rozporu se zakladatelským statutem. Správce tedy chrání majetek proti nežádoucím jednáním třetích stran, ale také proti jakémukoli obmyšlenému, který by si nárokoval plnění ze svěřenského fondu, které mu nenáleží. Správce je totiž povinen vykonávat řádnou správu ve prospěch všech obmyšlených a zvýhodnění jednoho na úkor ostatních by bylo v rozporu s touto povinností.

---

²⁴⁰ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, MAREK, Radan, a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 117.

²⁴¹ Bude tomu tak například při zápisu nemovitosti do katastru nemovitostí. Jako vlastník bude uvedena osoba: XY, svěřenský správce. Avšak správce *de iure* pouze drží a spravuje majetek ve svěřenském fondu.

Správce je legitimován také pasivně, což znamená, že on je osobou, na kterou bude mířit žalobní nárok v případě porušení povinností řádné správy, nepředložení účetnictví, souhlasu s transakcí a dalších povinností, kterým je správce vůči obmyšleným povinen. Pasivní žalobní legitimaci vůči správci uplatní i jakákoliv třetí osoba, které vznikne škoda, jejíž původ bude v obsahu svěřenského fondu spravovaným příslušným správcem.

4.4. Daňové dopady bezúplatného nabytí majetku svěřenskými fondy

4.4.1. Zákon o daních z příjmů

V souladu s ustanovením § 21f ZDP se na vyčlenění majetku do svěřenského fondu a zvýšení majetku svěřenského fondu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti hledí jako na vklad do obchodní korporace. Toto zvýšení majetku tedy nepředstavuje pro svěřenský fond žádný zdanitelný příjem. Zakladatel fondu okamžikem vyčlenění majetku do svěřenského fondu ztrácí vlastnické právo k převáděnému majetku.

Od DPPO jsou rovněž osvobozeny bezúplatné příjmy z nabytí nebo odkazu a bezúplatný příjem obmyšleného z majetku, který (i) byl do svěřenského fondu vyčleněn pořízením pro případ smrti anebo (ii) zvýšil majetek svěřenského fondu pořízením pro případ smrti (v tomto případě by byl obmyšleným přímo svěřenský fond). Na svěřenský fond se bude také vztahovat osvobození od DPPO na bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téže osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100.000 Kč u vydlužitele při bezúročném zápůjčce, vypůjčitele při výpůjčce a výprosníka při výprose.

4.4.2. Zákon o dani z přidané hodnoty

Protože ZDPH neobsahuje specifické postupy v případě bezúplatného transferu majetku ve prospěch svěřenského fondu, použijí se na tuto situaci standardní postupy. V případě bezúplatného vyčlenění majetku ve prospěch svěřenského fondu plátcem DPH se podle charakteru vyčleněného majetku může jednat buď o (i) dodání zboží, nebo (ii) poskytnutí služby (za dodání zboží za úplatu se považuje vyčlenění majetku pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností plátce; za poskytnutí služby se považuje uskutečnění služby pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností plátce).

Plátce DPH poskytující bezúplatné plnění bude muset z tohoto bezúplatného plnění odvést DPH na výstupu v případě, pokud si u tohoto bezúplatného plnění uplatnil odpočet DPH na vstupu. Základ daně by se určil jako výše celkových nákladů vynaložených na dodání zboží (resp.

poskytnutí služby) ke dni uskutečnění zdanitelného plnění. Den uskutečnění zdanitelného plnění by se určil v závislosti na charakteru bezúplatného plnění.

4.5. Daňové dopady nakládání s majetkem svěřenských fondů

4.5.1. Zákon o daních z příjmů

Výnosy spojené s nakládáním s majetkem svěřenských fondů podléhají 19% sazbě DPPO. Náklady vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů svěřenského fondu představují v obecné rovině daňově uznatelné náklady. Pro zjištění základu daně svěřenského fondu se bude obecně vycházet z účetnictví. V teoretické rovině si svěřenský fond může uplatnit položky snižující základ daně, případně využít úlevy pro veřejně prospěšné poplatníky.

Pokud bude svěřenský fond investičním fondem, bude jeho základ daně zatížen 5% sazbou DPPO.

Z praktického hlediska bude nutné v případě svěřenského fondu stanovit náklady spojené s bezúplatnými příjmy osvobozenými od DPPO; neboť v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 písm. i) ZDP se za daňově neuznatelné považují náklady týkající se příjmů, které (i) nejsou předmětem daně anebo (ii) jsou od daně osvobozeny.

Svěřenský fond, přestože není vlastníkem majetku v právním smyslu, je považován za odpisovatele a je oprávněn k jeho daňovému odpisování. Novela ZDP č. 267/2014 Sb. změnila retroaktivně ještě pro rok 2014 pravidla daňového odpisování majetku vyčleněného do svěřenského fondu a zvýšení majetku svěřenského fondu smlouvou nebo porúzením pro případ smrti. Dle této novely se na tyto transfery nahlíží obdobně jako na vklady majetku a nikoliv jako na bezúplatné převody majetku, jehož daňové odepisování není povoleno.

Vzhledem k daňové neutralitě vkladů bude svěřenský fond pokračovat v daňovém odpisování převedeného majetku zahájeném původním odpisovatelem ze vstupní ceny, z níž odpisoval původní odpisovatel, a to u hmotného majetku nabytého vyčleněním do svěřenského fondu, pokud byl u fyzické osoby zahrnut v obchodním majetku a u právnické osoby v jejím majetku.

V případě vyčlenění či zvýšení majetku ve svěřenském fondu o hmotný majetek, který před vyčleněním do svěřenského fondu nebyl a nemohl být odpisován u osoby, která tento majetek do fondu vyčleňuje nebo o něj majetek ve fondu zvyšuje, odpisuje svěřenský fond takovýto majetek z hodnoty určené podle § 29 odst. 1 písm. d) ZDP. V případě úplatného nabytí majetku odepisuje svěřenský fond tento majetek z pořizovací ceny.

Ustanovení týkající se hmotného majetku se použijí i pro nehmotný majetek, není-li v ZDP určeno jinak.

4.6. Daňové dopady bezúplatného majetkového prospěchu obmyšlených

4.6.1. Zákon o daních z příjmů

V obecné rovině představuje přijetí bezúplatného majetkového prospěchu obmyšleného zdanitelný příjem, pokud se nejedná o příjem osvobozený od daně.

V případě obmyšlených fyzických osob jsou od DPFO osvobozeny následující typy příjmů: příjem obmyšleného z majetku, který (i) byl do svěrenského fondu vyčleněn pořízením pro případ smrti nebo (ii) zvýšil majetek svěrenského fondu pořízením pro případ smrti.

Výše uvedené osvobození kopíruje základní tezi osvobození příjmů z nabytí dědictví nebo odkazu (ať jsou ve prospěch fyzické či právnické osoby).

Fyzické osoby mohou rovněž realizovat bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu (i) vydlužitele při bezúročné zápůjčce, (ii) vypůjčitele při výpůjčce nebo (iii) výprosníka při výprose, pokud tyto příjmy nejsou příjmy ze závislé činnosti a pokud se jedná o příjmy obmyšleného (a) z jeho majetku, který do svěrenského fondu obmyšlený vyčlenil nebo kterým zvýšil majetek tohoto fondu, nebo (b) z majetku, který byl do svěrenského fondu vyčleněn nebo který zvýšil majetek tohoto fondu určenou blízkou osobou. Celková hodnota osvobozených příjmů z těchto majetkových prospěchů od stejného svěrenského fondu nesmí přesáhnout ve zdaňovacím období částku 100.000 Kč.

V případě obmyšlených – právnických osob – je možné využít následující osvobození od DPPO: bezúplatný příjem obmyšleného z majetku, který byl do svěrenského fondu vyčleněn (i) pořízením pro případ smrti anebo (ii) zvýšil majetek svěrenského fondu pořízením pro případ smrti, anebo bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od stejného svěrenského fondu nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové priznání, částku 100.000 Kč u vydlužitele při bezúročné zápůjčce, vypůjčitele při výpůjčce a výprosníka při výprose.

4.7. Daňové dopady ostatních typů majetkového prospěchu obmyšlených

4.7.1. Zákon o daních z příjmů

V zásadě se jedná o *výplatu zisku ze svěrenského fondu* nebo o *výplatu majetku vyčleněného do svěrenského fondu*.

Výplata zisků českým svěřenským fondem (českým daňovým rezidentem) obmyšleným (fyzickým osobám nebo právnickým osobám, českým daňovým rezidentům) podléhá zdanění dle následujících pravidel: (i) v případě fyzické osoby se jedná o příjem z kapitálového majetku podle § 8 odst. 1 písm. i) ZDP; a (ii) v případě právnické osoby vstupuje do obecného základu daně.

V obou případech je tento příjem zdaňován srážkovou daní ve smyslu § 36 odst. 2 písm. a) ZDP. V souladu s ustanovením § 21c odst. 1 ZDP pro účely daní z příjmů platí, že při plnění ze svěřenského fondu se nejdříve plní ze zisku fondu a až poté z ostatního majetku fondu.

V souladu s ustanovením § 22 odst. 1 písm. g) bod 13 téhož zákona se příjmy ze svěřenského fondu považují za příjem ze zdrojů v České republice. Svěřenským fondům (českým daňovým rezidentům) vzniká povinnost srazit z plnění na zisku ve prospěch českých daňových nerezidentů 15% nebo 35% srážkovou daň v závislosti na daňovém domicilu konkrétního poplatníka. Srážkovou daň srazí a odvádí svěřenský fond.

V obecné rovině představuje přijetí majetku vyčleněného do svěřenského fondu u obmyšleného zdanitelný příjem, pokud se nejedná o příjem osvobozený od daně.

V případě fyzických osob se jedná o příjem podle § 10 ZDP, který zahrnuje rovněž od DPFO neosvobozenou část bezúplatného příjmu. Osvobození tohoto příjmu je vázáno buď (i) na výplatu majetku, který obmyšlený vyčlenil do svěřenského fondu, nebo kterým zvýšil majetek tohoto fondu; nebo (ii) na výplatu majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo který zvýšil majetek tohoto fondu osobou blízkou.

Plnění obmyšlenému z majetku fondu má tak u obmyšleného jiný daňový režim než plnění ze zisku, přestože se na něj aplikuje stejná sazba DPFO ve výši 15 %. V případě právnických osob je toto plnění součástí běžného základu daně podléhající 19% sazbě DPPO.

Závěr

V disertační práci byla komparačně analyzována struktura několika alternativ anglosaského trustu s cílem poukázat na prostor pro novelizaci, který se v jednotlivých národních úpravách otevírá. Předlohou pro evropskou národní novelizaci je trust podle *common law*, který je díky bohaté rozhodovací praxi soudů a dlouhé tradici jednoznačně nejvíce rozvinutým institutem pro správu cizího majetku.

Na příkladu anglosaského trustu můžeme pozorovat propracovaný systém jednotlivých práv a povinností, které náleží všem subjektům trustu, tj. zakladateli, správci i beneficiantovi. Zejména v otázkách správcových práv a povinností vůči trustu doznává anglosaská úprava velkého vývoje v průběhu devatenáctého a dvacátého století. Legální definice trustu není definitivní, stále, byť velmi konzervativně, dochází k pomalému vývoji v reakci na celospolečenskou poptávku po ekonomicky efektivním řešení správy majetku.

Podle *common law* jsou na správce při správě trustu kladeny vysoké odborné a morální nároky. Úprava trustů vychází nejen ze zákona, tj. *common law*, precedenčních rozhodnutí, ale také z principů *equity*, tedy zobecněných principů morálky. Odborné požadavky na správce trustu jsou kladeny především z toho důvodu, že nakládání s majetkem vloženým do trustu může beneficianty zajistit na další období do budoucna nebo, v případě nekvalitní správy, jim zabránit v užívání majetku, který pro ně zakladatel vyčlenil. Takový důsledek může beneficianty uvrhnout do složité životní situace.

Není-li správce dostatečně odborně vzdělaný, může nebo si dokonce musí na pomoc při rozhodování najmout odborníky. Totiž hlavním požadavkem pro výkon správy trustu je tzv. výkon řádné správy. Do výkonu řádné správy lze subsumovat řadu povinností, které správce má. Většina bude spadat pod povinnost péče řádného hospodáře.

Důraz kladený na morálně-volní vlastnosti správce je podstatný z hlediska příležitostí k morálnímu selhání, které může během správy trustu nastat. Příležitostí pro jednání v rozporu s morální integritou správce je v průběhu existence trustu poměrně hodně. Právo beneficianta domáhat se u soudu jakéhokoli zákroku proti správci by mělo být až tím posledním řešením.

Úspěšná existence trustu nezáleží pouze na bezvadné správě správcem, nýbrž vyžaduje aktivní přístup všech zúčastněných osob. I beneficiant má své povinnosti a bdělý přístup k výkonu dohledu zajistí minimalizaci možných škod způsobených správcem.

De lege ferenda by český zákonodárce měl jistě uvažovat o zavedení povinnosti certifikace osob, které mohou svěřenské fondy spravovat, neboť se jedná o otázku vysoké odborné úrovně a trh by měl být regulován. V podmínkách České republiky vznikla řada poradenských struktur,

kteří poskytují poradenství v oblasti svěřenských fondů, avšak kvalita je velice nízká. Budou vznikat majetková poškození zakladatelů a český zákonodárce by na to měl preventivně reagovat.

V práci byly popsány národní úpravy Anglie, Francie, Německa, Lichtenštejnska a České republiky. Na jednotlivých případech bylo možné demonstrovat odlišné přístupy právní kultury *common law* a kontinentálního právního systému.

Pro fakt, že úprava trustů je moderním institutem, který je hojně využíván po celém světě, svědčí zavedení alternativ trustu například v Polsku, Maďarsku nebo Rusku. Všechny zmíněné země mají úpravu svých národních trustů teprve v začátcích, a proto je brzy na hodnocení.

Z prostudovaných materiálů vyplývá, že úprava trustů je známa v právních systémech již od 5. stol. př. n. l., kdy se v Zákoně dvanácti desek objevily první zmínky o principech dědického práva. Pozdější úprava vedla přes instituty legáta a fideikomisu až k dnešnímu trustu.

Podstatný význam v unifikaci trustového práva má Haagská konvence z roku 1985, která hraje důležitou roli v inspiraci a výkladu trustového práva pro státy, kde úprava trustů stále chybí.

Ze všech popsaných národních úprav lze hodnotit německou úpravu Treuhandu jako nejslabší, resp. nejméně předvídatelnou. Německý zákonodárce musel přijmout řadu kompromisů, zejména vůči civilnímu a trestnímu soudnictví v otázce Treuhandů. Německé soudy si ponechávají široký prostor pro interpretaci, a tudíž je jejich rozhodování nepředvídatelné.

Německý Treuhand je z hlediska zákonné úpravy velmi neformální institutem, který se nezapisuje do žádného veřejného rejstříku, což je podstatným rozdílem od francouzské fiducie a českého svěřenského fondu. Naopak lichtenštejnský Treuhänderschaft je možné v prvních 12-ti měsících užívat rovněž bez registrace. V německé úpravě institutu pro správu cizího majetku dojde jistě brzy ke změně. Pokud změnu nevezme německý zákonodárce jako vlastní iniciativu, bude nucen se přizpůsobit evropské politice AML.

Lichtenštejnská úprava Treuhänderschaftu umožňuje účast zahraničních investorů, zejména těch z anglosaských zemí, neboť lichtenštejnská úprava umožňuje používat angličtinu jako úřední jazyk, je při tvorbě zakladatelského statutu velmi benevolentní a při soudním rozhodování jsou připuštěny argumenty *common law* precedentních rozhodnutí.

Fiducie se podobě trustu vzdaluje také poměrně hodně. Výsledkem kompromisu francouzské debaty o podobě inkorporovaného trustu, tedy fiducie, bylo řešení, které se flexibilní správě příliš neblíží. Povinná, obsahově detailní registrace fiducií do národního rejstříku zapříčinila ne příliš velkou oblibu tohoto institutu. Navíc povinná daňová registrace a ručení za daň z majetku vloženého do fiducie zapříčinila ztrátu jakékoli daňové atraktivity.

Naproti tomu úprava českého svěřenského fondu se od roku 2014 významně vyvíjí. Zatímco počáteční návrh z roku 2012 byl spíše akademickým cvičením, praxe v následujících

letech donutila české zákonodárce k přijetí zejména daňových změn, aby se svěřenský fond stal reálně využitelným institutem.

V komparaci s úpravou *common law* lze snadně dojít k závěru, že institut trustu je nekonečně flexibilním nástrojem pro správu majetku po dobu několika generací. Česká úprava svěřenského fondu má před sebou ještě velký kus práce, na jehož konci může být kvalitní institut.

Jedním z problémů české právní úpravy je fakt, že Česká republika nepřistoupila k Haagské konvenci, přičemž signatářské země jasně prokazují, že sdílená zkušenost s trustovým právem významně pomohla při přípravě národních legislativních řešení trustů. Odborná debata ohledně přípravy trustů zcela chyběla.

De lege ferenda lze zcela jistě připustit řadu prvků popsanych v kapitole o anglosaské úpravě. Především diskreční forma trustu, která je v českých podmínkách neznámá, by byla velkým obohacením pro popularitu a zřizování svěřenských fondů. Právě správce, který má široký prostor pro vlastní uvážení při řízení svěřenského fondu, může zapříčinit ještě efektivnější ochranu majetku, nežli je tomu tak v případě standardního typu trustu, tzv. *express trustu*, který platí i v podmínkách úpravy svěřenského fondu.

Česká úprava by se jistě mohla obohatit o další způsoby vzniku svěřenských fondů nežli pouze *inter vivos* a *mortis causa*. *Resulting trust*, *constructive trust* apod. jsou způsoby, jak se svěřenskými fondy pracovat i do budoucna.

Za přelomové rozhodnutí je možno považovat *Saunders v Vautier*, které umožňuje beneficentům, pakliže jednají všichni ve shodě, domáhat se nakládání s majetkem v trustu i přes rozdílné přání zakladatele. Takové pravidlo je nebezpečné a jde dle mého názoru za hranu smyslu a podstaty trustu. Je důsledkem vysoce liberálního výkladu podstaty trustu, tj. že majetek v trustu je spravován ve prospěch beneficentů, tudíž oni sami si mohou rozhodnout, jak se spravovaným majetkem v čase naloží.

Možnost zakladatele měnit v průběhu existence trustu svěřenského správce je faktem, který bude zakladatele často limitovat v úplném odevzdání kontroly nad majetkem ve svěřenském fondu. Konstrukce svěřenského fondu kvůli problematice zvané tzv. *Asset Protection Trust* má smysl ve chvíli, kdy zakladatel může konstatovat, že kontrolu nad majetkem ve svěřenském fondu již nedejří. Toto konstatování bude obtížné ve chvíli, kdy bude nadán právem odvolat svěřenského správce a jmenovat nového, často pro zájmy zakladatele nebo obmyšlených vhodnějšího. Ochrana majetkových práv obmyšleného je často skloňována i v situaci standardního práva na plnění z trustu. Disponuje-li obmyšlený tímto právem, může takové právo být i exekučované. Vhodnějším způsobem by byla diskreční forma svěřenského fondu, ve kterém má obmyšlený pouze právo na legitimní očekávání plnění ze svěřenského fondu a nikoli nárok na takové plnění.

Vyjma popsané komparace poukazující na často esenciální rozdíly mezi národními úpravami trustů, lze tento institut hodnotit jako zásadní kvalitativní posun ve správě cizího majetku. Je to elegantní a funkční způsob, jak provést řízenou mezigenerační výměnu majetku a zajistit tak jeho stabilitu a ochranu.

Ne všichni beneficianti budou spokojeni, ale zakladatel může efektivně bránit možným dědickým sporům ze závěti. Lze říci, že zakladateli se ve svěřenském fondu otevírá možnost, jak rozhodnout o svém celoživotním díle z hlediska majetku. Žádná flexibilnější občanskoprávní struktura neexistuje. Svěřenský fond navíc zajišťuje poměrně komfortní prostor pro stanovení vlastních pravidel pro správu a distribuci majetku v čase, který zakladatel určí sám.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

BEJČEK, Josef, ELIÁŠ, Karel, RABAN, Přemysl aj. *Kurs obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 535 s. ISBN 978-80-7179-781-4.

BONFANTE, Pietro. *Institute římského práva*. 9. vydání. Brno: ČS.A.S. Právník. Knihovna českého akademického spolku "Právník" v Brně, 1932, 745 s.

BROWN, Gordon, SCOTT, Myers. *Administration of Wills, Trusts and Assets*. Delmar: Cengage learning. 2009. ISBN 9780735579965.

BURROWS, Andrew. a kol. *English Private Law*. Third Edition. Oxford University Press, 2013, 1704 s. ISBN 9780199661770.

DAJCZAK, Wojciech, Tomasz GIARO a Franciszek LONGCHAMPS DE BÉRIER. *Právo římské: základy soukromého práva*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2013, 423 s. ISBN 978-80-87382-41-7.

DUFF, Alexander. *Treatise on the Deed of Entail*. Edinburgh: Bell & Bradfute, 2010, 246 s. ISBN 978-1240103645.

FINN, Paul D. *Fiduciary Obligations*. Law Book Company. The Federation Press. Sydney, 1977, 299 s.

FRITZE, Ronald H., ROBISON, William B. *Historical dictionary of late medieval England, 1272 – 1485*. Westport. Greenwood Press, 2002, 658 s. ISBN 0-313-29124-1.

GARTON, Jonathan. *MOFFAT'S TRUST LAW – Text and materials*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015, 1178 s. ISBN 1316381331.

HEYROVSKÝ, Leopold. *Dějiny a systém soukromého práva římského*. 4., opr. vyd. Praha: J. Otto, 1910, 1248 s.

HOLDSWORTH, William. *An Historical Introduction to the Land Law*. New Jersey: The Lawbook Exchange, 2008.

JOHNSTON, David. *The Roman Law of Trusts*. Oxford: Clarendon Press, 1988, 306 s. ISBN 0-19-825216-1.

JOSKOVÁ, Lucie, PĚSNA, Lukáš. *Správa cizího majetku*. Wolters Kluwer, Praha, 2017, 166 s. ISBN 978-80-7552-552-9.

KINCL, Jaromír. *Gaius: učebnice práva ve čtyřech knihách*. Brno: Tisk-Sýkora, 1993, 274 s. ISBN 80-210-0766-4.

KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, 386 s. ISBN 80-7179-031-1.

MALÝ, Karel, a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 4. vydání. Praha: Leges, 2010, 640 s. ISBN 978-80-87212-39-4.

MERIVALE, John Herman. *Reports of cases argued and determined in The High Court of Chancery*. Library of The University of Michigan, Philadelphia, 1825.

NICHOLAS, Barry. *An Introduction to Roman Law*. London: Oxford University Press, 1962, 281 s. ISBN 0-19-876063-9.

PETTIT, H. Phillip. *Equity and the Law of Trusts*. 11th edition. London: Oxford University Press, 2009, 737 s. ISBN-13 978-0199561025.

SANFORD DOUGLAS, Erskine. *History and law of Entails in Scotland*. Edinburgh: Edinburgh printing and publishing company, 2003.

SEEGER, Norbert. *The Trust in Liechtenstein Law*. Vaduz: ArComm Trust Company Establishment. 2015.

SEIPP, David J. *Trust and Fiduciary Duty in the Early Common law*. Boston University Law Review, svazek 91.

SKŘEJPEK, Michal. *Texty ke studiu římského práva*. Praha: Orac, 2001, 279 s. ISBN 80-86199-32-0.

SOLOMON, Lewis D. *Asset Protection Strategies*. Chicago: CCH a Wolters Kluwer business. 2009, 933 s. ISBN 978-0808092117.

SPÁČIL, Jiří. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 - 1474)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1260 s. ISBN 978-80-7400-499-5.

STARK, Shelley A. *Hidden Treuhand: How Corporations and Individuals Hide Assets and Money*. Boca raton, Florida: Universal-Publishers, 2009, 298 s. ISBN 978-1599429298.

STEINER, Eva. *French law: a comparative approach*. Oxford: Oxford University Press, 2010, 418 s. ISBN 978-0-19-923237-6.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KOVÁŘ, Ivan a kol. *Svěřenské fondy – příležitosti a rizika*. C.H. Beck, Praha, 2018, 136 s. ISBN 978-80-7400-726-2.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, MAREK, Radan, a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 568 s. ISBN 978-80-7400-548-0.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef. *Občanský zákoník – Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1328 s. ISBN 978-80-7478-547-4.

TICHÝ, Luboš. *Svěřenský fond a Trust – Jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Centrum právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Univerzita Karlova, Praha, 2017, 259 s. ISBN 978-80-8797-555-8.

TICHÝ, Luboš, RONOVSKÁ, Kateřina, KOCÍ, Miloš. *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Cambridge Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

THOMAS, Geraint, HUDSON, Alastair. *The Law of Trusts*. Oxford University Press, 2005, 2098 s. ISBN 0198298943.

VIRGO, Graham. *The principles of Equity & Trusts*. Oxford: Oxford University Press, 2012, 784 s. ISBN 9780191763694.

WESTERMANN, Harm Peter, GURSKY, Karl-Heinz, Eickmann, Dieter. *Sachenrecht*. Ulm: Verlag C. F. Müller, 8. vyd., 2011, 1079 s. ISBN 978-3-8114-7810-7.

2. Seznam odborných článků

BĚLOHLÁVEK, Alexander. *Co je to „Treuhand“?*. Právní rádce: ECONOMIA, a.s. 1993, roč. 2, č. 2. ISSN 1210-4817.

HOUFEK, Ivan. *Trusty v rekodifikaci soukromého práva*. Bulletin advokacie. 2013, č. 6, roč. 23, s. 70.

LIŠKUTÍN, Tomáš. *Svěřenský fond v novém občanském zákoníku* [online]. 2010. cit. 26. 11. 2020. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-v-novem-obcanskem-zakoniku84181.html>.

3. Seznam použitých internetových zdrojů

BERNARD, Thierry. *The Fiducie: the Concept of the „Trust“ is finally Incorporated into French Law*. [online]. In: Bulletin International Legal News. Roč. 10, č. 1. 2007. [online] 2010. cit. 21. 5. 2020. Dostupné z: http://www.imakenews.com/iln/e_article000867025.cfm.

Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) [online]. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/>.

Civil Procedure Rules [online]. Dostupné z: <http://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules>.

Code Civil [online]. Dostupné z:

<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000006118476/2020-10-19/>.

DOUGLAS, James. *Trusts and their equivalents in civil law systems: why did the french introduce the Fiducie into the civil code in 2007? What might its effects be?*. [online] The WA Lecture. 2012. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/QUTLawRw/2013/2.pdf>.

Důvodová zpráva k zák. č. 89/2012 Sb., s. 353. [online]. cit. 26. 8. 2020. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

FORTI, Valerio. *Comparing american trust and french fiducie*. [online] The Columbia Journal of European law. 2011. cit. 21. 3. 2020. Dostupné z: www.scribd.com/document/223047593/Comparing-American-Trust-With-French-Fiducie.

Haagská konvence o právu uplatnitelném na trusty a jejich uznávání (1985). Dostupné z: www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59.

La fiducie: a form of French trust. [online] La Revue.com. cit. 20. 3. 2020. Dostupné z: https://larevue.squirepattonboggs.com/la-fiducie-a-form-of-french-trust_a1803.html.

Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein 2016 [online]. cit. 2. 1. 2021. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?menu=-1&reset=1>.

Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein 2020 [online]. cit. 20. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?menu=-1&reset=1>.

Law of Property Act 1925 [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo5/15-16/20/contents>.

MUSIL, Petr. *Čtvrtstoletí sjednoceného Německa: rozdíly přetrvávají.* [online] 2015. cit. 25. 1. 2021. Dostupné z: <http://ekonomicky-denik.cz/ctvrtstoletí-sjednoceneho-nemecka-rozdily-pretrvavaji/>.

Personen- und Gesellschaftsrecht [online]. Dostupné z: www.gesetze.li/konso/1926.004.

Personen- und Gesellschaftsrecht 2021 [online]. cit. 2. 1. 2021. Dostupné z: <http://www.rwi.uzh.ch/oe/stiftungsrecht/dokumentation/Gesetzesmaterialien/pdfllvrdrd05426PGR.pdf>.

SCHURR, A. Francesco. *Lichtenstein's trust transplant.* [online] step.org, 2014. cit. 20. 3. 2021. Dostupné z : <http://www.step.org/liechtenstein%E2%80%99s-trust-transplant>.

STEEN, Peter. *Royal Court Rules on Trustee's Right to Indemnity Costs.* [online] 2007. cit. 10. 01. 2020. Dostupné z: www.internationallawoffice.com/Newsletters/Offshore-Services/Jersey/Mourant-du-Feu-Jeune/Royal-Court-Rules-on-Trustees-Right-to-Indemnity-Costs.

The National Archives. *The statute of Westminster the second (De Donis Conditionalibus) 1285.* [online] 2020. cit. 26. 10. 2020. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/primary+secondary?title=De%20Donis%20Conditionalibus>.

The Trustee Investment Act 1961 [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/9-10/62/contents>.

Trustee Act 2000 [online]. Dostupné z: *Bentley v Craven* (1853). 18 Beav 75 Dostupné z: <https://www.legallife2020.com/2020/06/bentley-vs-craven-1853.html>.<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/29/contents>.

Trusts of Land Act 1996. [online]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/47/contents>.

9 Civil Code of Québec. Éditeur officiel du Québec. [online]. 2021. cit. 30. 1. 2021.

Dostupné z:

http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/CCQ_1991/CCQ1991_A.html.

4. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (*Anti-money laundering*).

5. Seznam použité judikatury

Dyer v Dyer (1788) 2 Cox Eq Cas 92. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff86060d03e7f57ebeeef>.

Morice v Bishop of Durnham (1805) EWHC Ch J80. Dostupné z:

<https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/1805/J80.html>.

Balls v Strutt (1841) 1 Hare 146. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/balls-v-strutt-1841/>.

Saunders v Vautier (1841) 4 Beav 115. Dostupné z:

<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100433893>.

Harrison v Randall (1852) 9 Hare 387, 467. Dostupné z:

<https://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/record?catid=-3008424&catln=7>.

Bentley v Craven (1853) 18 Beav 75. Dostupné z:

<https://www.legallife2020.com/2020/06/bentley-vs-craven-1853.html>.

Smith v Bolden (1863). Dostupné z: https://www.govinfo.gov/app/details/USCOURTS-alnd-5_10-cv-00432/USCOURTS-alnd-5_10-cv-00432-0.

Lumsden v Buchanan (1865) UKHL 4_Macqueen_950. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8dd60d03e7f57eceb3d>.

Macnamara v Carey (1867) IR 1 Eq 9.

Scott v Milne and Other (1880) SLR 18_72_1. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff81360d03e7f57eb97f3>.

Fraser v Murdoch (1881) UKHL 740. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8de60d03e7f57ecea0>.

Paul v Paul (1882) 20 Ch D 742. Dostupné z:

<https://www.inbrief.co.uk/estate-law/enforcing-a-trust/>.

Speight v Gaunt (1883) 9 App Cas 1. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8c860d03e7f57ecd59c>.

Wilson v Turner (1883). Dostupné z: <https://casetext.com/case/wilson-v-turner-9>.

Knox v Mackinnon (1886) SLR 24_355. Dostupné z:

<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff81960d03e7f57eba06b>.

Earl of Radnor's Will Trust (1890). Dostupné z:

<https://archive.sclqld.org.au/qjudgment/2000/QSC00-170.pdf>.

Re Beddoe (1893) 1 Ch 547. Dostupné z:

<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095455106>.

Bray v Ford (1896) AC 44. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/property-trusts/property-fiduciary-capacity.php>.

Re Chapman (1897). Dostupné z: <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/166/661.html>.

Re Buckton (1907) 2 Ch 406. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/re-buckton-buckton-v-buckton-chd-1907/>.

Governors of St Thomas's Hospital v Richardson (1910) 1 KB 271.

Nissen v Grunden (1912) VLR 97. Dostupné z: <https://victorianreports.com.au/judgment/1911-VLR-97>.

Klug v Klug (1918) 2 CH 67. Dostupné z: <https://legalcasenotes.com/p/klug-v-klug-1918.html>.

O'Rourke v Darbishire (1920) UKHL 730. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8de60d03e7f57ecec1d>.

Re Boulton's Settlement trust (1928). In: *The Equitable Separate Estate and Restraints on Anticipation: Its Modern Significance*. University of Miami Law Review [online]. 1956. Dostupné z: <https://repository.law.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3646&context=umlr>.

Butt v Kelson (1952) Ch. 197. Dostupné z: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/D-000-5471?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/D-000-5471?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)).

Dundee General Hospitals Committee of Management v Walker (1952) UKHL 1. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8da60d03e7f57ece7f4>.

Hawkesley v May (1956) 1 QB 304. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/hawkesley-v-may-1956/>.

Jones v Challenger (1961) 1 QB 176. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/jones-v-challenger-ca-1960/>.

De Vigier v Inland Revenue Commissioners (1964) 1 WLR 1073. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938ce760d03e601f972560>.

Selangor United Rubber Estates v Cradock (1968) 1 WLR 1555. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/selangor-united-rubber-estates-ltd-v-cradock-no-3-chd-1968/>.

McPhail v Douulton (1971) AC 424. Dostupné z: <https://lawcasesummaries.com/knowledge-base/mcphail-v-doulton-1971-ac-424/>.

American Cyanamid v Ethicon Ltd (1975) AC 396. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff8c960d03e7f57ecd6bc>.

Paul v Constance (1977) 1 WLR 527. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938b3e60d03e5f6b82ba67>.

Octavo Investments Pty Ltd v Knight (1979) 144 CLR 360. Dostupné z: <https://www.fedcourt.gov.au/digital-law-library/judges-speeches/chief-justice-allsop/allsop-cj-20190926>.

Paton v British Pregnancy Advisory Service Trustees (1979) QB 276. Dostupné z: <https://app.justis.com/case/paton-v-british-pregnancy-advisory-service-trustees/overview/c4ytm2qdm2Wca>.

Carver v Duncan (1985) 2 WLR 1010. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a938ce660d03e601f972092>.

Cowan v Scargill (1985) CH. 270. Dostupné z: https://www.digestiblenotes.com/law/trusts_cases/trustee_powers.php.

Hayim v Citibank NA (1987) AC 730. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/hayim-v-citibank-na-pc-1987/>.

Lloyds Bank Plc v Duker and Others (1987) 3 All ER 193. Dostupné z: <https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/capital-gains-manual/cg37561>.

Movitex Ltd v Bulfield (1988) BCLC 104. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/movitex-v-bulfield-chd-1988/>.

Smith v Croft (1988) Ch 114. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/smith-v-croft-no-2-1988/>.

Mettoy Pension Trustees v Evans (1990) 1 WLR 1587. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/mettoy-pension-trustees-v-evans-chd-1990/>.

Marley v Mutual Security Merchant Bank and Trust Co Ltd (1991) 3 All ER 198. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/marley-v-mutual-security-merchant-bank-pc-1991/>.

Custom Credit Corp Ltd. v Ravi Nominees Pty Ltd (1992) 8 WAR 42. Dostupné z: <http://www.proctors.com.au/legaldb.nsf/21274c44beb97ee3fc8256440001ba1bd/73e70335ba57d14048257796000ac538!OpenDocument>.

Harries v Church Commissioners for England (1992) 1 WLR 1241. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/harries-and-others-v-church-commissioners-for-england-and-another-chd-25-oct-1991/>.

Polly Peck International Plc v Nadir (No 2) (1992) 4 All E.R. 769. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87860d03e7f57ec106c>.

Nestle v National Westminster Bank (1993) 1 WLR 1260. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87a60d03e7f57ec117a>.

Alsop Wilkinson v Neary (1994) Ch. 2692. Dostupné z: <https://www.fladgate.com/2012/07/costs-in-trust-litigation-a-recent-development/>.

Nestlé v National Westminster Bank plc (1994) 1 All ER 118. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff87a60d03e7f57ec117a>.

Jaggard v Sawyer (1995) 1 WLR 269. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff7b160d03e7f57eb147d>.

Midland Bank Trust Co Ltd. v Federated Pension Services (1995) JLR 352. Dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/in/5779fcafe561096c93131ba9>.

Re Goldcorp Exchange Ltd (1995) AC 74.

Royal Brunei Airlines v Tan (1995) 2 AC 378. Dostupné z: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/1995/4.html>.

Target Holdings v Redferns (1995) UKHL 10. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/target-holdings-ltd-v-redferns-a-firm-and-another-hl-21-jul-1995/>.

Foster v Spencer (1996) 2 All E.R. 672. Dostupné z: <https://simplestudying.com/foster-v-spencer-1996-2-all-er-672/>.

Westdeutsche Landesbank v Islington (1996) AC 669. Dostupné z:
<https://www.casemine.com/judgement/uk/5b46f1f82c94e0775e7ef30e>.

Armitage v Nurse (1997) EWCA Civ 1279. Dostupné z: <https://swarb.co.uk/armitage-v-nurse-etc-ca-19-mar-1997/>.

Re Philips New Zealand Ltd (1997) 1 NZLR 93.

Breadner v Granville-Grossman (2001) EWHC CH 224. Dostupné z:
https://www.legal500.com/law-journals/cases_referred/breadner-v-granville-grossman-2000-ewhc-ch-224-2000-wtlr-829/.

Public Trustee v Cooper (2001) WTLR 901. Dostupné z:
https://www.lawjournals.co.uk/cases_referred/public-trustee-v-cooper-2001-wtlr-901/.

Stuart-Hutcheson v Spread Trustee Co Ltd (2002) 5 ITELR 140. Dostupné z:
www.jerseylaw.je/publications/jglr/Pages/JLR1110_Robilliard.aspx.

Sieff v Fox (2005) 1 WLR 3811. Dostupné z:
<https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff75860d03e7f57eab8d8>.

Kain v Hutton (2007) NZCA 199. Dostupné z:
<http://www.nzlii.org/nz/cases/NZCA/2007/199.html>.

Landau v Anburn Trustees Ltd. (2007) JLR 250.

Eclairs Group Ltd v JKX Oil & Gas plc (2015) UKSC 71. Dostupné z:
<https://law.bloomsburyprofessional.com/blog/directors-duties-scope-of-the-proper-purpose-doctrine>.

6. Kvalifikační práce

HOLLMANN, Jakub. *Správa cizího majetku – Fiduciary*. Rigorózní práce. 2016, Právnická fakulta, Praha.

Svěřenské fondy v komparativních souvislostech

Abstrakt

Autor se v disertační práci zabývá historickým kontextem vývoje institutu trustu a jeho následnou komparací mezi Anglií, Lichtenštejnskem, Francií, Německem a Českou republikou. Cílem této práce je seznámit čtenáře s možnostmi, které institut trustu podle *common law* přináší, neboť zakotvení svěřenského fondu podle quebeckého občanského zákoníku se v české právní úpravě ukazuje jako nedostatečné. Tato práce poukazuje na rozdílný vývoj mezi tradiční právní doktrínou *common law* a kontinentální právní vědou. Rozdíly v národních úpravách jsou značné, avšak pravdou je, že si trust získal velkou popularitu napříč národními jurisdikcemi, neboť se jedná o nejflexibilnější formu správy majetku.

Podobně jako se v průběhu času inspiroval quebecký trust úpravou trustu dle *common law*, měl by i český zákonodárce přistoupit k novelizaci jednotlivých ustanovení svěřenského fondu tak, aby jeho využitelnost byla co nejširší.

Odlišná cesta oproti tradičnímu *common law* se ukázala v Německu, kde vznikl Treuhand, u kterého německá právní úprava ponechala široký prostor pro uvážení soudu a kodifikovaná část je minoritní, obdobně tomu je i v případě francouzské fiducie.

Velké rozdíly národních úprav trustů či trust-like institutů nutně vedou k zamyšlení, zdali není namístě provést určitá legislativní vylepšení. Právě komparace a poznání nejefektivnějších a nejflexibilnějších metod nám umožňuje správně a kvalifikovaně rozhodnout o dalším vývoji tak strategického institutu, jakým svěřenský fond pro správu majetku je. Česká republika takové poznání a odbornou debatu potřebuje, proto je cílem této práce na některé oblasti možné úpravy poukázat a seznámit čtenáře s možným řešením.

Část české úpravy svěřenského fondu zahrnuje i exkurz do daňové problematiky, která je stěžejní pro rozhodnutí zakladatelů, zda svěřenský fond založit a prostřednictvím něj podnikat, či nikoli. Je to cesta nejen praktická, ale i racionální pro případ nutnosti uspořádání vlastního majetku. Na příkladu anglosaského trustu je poukázáno na řadu výzev *de lege ferenda*, které svěřenský fond teprve čekají.

Klíčová slova: Svěřenský fond, správa majetku, zakladatel, správce, obmyšlený

Fiduciary in comparative context

Abstract

In this doctor thesis, the author is focused on explaining the historical context of the trust institute development, followed by comparison between jurisdiction in England, Lichtenstein, France, Germany and the Czech Republic. The author also points out differences between traditional common law and continental law systems. Even though the differences between local systems are quite significant, the trust system is gaining popularity across the countries for its flexibility of asset management.

Just as the Quebec trust was inspired over time by the adjustment of the trust according to *common law*, the Czech legislator should proceed to amend the individual provisions of the trust fund so that its usability is as wide as possible.

A different way from traditional common law has emerged in Germany, where Treuhand was created with German law leaving a wide margin of discretion and the codified part is a minority, as is the case with the French fiduciary.

The great differences between the national regulations of trusts or trust-like institutes necessarily lead to the question of whether it is not appropriate to make certain legislative improvements. It is the comparison and knowledge of the most effective and flexible methods that allows us to make a correct and qualified decision on the further development of such a strategic institute as the trust fund for asset management. The Czech Republic needs such knowledge and professional debate, so the aim of this work is to point out some areas of possible adjustments and acquaint the reader with a possible solution.

The part focused on Czech trust system analyses the taxation impacts as a crucial elements for business founders' decision making whether to establish and use this system or not. To settle a trust is not just a practical solution but also a rational way of organizing founder's property. Through an example of Anglo-Saxon trust, the author also points out number of *de lege ferenda* challenges, that Czech trusts will have to face in the future.

Klíčová slova: Trust, Fiduciary, Settlor, Trustee, Beneficiary

Seznam příloh

1. Zakladatelský statut svěřenského fondu za soukromým účelem s protektorem
2. Zakladatelský statut svěřenského fondu s veřejným účelem
3. Zakladatelský statut svěřenského fondu zřízený pro případ smrti
4. Smlouva o správě svěřenského fondu
5. Smlouva s odborným protektorem
6. Smlouva s rodinným protektorem
7. Wish list

Příloha č. 1: Zakladatelský statut svěřenského fondu za soukromým účelem s protektorem

STATUT SVĚŘENSKÉHO FONDU

I.

SVĚŘENSKÝ FOND

1. Já, _____, nar. _____, trvale bytem _____ (dále jen „zakladatel“), zřizuji v souladu s § 1448 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), svěřenský fond s názvem: _____, svěřenský fond (dále jen „svěřenský fond“).
2. Svěřenský fond se zřizuje za soukromým účelem, zejména za účelem držení a správy majetku ve svěřenském fondu a dále za účelem výplaty výnosů a poskytování dalších plnění ze svěřenského fondu ve prospěch obmyšlených.
3. Svěřenský fond se zřizuje na dobu neurčitou.

II.

MAJETEK SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku zakladatele v podobě _____.
2. Zakladatel prohlašuje, že je výlučným vlastníkem výše uvedeného majetku a dále že je oprávněn s ním volně nakládat.
3. Zakladatel i kterákoli třetí osoba je oprávněna zvýšit majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti. Tato osoba se nestává zakladatelem svěřenského fondu. Majetek takto nabytý podléhá správě svěřenského fondu.

III.

SPRÁVA SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond má dva svěřenské správce.
2. Prvními svěřenskými správci jsou:
  - zakladatel;
  - _____, nar. _____, trvale bytem _____.

3. Svěřenský správce své pověření ke správě svěřenského fondu přijímá podpisem smlouvy o správě svěřenského fondu.
4. Svěřenské správce jmenuje a odvolává zakladatel.
5. V případě úmrtí nebo ztráty či omezení svéprávnosti zakladatele jmenují a odvolávají svěřenského správce obmyšlení. Je-li obmyšlených více, je svěřenský správce jmenován nebo odvolán v případě, že se na tom obmyšlení jednomyslně shodnou. Nedohodnou-li se obmyšlení, obrátí se bez zbytečného odkladu písemně na protektora s žádostí o předložení stanoviska.
6. Svěřenským správcům náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu. Svěřenští správci právně jednají ve všech věcech společně.
7. Svěřenští správci přijímají rozhodnutí týkající se záležitostí svěřenského fondu jednomyslně. Nedohodnou-li se svěřenští správci, obrátí se bez zbytečného odkladu písemně na protektora s žádostí o předložení stanoviska.
8. Svěřenský správce vykonává svou funkci za pravidelnou měsíční úplatu sjednanou ve smlouvě o správě svěřenského fondu.

IV.

DOHLED NAD SPRÁVOU SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Dohled nad správou svěřenského fondu vykonává zakladatel, obmyšlení a protektor.
2. Osoby vykonávající dohled jsou oprávněny požadovat po svěřenském správci předložení dokladů svěřenského fondu, vyúčtování, zpráv o činnosti svěřenského správce, jakož i veškerých dalších listin a podkladů souvisejících se správou svěřenského fondu.
3. Zakladatel, obmyšlený, protektor i jiná osoba, která na tom má právní zájem, může soudu navrhnout, aby svěřenskému správci určité jednání uložil nebo zakázal, anebo aby svěřenského správce odvolal nebo jmenoval nového. Tyto osoby se také mohou dovolat neplatnosti právního jednání, kterým správce poškozuje svěřenský fond nebo právo obmyšleného; nabyla-li však třetí osoba právo v dobré víře, nesmí to vést k její újmě.

V.

PROTEKTOR

1. Svěřenský fond má jednoho protektora.

2. Prvním protektorem zakladatel jmenuje _____, nar. _____, trvale bytem_____.
3. Protektora jmenují a odvolávají obmyšlení svěřenského fondu.
4. Protektor nemůže být zároveň svěřenským správcem nebo obmyšleným svěřenského fondu.
5. Jmenovat protektorem lze fyzickou osobu, která:
  - a) je plně svéprávná;
  - b) má ukončené vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání z oboru ekonomie, management, obchod nebo právo;
  - c) nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslně spáchaný trestný čin proti majetku;
  - d) nebylo rozhodnuto o jejím úpadku ani nařízena exekuce na její majetek.
6. Ztratí-li protektor způsobilost být protektorem podle odstavce 5. tohoto článku či je-li odvolán nebo vzdá-li se výkonu této funkce, je nový protektor jmenován bez zbytečného odkladu.
7. Protektor vykonává svou funkci na základě smlouvy o výkonu funkce protektora.
8. Protektor vykonává svou funkci za pravidelnou měsíční úplatu sjednanou ve smlouvě o výkonu funkce protektora.

VI. OBMYŠLENÝ

1. Obmyšlenými ze svěřenského fondu zakladatel jmenuje:
_____, nar. _____, trvale bytem _____;
_____, nar. _____, trvale bytem _____.
2. Obmyšleným je zakladatelem přiznáno právo na plnění ze svěřenského fondu ve formě:
  - a) finančního plnění;
  - b) převodu movité věci;
  - c) bezplatného užívání nemovité věci;
  - d) _____.
3. Svěřenský správce je oprávněn poskytovat ze svěřenského fondu plnění pouze obmyšlenému, který splní následující podmínky:

- a) nebylo rozhodnuto o jeho úpadku ani nařízena exekuce na jeho majetek;
- b) nebyl odsouzen pro úmyslný trestný čin.

VII.

ZMĚNY SVĚŘENSKÉHO FONDU

- 1. Zakladatel je oprávněn měnit nebo doplňovat statut svěřenského fondu, a to formou veřejné listiny. Účel svěřenského fondu změnit nelze.
- 2. Zakladatel bez zbytečného odkladu oznámí každou změnu nebo doplnění statutu svěřenskému správci a protektorovi.

VIII.

VZNIK A ZÁNİK SVĚŘENSKÉHO FONDU

- 1. Svěřenský fond vzniká dnem zápisu do evidence svěřenských fondů.
- 2. Správa svěřenského fondu končí, pokud se všichni obmyšlení vzdají svého práva na plnění ze svěřenského fondu.
- 3. Při zániku správy svěřenského fondu vydá svěřenský správce majetek ve svěřenském fondu obmyšleným, a pokud není žádný z obmyšlených, zakladateli svěřenského fondu; není-li žádný z nich, připadá majetek do vlastnictví státu. Vydáním majetku svěřenský fond zanikne.
- 4. Svěřenský správce podá návrh na výmaz svěřenského fondu z evidence svěřenských fondů do třiceti dnů od zániku svěřenského fondu.

IX.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- 1. Statut svěřenského fondu se vyhotovuje ve formě veřejné listiny.
- 2. Svěřenský fond se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
- 3. K rozhodování sporů souvisejících se svěřenským fondem jsou příslušné soudy České republiky.

Příloha č. 2: Zakladatelský statut svěřenského fondu s veřejným účelem

STATUT SVĚŘENSKÉHO FONDU

I.

SVĚŘENSKÝ FOND

1. Já, _____, nar. _____, trvale bytem _____ (dále jen „zakladatel“), zřizuji v souladu s § 1448 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), svěřenský fond s názvem: _____, svěřenský fond (dále jen „svěřenský fond“).
2. Svěřenský fond se zřizuje za veřejně prospěšným účelem, kterým je zejména:
  - a) zajištění trvalé existence sbírky výtvarného umění, její správa, jakož i její zpřístupnění veřejnosti;
  - b) provozování galerie a šíření veřejného povědomí o českém výtvarném umění;
  - c) pořádání přednášek a dalších společenských či kulturních aktivit odpovídajících účelu svěřenského fondu, spolupráce s odborníky, veřejnými institucemi i soukromými společnostmi;
  - d) podpora studijních a badatelských aktivit v oblasti výtvarného umění.
3. Svěřenský fond se zřizuje na dobu 50 let ode dne svého vzniku.

II.

MAJETEK SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku zakladatele v podobě _____.
2. Zakladatel prohlašuje, že je výlučným vlastníkem výše uvedeného majetku a dále že je oprávněn s ním volně nakládat.
3. Zakladatel i kterákoli třetí osoba je oprávněna zvýšit majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti. Tato osoba se nestává zakladatelem svěřenského fondu. Majetek takto nabytý podléhá správě svěřenského fondu.

III.

SPRÁVA SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond má jednoho svěřenského správce.

2. Zakladatel jmenuje prvním svěřenským správcem _____, nar. _____, trvale bytem _____.
3. Svěřenský správce své pověření ke správě svěřenského fondu přijímá podpisem smlouvy o správě svěřenského fondu.
4. Svěřenskému správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu. Svěřenský správce jedná ve všech věcech samostatně, a to za podmínek stanovených zakladatelskými dokumenty a smlouvou o správě svěřenského fondu.
5. Svěřenským správcem může být každý svéprávný člověk, který splňuje následující podmínky:
  - a) má ukončené vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání z oboru uměleckého, umělecko-průmyslového, manažerského, obchodního nebo právního;
  - b) nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslně spáchaný trestný čin proti majetku;
  - c) nebylo rozhodnuto o jeho úpadku ani nařízena exekuce na jeho majetek.
6. Svěřenského správce jmenuje a odvolává zakladatel. V případě úmrtí nebo ztráty či omezení svéprávnosti zakladatele jmenuje dalšího svěřenského správce soud.
7. Svěřenský správce plní své povinnosti osobně. Na jinou osobu může svěřenský správce převést svou působnost nebo se dát zastoupit jen při jednotlivém právním jednání. Svěřenský správce je povinen takovou osobu pečlivě vybrat a dát jí dostatečné pokyny. Za výběr vhodné osoby, její poučení, udělení dostatečných pokynů, jakož i za jednání, která tato osoba jménem svěřenského správce činí, nese odpovědnost svěřenský správce.
8. K zániku funkce svěřenského správce dochází odstoupením, odvoláním, ztrátou svéprávnosti, popř. přestane-li svěřenský správce splňovat některou z podmínek uvedených v hlavě III. odst. 5 tohoto statutu.

IV.

OBMYŠLENÉ OSOBY

1. Svěřenský správce je oprávněn jmenovat a odvolávat osoby obmyšlené. Rozhodnutí o jmenování nebo odvolání obmyšlené osoby musí být učiněno v písemné formě.
2. Svěřenský správce je rovněž oprávněn určit obmyšlenému plnění ze svěřenského fondu, které může mít formu:
  - a) poskytnutí finančních prostředků;

- b) poskytnutí konkrétních věcí;
  - c) přenechání konkrétních věcí k bezplatnému užívání;
  - d) jakoukoli jinou formu, kterou svěřenský správce v konkrétním případě shledá vhodnou či účelnou a která je v souladu s účelem svěřenského fondu.
3. Svěřenský správce je oprávněn poskytovat plnění ze svěřenského fondu pouze obmyšlenému, který splňuje následující podmínky:
- a) vykonává uměleckou, umělecko-průmyslovou, badatelskou, společenskou nebo jinou kulturní činnost, která odpovídá účelu tohoto statutu;
  - b) nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslně spáchaný trestný čin proti majetku;
  - c) nebylo rozhodnuto o jeho úpadku ani nařízena exekuce na jeho majetek.

V.

ZMĚNY SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Zakladatel je oprávněn měnit nebo doplňovat statut svěřenského fondu, a to formou veřejné listiny. Účel svěřenského fondu změnit nelze. Zakladatel bez zbytečného odkladu oznámí každou změnu nebo doplnění statutu svěřenskému správci.
2. Pokud se dosažení účelu svěřenského fondu stane nemožné nebo obtížně dosažitelné, rozhodne soud o nahrazení původního účelu účelem podobným. Lze-li účelu svěřenského fondu ve shodě s původním úmyslem zakladatele dosáhnout nebo lépe prospět změnou statutu svěřenského fondu, soud statut upraví. Před rozhodnutími vymezenými v tomto odstavci si soud vyžádá stanovisko zakladatele nebo jeho právního nástupce, svěřenského správce, obmyšleného a osob, které nad svěřenským fondem vykonávají dohled, pokud nejsou navrhovateli.

VI.

VZNIK A ZÁNİK SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond vzniká dnem zápisu do evidence svěřenských fondů.
2. Svěřenský fond zaniká uplynutím doby uvedené v článku I. odstavci 3. tohoto statutu. v takovém případě je svěřenský správce oprávněn rozhodnout, že majetek svěřenského fondu bude převeden do jiného svěřenského fondu nebo do vlastnictví právnické osoby sledující

dosažení účelu, který je co možná nejbližší původnímu účelu svěřenského fondu. Převodem majetku svěřenského fondu zanikne.

3. Zanikne-li správa svěřenského fondu proto, že účel svěřenského fondu nelze naplnit, soud na návrh svěřenského správce rozhodne, že majetek bude převeden do jiného svěřenského fondu nebo do vlastnictví právnické osoby sledující dosažení účelu, který je co možná nejbližší původnímu účelu svěřenského fondu. Před vydáním rozhodnutí si soud vyžádá stanovisko toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled.
4. Svěřenský správce podá návrh na výmaz svěřenského fondu z evidence svěřenských fondů do třiceti dnů od zániku svěřenského fondu.

VII.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Statut svěřenského fondu se vyhotovuje ve formě veřejné listiny.
2. Svěřenský fond se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
3. K rozhodování sporů souvisejících se svěřenským fondem jsou příslušné soudy České republiky.

Příloha č. 3: Zakladatelský statut svěřenského fondu zřízený pro případ smrti

STATUT SVĚŘENSKÉHO FONDU

I.

SVĚŘENSKÝ FOND

1. Já, _____, nar. _____, trvale bytem _____ (dále jen „zakladatel“), zřizuji v souladu s § 1448 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), svěřenský fond pro případ smrti s názvem: _____, svěřenský fond (dále jen „svěřenský fond“).
2. Svěřenský fond slouží soukromému účelu, zejména k zaopatření obmyšlených osob po smrti zakladatele.
3. Svěřenský fond se zřizuje na dobu neurčitou.

II.

MAJETEK SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku zakladatele v podobě _____.
2. Zakladatel prohlašuje, že je výlučným vlastníkem výše uvedeného majetku a dále že je oprávněn s ním volně nakládat.

III.

SVĚŘENSKÝ SPRÁVCE

1. Svěřenský fond má jednoho svěřenského správce.
2. Zakladatel svěřenským správcem jmenuje _____, nar. _____, trvale bytem _____.
3. Svěřenský správce své pověření ke správě svěřenského fondu přijímá podpisem smlouvy o správě svěřenského fondu.
4. Svěřenskému správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu. Svěřenský správce jedná ve všech věcech samostatně.
5. Svěřenský správce plní své povinnosti osobně. Na jinou osobu může svěřenský správce převést svou působnost nebo se dát zastoupit jen při jednotlivém právním jednání. Svěřenský

správce je povinen takovou osobu pečlivě vybrat a dát jí dostatečné pokyny. Za výběr vhodné osoby, její poučení, udělení dostatečných pokynů, jakož i za jednání, která tato osoba jménem svěřenského správce činí, nese odpovědnost svěřenský správce.

6. Zakladatel je po dobu svého života oprávněn jmenovat a odvolávat svěřenského správce.
7. Po smrti zakladatele jmenují a odvolávají svěřenského správce obmyšlení. Je-li obmyšlených více, je svěřenský správce jmenován nebo odvolán v případě, že se na tom obmyšlení jednomyslně shodnou.

IV. OBMYŠLENÉ OSOBY

1. Osobami obmyšlenými zakladatel jmenuje:
  - a) _____, nar. _____, trvale bytem _____;
  - b) _____, nar. _____, trvale bytem _____;
  - c) _____, nar. _____, trvale bytem _____.
2. Obmyšleným osobám je zakladatelem přiznáno právo na plnění ze svěřenského fondu, a to v následující podobě:
  - a) na osobu uvedenou v článku IV. odstavec 1. písmeno a) svěřenský správce převede _____;
  - b) na osobu uvedenou v článku IV. odstavec 1. písmeno b) svěřenský správce převede _____;
  - c) osobě uvedené v článku IV. odstavec 1. písmeno c) umožní svěřenský správce bezplatné užívání nemovité věci v podobě rodinného domu _____.
3. Svěřenský správce je oprávněn poskytovat ze svěřenského fondu plnění obmyšlené osobě pouze, pokud splní následující obecné podmínky plnění:
  - a) nebylo rozhodnuto o jejím úpadku ani nebyla nařízena exekuce na její majetek;
  - b) nebyla odsouzena pro úmyslný trestný čin.
4. V případě úmrtí obmyšlené osoby, vzdání se práva na plnění nebo nesplnění některé z podmínek uvedených v článku IV. odstavci 3 jmenuje svěřenský správce obmyšlenou osobou potomka zemřelé obmyšlené osoby. Nemá-li zemřelá obmyšlená osoba potomka, nebo tento nesplňuje podmínky uvedené v článku IV. odstavci 3., poskytne svěřenský správce plnění

určené zemřelé obmyšlené osobě dalším obmyšleným osobám uvedeným v článku IV. odstavci 1., popř. jejich potomkům.

V.

ZMĚNY SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Zakladatel je oprávněn až do své smrti měnit nebo doplňovat statut svěřenského fondu, a to formou veřejné listiny. Účel svěřenského fondu změnit nelze.
2. Zakladatel bez zbytečného odkladu oznámí každou změnu nebo doplnění statutu svěřenskému správci.

VI.

VZNIK A ZÁNİK SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Svěřenský fond vzniká smrtí zůstavitele. Do evidence svěřenských fondů se запиše po svém vzniku. Zápis svěřenského fondu do evidence svěřenských fondů zajistí svěřenský správce.
2. Správa svěřenského fondu končí, pokud se všechny obmyšlené osoby vzdají svého práva na plnění ze svěřenského fondu.
3. V případě zániku správy svěřenského fondu svěřenský správce převede veškerý majetek ve svěřenském fondu na nadaci _____, IČO: _____, se sídlem _____. Převedením majetku svěřenský fond zanikne.
4. Svěřenský správce podá návrh na výmaz svěřenského fondu z evidence svěřenských fondů do třiceti dnů od zániku svěřenského fondu.

VII.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Statut svěřenského fondu se vyhotovuje ve formě veřejné listiny.
2. Svěřenský fond se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
3. K rozhodování sporů souvisejících se svěřenským fondem jsou příslušné soudy České republiky.

Příloha č. 4: Smlouva o správě svěřenského fondu

SMLOUVA O SPRÁVĚ SVĚŘENSKÉHO FONDU

- 1) [Jméno a příjmení zakladatele]
[Datum narození zakladatele]
[Trvalý pobyt zakladatele]
(dále jen „**zakladatel**“)
- a
- 2) [Jméno a příjmení svěřenského správce]
[Datum narození svěřenského správce]
[Trvalý pobyt svěřenského správce]
(dále jen „**svěřenský správce**“)
(společně dále jen „**smluvní strany**“)

uzavřeli v souladu s ustanovením § 1746 odst. 2 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
(dále jen „**občanský zákoník**“) tuto

Smlouvu o správě svěřenského fondu

PREAMBULE:

Zakladatel zřídil svěřenský fond s názvem [Název svěřenského fondu] (dále jen „**svěřenský fond**“) v souladu s § 1448 a násl. občanského zákoníku. Svěřenský fond byl založen za soukromým účelem, zejména za účelem držení a správy majetku ve svěřenském fondu a dále za účelem výplaty výnosů a poskytování dalších plnění ze svěřenského fondu ve prospěch obmyšlených, a to na dobu neurčitou.

I.

PŘEDMĚT SMLOUVY

1. Zakladatel tímto svěřenskému správci svěřuje majetek vymezený statutem svěřenského fondu a pověřuje ho správou svěřenského fondu v souladu s právními předpisy.
2. Svěřenský správce tímto přijímá pověření a zavazuje se ke správě svěřenského fondu. Zakladatel se zavazuje mu za to poskytovat úplatu sjednanou v článku III. této smlouvy.

II.

PRÁVA A POVINNOSTI SVĚŘENSKÉHO SPRÁVCE

1. Svěřenský správce se zavazuje majetek držet a spravovat s péčí řádného hospodáře. Svěřenskému správci náleží plná správa majetku. Svěřenský správce odpovídá za škodu vzniklou v důsledku porušení péče řádného hospodáře.
2. Svěřenský správce vykonává vlastnická práva k majetku vlastním jménem a na účet fondu. Svěřenský správce je při právních jednáních povinen uvádět, že tyto úkony činí jakožto svěřenský správce. Překročí-li svěřenský správce svoji působnost, je ze svého jednání osobně zavázán.
3. Svěřenský správce je vždy povinen postupovat v souladu se statutem svěřenského fondu, wish listem zakladatele a touto smlouvou.
4. Svěřenský správce je povinen podat bez zbytečného odkladu návrh na zápis zřízeného svěřenského fondu, včetně založení příslušných listin, do evidence svěřenských fondů.
5. Svěřenský správce je povinen zaregistrovat svěřenský fond u správce daně, včas podávat daňová priznání a odvádět daň a plnit další účetní a daňové povinnosti, které mu ukládají příslušné právní předpisy.
6. Při zániku správy svěřenského fondu vydá svěřenský správce majetek tomu, kdo na něj má dle statutu svěřenského fondu právo. Svěřenský správce podá návrh na výmaz svěřenského fondu z evidence svěřenských fondů nejpozději do třiceti dnů od zániku svěřenského fondu.

III.

ÚPLATA SVĚŘENSKÉHO SPRÁVCE

1. Svěřenský správce vykonává správu svěřenského fondu za úplatu.
2. Úplata správci bude vyplácena z finančních prostředků ve svěřenském fondu.
3. Smluvní strany sjednávají pravidelnou měsíční úplatu ve výši _____ Kč.
4. Svěřenský správce má nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce svěřenského správce.

IV.

SKONČENÍ ČINNOSTI SVĚŘENSKÉHO SPRÁVCE

1. Činnost svěřenského správce skončí odstoupením, odvoláním nebo smrtí svěřenského správce.

2. Svěřenský správce nesmí od správy odstoupit v nevhodnou dobu, ani jinak odstoupením porušit své povinnosti k řádné správě, jinak nahradí škodu podle příslušných ustanovení občanského zákoníku.
3. Je-li to možné, je svěřenský správce před skončením své funkce svěřenského správce povinen učinit vše, co po něm lze rozumně požadovat, aby byla zajištěna kontinuita správy svěřenského fondu.

V.

TRVÁNÍ SMLOUVY

1. Smluvní strany uzavírají tuto smlouvu na dobu neurčitou.
2. Tato smlouva nabývá účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.

VI.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouva se uzavírá ve dvou vyhotoveních, přičemž každá ze smluvních stran obdrží po jednom vyhotovení.
2. Měnit tuto smlouvu je možné pouze formou písemných vzestupně číslovaných dodatků podepsaných oběma smluvními stranami.
3. Tato smlouva se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
4. K rozhodování sporů vzešlých z této smlouvy jsou příslušné soudy České republiky.
5. Obě smluvní strany potvrzují svým podpisem, že obsah této smlouvy je výsledkem jejich vzájemného ujednání učiněného vážně, určitě, pro obě smluvní strany srozumitelně, nikoliv v tísní za nápadně nevýhodných podmínek a že je výrazem jejich pravé a svobodné vůle.

V _____ dne _____

_____
[Jméno a příjmení zakladatele]

Zakladatel

V _____ dne _____

_____
[Jméno a příjmení svěřenského správce]

Svěřenský správce

Příloha č. 5: Smlouva s odborným protektorem

SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE ODBORNÉHO PROTEKTORA

1) [Jméno a příjmení svěřenského správce]

[Datum narození svěřenského správce]

[Trvalý pobyt svěřenského správce]

(dále jen „svěřenský správce“)

a

2) [Jméno a příjmení protektora]

[Datum narození protektora]

[Trvalý pobyt protektora]

(dále jen „protektor“)

(Společně dále jen „smluvní strany“)

uzavřeli v souladu s ustanovením § 1746 odst. 2 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

(dále jen „občanský zákoník“) tuto

Smlouvu o výkonu funkce odborného protektora

PREAMBULE:

Zakladatel [Jméno a příjmení zakladatele], [Datum narození zakladatele], [Místo trvalého pobytu zakladatele], zřídil svěřenský fond s názvem [Název svěřenského fondu] (dále jen „svěřenský fond“) v souladu s § 1448 a násl. občanského zákoníku. Svěřenský fond byl založen za soukromým účelem, zejména za účelem držení a správy majetku ve svěřenském fondu a dále za účelem výplaty výnosů a poskytování dalších plnění ze svěřenského fondu ve prospěch obmyšlených, a to na dobu neurčitou.

I.

PŘEDMĚT SMLOUVY

1. Protektor se zavazuje vykonávat dohled nad správou svěřenského fondu.
2. Svěřenský správce se zavazuje mu za to vyplácet úplatu z finančních prostředků svěřenského fondu sjednanou dle článku III. této smlouvy.

II.

PRÁVA A POVINNOSTI PROTEKTORA

1. Protektor je povinen vykonávat dohled nad správou svěřenského fondu, zejména tím, že:
  - a. kontroluje plnění zákonných povinností svěřenského správce;
  - b. poskytuje svěřenskému správci předchozí stanoviska v případech vymezených statutem a rovněž v dalších případech, kdy ho ve věci správy svěřenského fondu svěřenský správce o stanovisko požádá;
  - c. kontroluje kvartální a roční vyúčtování hospodaření svěřenského fondu předložené svěřenským správcem.
2. Protektor je vždy povinen vykonávat funkci odborného protektora v souladu s právními předpisy, statutem svěřenského fondu, wish listem zakladatele a touto smlouvou.

III.

ÚPLATA PROTEKTORA

1. Protektor vykonává funkci odborného protektora za úplatu.
2. Smluvní strany sjednávají pravidelnou měsíční úplatu ve výši _____ Kč.
3. Protektor má nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce odborného protektora.

IV.

SKONČENÍ ČINNOSTI PROTEKTORA

1. Činnost protektora skončí odstoupením, odvoláním nebo smrtí protektora.
2. Protektor není oprávněn odstoupit v době, kdy není obsazena funkce svěřenského správce. Odstoupení protektora musí být učiněno písemně a doručeno svěřenskému správci.

V.

TRVÁNÍ SMLOUVY

1. Smluvní strany uzavírají tuto smlouvu na dobu neurčitou.
2. Tato smlouva nabývá účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.

VI.
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouva je uzavřena ve dvou vyhotoveních, přičemž každá ze smluvních stran obdrží po jednom vyhotovení.
2. Měnit tuto smlouvu je možné pouze formou písemných vzestupně číslovaných dodatků podepsaných oběma smluvními stranami.
3. Tato smlouva se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
4. K rozhodování sporů vzešlých z této smlouvy jsou příslušné soudy České republiky.
5. Obě smluvní strany potvrzují svým podpisem, že obsah této smlouvy je výsledkem jejich vzájemného ujednání učiněného vážně, určitě, pro obě smluvní strany srozumitelně, nikoliv v tísní za nápadně nevýhodných podmínek a že je výrazem jejich pravé a svobodné vůle.

V _____ dne _____

[Jméno a příjmení svěřenského správce]

Svěřenský správce

V _____ dne _____

[Jméno a příjmení protektora]

Protektor

Příloha č. 6: Smlouva s rodinným protektorem

SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE RODINNÉHO PROTEKTORA

1) [Jméno a příjmení svěřenského správce]

[Datum narození svěřenského správce]

[Trvalý pobyt svěřenského správce]

(dále jen „**svěřenský správce**“)

a

2) [Jméno a příjmení protektora]

[Datum narození protektora]

[Trvalý pobyt protektora]

(dále jen „**protektor**“)

(Společně dále jen „**smluvní strany**“)

uzavřeli v souladu s ustanovením § 1746 odst. 2 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

(dále jen „**občanský zákoník**“) tuto

Smlouvu o výkonu funkce rodinného protektora

PREAMBULE:

Zakladatel [Jméno a příjmení zakladatele], [Datum narození zakladatele], [Místo trvalého pobytu zakladatele], zřídil svěřenský fond s názvem [Název svěřenského fondu] (dále jen „**svěřenský fond**“) v souladu s § 1448 a násl. občanského zákoníku. Svěřenský fond byl založen za soukromým účelem, zejména za účelem držení a správy majetku ve svěřenském fondu a dále za účelem výplaty výnosů a poskytování dalších plnění ze svěřenského fondu ve prospěch obmyšlených, a to na dobu neurčitou.

I.

PŘEDMĚT SMLOUVY

1. Protektor se zavazuje vykonávat bezúplatně dohled nad správou svěřenského fondu.

II.

PŘÁVA A POVINNOSTI PROTEKTORA

1. Protektor je povinen vykonávat dohled nad správou svěřenského fondu, zejména tím, že:
  - a. kontroluje plnění zákonných povinností svěřenského správce;
  - b. poskytuje konzultace svěřenskému správci, a to mimo jiné ve vztahu k výkladu ustanovení statutu svěřenského fondu;
  - c. dohlíží nad plněním záměru zakladatele.
2. Protektor je vždy povinen vykonávat funkci rodinného protektora v souladu s právními předpisy, statutem svěřenského fondu, wish listem zakladatele a touto smlouvou.
3. Protektor má nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce rodinného protektora.

III.

SKONČENÍ ČINNOSTI PROTEKTORA

1. Činnost protektora skončí odstoupením nebo smrtí protektora.
2. Protektor není oprávněn odstoupit v době, kdy není obsazena funkce svěřenského správce. Odstoupení protektora musí být učiněno písemně a doručeno svěřenskému správci.

IV.

TRVÁNÍ SMLOUVY

1. Smluvní strany uzavírají tuto smlouvu na dobu neurčitou.
2. Tato smlouva nabývá účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.

V.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouva je uzavřena ve dvou vyhotoveních, přičemž každá ze smluvních stran obdrží po jednom vyhotovení.
2. Měnit tuto smlouvu je možné pouze formou písemných vzestupně číslovaných dodatků podepsaných oběma smluvními stranami.
3. Tato smlouva se řídí právním řádem České republiky, zejména občanským zákoníkem.
4. K rozhodování sporů vzešlých z této smlouvy jsou příslušné soudy České republiky.

5. Obě smluvní strany potvrzují svým podpisem, že obsah této smlouvy je výsledkem jejich vzájemného ujednání učiněného vážně, určitě, pro obě smluvní strany srozumitelně, nikoliv v tísni za nápadně nevýhodných podmínek a že je výrazem jejich pravé a svobodné vůle.

V _____ dne _____

[Jméno a příjmení svěřenského správce]

Svěřenský správce

V _____ dne _____

[Jméno a příjmení protektora]

Protektor

Příloha č. 7: Wish list

WISH LIST

[Jméno a příjmení zakladatele], [datum narození zakladatele], [místo trvalého pobytu zakladatele], zakladatel svěřenského fondu [název svěřenského fondu]

I.

ÚVODNÍ PROHLÁŠENÍ A ZÁMĚR ZAKLADATELE

1. Zakladatel svěřenského fondu _____, svěřenský fond, vydává tento wish list, který obsahuje vyjádření záměru zakladatele ohledně správy a fungování svěřenského fondu po celou dobu jeho trvání.
2. Svěřenský fond je zřízen za účelem držení a správy vyčleněného majetku a k poskytování výplaty výnosů a dalších plnění ze svěřenského fondu ve prospěch obmyšlených osob.
3. Zakladatel má zájem na zajištění správy a ochrany majetku vyčleněného ve svěřenském fondu.

II.

VÝKLAD STATUTU A WISH LISTU

1. Zakladatel je po dobu svého života jedinou osobou oprávněnou v případě možnosti různého výkladu ustanovení zakladatelských dokumentů tato ustanovení vykládat, a to i extenzivním způsobem.
2. V případě nezpůsobilosti zakladatele je svěřenský správce povinen záměr zakladatele primárně posuzovat v souladu s posledním platným zněním wish listu.
3. Výklad záměru zakladatele v případě jeho dlouhodobé či trvalé nezpůsobilosti vykonává soud.

III.

SVĚŘENSKÝ SPRÁVCE

1. Zakladatel tímto vyjadřuje své přání, aby dalšími svěřenskými správci svěřenského fondu byly jmenovány následující osoby, a to v uvedeném pořadí
  - a. _____, nar. _____, trvale bytem _____;
  - b. _____, nar. _____, trvale bytem _____.
2. S každým svěřenským správcem musí být uzavřena smlouva o správě svěřenského fondu.

3. Výše úplaty za výkon funkce svěřenského správce je stanovena ve smlouvě o správě svěřenského fondu a jako taková se může měnit pouze při zohlednění míry inflace dle článku VI. tohoto wish listu.

IV.

PROTEKTOR

1. Zakladatel tímto vyjadřuje své přání, aby dalšími protektory svěřenského fondu byly jmenovány následující osoby, a to v uvedeném pořadí
  - a. _____, nar. _____, trvale bytem _____;
  - b. _____, nar. _____, trvale bytem _____.
2. S každým protektorem musí být uzavřena smlouva o výkonu funkce protektora.
3. Výše úplaty za výkon funkce protektora je stanovena ve smlouvě o výkonu funkce protektora a jako taková se může měnit pouze při zohlednění míry inflace dle článku VI. tohoto wish listu.

V.

PLNĚNÍ ZE SVĚŘENSKÉHO FONDU

1. Nebude-li majetek ve svěřenském fondu generovat zisk, je svěřenský správce oprávněn poskytovat obmyšleným plnění z finančních prostředků svěřenského fondu. Svěřenský správce není povinen podle tohoto ustanovení postupovat v případě, že by výplatou finančních prostředků došlo k ohrožení řádné správy svěřenského fondu.
2. V případě úmrtí obmyšleného je svěřenský správce povinen rozdělit a nadále vyplácet plnění zemřelého obmyšleného poměrně ostatním obmyšleným.

VI.

INFLAČNÍ A DAŇOVÉ DOLOŽKY

1. Svěřenský správce, kterému na základě statutu náleží odměna za výkon funkce, má nárok na každoroční navýšení odměny o 100 % míry inflace, vyjádřené přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, došlo-li od stanovení nebo posledního navýšení renty ke zvýšení alespoň o 2 %. Míra inflace je vyhlášována každoročně Českým statistickým úřadem za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, v němž je vyhlášována. Zvýšení odměny je účinné vždy od druhého čtvrtletí příslušného kalendářního roku, v němž je míra inflace

vyhlašována. Základem pro zvyšování odměny je vždy odměna již zvýšená dle této inflační doložky. Částka odměny se zaokrouhluje vždy na celé koruny nahoru.

2. Svěřenský správce nebo protektor, kterému na základě statutu náleží odměna za výkon funkce, má nárok na zvýšení odměny rovněž v případě zvýšení relevantních daňových sazeb, v důsledku kterého dojde k faktickému poklesu čistého příjmu příjemců odměny, a to od prvního dne měsíce, v němž dojde ke zvýšení relevantní daňové sazby. Odměna bude navýšena tak, aby čistý příjem příjemce odměny odpovídal čistému příjmu příjemce odměny před zvýšením daňové sazby.

VII.

DOKAZOVÁNÍ VE SPORECH

1. V případě soudního sporu souvisejícího se správou svěřenského fondu, resp. s nakládáním s majetkem vyčleněným nebo vloženým do svěřenského fondu, předloží svěřenský správce soudu wish list, bude-li to nezbytné k prokázání řádnosti postupu svěřenského správce.

VIII.

ZMĚNY WISH LISTU

1. Ustanovení wish listu je oprávněn doplňovat, měnit a rušit pouze zakladatel.
2. Změna wish listu je pro svěřenského správce závazná od okamžiku uzavření dodatku ke smlouvě o správě svěřenského fondu, jehož bude nové znění wish listu přílohou.

V _____ dne _____

[Jméno a příjmení zakladatele]

Zakladatel svěřenského fondu